

RAPORT

o stanie miasta

- 2010 -

(stan na 31 grudnia 2010 r.)

Tarnów 2010 r.

Zebrał i opracował zespół redakcyjny w składzie:
Agnieszka Prochot-Józefów
Angelina Słomska

1. WSTĘP.....	7
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	9
2.1. Położenie geograficzne, obszar i struktura przestrzenna miasta.....	9
2.2. Demografia.....	12
3. WŁADZE MIASTA.....	14
3.1. Uchwałodawcza - Rada Miejska w Tarnowie.....	14
3.2. Wykonawcza - Prezydent Miasta Tarnowa.....	16
3.3. Jednostki pomocnicze - osiedla.....	17
3.4. Ciała doradcze.....	18
3.5. Miejskie jednostki organizacyjne i jednostki powiązane.....	25
4. GOSPODARKA.....	28
4.1. Gospodarka w liczbach.....	28
4.2. Strefy aktywności gospodarczej.....	30
4.3. Pomoc publiczna.....	33
4.4. Instytucje otoczenia biznesu.....	34
5. RYNEK PRACY.....	36
5.1. Poziom i struktura bezrobocia.....	36
5.2. Działania na rzecz bezrobotnych.....	38
6. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA.....	42
7. FINANSE.....	46
7.1. Gminy Miasta Tarnowa.....	46
7.2. Środki zewnętrzne.....	51
8. MIENIE KOMUNALNE.....	61
8.1. Stan mienia komunalnego.....	61
8.2. Gospodarowanie nieruchomościami komunalnymi.....	62
8.3. Zasoby lokalowe gminy.....	63
9. INWESTYCJE.....	67
9.1. Transport i łączność.....	67
9.2. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	69
9.3. Gospodarka mieszkaniowa.....	70
9.4. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	70
9.5. Kultura fizyczna, sport i turystyka.....	71
9.6. Ochrona zdrowia.....	71
9.7. Pomoc społeczna.....	72
9.8. Polityka społeczna - pozostałe zadania.....	72
9.9. Edukacyjna opieka wychowawcza.....	73
9.10. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	73
9.11. Oświata i wychowanie.....	74
9.12. Administracja publiczna.....	76
9.13. Działalność usługowa.....	76
9.14. Inwestycje spółek miejskich.....	76
10. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	79
10.1. Organizacja ruchu.....	79
10.2. Stan motoryzacji.....	81
11. GOSPODARKA KOMUNALNA.....	82
11.1. Gospodarka odpadami.....	82
11.2. Usuwanie skutków powodzi.....	84
11.3. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną.....	86
12. ŚRODOWISKO NATURALNE.....	91

12.1. Stan środowiska.....	91
12.2. Program ochrony środowiska dla Miasta Tarnowa.....	92
12.3. Działania ekologiczne.....	94
14. OCHRONA ZDROWIA.....	95
14.1. Zakłady opieki zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa.....	96
14.2. Programy zdrowotne - promocja zdrowia i profilaktyka.....	98
15. POMOC SPOŁECZNA.....	101
15.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych.....	101
15.2. Prace społecznie użyteczne.....	102
15.3. Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych.....	103
15.4. Dodatki mieszkaniowe i świadczenia rodzinne.....	106
15.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.....	108
15.6. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej.....	109
15.7. Niepubliczne domy pomocy społecznej.....	119
16. EDUKACJA.....	120
16.1. Ogólna charakterystyka.....	120
16.2. Oferta edukacyjna Tarnowa.....	121
16.3. Szkolnictwo specjalne.....	124
16.4. Szkolnictwo wyższe.....	125
16.5. Pomoc materialna dla uczniów, stypendia i wyróżnienia.....	128
16.6. Kadry i ich doskonalenie.....	130
16.7. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo, programy edukacyjno-wychowawcze.....	132
17. KULTURA.....	136
17.1. Miejskie instytucje kultury i ich działalność.....	138
17.2. Pozostałe instytucje kultury działające w Tarnowie.....	144
18. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA.....	144
18.1. Organizacje kultury fizycznej z siedzibą na terenie Gminy Miasta Tarnowa.....	146
18.2. Stypendia i nagrody sportowe.....	150
18.3. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży (w tym działalność TOSiR).....	151
18.4. Sport kwalifikowany.....	152
19. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	153
19.1. Działania Policji i Straży Miejskiej.....	153
19.2. Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa.....	158
19.3. Ratownictwo chemiczne, składowanie i utylizacja odpadów niebezpiecznych.....	160
19.4. Obrona cywilna, sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe.....	160
20. ADMINISTRACJA.....	165
20.1. Organizacja Urzędu Miasta Tarnowa.....	165
20.2. Zatrudnienie i jego jakość w Urzędzie Miasta Tarnowa.....	167
20.3. System zarządzania jakością.....	168
20.4. Nadzór i kontrola.....	169
20.5. Infrastruktura informatyczna.....	174
21. PROMOCJA MIASTA.....	177
21.1. Promocja miasta - najważniejsze wydarzenia 2010 r.....	177
21.2. Promocja miasta - udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach.....	181
21.3. Promocja miasta w środkach masowego przekazu.....	181
21.4. Promocja miasta - wydawnictwa.....	184
21.5. Promocja miasta - pozostałe działania promocyjne.....	185
21.6. Promocja miasta - współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	187

21.7. Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji	187
22. WSPÓLPRACA MIĘDZYKRAJOWA I KRAJOWA.....	195
22.1. Miasta partnerskie.....	195
22.2. Uczestnictwo miasta w związkach/ stowarzyszeniach/ zrzeszeniach miast/gmin oraz innych jednostek samorządu terytorialnego.....	198
23. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	199
23.1. Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta.....	199
23.2. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi.....	200
24. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW.....	201
24.1. Ogólna charakterystyka problemów zgłaszanych przez konsumentów.....	202
24.2. Charakter udzielonej pomocy prawnej	203
25. RAPORT W PIGUŁCE.....	204
26. ŹRÓDŁA PRAWA.....	212
27. SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	214
27.1. Spis tabel.....	214
27.2. Spis wykresów.....	216

1. WSTĘP

Przedstawiam Państwu kolejną edycję „Raportu o stanie miasta”, tym razem za 2010 r. Opracowanie przedstawia obraz aktualnej sytuacji naszego miasta w poszczególnych dziedzinach jego funkcjonowania, stanowi też podstawę do formułowania nowej strategii rozwoju miasta do 2020 r.

Podstawowym założeniem „Raportu” jest obiektywna prezentacja danych, wskazująca pozytywne i negatywne strony zjawisk w opisywanych dziedzinach mogących stanowić podstawę analizy SWOT. „Raport” wyraźnie wskazuje też na problemy, z którymi należy zmierzyć się w najbliższej przyszłości.

Ufam, że faktograficzne kompendium ilustrujące poszczególne dziedziny życia miasta stanowić będzie pożyteczne źródło wiedzy o nim.

Wszelkie oceny i analizy przedstawionego w opracowaniu materiału pozostają w gestii jego czytelników, a uwagi, na które oczekują autorzy, stanowią wkład w przyszłe edycje tego materiału.

Prezydent Miasta Tarnowa
Ryszard Ścigała

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

„Tarnów miastem stawiającym na rozwój - rozbudowuje swój potencjał i jest stolicą subregionu. Dobrej jakości infrastruktura komunikacyjna, wysoka estetyka miasta oraz poziom nowoczesnie świadczonych usług publicznych, dają satysfakcję mieszkańcom i osobom związanym z miastem. Tarnów to miasto aktywne i otwarte, pomnażające swe bogactwa” - tak została sformułowana wizja miasta, jeden z podstawowych elementów dokumentacji strategicznej miasta.

Realizacja wizji rozwoju Tarnowa jest wyzwaniem dla wszystkich mieszkańców i dla każdej z działających w mieście organizacji i instytucji. Koordynowanie tego procesu, dbanie o jego spójność i utrzymywanie jego ciągłości jest zadaniem kolejnych władz samorządowych. Dlatego też misja tarnowskiego samorządu określa metody i instrumenty, które powinny być stosowane, aby skutecznie realizować założoną wizję rozwoju Miasta. Zadeklarowano zatem, że: „Misją Urzędu Miasta Tarnowa jest jak najlepsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz podnoszenie poziomu życia w mieście, poprzez świadczenie nowoczesnych usług i wspieranie rozwoju”.

Dążeniom do urzeczywistnienia wizji miasta towarzyszy slogan: „Tarnów to miasto aktywne i otwarte, pomnażające swe bogactwa”.

Konsekwentna realizacja wizji miasta i misji Urzędu Miasta Tarnowa przyczyniła się do licznych wyróżnień miasta w 2010 r.

Do najważniejszych zaliczyć należy Polskie Godło Promocyjne - Teraz Polska. Kapituła Polskiego Godła Promocyjnego w IV Edycji Konkursu dla gmin przyznała tytuł naszemu miastu. Godło Teraz Polska jest unikatowym wyróżnieniem potwierdzającym nowoczesność, unikalne walory i wszechstronną atrakcyjność Tarnowa wśród innych miast. Stanowi istotny element budowy marki miasta i jest kolejnym potwierdzeniem, że Tarnów należy do najlepszych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. Kapituła konkursu analizując działania władz miasta, dostrzegła bardzo skuteczną politykę inwestycyjną, politykę jakości urzędu, efektywną i ekspansywną promocję miasta, dynamiczny rozwój infrastruktury technicznej, a także skuteczną działalność w zakresie polityki społecznej.

W 2010 r. Tarnów, jako jedno z osiemnastu miast w Europie i czterech w Polsce został nagrodzony Flagą Honorową Rady Europy - prestiżowym wyróżnieniem przyznawanym miastom Europy w uznaniu ich dokonań w propagowaniu idei europejskiej w duchu pokoju i wolności. Nagroda ta stanowi wspaniałe przypięcietowanie kilkusetletnich tradycji wielokulturowości Tarnowa, jako miejsca dialogu otwartego na różnorodność, które nie tylko Polacy przez wieki nazywali Domem.

W 2010 r. Tarnów został również laureatem Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” w kategorii Najlepsze Miasto na prawach powiatu.

2.1. Położenie geograficzne, obszar i struktura przestrzenna miasta

Tarnów to druga w kolejności najważniejsza aglomeracja w Małopolsce. Jedną z najmocniejszych stron miasta jest jego położenie - na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Międzynarodowa trasa E4 z zachodu na wschód (Zgorzelec - Medyka) krzyżuje się z drogą krajową nr 73 z północy na południe (Warszawa - Nowy Sącz - granica ze Słowacją). Miasto ma bezpośrednie połączenia kolejowe z Kijowem, Odessą, Bukaresztem, Budapesztem, Koszycami, a także Krakowem, Warszawą, Poznaniem, Szczecinem i Gdańskiem. Najbliższe lotniska znajdują się w odległości około 100 km

od Tarnowa: w Krakowie - Balicach, obsługujące także połączenia międzynarodowe oraz w Jasionce koło Rzeszowa, notujące wzrost znaczenia dzięki obsłudze tanich linii lotniczych.

Miasto zajmuje obszar 72,38 km². Pod względem administracyjnym Tarnów jest gminą miejską i zarazem powiatem grodzkim. Sąsiaduje z 17 miejscowościami, należącymi do 5 gmin.

Dane dotyczące powierzchni miasta, ilości działek i budynków zgodnie z zapisami w bazie Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB), wg stanu na 31 grudnia 2009 r. przedstawiają się następująco:

- powierzchnia 7.238 ha,
- ilość obrębów geodezyjnych 174 szt,
- ilość działek ewidencyjnych 43.074 szt,
- ilość budynków (ujawnionych w bazie EGiB) 22.651 szt.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta Tarnowa tworzą:

- 1) Zurbanizowana tkanka miejskiej zabudowy usługowo-mieszkaniowej, obejmująca historyczne centrum wraz z przyległymi do niego terenami.
- 2) Zlokalizowany we wschodniej części miasta zwarty zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, obejmującej między innymi osiedla: Jasna, Westerplatte, Legionów oraz Zielone i osiedle Tarnowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego.
- 3) Zespoły uporządkowanej zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej:
  - Mościc, Koszyc i Zbylitowskiej Góry w zachodniej części miasta,
  - Krzyża i Piaskówki w południowej części,
  - Osiedla Nauczycielskiego we wschodniej części,
  - Zabłocie w części południowej miasta.
- 4) Pozbawione kompozycji przestrzennej i podlegające procesom przekształceń tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Klikowej, Chyszowie i Rzędzinie.
- 5) Tereny przemysłowe i przemysłowo-składowe zlokalizowane w zachodniej i północno-zachodniej części miasta, w tym Zakładów Azotowych, Klastera Przemysłowego, Zakładów Mechanicznych i zakładów w obszarze Piaskówki.
- 6) Tereny zieleni i krajobrazu bez zabudowy, obejmujące między innymi parki miejskie, rezerwat „Debrza” oraz obszary w rejonie Góry Św. Marcina, Stawów Krzyskich i lasu Lipie.

Istniejący układ miejski charakteryzuje mocno rozczłonkowana struktura przestrzenna, wypełniona niesystemowaną zielenią i terenami bez zabudowy.

Przyjęta przez Radę Miejską w Tarnowie, określona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Tarnowa polityka przestrzennego rozwoju miasta zakłada przebudowę i uporządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta poprzez stworzenie:

- 1) Otoczonego obwodnicą śródmiejską, skoncentrowanego zespołu miejskiej zabudowy usługowo-mieszkaniowej obejmującego:
  - teren Śródmieścia wraz z byłymi dzielnicami Strusiny i Piaskówki,
  - zespoły istniejących osiedli budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego w rejonie ulic Jana Pawła II, Słoneczna, Nowodąbrowska,

- aktualnie niezabudowane, rozwojowe tereny we wschodniej części miasta, wyznaczone ulicami Jana Pawła II, Błonie, Orkana i granicą administracyjną miasta.
- 2) Dzielnicy Zachodniej, obejmującej obszar Mościc, Dąbrówki Infulackiej, Zbylitowskiej Góry i Koszyc.
- 3) Dzielnicy Północnej, obejmującej tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Krzyżu.
- 4) Zwartego obszaru terenów przemysłowo-składowych w zachodniej i północno-zachodniej części miasta.
- 5) Uporządkowanego systemu zieleni obejmującego tereny wypoczynku i rekreacji oraz chronionego krajobrazu otwartego w południowej i północnej części miasta.

Przyjęte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Tarnowa kierunki i zasady rozwoju struktury przestrzennej miasta zachowują swoją aktualność. Podjęte zostały jednak działania zmierzające do zmiany „studium”, ze względu na konieczność:

- skorygowania trasy przebiegu autostrady zgodnie z wydaną decyzją lokalizacyjną,
- zmiany przebiegu połączenia węzła autostrady A-4 z węzłem „Lwowska” obwodnicy południowej miasta (przedłożone przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Krakowie warianty przebiegu drogi krajowej nr 73 nie pokrywają się z przebiegiem w „studium”),
- korekty przebiegu projektowanej drogi i obwodowej śródmiejskiej,
- poszerzenia terenów wypoczynku i rekreacji na górze Św. Marcina,
- określenia możliwości zagospodarowania terenu wolnego od zabudowy w rejonie ul. Lotniczej,
- dopuszczenia do zgodności ustaleń z wymogami zmienionych przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.).

Aktualnie tereny dla potrzeb realizacji budownictwa mieszkaniowego i usług podstawowych zabezpieczają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- w rejonie ulic Lwowska, Okrężna, Rzędzińska (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XX/275/2008 z 27 marca 2008 r.),
- w rejonie ulic Orkana, Wolańska, Dąbrowskiej (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr X/149/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r.),
- w rejonie ulic Czerwona, Krakowska, Daleka (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XXV/363/2008 z 11 września 2008 r. zmieniona uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XL/567/2009 z 22 października 2009 r.).

Dla potrzeb rozwoju produkcji uchwalono plany:

- w rejonie byłej strefy Zakładów Azotowych (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr LII/660/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r.),
- w rejonie ulic Mościckiego, Równa, Siewna (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XLII/575/2009 z dnia 26 listopada 2009 r.).

Plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu:

- 1) Dla rozwoju usług ogólnomiejskich o regionalnych zasięgu obsługi - projekt planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ulic Jana Pawła II i Błonie oraz lasu Lipie (uchwała rady Miejskiej w Tarnowie Nr VI/92/2007 z dnia 29 marca 2007 r.),

- 2) Dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usług podstawowych projekty planów:
- w rejonie ulic Jana Pawła II, Arb. Ablewicza, Wolańska (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XIX/260/2008 z dnia 27 lutego 2008 r.),
  - w obszarze tzw. „sądów zblokowanych” pomiędzy ul. Elektryczną, Mościckiego i Rolniczą oraz linią kolejową relacji Tarnów – Szczucin,
  - w rejonie ulic Dwernickiego, Cegielnianą, Bitwy pod Cedynią.
- 3) Na potrzeby rozwoju przemysłu - projekt planu obejmujący teren o pow. ok. 180 ha pomiędzy ul. Niedomicką i torami kolejowymi relacji Tarnów - Szczucin (uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie Nr XXII/348/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r.).
- 4) Dla potrzeb wypoczynku i rekreacji oraz ochrony krajobrazu i wartości kulturowych w przygotowaniu pozostaje projekt miejscowo planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Góry Św. Marcina.

W Tarnowie w dalszym ciągu można mówić o wzroście działalności inwestycyjnej, biorąc pod uwagę wydane przez Urząd Miasta Tarnowa decyzje w zakresie pozwoleń na budowę.

Tabela nr 1: Wydane pozwolenia na budowę wg rodzajów obiektów (dla wybranych, głównych rodzajów) w latach 2009-2010

Rodzaj budynku	2009	2010	Dynamika [%]
Mieszkalne jednorodzinne	79	119	150,63
Mieszkalne wielorodzinne	3	2	66,67
Hotele	1		0,00
Handlowo-usługowe	14	29	207,14
Transportu i łączności	34	34	100,00
Przemysłowo-magazynowe	13	18	138,46
Kultura, zdrowie, edukacja, kultura fizyczna	7	2	28,57
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	109	101	92,66

Źródło: Wydział Urbanistyki i Budownictwa Urzędu Miasta Tarnowa

2.2. Demografia

Tabela nr 2: Liczba ludności miasta Tarnowa w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009	2010	Dynamika [%]
Liczba mieszkańców ogółem, w tym:	115.919	115.099	99,29
- zameldowani na pobyt stały	112.977	112.267	99,37
- zameldowani na pobyt czasowy	2.942	2.832	96,26
- kobiety	61.401	61.001	99,35
- mężczyźni	54.518	54.098	99,23
- liczba uprawnionych do głosowania	93.414	93.068	99,63

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 3: Liczba stałych mieszkańców Tarnowa w poszczególnych osiedlach w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009	2010	Dynamika [%]
Osiedle Nr 1 „Starówka”	10.451	10.249	98,07
Osiedle Nr 2 „Strusina”	15.709	15.667	99,73
Osiedle Nr 3 „Piaskówka”	12.123	12.017	99,13
Osiedle Nr 4 „Grabówka”	13.361	13.073	97,84
Osiedle Nr 5 „Rzędzin”	2.410	2.455	101,87
Osiedle Nr 6 „Gumniska”	6.331	6.332	100,02
Osiedle Nr 7 „Krakowska”	3.161	3.118	98,64
Osiedle Nr 8 „Mościce”	10.050	10.081	100,31
Osiedle Nr 9 „Chyszów”	1.865	1.856	99,52
Osiedle Nr 10 „Klikowa”	2.411	2.461	102,07
Osiedle Nr 11 „Krzyż”	5.516	5.613	101,76
Osiedle Nr 12 „Jasna”	13.517	13.256	98,07
Osiedle Nr 13 „Westerplatte”	5.823	5.827	100,07
Osiedle Nr 14 „Legionów”	2.596	2.540	99,55
Osiedle Nr 15 „Koszyce”	2.443	2.432	99,55
Osiedle Nr 16 „Zielone”	5.210	5.290	101,55
Razem	112.977	112.267	99,37

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 4: Migracje w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009	2010	Dynamika [%]
przybyli na pobyt stały spoza Tarnowa	977	903	92,43
przemeldowani na terenie Tarnowa	1.979	1.734	87,62
wymeldowani z pobytu stałego poza Tarnów	1.300	1.507	115,92
wymeldowani na pobyt stały za granicę	236	271	114,83
wymeldowani czasowo za granicę	871	846	97,13

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

W porównaniu z 2009 r. liczba ludności spadła o 820 osób, w tym: 400 kobiet i 420 mężczyzn (w 2009 r. spadek o 318 osób). Głównym powodem zmniejszenia się liczby mieszkańców Tarnowa jest przenoszenie się do miejscowości sąsiadujących z Tarnowem (tzw. miejskie sypialnie), migracja do dużych miast (Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław) oraz za granicę.

Do dużych miast wyemigrowały głównie osoby, które wyjechały tam w celach edukacyjnych (studia wyższe), w trakcie nauki i po jej zakończeniu podjęli tam pracę, założyli rodziny i tam się osiedlili.

Blisko 2/3 mieszkańców, którzy wyprowadzili się z Tarnowa, zamieszkało w gminach bezpośrednio sąsiadujących z Tarnowem, co spowodowało wzrost liczby mieszkańców w gminach: Skrzyszów, Tarnów, Lisia Góra i Wierzchosławice. Niemniej jednak, osoby te nadal pracują w Tarnowie, uczestniczą czynnie w jego rozwoju i nadal czują się z nim związane.

Tabela nr 5: Gęstość zaludnienia w latach 2009-2010

Lata	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności	Liczba ludności na 1 km ²
2009	72,4	115.919	1.601
2010	72,4	115.099	1.590

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 6: Przyrost naturalny w latach 2009-2010

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny	Dynamika [%]
2009	1.045	992	+ 53	94,93
2010	1.033	1.028	+ 5	99,52

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Odnotowano nieznaczny dodatni przyrost naturalny. W 2010 r. urodziło się 5-ciu tarnowian więcej niż zmarło.

3. WŁADZE MIASTA

3.1. Uchwałodawcza - Rada Miejska w Tarnowie

Rada Miejska w Tarnowie jest organem stanowiącym i kontrolnym Gminy Miasta Tarnowa. Do kompetencji Rady Miejskiej należy w szczególności:

- uchwalanie statutu Gminy Miasta Tarnowa,
- ustalanie wynagrodzenia Prezydenta Miasta Tarnowa, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,
- powoływanie i odwoływanie Skarbnika Gminy Miasta Tarnowa, który jest głównym księgowym budżetu - na wniosek Prezydenta,
- uchwalanie budżetu miasta, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- tworzenie, w drodze uchwały, jednostek pomocniczych (rad osiedli), po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy oraz ustalanie zakresu działania tych jednostek, a także zasad przekazywania im składników mienia do korzystania i przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,
- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,
- podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych miasta, przekraczających zakres zwykłego zarządu,
- określanie wysokości sumy, do której Prezydent Miasta Tarnowa może samodzielnie zaciągać zobowiązania,
- podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej, na podstawie porozumień z organami tej administracji lub z zakresu właściwości powiatu lub województwa, na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego,

- podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,
- podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych,
- podejmowanie uchwał w sprawach herbu miasta, nazw ulic i placów, będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych, a także wznoszenia pomników,
- nadawanie Honorowego Obywatelstwa Miasta Tarnowa,
- podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów,
- w ramach działań na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców (zwłaszcza wśród młodzieży), Rada Miejska, na wniosek zainteresowanych środowisk, może wyrazić zgodę na utworzenie młodzieżowej rady miejskiej mającej charakter konsultacyjny,
- kontroluje działalność Prezydenta Miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych miasta, poprzez działalność komisji rewizyjnej,
- podejmuje uchwały o przeprowadzeniu referendum lokalnego.

W 2010 r. odbyło się łącznie 19 sesji Rady Miejskiej w Tarnowie, łącznie zostało podjętych 161 uchwał, a radni zgłosili 195 wniosków, w tym:

1) Rada V kadencji (2006-2010)

- 8 sesji zwyczajnych,
- 5 sesji nadzwyczajnych,
- 2 sesje uroczyste,
- 121 uchwał,
- 171 wniosków,

2) Rada VI kadencji (2010-2014)

- 3 sesje zwyczajne,
- 1 sesja nadzwyczajna,
- 41 uchwał,
- 24 wnioski.

Ponadto Rada Miejska w Tarnowie rozpatrywała jedną skargę - na działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie. Skarga została rozpatrzona w inny sposób, tj. sprawę przekazano do rozpatrzenia wg właściwości.

Tabela nr 7: Prace komisji Rady Miejskiej w Tarnowie w 2010 r.

Komisja	Liczba posiedzeń		Liczba wniosków		Liczba opinii	
	kadencja Rady		kadencja Rady		kadencja Rady	
	V	VI	V	VI	V	VI
Rozwoju Miasta i Spraw Komunalnych	10	1	16	7	62	5
Kultury i Ochrony Zabytków	9	1	14		5	1
Sportu Rekreacji i Turystyki	7	1	9	2	12	2
Zdrowia	10	2	7	1	16	1
Rodziny i Spraw Społecznych	10	1	6		23	3
Rewizyjna	10	1	18		2	
Oświaty	10	1	13	1	14	1
Porządku Publicznego	7	1	10	1	2	
Ekonomiczna	13	2	3	1	72	16
Doraźna ds. Nazewnictwa Ulic i Placów Publicznych	4		6		1	
Doraźna ds. Opracowania Zmian w Statucie	1					

Źródło: Kancelaria Rady Miejskiej Urzędu Miasta Tarnowa

3.2. Wykonawcza - Prezydent Miasta Tarnowa

Prezydent Miasta Tarnowa jako organ wykonawczy gminy posiada prerogatywy wprost określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.). Zadania i kompetencje Prezydenta obejmują w szczególności:

- wykonywanie uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu,
- kierowanie bieżącymi sprawami miasta i reprezentowanie go na zewnątrz,
- wydawanie przepisów porządkowych,
- ustalanie zadań w zakresie przygotowania i realizacji przedsięwzięć Obrony Cywilnej (Prezydent jest szefem Obrony Cywilnej Miasta) oraz kontrolowanie ich realizacji,
- wykonywanie uprawnień zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Miasta Tarnowa oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych,
- wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu administracji publicznej,
- kierowanie Urzędem Miasta Tarnowa.

Realizując powyższe Prezydent Miasta Tarnowa w 2010 r.:

- wydał 454 zarządzenia,
- udzielił 284 odpowiedzi na wnioski i interpelacje radnych,
- udzielił 66 odpowiedzi na wnioski komisji Rady Miejskiej w Tarnowie,
- przyjął do realizacji 161 uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie,
- rozpatrzył 3 skargi, w tym 1 negatywnie, a 2 w inny sposób (udzielając wyjaśnień).

Prezydent może upoważnić do wydawania decyzji administracyjnych w swoim imieniu, Zastępców Prezydenta lub innych pracowników Urzędu, a także pracowników miejskich jednostek organizacyjnych, jeżeli przepisy szczególne tak stanowią.

Działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Tarnowa w 2010 r. w Urzędzie Miasta Tarnowa wydano 95.321 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 164 odwołania, z czego organ drugiej instancji uchylił 55 decyzji.

Wykonując funkcję Kierownika Urzędu Prezydent wydał ponadto 221 upoważnień dla pracowników Urzędu do wykonywania określonych zadań. Zakres upoważnień obejmował m. in.:

- do wydawania decyzji administracyjnych oraz postanowień,
- do wydawania zaświadczeń w trybie przepisów o postępowaniu administracyjnym,
- do wykonywania wszelkich czynności niezbędnych do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym do powoływania komisji oraz zatwierdzania wszystkich dokumentów,
- do wyznaczania zadań w zakresie kierowania Urzędem,
- do składania oświadczeń woli i zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu Gminy Miasta Tarnowa w związku z realizacją projektów.

Prezydent Miasta Tarnowa udzielił ponadto 295 pełnomocnictw, w tym m. in. w trybie art. 96 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.):

- do składania oświadczeń woli w imieniu Gminy Miasta Tarnowa do zaciągania zobowiązań i zawierania umów (6),
- do podejmowania czynności, o których mowa w art. 181 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) oraz reprezentowania Gminy Miasta Tarnowa w postępowaniach odwoławczych przed Krajową Izbą Odwoławczą (29).

3.3. Jednostki pomocnicze - osiedla

Osiedla stanowią jednostki pomocnicze Gminy Miasta Tarnowa, wybierane na okres 4-letniej kadencji przez mieszkańców tych osiedli.

Do zakresu działania osiedla należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców osiedla oraz wspieranie organów miasta w wykonywaniu ich zadań, w tym w szczególności:

- określanie przedsięwzięć z zakresu infrastruktury technicznej osiedla wymagających sfinansowania z budżetu miasta, w granicach kwot przeznaczonych na te cele, określonych przez Prezydenta Miasta Tarnowa,
- zarządzanie powierzonymi składnikami mienia miasta,
- udział w rozpatrywaniu i przygotowaniu projektów rozstrzygnięć dotyczących zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców osiedla,
- opiniowanie zagadnień poddanych konsultacjom przez Radę Miejską w Tarnowie,
- organizowanie samopomocy mieszkańców, czynów społecznych i imprez osiedlowych,
- organizowanie spotkań radnych Rady Miejskiej w Tarnowie z mieszkańcami osiedla.

W Tarnowie działa 13 rad osiedli, które zostały wybrane w wyborach przeprowadzonych 6 kwietnia 2008 r.:

- Rada Osiedla Nr 2 „Strusina”,
- Rada Osiedla Nr 5 „Rzędzin”,
- Rada Osiedla Nr 6 „Gumniska-Zabłocie”,
- Rada Osiedla Nr 7 „Krakowska”,
- Rada Osiedla Nr 8 „Mościce”,

- Rada Osiedla Nr 9 „Chyszów”,
- Rada Osiedla Nr 10 „Klikowa”,
- Rada Osiedla Nr 11 „Krzyż”,
- Rada Osiedla Nr 12 „Jasna”,
- Rada Osiedla Nr 13 „Westerplatte”,
- Rada Osiedla Nr 14 „Legionów”,
- Rada Osiedla Nr 15 „Koszyce”,
- Rada Osiedla Nr 16 „Zielone”.

Przedstawiciele rad osiedli pełnią w osiedlach dyżury przyjmując wnioski i rozwiązując w miarę swoich możliwości zgłaszane problemy mieszkańców.

W 2010 r. rady osiedli odbyły łącznie 97 spotkań, podjęły 33 uchwały, wystąpiły z 39 interpelacjami i 174 wnioskami, wystawiły 30 opinii.

W 2010 r. na wnioski złożone przez rady osiedli zrealizowano zadania:

- opracowano dokumentację renowacji oczka wodnego i jego otoczenia w Parku Piaskówka,
- uzupełniono oświetlenie przy ul. Wolańskiej i Czarnowiejskiej,
- opracowano dokumentację techniczną na budowę oświetlenia przy ul. Olszynowej,
- opracowano dokumentację techniczną na budowę oświetlenia w rejonie boiska trawiastego na os. Westerplatte,
- wykonano remont ogrodzenia placu zabaw przy ul. Ogrodowej.

3.4. Ciała doradcze

3.4.1. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa.

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla miasta Tarnowa działa na podstawie art. 38a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.). Komisja ma charakter opiniodawczo-doradczy dla Prezydenta Miasta, szczególnie w obszarze realizacji zadań Prezydenta z zakresu zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w innych ustawach dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. W szczególności należy do nich:

- 1) ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta,
- 2) opiniowanie pracy policji i innych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie miasta zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 3) przygotowywanie projektu miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 4) opiniowanie projektów innych programów współdziałania policji i innych miejskich (powiatowych) służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie miasta zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 5) opiniowanie projektu budżetu miasta w zakresie dotyczącym zagrożeń porządku,
- 6) publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta,

- 7) opiniowanie projektów, innych niż miejski program w sprawach związanych z wykonywaniem wyżej wymienionych zadań,
- 8) opiniowanie, zleconych przez Prezydenta Miasta, zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, innych niż objęte powyżej wymienionymi opiniami.

W 2010 r. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa III kadencji do końca V kadencji Rady Miejskiej w Tarnowie pracowała w niezmiennym składzie, powołanym zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 25/2008 z dnia 7 lutego 2008 r., zmienionym zarządzeniem Nr 249/2008 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 1 września 2008 r., tj.:

1) radni delegowani przez Radę Miejską w Tarnowie:

- Pan Adam Sajdak,
- Pan Tadeusz Mazur,

2) osoby powołane przez Prezydenta Miasta Tarnowa:

- Pan Marian Kozik,
- Pan Bogusław Placek,
- Pan Jerzy Szczepaniec,

3) przedstawiciele delegowani przez Komendanta Miejskiego Policji w Tarnowie:

- Pan Zbigniew Ostrowski,
- Pan Ireneusz Kuta,

4) do udziału w pracach komisji z głosem doradczym powołani zostali:

- Pan Tadeusz Sitko,
- Pan Tadeusz Pawlik.

W związku z nową, VI kadencją Rady Miejskiej w Tarnowie, radni swoją uchwałą delegowali do pracy w Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa Panów: Jana Niedojadło i Adama Sajdaka, których Prezydent Miasta powołał w skład Komisji swoim zarządzeniem Nr 447/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r.

W 2010 r. Komisja obradowała na jednym posiedzeniu, na którym zapoznała się z:

- 1) sprawozdaniem Komendanta Miejskiego Policji w Tarnowie ze swojej działalności oraz jego informacją o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego za 2009 r.,
- 2) informacją Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie o stanie bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej za 2009 r.,
- 3) informacją Komendanta Straży Miejskiej w Tarnowie o działalności tej Straży w 2009 r.

Komisja po zapoznaniu się z tymi informacjami pozytywnie zaopiniowała działalność podległych służb. Poza zasadniczym tematem obrad, Komisja omawiała również inne kwestie związane z bezpieczeństwem w mieście, a to:

- stan powodziowy w mieście, jaki miał miejsce dwukrotnie w 2010 r.,
- funkcjonowaniem Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR) w Tarnowie,
- współpracą z Jednostką Ratownictwa Chemicznego, działającą przy Zakładach Azotowych,
- hydranty i współpraca w ich zakresie z Tarnowskimi Wodociągami,
- stan dróg w mieście w kontekście bezpieczeństwa ich użytkowników,
- Policyjna Izba Dziecka - zasadność istnienia przy Policji na szczeblu powiatu,

- inne sprawy dotyczące szeroko pojętego bezpieczeństwa, m. in. w ruchu komunikacyjnym, zabezpieczenia imprez kulturowych, sportowych, zgromadzeń, karania za wykroczenia związane ze spożywaniem alkoholu i używaniem słów wulgaryzmów w miejscach publicznych.

Ze względu na pozytywną ocenę stanu bezpieczeństwa i porządku w mieście oraz prawidłowe wykonywanie swoich zadań przez służby do tego powołane, Komisja postanowiła zwoływać swoje posiedzenia w sytuacjach koniecznych, wymagających wypracowania opinii bądź stanowiska w zakresie bezpieczeństwa i porządku dla Prezydenta Miasta. W 2010 r. członkowie Komisji swoje stanowiska w przedmiotowych kwestiach wyrażali w innych organach, m. in.: Komisji Porządku Publicznego Rady Miejskiej w Tarnowie oraz Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Brak było w 2010 r. uzasadnionej konieczności zwoływania kolejnych posiedzeń Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa III kadencji.

3.4.2. Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa.

Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa powołana została w 2005 r. Do jej zadań należy w szczególności opiniowanie:

- 1) strategii rozwoju Gminy Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej,
- 2) projektu budżetu Gminy Miasta Tarnowa w części dotyczącej kultury fizycznej,
- 3) projektów uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie dotyczących rozwoju kultury fizycznej w Gminie Miasta Tarnowa,
- 4) programów dotyczących bazy sportowej na terenie Gminy Miasta Tarnowa,
- 5) planów imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez różne organizacje na terenie Tarnowa, a dofinansowywanych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.

W 2010 r. (do 22 grudnia) Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa działała w składzie:

- Pan Piotr Skrzyniarz - przewodniczący Rady,
- Pan Kazimierz Mróz - zastępca przewodniczącego Rady,
- Pan Marek Baran - sekretarz Rady,
- Pan Józef Jedynak - członek Rady,
- Pan Stanisław Klimek - członek Rady,
- Pan Bogusław Kwiec - członek Rady,
- Pan Edward Rusnarczyk - członek Rady,
- Pan Bogusław Szczepański - członek Rady.

W związku z wejściem w życie w październiku 2010 r. ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 i Nr 151, poz. 1014), a także zakończeniem I kadencji Rady Sportu, koniecznością był wybór Rady Sportu II kadencji. W związku z tym wydane zostały zarządzenia Prezydenta Miasta Tarnowa: Nr 347/2010 z dnia 18 października 2010 r. w sprawie powołania w Gminie Miasta Tarnowa Rady Sportu, ustalenia jej składu i zasad powoływania i odwoływania członków oraz ustalenia regulaminu działania, a także Nr 424/2010 z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie powołania imiennego składu Rady Sportu Gminy Miasta Tarnowa. W skład nowej Rady weszli:

- Pan Marek Baran - przedstawiciel Wydziału Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa,
- Pan Marcin Ćwikliński - przedstawiciel Klubu Sportowego Unia Tarnów,

- Pan Bogdan Gurgul - przedstawiciel Unii Tarnów Żużlowej Sportowej Spółki Akcyjnej,
- Pan Krzysztof Janas - przedstawiciel Tarnowskiego Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego,
- Pan Kazimierz Mróz - przedstawiciel sportowego środowiska szkół wyższych mających siedzibę na terenie Gminy Miasta Tarnowa,
- Pan Jan Radoń - przedstawiciel Komisji Sportu, Rekreacji i Turystyki Rady Miejskiej w Tarnowie,
- Pan Edward Rusnarczyk - przedstawiciel Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji,
- Pan Piotr Skrzyńiarz - przedstawiciel Międzyszkolnego Klubu Sportowego Pałac Młodzieży w Tarnowie,
- Pan Bogusław Szczepański - przedstawiciel Tarnowskiego Zrzeszenia Sportowego Niepełnosprawnych Start,
- Pan Waldemar Urban - przedstawiciel Miejskiego Klubu Sportowego Tarnovia.

W 2010 r. na trzech posiedzeniach Rady Sportu zajmowano się tematyką:

- 1) wydanie opinii na temat wniosków o przyznanie nagród i wyróżnień tarnowskim zawodnikom, trenerom i sportowcom,
- 2) dyskusja na temat istniejących klas sportowych oraz zgłoszonych przez kilka szkół do utworzenia,
- 3) dyskusja i wyrażenie stanowiska Rady Sportu na temat propozycji nadania nazwy Stadionowi Miejskiemu w Tarnowie - Mościcach,
- 4) wydanie opinii na temat wniosków tarnowskich klubów sportowych o udzielenie wsparcia finansowego w trybie uchwały Nr XIX/259/2008 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie określenia warunków i trybu wspierania rozwoju sportu kwalifikowanego na terenie Gminy Miasta Tarnowa – II nabór 2010,
- 5) podsumowanie I kadencji Rady Sportu - posiedzenie wspólne z Komisją Sportu, Rekreacji i Turystyki Rady Miejskiej w Tarnowie,
- 6) wydanie opinii na temat projektu uchwały w sprawie szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień za osiągnięte wyniki sportowe, a także warunków i trybu przyznawania wyróżnień i nagród pieniężnych za osiągnięcia w działalności sportowej oraz rodzajów tych wyróżnień i wysokości nagród pieniężnych,
- 7) wydanie opinii na temat projektu budżetu Miasta Tarnowa na 2011 r. w zakresie kultury fizycznej.

3.4.3. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów miejskich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2010 r. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa działała w pięcioosobowym składzie:

- Pani Lucyna Cichoń - przewodnicząca Rady,
- Pani Maria Gołofit - wiceprzewodnicząca Rady,
- Pan Andrzej Pinc - sekretarz Rady,
- Pani Dorota Budzyńska - członek Rady,
- Pani Magdalena Pecka - członek Rady.

W minionym roku Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych odbyła 9 posiedzeń, na których:

- 1) rozpatrzyła i zaopiniowała pozytywnie 4 projekty zgłoszone w ramach programu celowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami II”,
- 2) opiniowała projekty uchwał Rady Miejskiej w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki PFRON, przyznawane poszczególnym powiatom wg algorytmu oraz wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne zadania, starając się dostosować zmniejszoną ilość środków finansowych do aktualnych potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 3) opracowywała, jako współorganizator (wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji - Centrum Integracja w Krakowie), szkolenie dla poszukujących pracy osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności narządu ruchu oraz szkolenie dla osób opiekujących się osobami na wózkach inwalidzkich,
- 4) we współpracy z Fundacją „Szansa dla Niewidomych” przygotowała wystawę i pokaz działania sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie osób niewidomych i niedowidzących,
- 5) występowała do Prezydenta Miasta Tarnowa z wnioskiem o uwzględnienie w regulaminie przewozów Zarządu Komunikacji Miejskiej uprawnienia do ulgowych przejazdów obejmujące osoby niepełnosprawne ze stopniem umiarkowanym pobierające zasiłek stały z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- 6) występowała do inwestorów o stosowanie ułatwień dla osób niepełnosprawnych w czasie przeprowadzanych remontów i modernizacji chodników i skrzyżowań, jak również w czasie budowy ścieżek rowerowych,
- 7) opiniowała plany budowy Centrum Administracyjnego dla miasta Tarnowa oraz przygotowała stosowne uwagi dotyczące uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych przy jego budowie i użytkowaniu,
- 8) opiniowała regulamin dofinansowania przyznawanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie ze środków PFRON do turnusów rehabilitacyjnych (ze względu na duże zainteresowanie tą formą pomocy przy niewystarczającej ilości środków finansowych przeznaczonych na ten cel), a w skomplikowanych przypadkach brała udział w podejmowaniu decyzji o dofinansowaniu,
- 9) inicjowała udział miasta w organizacji ogólnopolskiej akcji „Karta parkingowa”,

Ponadto członkowie Rady udzielali indywidualnej pomocy osobom niepełnosprawnym w załatwianiu ich indywidualnych spraw życiowych. Brali również udział w spotkaniach organizowanych przez poszczególne organizacje pozarządowe takich jak: spotkania informacyjne o przysługujących prawach i uprawnieniach dla członków tych organizacji, spotkaniach okolicznościowych związanych z różnymi uroczystościami i rocznicami działalności tych organizacji.

Członkowie Rady brali udział we wspólnym posiedzeniu z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych Powiatu Tarnowskiego, na którym omawiano problemy osób niepełnosprawnych z obu powiatów.

3.4.4. Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa.

Powołana w 2007 r. Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa jest organem doradczym Prezydenta Miasta Tarnowa, powoływanym na okres trwania kadencji Prezydenta Miasta Tarnowa. Do jej zadań należy w szczególności:

- 1) opiniowanie kierunków działań wpływających na rozwój kultury,
- 2) inicjowanie i promowanie możliwości rozwoju kultury poprzez inicjatywy kulturalne oraz sposobów rozwiązywania problemów hamujących rozwój kultury,
- 3) poszukiwanie metod promocji miasta w oparciu o działania kulturalne,
- 4) doradztwo w dziedzinie mecenatu kulturalnego,
- 5) wskazywanie możliwości wspomagania działań tarnowskiego środowiska twórców i animatorów kultury.

W związku z rezygnacją Pana Antoniego Sypka, Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r. (od 4 maja) działała w okrojonym składzie jedenastu osób:

- Pani Maria Kanior - przewodnicząca Rady,
- Pan Andrzej Radzik - sekretarz Rady,
- Pani Barbara Brożek-Czekańska - członek Rady,
- Pani Teresa Kopczyńska - członek Rady,
- Pani Maria Janik - członek Rady,
- Pan Jacek Kucaba - członek Rady,
- Pan Adam Bartosz - członek Rady,
- ks. Tadeusz Bukowski - członek Rady,
- Pan Zbigniew Tumiłowicz - członek Rady,
- Pan Łukasz Maciejewski - członek Rady,
- Pan Piotr Kopa - członek Rady.

W 2010 r. odbyły się cztery posiedzenia Rady Kultury Gminy Miasta Tarnowa, na których omawiano następujące tematy:

- 1) informacja o Nagrodach Miasta Tarnowa 2010,
- 2) podsumowanie sezonów artystycznych 2008/2009 i 2009/2010 Tarnowskiego Teatru im. Ludwika Solskiego oraz przedstawienie planów na sezon 2010/2011,
- 3) pozytywne zaopiniowanie wniosku w sprawie zakupu projektora cyfrowego dla kina „Marzenie” w Tarnowie,
- 4) pozytywne zaopiniowanie programu „Zderzeń 2010”,
- 5) analiza działalności Biura Wystaw Artystycznych - Galerii Miejska w Tarnowie,
- 6) zaopiniowanie projektu budżetu Gminy Miasta Tarnowa na 2011 r. w zakresie kultury.

3.4.5. Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna.

Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna powołana została w 2005 r. na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym (Dz. U. Nr 80., poz. 717 z późn. zm.). Komisja powołana została celem opiniowania projektów i zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Tarnowa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Miasta Tarnowa. Jako organ doradczy opiniuje tematy zgłaszane przez prezydenta lub dyrektora Wydziału Urbanistyki i Budownictwa związane z rozwojem i zagospodarowaniem Gminy Miasta Tarnowa.

W 2010 r. Komisja działała w niezmiennym składzie:

- Pan Marek Maślanka - przewodniczący Komisji,
- Pani Barbara Knapik - zastępca przewodniczącego Komisji,
- Pani Małgorzata Abramowicz - sekretarz Komisji,
- Pani Małgorzata Przybysz-Ławnicka - członek Komisji,
- Pani Jolanta Pawlus - członek Komisji,
- Pan Andrzej Krupiński - członek Komisji,
- Pan Janusz Jagliński - członek Komisji,
- Pan Zbigniew Pasiecznik - członek Komisji,
- Pan Otto Schier - członek Komisji,
- Pan Ryszard Starzec - członek Komisji.

W 2010 r. odbyło się 6 posiedzeń, na których Komisja opiniowała:

- 1) „Koncepcję architektoniczno-urbanistyczną Centrum Administracyjnego”,
- 2) lokalizacje parkingów wielopoziomowych,
- 3) projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Tarnowa,
- 4) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Niedomickiej,
- 5) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ul. Równej,
- 6) koncepcję zagospodarowania terenu w rejonie Góry Św. Marcina,
- 7) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie Al. Jana Pawła II, ul. Abp. Ablewicza i ul. Wolańskiej,
- 8) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ul. Kapielowej, ul. Krakowskiej i wału rzeki Białej,
- 9) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ul. Błonie, Al. Jana Pawła II i lasku Lipie.

3.4.6. Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości.

Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości, powołane przez Prezydenta Miasta Tarnowa w 2007 r., pełni rolę ciała doradczego dla władz miasta w sprawach gospodarczych. Głównym celem działalności forum jest opiniowanie i inicjowanie przedsięwzięć istotnych dla rozwoju Tarnowa. Forum stanowi równocześnie platformę współpracy samorządu ze środowiskiem biznesowym, co służy osiągnięciu jak największej zbieżności polityki prowadzonej przez miasto z oczekiwaniami lokalnych przedsiębiorców. Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości tworzą reprezentanci tarnowskich samorządów gospodarczych.

W 2010 r. Forum działało w składzie:

- Pan Zenon Zieliński - Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców,

- Pan Marek Głuszak - Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców,
- Pan Zbigniew Proć - Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie,
- Pan Franciszek Uszko - Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie,
- Pan Jacek Sumera - Naczelna Organizacja Techniczna - Rada w Tarnowie,
- Pan Leszek Nowicki - Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.,
- Pan Wojciech Seremet - Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.,
- Pan Marek Steinhof - Zakład Mechaniczny „Steinhof”,
- Pan Tadeusz Sękowski - Tarnowska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Pan Stanisław Plichta - Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jaskółka”,
- Pan Janusz Olesiński - Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji.

W 2010 r. z inicjatywy Prezydenta Miasta Tarnowa odbyły się 2 posiedzenia Tarnowskiego Forum Przedsiębiorczości, na których omawiano:

- 1) współpracę nauki i biznesu na podstawie prezentacji przedstawiciela Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie pn. „Powstanie wydawnictwa oraz wortalu branżowego w zakresie zastosowania gospodarczego wyników badań i prac badawczych w dziedzinie nauk ekonomicznych”,
- 2) stan realizacji inwestycji miejskich,
- 3) aplikację elektroniczną „Mapa Inwestycji Miejskich”,
- 4) projekt uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie podatku od nieruchomości na terenie Miasta Tarnowa na 2011 r.

Członkowie Tarnowskiego Forum Przedsiębiorczości na bieżąco byli informowani o możliwościach pozyskania dotacji dla firm na rozwój działalności gospodarczej. Otrzymywali również informacje na temat możliwej pomocy dla podmiotów gospodarczych, które ucierpiały w wyniku zjawisk nadzwyczajnych, które miały miejsce w maju i czerwcu 2010 r. (stan powodziowy).

3.5. Miejskie jednostki organizacyjne i jednostki powiązane

Tabela nr 8: Wykaz tarnowskich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz jednostek powiązanych wg stanu na 31 grudnia 2010 r.

JEDNOSTKI BUDŻETOWE		Zatrudnienie	
		Ilość osób	Ilość etatów
1	Przedszkole Publiczne Nr 1 w Tarnowie	26	21,77
2	Przedszkole Publiczne Nr 3 w Tarnowie	21	19,25
3	Przedszkole Publiczne Nr 4 w Tarnowie	15	12,38
4	Przedszkole Publiczne Nr 5 w Tarnowie	20	18,73
5	Przedszkole Publiczne Nr 6 w Tarnowie	23	21,92
6	Przedszkole Publiczne Nr 7 w Tarnowie	17	15,91
7	Przedszkole Publiczne Nr 8 w Tarnowie	33	28,90
8	Przedszkole Publiczne Nr 9 w Tarnowie	14	12,57
9	Przedszkole Publiczne Nr 12 w Tarnowie	31	29,55

10	Przedszkole Publiczne Nr 13 w Tarnowie	20	18,65
11	Przedszkole Publiczne Nr 14 z Oddziałem Integracyjnym w Tarnowie	32	31,19
12	Przedszkole Publiczne Nr 15 w Tarnowie	23	21,13
13	Przedszkole Publiczne Nr 17 w Tarnowie	33	30,12
14	Przedszkole Publiczne Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	43	36,21
15	Przedszkole Publiczne Nr 19 w Tarnowie	26	23,96
16	Przedszkole Publiczne Nr 20 w Tarnowie	23	19,31
17	Przedszkole Publiczne Nr 21 w Tarnowie	26	24,47
18	Przedszkole Publiczne Nr 22 w Tarnowie	14	11,03
19	Przedszkole Publiczne Nr 23 w Tarnowie	13	11,07
20	Przedszkole Publiczne Nr 24 w Tarnowie	33	32,00
21	Przedszkole Publiczne Nr 26 w Tarnowie	25	24,20
22	Przedszkole Publiczne Nr 27 w Tarnowie	15	12,97
23	Przedszkole Publiczne Nr 29 w Tarnowie	27	24,17
24	Przedszkole Publiczne Nr 31 w Tarnowie	27	24,78
25	Przedszkole Publiczne Nr 32 w Tarnowie	38	35,92
26	Przedszkole Publiczne Nr 33 w Tarnowie	26	24,17
27	Przedszkole Publiczne Nr 34 w Tarnowie	51	44,87
28	Przedszkole Publiczne Nr 35 z Oddziałem Integracyjnym w Tarnowie	45	41,35
29	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Stanisława Konarskiego w Tarnowie	42	33,78
30	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Tarnowie	69	64,34
31	Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie	46	39,39
32	Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Tarnowie	66	63,65
33	Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Orłąt Lwowskich w Tarnowie	73	70,90
34	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Romana „Sybiraka” Sanguszki w Tarnowie	26	19,72
35	Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 11 im. Marii Dąbrowskiej w Tarnowie	42	36,35
36	Szkoła Podstawowa Nr 14 im. Stefana Jaracza w Tarnowie	57	52,34
37	Szkoła Podstawowa Nr 15 Gen. Józefa Bema w Tarnowie	60	58,17
38	Szkoła Podstawowa Nr 17 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Tarnowie	39	32,65
39	Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Jana Kochanowskiego w Tarnowie	76	71,31
40	Szkoła Podstawowa Nr 19 im. Polskiej Marynarki Handlowej w Tarnowie	26	25,22
41	Gimnazjum Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Tarnowie	74	70,30
42	Gimnazjum Nr 4 im. Jerzego Brauna w Tarnowie	70	63,20
43	Gimnazjum Nr 6 im. Jana Pawła II w Tarnowie	38	34,46
44	Gimnazjum Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka w Tarnowie	76	71,99
45	Gimnazjum Nr 11 im. Romana Brandstaettera w Tarnowie	78	74,58
46	I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie	84	77,39
47	III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie	83	77,13
48	IV Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II i Gimnazjum Nr 10 w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Tarnowie	92	87,35
49	V Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka w Tarnowie	52	44,21
50	VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	49	46,51
51	XVI Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej w Tarnowie	47	37,77
52	XX Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie	25	8,13

53	Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie	95	88,86
54	Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Józefa Piłsudskiego w Tarnowie	108	132,7
55	Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie	66	63,16
56	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 im. Tadeusza Zwiłockiego w Tarnowie	74	64,37
57	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2 w Tarnowie	43	34,57
58	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	73	66,41
59	Zespół Szkół Medycznych im. Hanny Chrzanowskiej w Tarnowie	56	51,12
60	Zespół Szkół Muzycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tarnowie	149	127,00
61	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie	77	66,29
62	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 w Tarnowie	83	71,53
63	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 w Tarnowie	102	90,47
64	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie	90	84,98
65	Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie	62	53,85
66	Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących w Tarnowie	40	37,14
67	Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Tarnowie	99	91,33
68	Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych w Tarnowie	66	62,48
69	Zespół Szkół Technicznych im. Ignacego Mościckiego w Tarnowie	102	87,72
70	Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych im. Św. Alberta Chmielowskiego w Tarnowie	16	13,44
71	Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Ks. Prymasa Stefana Wyszyńskiego	38	30,16
72	Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego	40	35,58
73	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Eugenii Gierat w Tarnowie	224	238,20
74	Bursa Międzyszkolna w Tarnowie	71	62,09
75	Pałac Młodzieży w Tarnowie	99	71,17
76	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie	30	28,00
77	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna w Tarnowie	16	11,48
78	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	17	14,95
79	Izba Wytrzeźwień w Tarnowie	26	23,50
80	Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie	32	28,26
81	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Tarnowie	7	5,50
82	Dom Dziecka Nr 1 im. Janusza Korczaka w Tarnowie	30	29,00
83	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie	30	29,00
84	Dom Pomocy Społecznej dla osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie	145	143,00
85	Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie	59	57,25
86	Dom Dniennego Pobytu w Tarnowie	5	4,50
87	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie	7	6,25
88	Zespół Żłobków w Tarnowie	90	88,00
89	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	85	84,50
90	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Tarnowie	8	8,00
91	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie	113	109,90
92	Straż Miejska w Tarnowie	113	109,90
93	Targowiska Miejskie Gminy Miasta Tarnowa	24	22,25
94	Tarnowskie Centrum Informacji	9	8,25

95	Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich	84	83,17
96	Urząd Miasta Tarnowa	453	448,50

ZAKŁADY BUDŻETOWE		Zatrudnienie	
		Ilość osób	Ilość etatów
1	Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie	34	33,08
2	Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	104	102,90
3	Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie	42	41,50
4	Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie	13	13,00

MIEJSKIE INSTYTUCJE KULTURY		Zatrudnienie	
		Ilość osób	Ilość etatów
1	Biuro Wystaw Artystycznych-Galeria Miejska w Tarnowie	5	5,00
2	Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie	65	65,18
3	Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego	50	47,50
4	Tarnowskie Centrum Kultury Tarnów	35	30,33

PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ		Zatrudnienie	
		Ilość osób	Ilość etatów
1	Mościckie Centrum Medyczne Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie	91	89,65
2	Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie	763	754,90
3	Zespół Przychodni Specjalistycznych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Tarnowie	271	252,20

SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEGO		Zatrudnienie	
		Ilość osób	Ilość etatów
1	Miejski Zarząd Budynków Spółka z o.o. w Tarnowie	55	52,00
2	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A w Tarnowie	200	200,00
3	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnowie	92	92,00
4	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Tarnowie	263	261,00
5	Tarnowski Klaster Przemysłowy "Plastikowa Dolina" S.A.	5	4,00
6	Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o	13	11,00
7	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	254	254,00

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

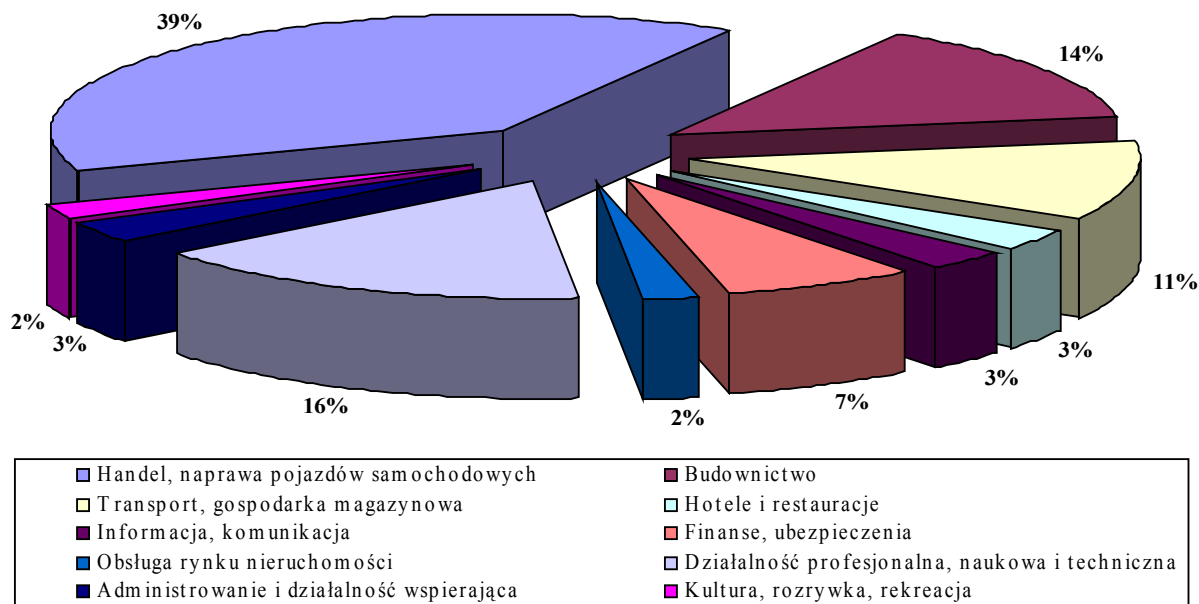
4. GOSPODARKA

4.1. Gospodarka w liczbach

W 2010 r. do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Tarnowa wpisano 961 przedsiębiorców, natomiast wykreślono 862, w tym 95 z powodu zmiany miejsca zamieszkania. Na koniec 2010 r. w ewidencji zarejestrowanych było 9.974 przedsiębiorców, o 99 więcej niż na koniec 2009 r. Z możliwości zawieszenia

działalności gospodarczej skorzystało 680 osób, natomiast 301 przedsiębiorców (o 91 więcej w stosunku do 2009 r.) wznowiło swoją działalność.

Wykres nr 1: Podmioty Gospodarki Narodowej w Tarnowie wg rejestru REGON

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa (na podstawie danych z GUS)

Wg form organizacyjno-prawnych w 2010 r. w Tarnowie działało 10.985 podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

- 2 przedsiębiorstwa państwowe,
- 43 spółdzielnie,
- 765 spółek handlowych (w tym 98 spółek z kapitałem zagranicznym),
- 878 spółek cywilnych.

Według danych uzyskanych przez Biuro Obsługi Przedsiębiorców w Wydziale Strategii Urzędu Miasta Tarnowa do największych firm w mieście należą:

1) pod względem uzyskanych przychodów:

- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. (1.109.079.000 zł - dane za trzy kwartały 2010 r.),
- Poldim (642.805.118 zł),
- Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A, Karpacki Oddział Obrotu Gazem w Tarnowie - Gazownia Tarnowska (373.911.980 zł),
- ABM Solid (225.127.000 zł),
- Fritar S.A. (94.300.000 zł),
- Karpacka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (70.326.096 zł),
- Tarnowskie Wodociągi (57.019.900 zł),

2) pod względem zatrudnienia:

- Zakłady Azotowe w Tarnowie- Mościcach S.A (2.130 osób),
- Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza SP ZOZ (1.732 osoby),
- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A. (908 osób),

- ABM Solid (792 osoby),
- Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie (761 osób),
- Poldim (592 osoby),
- Enion Grupa Tauron (445 osób).

Wśród firm z kapitałem zagranicznym, biorąc pod uwagę stan zatrudnienia w Tarnowie, największe są:

- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A. (873 osób),
- Lenze (154 osoby),
- GPL Projekty (67 osób),
- Becker Farby Przemysłowe (43 osoby).

4.2. Strefy aktywności gospodarczej

Miastu Tarnów można przypisać miano miasta przyjaznego dla rozwoju i prowadzenia inwestycji gospodarczych. Jednym z czynników, który temu sprzyja jest dobry klimat do inwestowania, na który składają się m. in. przemysłowy charakter miasta z rozwiniętą infrastrukturą (Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A.), a także jego doskonałe położenie. Ten ostatni atut pozwala na lokalizowanie w mieście nowych inwestycji gospodarczych dzięki:

- dogodnemu położeniu na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych (międzynarodowa trasa E40 od granicy polsko-niemieckiej w Zgorzelcu do granicy polsko-ukraińskiej w Korczowej krzyżuje się tu z drogą nr 73 z Warszawy do przejścia granicznego ze Słowacją),
- bliskości lotniska międzynarodowego Kraków-Balice oraz krajowego w Jasionce koło Rzeszowa, co zwiększa mobilność umożliwiając bezproblemowe podróże do wszystkich głównych centrów biznesu w Europie jak i na świecie,
- posiadającej znaczenie magistrali transeuropejskiej linii kolejowej Kraków - Medyka, łączącej się w Tarnowie z odbiegającą na południe linią kolejową do Nowego Sącza, Muszyny i dalej w kierunku Słowacji i Węgier.

Należy tu również wspomnieć o budowanej autostradzie A4, która niebawem będzie przebiegała w pobliżu stref aktywności gospodarczej i w diametralny sposób zwiększy dostępność komunikacyjną i atrakcyjność terenów inwestycyjnych.

W 2010 r. miasto pozyskało środki w ramach projektu pn.: „Rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Tarnowie - etap I”. Projekt polega na budowie drogi z niezbędną infrastrukturą techniczną, po zachodniej stronie terenów Strefy Aktywności Gospodarczej, wraz z połączeniem ulic Mościckiego i Czystej z terenami Tarnowskiego Klastera Przemysłowego. Projektowana droga zachodnia będzie przeznaczona dla ruchu lokalnego i stanowić będzie uzupełnienie głównego ciągu komunikacyjnego, określonego w prognozie koncepcyjnej utworzenia Strefy Aktywności Gospodarczej jako ciąg komunikacyjny zachodni od ulic Mościckiego - Czysta do ul. Kochanowskiego. Celem tego projektu jest tworzenie korzystnych warunków do wszechstronnego rozwoju gospodarczego Tarnowa i regionu oraz tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności poprzez wdrożenie i realizację projektu przygotowującego tereny dla przyszłych inwestorów. Wartość projektu wyniosła ponad 27 mln zł. Inwestycja zostanie zrealizowana ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości ponad 18 mln zł.

W Tarnowie zlokalizowane są następujące strefy aktywności gospodarczej:

1) Tarnowska Podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie:

- Park Przemysłowy „Czysta I”,
- Park Przemysłowy „Czysta II”,

2) Park Przemysłowy „Mechaniczne” (9,1607 ha obszaru objęte statusem specjalnej strefy ekonomicznej),

3) Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy” (4,6595 ha obszaru objęte statusem specjalnej strefy ekonomicznej).

Z oferty Parków „Czysta” (obejmującego obszar blisko 30 hektarów) skorzystało dotychczas 15 firm. Część z nich już prowadzi działalność gospodarczą, część jest w trakcie wznoszenia zakładów lub przygotowuje się do ich wybudowania. Wartość realizowanych tu inwestycji to kwota 34 mln zł, natomiast wartość inwestycji będących w fazie planowania i przygotowania to kwota ponad 102 mln zł. Łączne zatrudnienie w przedsiębiorstwach już działających na obszarze parków „Czysta” wynosi obecnie 85 osób. Po zakończeniu wszystkich rozpoczętych i zaplanowanych przedsięwzięć, zatrudnienie w Parkach znajdzie ponad 300 osób.

W Parku Przemysłowym „Mechaniczne” o powierzchni 22,2641 ha (powierzchnia obiektów kubaturowych to ponad 33 tys. m²), działa obecnie 19 firm. W 2010 r. Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., w celu zespolenia i uzupełnienia terenu pod realizację przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Tarnowie - Etap I”, dokonał zakupu 4 działek od prywatnych właścicieli o łącznej powierzchni 0,9995 ha, tworząc w ten sposób jednolitą przestrzeń o powierzchni 22,2641 ha. Łączne aktualne zatrudnienie w przedsiębiorstwach działających na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” wynosi 305 osób.

Na terenie Zielonego Parku Przemysłowego „Kryształowy” do dyspozycji przedsiębiorców pozostają wciąż tereny inwestycyjne będące własnością, zarówno Gminy Miasta Tarnowa, Tarnowskiego Klastera Przemysłowego S.A., jak i właścicieli prywatnych.

Rodzaje inwestycji oraz branże występujące w strefach aktywności gospodarczej:

1) Parki Przemysłowe „Czysta I” i „Czysta II”

- BECKER Farby Przemysłowe Sp. z o.o. (produkcja farb i lakierów przemysłowych, w tym specjalistycznych farb z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne),
- Elmark - Tarnów (przetwórstwo tworzyw sztucznych),
- Cestor Sp. z o.o. (produkcja elementów budowlanych o szerokim zastosowaniu),
- ABM SOLID S.A. (branża budowlana),
- Fabryka Styropianu ARBET Bartosik, Czernicki, Funke, Kuncer, Muzyczuk Spółka Jawna (produkcja styropianu),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ERGOBUD Sp. z o.o. (produkcja elementów konstrukcyjnych ze stali stosowanych w branży budowlanej),
- Zakład Elementów Konstrukcyjnych Sp. z o.o. (produkcja elementów ze stali, zbrojeń stropowych i belek kratownicowych),
- UNIPRESS Mariusz Dobrzański, Marcin Węgrzynek s.c. (branża poligraficzna),
- Summit Packaging Polska Sp. z o.o. (branża przetwórstwa tworzyw sztucznych - produkcja zaworów do aerozoli),

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe MOSKITO Marek Jeleń (produkcja elementów do moskitier ramkowych okiennych i drzwiowych),
- ZEGAR Wojciech Dzikowski i Alicja Zyder Spółka Jawna (mechanika precyzyjna - produkcja karniszy ze stali nierdzewnej i mosiądzu),
- Berendsen Textile Service Sp. z o.o. (serwis odzieży roboczej),
- TIK INVEST Sp. z o.o. dla DHL Express Poland Sp. z o.o. (centrum przeładunkowo-magazynowe dla obsługi kołowego transportu towarowego),
- KON-INS-BUD Montaż Sp. z o.o. (produkcja konstrukcji stalowych),
- Uni-Tarpin Sp. z o.o. (produkcja artykułów chemicznych),

2) Park Przemysłowy „Mechaniczne”

- Firma Handlowo-Uslugowo-Produkcyjna POINTS (branża poligraficzna),
- Kreska Sp. z o.o. (krawiectwo),
- GPL Projekty Sp. z o.o. (produkcja mebli),
- ELBO Projekty Sp. z o.o. (projektowanie mebli),
- Odlewnia TARNÓW Sp. z o.o. (centrum logistyczne),
- Alien Inspired Technologies „AIT” Sp. z o.o. (produkcja modułów fotowoltaicznych),
- MEBLE-ALEX Przemysł Bazia (usługi remontowe),
- Centrum Logistyczne GALECO Sp. z o.o. (systemy rynnowe),
- Firma Handlowo-Uslugowa BLACHODACH Janusz i Bartosz Bochnak Spółka Jawna (produkcja systemów rynnowych oraz akcesoriów blacharskich),
- Green House Sp. z o.o. (produkcja altanek ogrodowych),
- Ośrodek Szkolenia Kierowców KRAMEX (plac manewrowy),
- Firma MARAL (biuro konsultacyjno-doradcze),
- Globus Sp. z o.o. (konstrukcje stalowe),
- Rem-Wóz (serwis wózków widłowych),
- Edmal (magazyn),
- Karabela Małopolska (firma ochroniarska),
- HUT Technika Środowiska Sp. z o.o. (zespoły technologiczne do utylizacji),
- Firma Usługowo-Remontowo-Budowlana REMCAT (usługi remontowo-budowlane),
- Naprawa Maszyn i Urządzeń Mikołaj Rej (zakład usługowy),

3) Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy”

- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A. (produkcja silników elektrycznych),
- Profitech Sp. z o.o. (sprzedaż maszyn i środków czyszczących),
- Domex Spółka Jawna (centrum wyposażenia wnętrz),
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego FRITAR S.A. (produkcja mrozonek),
- Unopol Spółka Jawna (produkcja mrozonek),
- CEBUD Cegielnia Krzyż (produkcja artykułów budowlanych),
- MS Sp. z o.o. (centrum logistyczne firmy Goodyear),
- Firma Handlowa Kwant (hurtownia elektryczna),
- Bruk-Bet Sp. z o.o. (produkcja artykułów budowlanych),
- Huta Szkła EWA (produkcja szkła gospodarczego),
- Stalprodukt (produkcja stali),

- Huetter (produkcja artykułów myśliwskich),
- Eltar (zakład wytwórczy materiałów budowlanych, usługi techniczne),
- Huta Szkła Gospodarczego Grupa Kapitałowa Krosno (produkcja szkła gospodarczego).

4.3. Pomoc publiczna

Przedsiębiorcy inwestujący w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE) mogą uzyskać pomoc publiczną przyznawaną w formie zwolnienia od podatku dochodowego. Warunkiem niezbędnym do uzyskania takiej pomocy jest pozyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie SSE. Wysokość pomocy publicznej jest zróżnicowana ze względu na wielkość firmy. Małe firmy otrzymują najwyższy poziom pomocy publicznej, który w województwie małopolskim wynosi 70% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, średnie firmy mogą liczyć na 60%, natomiast duże firmy 50%. Ulgę w podatku dochodowym mogą uzyskać firmy realizujące nowe projekty inwestycyjne, które spełniają równocześnie dwa kryteria:

- minimalna kwota inwestycji na terenie SSE wynosi 100 tys. euro,
- prowadzona działalność gospodarcza spełnia warunki do udzielenia pomocy publicznej, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1552, z późn. zm.).

Na terenie stref aktywności gospodarczej firmy posiadają możliwość uzyskania zwolnienia z opłacania podatku od nieruchomości. Funkcjonujące zwolnienia przysługują na zasadzie praw nabytych, a ulgi stanowią pomoc publiczną regionalną. Ulgi te wynikają z następujących uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie:

- uchwała Nr XII/184/2003 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców działających na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie - Podstrefa Tarnów,
- uchwała Nr LI/983/2006 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 października 2006 r. w sprawie udzielania przez Gminę Miasta Tarnowa pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją (Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy”, SSE - Podstrefa Tarnów, Park Przemysłowy „Mechaniczne”),
- uchwała Nr XV/208/2007 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości (budynków i zajętych pod nie gruntów wchodzących w skład zabytkowego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków) - ta forma pomocy przysługuje przedsiębiorcom dokonującym remontów elewacji budynków oraz iluminacji świetlnych,
- uchwała Nr XL/550/2009 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 października 2009 r. w sprawie warunków udzielania przez Gminę Miasta Tarnowa zwolnień od podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną - terytorialnie zwolnienia obowiązują na terenie Zielonego Parku Przemysłowego „Kryształowy”, Parku Przemysłowego „Mechaniczne” oraz na terenach SSE - Podstrefa w Tarnowie.

Począwszy od 2007 r. poziom udzielanej pomocy publicznej w Tarnowie stale wzrasta. Jest to pomoc udzielana, zarówno przez Gminę Miasta Tarnowa, jak i podległe jej jednostki organizacyjne. Wartość nominalna udzielonej pomocy w 2010 r. wyniosła 22.152.551,94 zł, w tym 19.544.615,88 zł to pomoc udzielona przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie i dotyczyła dotacji na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej, doposażenie stanowiska pracy lub refundacji wynagrodzeń i składek ZUS - w ramach

tw. prac interwencyjnych (w 2009 r. udzielono pomocy publicznej o łącznej wartości 13.824.734,08 zł).

Dzięki stosowanym ulgom Tarnów staje się bardziej atrakcyjny i ma większe szanse na rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy, co w konsekwencji przekłada się na zmniejszenie bezrobocia w Tarnowie. Podkreślić należy również, że obowiązujące w mieście stawki podatku od nieruchomości od prowadzonej działalności gospodarczej są jednymi z niższych w kraju.

Z pomocy publicznej w postaci zwolnień podatkowych skorzystały dotychczas firmy działające w strefach:

1) Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy”

- Huta Szkła Ewa,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego FRITAR S.A.,
- Profitech Sp. z o.o.,
- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A.
- Domex Spółka Jawna,
- Unopol Spółka Jawna,
- Cegbud Cegielnia Krzyż,
- MS Sp. z o.o.,
- Firma Handlowa Kwant,
- Bruk- Bet Sp. z o.o.,

2) SSE w Krakowie - Podstrefa w Tarnowie

- Elmark - Tarnów,
- Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.,
- BECKER Farby Przemysłowe Sp. z o.o.,
- Summit Packaging Polska Sp. z o.o.,
- UNIPRESS Mariusz Dobrzański, Marcin Węgrzynek s.c.,
- KON-INS-BUD Montaż Sp. z o.o.,
- ABM SOLID S.A.,
- Fabryka Styropianu ARBET Bartosik, Czernicki, Funke, Kuncer, Muzyczuk Spółka Jawna,
- Huta Szkła Gospodarczego Grupa Kapitałowa Krosno.

4.4. Instytucje otoczenia biznesu

W Tarnowie aktywnie działa wiele instytucji otoczenia biznesu. Są to:

- 1) Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie,
- 2) Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie,
- 3) Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnowie,
- 4) Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców w Tarnowie,
- 5) Powszechna Agencja Handlowa w Tarnowie,
- 6) Izba Rolnicza w Tarnowie,
- 7) Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.,

- 8) Naczelna Organizacja Techniczna - Rada w Tarnowie,
- 9) Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej - Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji,
- 10) Punkt Informacyjny FEM (Fundusze Europejskie w Małopolsce) w Tarnowie,
- 11) Biuro terenowe Fundacji Rozwoju Regionu Rabka w Tarnowie,
- 12) Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości - ciało doradcze Prezydenta Miasta Tarnowa.

Ponadto w strukturach Urzędu Miasta Tarnowa działa Punkt Obsługi Przedsiębiorców oraz Biuro Obsługi Przedsiębiorców (jeden z referatów Wydziału Strategii).

Biuro Obsługi Przedsiębiorców w ramach swojej działalności realizuje m. in. zadania:

- kompleksowa obsługa inwestora,
- doradztwo w zakresie środków z UE,
- pomoc publiczna dla firm (w tym projektowanie programów pomocowych),
- szkolenia dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą,
- działalność edukacyjna wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych (klasy o profilu przedsiębiorczości).

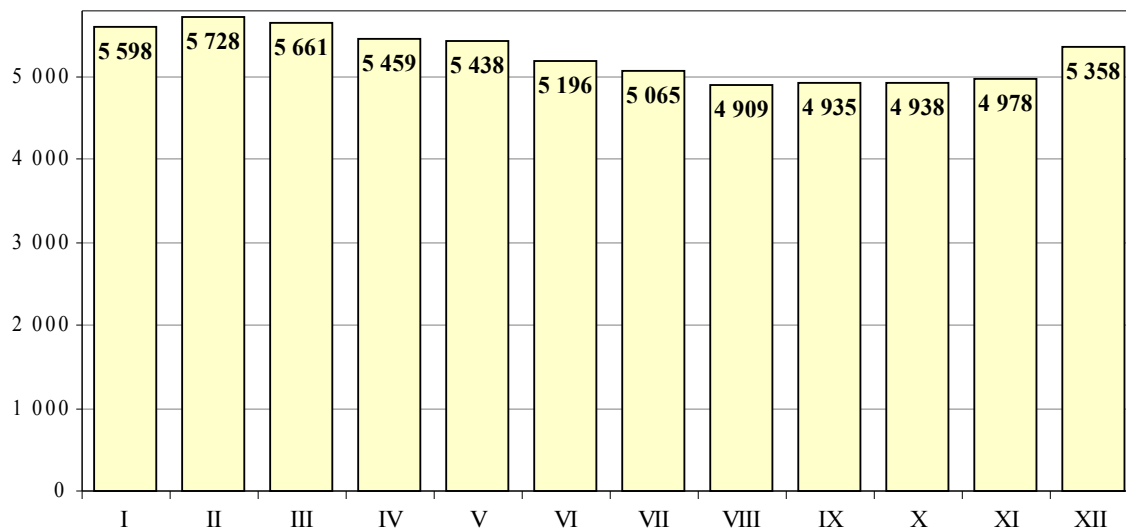
Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, mając na uwadze uproszczenie procedury rejestracji działalności gospodarczej w ramach istniejących wówczas rozwiązań ustawowych, po podpisaniu umów między Prezydentem Miasta Tarnowa, a Urzędami Skarbowymi oraz Urzędem Statystycznym - 10 grudnia 2007 r. został uruchomiony Punkt Obsługi Przedsiębiorców - lokalne „jedno okienko”. Umożliwiło to kompleksowe załatwianie spraw związanych z rejestracją firmy oraz uaktualnienie danych w jednym miejscu. Miasto użyczyło pomieszczenia na stanowiska pracy dla tych instytucji wraz z wyposażeniem biurowym i komputerowym, łączami komputerowymi i telefonicznymi. Przepisy zmienionej ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.) wprowadzające ustawowo zasadę tzw. „jednego okienka”, weszły w życie w dniu 31 marca 2009 r., umożliwiając m. in. dodatkową rejestrację firmy w zakresie zgłoszeń identyfikacyjnych lub aktualizacyjnych NIP bez wizyty w Urzędzie Skarbowym. W efekcie zmian przepisów prawnych aktualnie w Punkcie funkcjonuje stanowisko Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz stanowisko Urzędu Statystycznego.

W 2010 r. Punkt Obsługi Przedsiębiorców obsłużył łącznie 12.932 przedsiębiorców (na stanowisku Ewidencji Działalności Gospodarczej 6.063 przedsiębiorców, na stanowisku Urzędu Statystycznego 6.869).

5. RYNEK PRACY

5.1. Poziom i struktura bezrobocia

Wykres nr 2: Liczba bezrobotnych w Tarnowie na przestrzeni 2010 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Na rynku pracy w Tarnowie w 2010 r. wystąpiły następujące zjawiska:

- 1) nastąpił nieznaczny wzrost bezrobocia o 153 osoby do poziomu 5.358 osób, w tym 56,5% kobiet,
- 2) stopa bezrobocia w trakcie dwunastu miesięcy wzrosła o 0,1 punktu procentowego do poziomu 9,4% na koniec 2010 r.,
- 3) znacząco wzrosła liczba ofert pracy od pracodawców z Tarnowa o 1.032 oferty do poziomu 4.832 na przestrzeni 2010 r. (w całym regionie 7.504 oferty),
- 4) na przestrzeni 2010 r. zatrudnienie podjęło 3.107 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa tj. o 343 więcej niż w 2009 r.,
- 5) znacznie zmniejszyły się zwolnienia grupowe w Tarnowie, w ich wyniku w całym 2010 r. pracę utraciło 152 pracowników,
- 6) zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia z 20,2% w 2009 r., do 20,0% na koniec 2010 r.,
- 7) spadła liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy o 24 osoby, do poziomu 682 osób na koniec roku,
- 8) wzrósł odsetek bezrobotnej młodzieży z 21,8% w 2009 r. do 22,6% w końcu 2010 r.

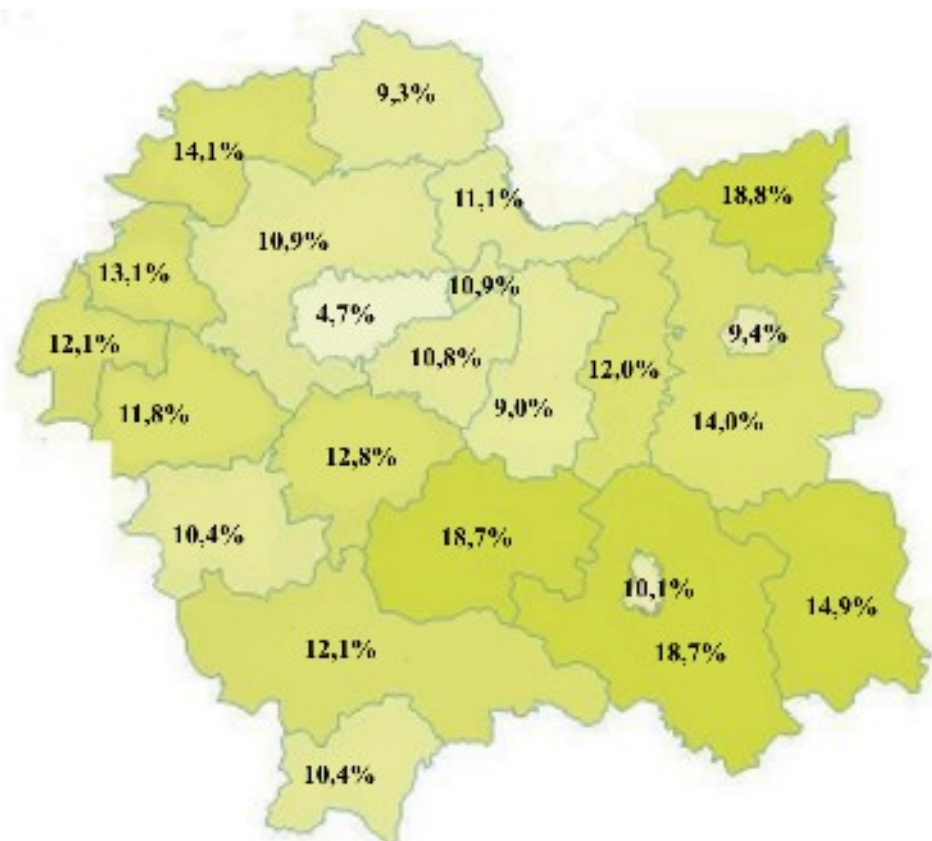
Aktywne działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie (PUP) spowodowały pozyskanie rekordowo wysokich środków finansowych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację bezrobotnych w kwocie ponad 36 mln zł. Środki te pozwoliły objąć wsparciem większą grupę bezrobotnych mieszkańców Tarnowa, m. in.:

- zaktywizowano 1.722 osoby bezrobotne z Tarnowa tj. o 86 osób więcej niż w roku poprzednim,

- zwiększyła się liczba bezrobotnych mieszkańców Tarnowa, którzy podjęli działalność gospodarczą na własny rachunek korzystając z dotacji na rozpoczęcie działalności z 248 w 2009 r. do 283 w 2010 r.,
- zwiększyła się liczba stanowisk pracy dla osób bezrobotnych, na doposażenie których pracodawcy otrzymali refundację kosztów z 144 w 2009 r. do 192 w 2010 r.

Stopa bezrobocia na koniec 2010 r. w stosunku do końca 2009 r. wzrosła o 0,1 punktu procentowego i wyniosła 9,4%, plasując tym samym Tarnów na czwartej pozycji w województwie, licząc od najniższego poziomu tego wskaźnika. Średnia stopa bezrobocia w Małopolsce wynosiła 10,4% (najniższa - 4,7% w Krakowie, najwyższa - 19,5% w powiecie limanowskim), a średnia w kraju 12,3%.

Wykres nr 3: Stopa bezrobocia w MAŁOPOLSCE - stan na koniec 2010 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wśród bezrobotnych mieszkańców Tarnowa nadal przeważały kobiety. W stosunku do 2009 r. liczba bezrobotnych kobiet wzrosła o 231, a mężczyzn spadła o 78.

Na koniec 2010 r. w rejestrze osób bezrobotnych figurowało:

- 3.027 kobiet, tj. 56,5% ogółu bezrobotnych,
- 2.331 mężczyzn, tj. 43,5% ogółu bezrobotnych.

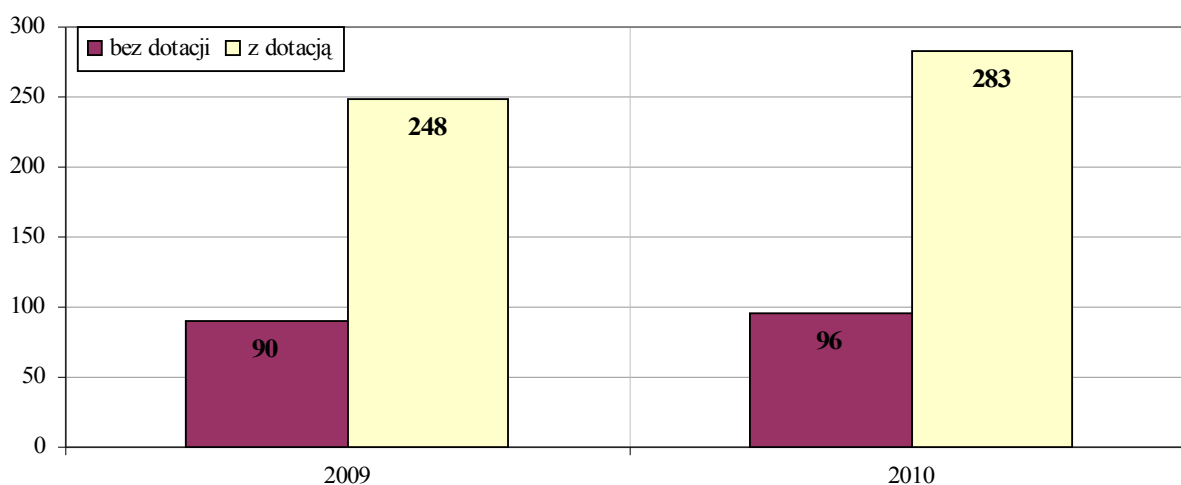
W 2010 r. znacząco wzrosła liczba ofert pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał 4.832 oferty pracy i stażu od pracodawców z terenu Tarnowa (z całego regionu 7.504 oferty) i było to o 1.032 ofert więcej aniżeli w 2009 r. (dynamika 127,2%).

Wzrost liczby ofert pracy spowodowany był głównie wzrostem ofert niesubsydiowanych, tworzonych w oparciu o środki finansowe pracodawców bez wsparcia środków publicznych (wzrost o 51%). Oferty subsydiowane wzrosły o 8%.

Wzrosła liczba osób bezrobotnych podejmujących zatrudnienie. W 2010 r. 3.107 osób bezrobotnych z Tarnowa podjęło zatrudnienie i było to o 343 więcej niż przed rokiem.

Zanotowano 12% wzrost liczby osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą. W 2010 r. 379 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło działalność gospodarczą, w tym 283 osoby skorzystały z dotacji udzielanej przez Powiatowy Urząd Pracy na uruchomienie własnej działalności.

Wykres nr 4: Bezrobotni mieszkańcy, którzy podjęli działalność gospodarczą w latach 2009-2010

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

W 2010 r. nastąpiło zahamowanie procesu zwolnień grupowych w zakładach pracy Tarnowa, zapoczątkowanych w 2008 i 2009 r. Na przestrzeni 2010 r. 7 pracodawców dokonało zwolnień grupowych, na skutek których pracę straciły 152 osoby (w 2009 r. 855 osób).

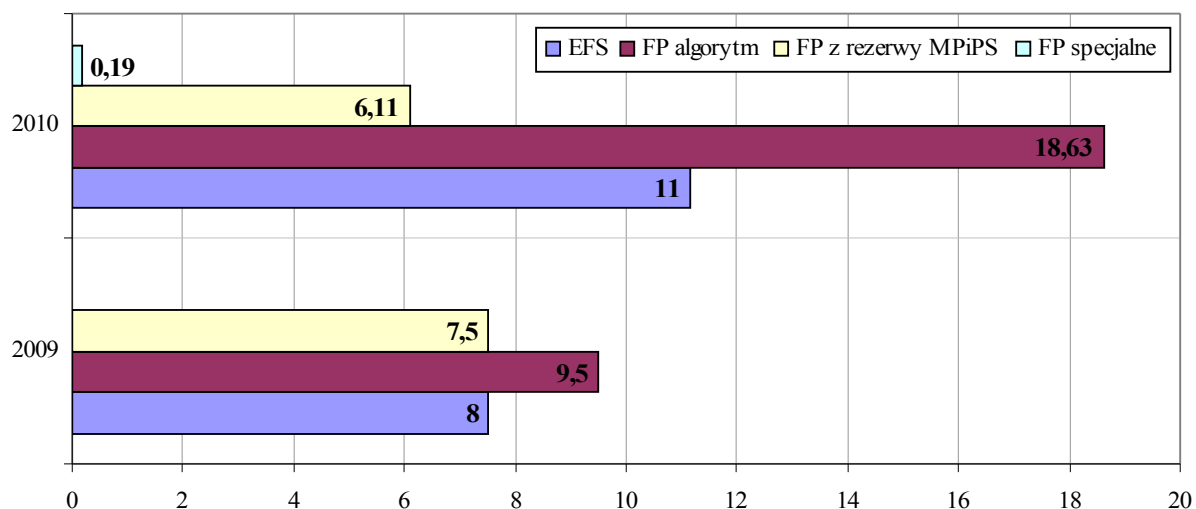
W większości były to firmy o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym (PZU S.A., RUCH S.A., Bank PKO S.A., Bank BPH S.A., Poczta Polska, Enion S.A.), które przeprowadzały restrukturyzację zatrudnienia. Z lokalnych pracodawców zwolnienie grupowe wystąpiło w firmie PROREM Sp. z o.o., która zwolniła 52 osoby.

5.2. Działania na rzecz bezrobotnych

W 2010 r. na programy aktywizacyjne Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał rekordową kwotę 36,08 mln zł (47% więcej niż w 2009 r.), w tym:

- 11,15 mln zł z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na realizację projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL),
- 18,63 mln zł z Funduszu Pracy (FP),
- 6, 11 mln zł jako dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) oraz dodatkowe 0,19 mlz zł na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi.

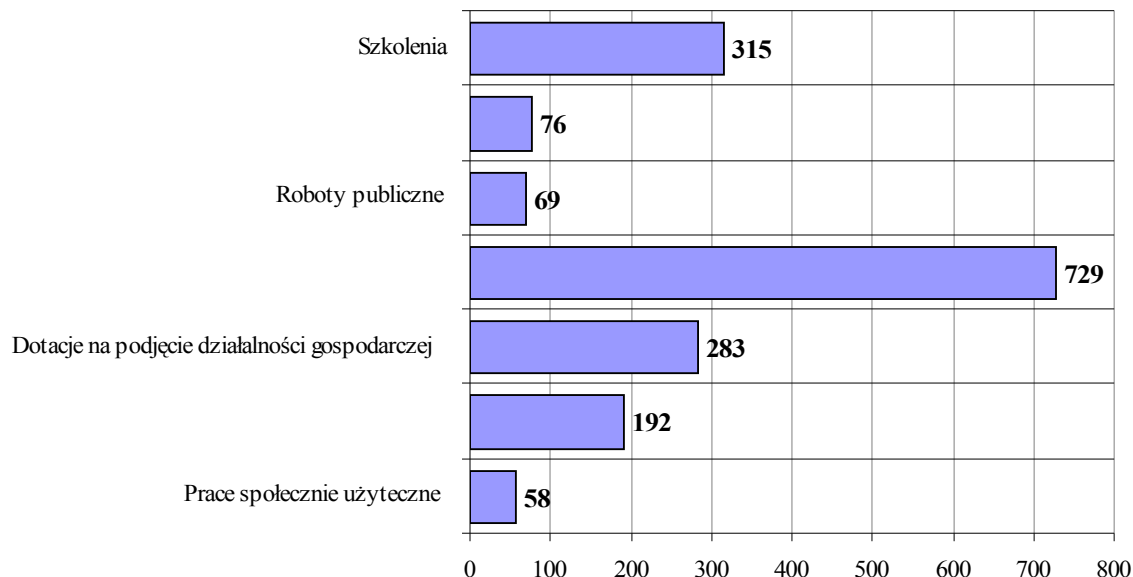
Wykres nr 5: Środki FP i EFS oraz z rezerwy MPiPS w mln zł na aktywizację bezrobotnych w latach 2009-2010

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Ze środków tych, w 2010 r. zaktywizowano 1.722 bezrobotnych i poszukujących pracy mieszkańców Tarnowa. Było to o 86 osób więcej aniżeli w roku ubiegłym (dynamika 105,3%).

Wykres nr 6: Osoby bezrobotne i poszukujące pracy z Tarnowa zaktywizowane w ramach programów wsparcia finansowanych z EFS i FP w 2010 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie prowadził działania na rzecz mieszkańców Tarnowa w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w oparciu o środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Krakowie, których wielkość wynosiła 249,6 tys. zł. Środki te umożliwiły aktywizację 22 osób niepełnosprawnych poprzez utworzenie 8 stanowisk pracy w wyniku refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy, przeszkolenie 9 osób niepełnosprawnych oraz przyznanie 5 osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej.

W 2010 r. PUP kontynuował realizację trzech projektów współfinansowanych z EFS w ramach POKL 2007-2013 oraz z sukcesem aplikował o kolejne środki z POKL projektem konkursowym „Akademia pracy” (początek realizacji w 2011 r.).

1. Projekt „Czas na pracę” - projekt systemowy.

W 2010 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie kontynuował realizację projektu systemowego „Czas na pracę”, który jest realizowany w ramach POKL 2007-2013, Poddziałanie 6.1.3 - Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Realizacja projektu systemowego „Czas na pracę” rozpoczęła się w 2008 r. i będzie trwać do końca 2013 r. Projekt wdrażany jest na podstawie umowy ramowej podpisanej w kwietniu 2008 r. z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie. Założenia, co do realizacji projektu systemowego w danym roku budżetowym określa zatwierdzony przez Wojewódzki Urząd Pracy wniosek o dofinansowanie realizacji projektu na dany rok budżetowy.

Celem projektu jest pomoc w podjęciu zatrudnienia lub samozatrudnienia oraz reintegracja z rynkiem pracy osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie poprzez poprawę ich aktywności i atrakcyjności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia i samozatrudnienia.

Do projektu w pierwszej kolejności rekrutowane były osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. między innymi: osoby bezrobotne do 25 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, osoby niepełnosprawne, osoby powyżej 50 roku życia.

W 2010 r. z regionu tarnowskiego do uczestnictwa w projekcie przystąpiło łącznie 1.935 osób, w tym 725 mieszkańców Tarnowa.

Wartość projektu w 2010 r. wynosiła 12.390.690 zł i stanowiła najwyższą przyznaną kwotę dofinansowania na realizację projektu systemowego przez powiatowy urząd pracy w Województwie Małopolskim. Przyznane środki finansowe zostały wykorzystane w 100%.

2. Projekt „Nasze kadry - naszym atutem ” - projekt konkursowy.

Projekt „Nasze kadry - naszym atutem” jest realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w ramach POKL 2007-2013, Poddziałanie 6.1.2 - Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie, zgodnie z umową o dofinansowanie realizacji projektu z dnia 30 grudnia 2009 r. Projekt jest współfinansowany w 85% przez Unię Europejską w ramach EFS i w 15% z krajowych środków publicznych.

Realizacja projektu będzie trwać trzy lata: od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2013 r. Całkowita wartość projektu wynosi 480.420 zł.

Celem projektu jest utrzymanie i wzmocnienie obowiązujących standardów zatrudnieniowych w zakresie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy oraz dalszy rozwój i podnoszenie jakości świadczonych przez Urząd usług m. in. poprzez podwyższanie kwalifikacji zawodowych kluczowych pracowników Urzędu.

W 2010 r. na realizację tego projektu przeznaczono kwotę 145.054 zł. W ramach projektu refundowane były koszty zatrudnienia pięciu doradczyń zawodowych i jednej pośredniczki pracy oraz finansowane koszty szkoleń dla trzech liderek klubu pracy oraz trzech specjalistek ds. rozwoju zawodowego.

3. Projekt partnerski „3D - Dojrzały - Doświadczeni - Docenieni” - projekt konkursowy.

Od listopada 2009 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie realizuje wraz z Urzędami Pracy w Bochni, Brzesku i Dąbrowie Tarnowskiej projekt pn. „3D-Dojrzały-Doświadczeni-Docenieni”, którego liderem jest Fundacja im. Jana Hetmana Tarnowskiego. Realizacja projektu zakończy się 31 października 2012 r. Przedsięwzięcie to jest realizowane w ramach POKL 2007-2013, Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy i jest kompleksowo kierowane do osób bezrobotnych, powyżej 45 roku życia, zamieszkujących na terenie miasta Tarnowa, powiatu tarnowskiego, bocheńskiego, brzeskiego lub dąbrowskiego.

Projekt zakłada osiągnięcie celu poprzez świadczenie wsparcia przede wszystkim w zakresie:

- poradnictwa psychologicznego i zawodowego - indywidualnego i grupowego,
- warsztatów z zakresu technik aktywnego i efektywnego poszukiwania pracy,
- szkoleń dotyczących nabywania kompetencji kluczowych,
- różnotematycznych szkoleń zawodowych - grupowych i indywidualnych,
- staży pozwalających zdobyć niezbędne na rynku pracy doświadczenie zawodowe
- oraz pośrednictwa pracy.

Całkowita wartość projektu wynosi 3.985,6 tys. zł. Projekt jest współfinansowany ze środków europejskich w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (85%) i z krajowych środków publicznych (15%).

W 2010 r. do uczestnictwa w projekcie przystąpiło 111 osób z regionu tarnowskiego, w tym 82 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa. Wszystkie zrekrutowane osoby zostały objęte wsparciem w zakresie poradnictwa zawodowego, w ramach którego zostały ustalone Indywidualne Plany Działania. Część uczestników korzystała także ze wsparcia psychologicznego. Spośród beneficjentów 62 osoby wzięły udział w Warsztatach Aktywnego Poszukiwania Pracy, a 32 osoby uczestniczyły w szkoleniach z zakresu nabywania kompetencji kluczowych, wzmacniających postawy innowacyjne i przedsiębiorcze, a ponadto pozwalających na pełne i efektywne uczestnictwo w życiu publiczno-społecznym i zawodowym.

W specjalistycznych szkoleniach zawodowych wzięło udział 55 osób, a 25 beneficjentów projektu skorzystało ze stażu zawodowego.

Od stycznia 2011 r. planowana jest kolejna tura rekrutacji do projektu. Realizacja projektu zakończy się 31 października 2012 r.

4. Projekt „Akademia pracy - projekt konkursowy.

W dniu 29 grudnia 2010 r. została podpisana umowa o dofinansowanie projektu „Akademia pracy”, który jest realizowany w ramach POKL, Poddziałanie 7.2.1 - Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Okres realizacji projektu od stycznia 2011 r. do października 2012 r. Projekt zakłada objęcie wsparciem 100 bezrobotnych kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wartość projektu wynosi 1.000.000 zł, dofinansowanie wynosi 100% (85% jest to płatność ze środków europejskich, a 15% jest to dotacja celowa z budżetu krajowego).

6. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Zasadniczym dokumentem rozwojowym dla miasta Tarnowa jest przyjęta w marcu 2000 r. „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Tarnowa na lata 2000-2015”. Dokument ten wyznacza cele i główne kierunki rozwoju Tarnowa do 2015 r. i stanowi podstawę dla wszelkich przygotowanych później szczegółowych strategii branżowych i planów działań w wybranych dziedzinach życia miejskiego.

Ponieważ Strategia swoim zakresem obejmuje bardzo dużą liczbę celów, dlatego też bazując na jej zapisach w 2007 r. wyznaczono podstawowe priorytety dla rozwoju miasta do 2010 r., które zawarte zostały w zarządzeniu nr 275/2007 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie określenia priorytetowych kierunków rozwojowych do 2010 r. - Program „Tarnów 2010”.

Głównym celem Programu „Tarnów 2010” jest zdecydowane wzmocnienie pozycji miasta w regionie i uzyskanie przez Tarnów statusu stolicy subregionu. By ten cel osiągnąć w Programie przewidziano szereg działań i projektów, które ujęte zostały w trzech następujących „osiach priorytetowych”:

- „Budowa pozycji miasta, jako stolicy subregionu”,
- „Podnoszenie jakości życia mieszkańców”,
- „Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miasta”.

Na koniec 2010 r. w Programie znajdowało się łącznie: 20 działań, 54 projekty i 21 podprojektów.

Projekty ujęte w pierwszej osi priorytetowej mają na celu podniesienie poziomu oraz większe różnicowanie ponadlokalnych usług dostępnych w Tarnowie. W osi tej w szczególności przewidziano działania w takich obszarach jak szkolnictwo wyższe i ponadlokalne, ponadlokalna opieka zdrowotna oraz budowanie marki Tarnowa.

Szeroko rozumiana edukacja należy do istotnych czynników wpływających na pozycję miasta w regionie. W Programie „Tarnów 2010” pierwszym z kluczowych działań jest stałe wspieranie rozwoju akademickiego charakteru miasta.

W ramach tego działania, w ciągu dotychczasowego okresu realizacji Programu przeprowadzono rozpoznanie potrzeb, co do kierunków kształcenia przyszłej Akademii oraz równoległe rozpoczęto aktywną promocję nauki w mieście, m. in. poprzez wsparcie działalności Tarnowskiego Towarzystwa Naukowego. Podjęto także działania w celu umożliwienia udostępniania mieszkań miejskich dla kadry naukowej przyszłej Akademii.

By ułatwić dostęp do katalogów bibliotek tarnowskich, Miejska Biblioteka Publiczna uruchomiła multiwyszukiwarkę internetową FIDKAR, pozwalającą na przeszukiwanie wielu baz bibliotecznych jednocześnie. Ponadto rozpoczęto digitalizację tarnowskich zbiorów bibliotecznych, na którą udało się pozyskać środki zewnętrzne.

Miasto inicjuje i wspiera wszelkie inicjatywy zmierzające do uruchomienia nowych kierunków kształcenia oraz podwyższenia poziomu nauczania. W ostatnich latach studenci tarnowscy otrzymali m. in. nową możliwość studiowania na studiach magisterskich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie - na kierunku Filologia Polska.

Działaniom wzmacniającym akademicki charakter miasta towarzyszą projekty rozwijające kształcenie ponadlokalne. Realizowane tu przedsięwzięcia są przede wszystkim odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłaszane przez rynek pracy i zmierzają do poprawy oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa specjalistycznego - zawodowego i artystycznego. W ramach Programu zmodernizowano obiekty Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego, trwa

rozbudowa Zespołu Szkół Plastycznych oraz budowa Centrum Kształcenia Budowlanego w Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie.

Drugim istotnym tematem wpływającym na regionalny charakter miasta jest dostępność specjalistycznych usług medycznych. W ramach Programu przygotowano analizę pn. „Kierunki rozwoju lecznictwa zamkniętego i otwartego w Tarnowie”, stanowiącą podstawę dla dalszej polityki w tym obszarze. Przeprowadzono także szereg działań inwestycyjnych i modernizacyjnych podnoszących jakość usług świadczonych przez Szpital im. Edwarda Szczeklika. Stworzono warunki do sprzedaży lokali przychodni lekarskich niepublicznym zakładom opieki zdrowotnej, w celu umożliwienia im inwestowania we własny majątek.

Miasto jest coraz bardziej widoczne na gospodarczej i kulturalnej mapie Polski. Założone w Programie i organizowane w ostatnich latach wydarzenia i konferencje gospodarcze (m.in. Forum Inwestycyjne) systematycznie budują wizerunek Tarnowa, jako nowoczesnego ośrodka wymiany współczesnej myśli ekonomicznej. Coraz mocniej akcentowana jest także pozycja Tarnowa jako silnego ośrodka kultury. Realizowane jest to zarówno w oparciu o uznane cykliczne imprezy (np. Festiwal Komедii „Talia”, Tarnowska Nagroda Filmowa), jak i o nowo realizowane projekty wydarzenia artystyczne (np. rozwijające się festiwale jazzowe).

Tarnów jest także autorem szeregu inicjatyw zmierzających do pogłębienia współdziałania samorządów z subregionu tarnowskiego. Przygotowano m.in. projekty porozumień o współpracy z okolicznymi powiatami i gminami oraz podjęto rozmowy o szerszej kooperacji z samorządami zachodniej części województwa podkarpackiego. Rozpoczęto także działania zmierzające do powiększenia obszaru miasta.

W pierwszej osi priorytetowej Programu zwrócono także uwagę na rolę tarnowskich spółek miejskich w budowaniu pozycji miasta. Dotyczy to zarówno wykorzystania potencjału posiadanej w mieście infrastruktury (np. dla celów rozbudowy sieci światłowodowej i zwiększenia dostępności do internetu), jak i strategii działania (zawarcie celów dotyczących rozwoju świadczenia usług w subregionie tarnowskim). Ponadto, opracowany został także „Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego dla Miasta Tarnowa na lata 2009-2013”, będący istotnym elementem prowadzenia miejskiej polityki transportowej.

Przedsięwzięcia zawarte w drugiej osi Programu „Tarnów 2010” mają na celu systematyczne podnoszenia szeroko rozumianego komfortu życia. W osi tej zawarto projekty z takich istotnych obszarów jak, poprawa układu komunikacyjnego, poprawa estetyki, zagospodarowanie czasu wolnego, czy też podniesienie jakości obsługi administracyjnej.

W ramach poprawy układu komunikacyjnego miasta największym obecnie realizowanym zadaniem jest budowa łącznika z węzłem „Krzyż” autostrady A4. Projekt ten integruje w sobie szereg skoordynowanych inwestycji drogowych, wpływających na komunikację w mieście na kierunku północ-południe. W tym celu wykonano przebudowę skrzyżowania Lwowska-Starodąbrowska-Kołatąja, budowę ronda na skrzyżowaniu ulic Starodąbrowskiej z Mickiewicza, nowy most - przeprawa przez Wątok, a także poprawiono parametry ul. Gumniskiej i jej skrzyżowania z ul. Dąbrowskiego.

Regularnie realizowany jest program rozbudowy sieci parkingów. Przygotowano ofertę możliwych lokalizacji parkingów wielopoziomowych, która skierowana zostanie do inwestorów prywatnych.

Systematycznie modernizowane są nawierzchnie ulic na tarnowskich osiedlach.

W drugiej osi Programu „Tarnów 2010” dużą wagę poświęcono estetyce Tarnowa. Zaprojektowano i zrealizowano szereg działań zmierzających do jej podniesienia oraz szczególności ekspozycji atutów historycznych oraz zagospodarowania przestrzeni małej architektury. Główne projekty realizowane są w ramach rewitalizacji centrum miasta, na którą pozyskano dofinansowanie ze środków europejskich. W szczególności renowacji podlega obszar Placu Rybnego i Bimy, prowadzona jest estetyzacja skwerów i zieleńców miejskich, odnowa elewacji kamienic, podnoszona jest atrakcyjność terenów w centrum (np. zagospodarowanie terenu przy nieruchomości ul. Wałowa 7, placu wokół pomnika Ofiar Stalinizmu, remont Grobu Nieznanego Żołnierza). W związku z brakiem dofinansowania zewnętrznego nie udało się natomiast zrealizować w pełni projektów dotyczących rewitalizacji Mościc.

Kolejnym istotnym czynnikiem ujętym w Programie „Tarnów 2010” wpływającym na komfort życia w mieście, jest oferta czasu wolnego. W tym obszarze przewidziano zarówno działania „miękkie” (organizacja zajęć, imprez, itp.) zmierzające do poszerzenia istniejącej oferty, jak i działania inwestycyjne, modernizujące i rozbudowujące istniejącą bazę rekreacyjną.

Istotnym zadaniem w 2010 r. była budowa Parku Wodnego przy ul. Piłsudskiego. W ostatnim kwartale 2010 r. projekt został ukończony, a sam obiekt oddany do użytkowania. Inwestycja ta stanowi jedno z przedsięwzięć składających się na projekt budowy Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego. Kolejnego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Ponadregionalnego Centrum (budowy amfiteatru), w związku z nieotrzymaniem zewnętrznego dofinansowania, nie udało się rozpocząć w założonym terminie.

Równolegle powiększeniu uległa liczba małych obiektów sportowych, które zrealizowane zostały ze wsparciem środków zewnętrznych (np. boisko na os. Zielonym) oraz placów zabaw, dofinansowanych w ramach programu „Radosna szkoła”.

Kontynuowany jest program budowy ścieżek rowerowych. Miasto promuje promocję roweru, jako powszechnego środka komunikacji, realizując program „Tarnów Miastem Przyjaznym Rowerem”. W celu poprawy jakości i funkcjonalności tarnowskich ścieżek rowerowych samorząd rozpoczął aktywną współpracę ze środowiskami popularyzującymi sport rowerowy powołując Zespół Zadaniowy ds. Budowy Ścieżek Rowerowych.

Program „Tarnów 2010” przewiduje również ułatwienie korzystania przez mieszkańców z nowoczesnych technologii, a także wykorzystanie ich w nowoczesnej administracji. Na realizację tego typu projektów (jak np. platforma zintegrowanych e-usług dla mieszkańców Tarnowa z elementami Karty Mieszkańca) pod koniec 2010 r. pozyskano dofinansowanie z funduszy zewnętrznych. Do chwili obecnej, poza projektem Edunet, większość działań realizowana była ze środków własnych, jak np. uruchamianie miejskich hot-spotów umożliwiających korzystanie z internetu w mieście, czy też wprowadzenie możliwości płatności kartą w kasach urzędu.

W celu zapewnienia optymalnych warunków świadczenia usług miejskich kontynuowane są prace analityczne dotyczące wykonalności budowy nowoczesnego Centrum Administracyjnego, a także realizowany jest program termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, na który udało się pozyskać dofinansowanie zewnętrzne.

Trzecia oś priorytetowa Programu „Tarnów 2010” grupuje w sobie działania zmierzające przede wszystkim do wykorzystania potencjału gospodarczego miasta i podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej. W ramach tej osi Programu „Tarnów 2010”, prowadzone są działania zmierzające do właściwego przygotowania terenów inwestycyjnych od strony planistycznej. Równolegle trwają poszukiwania nowych inwestorów.

Największym realizowanym tutaj projektem jest „Rozbudowa Stref Aktywności Gospodarczej”. Projekt ten zakłada przygotowanie i aktywizację gospodarczą wolnych terenów, zlokalizowanych pomiędzy Zakładami Mechanicznymi a ul. Mościckiego.

W ramach trzeciej osi Programu zrealizowane zostały również mniejsze inwestycje drogowe poprawiające parametry dojazdowe do już istniejących stref aktywności gospodarczej (remont drogi wojewódzkiej nr 973, modernizacja mostu na Białej, modernizacja nawierzchni ulic Niedomickiej i Klikowskiej oraz Wyszyńskiego).

Oprócz wymienionych wyżej działań planistycznych i inwestycyjnych przygotowano program pomocy publicznej regionalnej w formie uchwały zwalniającej od podatku od nieruchomości przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji oraz tworzących nowe miejsca pracy, na obszarach stref aktywności gospodarczej.

Osobnym działaniem, ujętym również w trzeciej osi, są zagadnienia związane z reorganizacją funkcjonowania placów targowych w mieście. Wiązą się one ściśle z zagadnieniem poprawy estetyki niektórych obszarów centrum miasta. W ramach tego projektu przygotowano plac targowy „Chyszów”, na który przeniesiony zostanie handel z dotychczasowego placu targowego „Targowica”. Trwają prace dokumentacyjne dot. nowego zagospodarowania terenu placu targowego „Burek”.

W trzeciej osi założono też poprawę funkcjonalności obiektów oświatowo-kulturalno-sportowych. W ramach tego działania, w ślad za odnowioną już w 2009 r. salą wielofunkcyjną, w 2010 r. zagospodarowano część terenu wokół Pałacu Młodzieży (budowa boiska wielofunkcyjnego), jak również przystąpiono do modernizacji Hali Sportowej „Gumniska”. Na ukończeniu jest modernizacja Tarnowskiego Teatru im. Ludwika Solskiego.

W ciągu mijającego dziesięciolecia szereg zapisanych w Strategii celów zostało już zrealizowanych. Miasto rozwija się gospodarczo, systematycznej poprawie ulega jakość życia - tworzone są nowe rozwiązania komunikacyjne, zwiększa się atrakcyjność oferty kulturalnej i rozrywkowej, podniesiony został standard świadczonych usług edukacyjnych. Tarnów stał się także miastem bardziej czystym i ekologicznym. Mając jednak na uwadze istotne zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach (a w szczególności zmiany wynikające z wejścia Polski do Unii Europejskiej, jak i związane z nowymi politykami rozwoju regionu i kraju) oraz ich wpływ na aktualność poszczególnych zapisów przyjętej w 2000 r. Strategii, zaistniała konieczność aktualizacji tego dokumentu.

Projekt zaktualizowanej Strategii przewidywany był pierwotnie do poddania szerokiej dyskusji społecznej w 2010 r. Jednak, ze względu na konieczność koordynacji działań z równoległe toczonymi pracami nad projektem „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego do 2020 r.”, jakie były prowadzone w 2010 r., ostateczny projekt miejskiej strategii zostanie przygotowany w I kwartale 2011 r.

Jednocześnie, na wzór Programu „Tarnów 2010”, zostanie opracowany dokument operacyjny Program „Tarnów - 2015”, grupujący strategiczne miejskie przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ciągu najbliższych 5 lat i będący podstawowym dokumentem wykonawczym zaktualizowanej Strategii.

7. FINANSE

7.1. Gminy Miasta Tarnowa

7.1.1. Środki własne Gminy

Plan budżetu Gminy Miasta Tarnowa wg stanu na 31 grudnia 2010 r. wyniósł po stronie dochodów 475.984.104,45 zł. Łączne zrealizowane dochody miasta wyniosły 486.281.817,15 zł, stanowiąc 102,16% uchwalonego planu rocznego.

Tabela nr 9: Budżet 2010 - wykonanie dochodów według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	plan [zł]	wykonanie [zł]	wykonanie [%]
010	Rolnictwo i łowiectwo	30.277,45	31.717,08	104,75
500	Handel	985.200,00	931.137,97	94,51
600	Transport i łączność	34.957.479,00	35.023.434,33	100,19
630	Turystyka	4.132.467,00	4.221.260,59	102,15
700	Gospodarka mieszkaniowa	16.162.313,00	18.485.162,11	114,37
710	Działalność usługowa	530.614,00	789.438,87	148,78
750	Administracja publiczna	3.389.016,00	3.061.536,51	90,34
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	505.085,00	503.060,00	99,60
752	Obrona narodowa	1.500,00	1.500,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	13.061.884,00	13.101.636,96	100,30
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	150.307.701,00	155.634.724,09	103,54
758	Różne rozliczenia	167.362.955,00	167.403.138,77	100,02
801	Oświata i wychowanie	10.885.853,00	10.769.523,22	98,93
803	Szkolnictwo wyższe	0,00	948,78	0,00
851	Ochrona zdrowia	8.169.008,00	8.201.298,01	100,40
852	Pomoc społeczna	40.497.645,00	40.628.662,16	100,32
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5.987.926,00	6.144.647,06	102,62
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2.478.724,00	2.271.578,49	91,64
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10.185.321,00	12.690.854,78	124,60
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5.446.654,00	5.437.605,37	99,83
926	Kultura fizyczna i sport	906.482,00	948.952,00	104,69
	Ogółem	475.984.104,45	486.281.817,15	102,16

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 10: Budżet 2010 - wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do 2009 r.

Źródło dochodów	2009 Wykonanie [zł]	Plan roczny [zł]	2010 Wykonanie [zł]	Wykonanie [%]	Dynamika [%] (4:2)	Struktura wykonania [%]	
						2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody ogółem, z tego:	438.518.176,26	475.984.104,45	486.281.817,15	102,16	110,89	100,00	100,00
a) subwencje	158.641.310,00	167.059.567,00	167.059.567,00	100,00	105,31	36,18	34,35
b) dotacje	68.755.270,20	69.099.105,45	68.798.879,49	99,57	100,06	15,68	14,15
c) dochody pozostałe, w tym:	184.897.490,29	191.269.561,00	202.228.294,54	105,73	109,37	42,16	41,59
-podatki	143.397.630,73	140.962.051,00	146.338.430,95	103,81	102,05	32,70	30,09
-dochody z majątku	16.358.178,37	15.653.374,00	17.758.975,44	113,45	108,56	3,73	3,65
-opłaty	8.173.832,78	15.343.017,00	17.614.293,97	114,80	215,50	1,86	3,62
-pozostałe	16.967.848,41	19.311.119,00	20.516.594,18	106,24	120,91	3,87	4,22
d) środki zewnętrzne pomocowe	26.224.105,77	48.555.871,00	48.195.076,12	99,26	183,78	5,98	9,91

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Uchwalony budżet określał plan wydatków na kwotę 587.797.704,00 zł. Wykonanie wydatków wyniosło 547.083.849,76 zł i stanowiło 94,55% planu rocznego.

Tabela nr 11: Budżet 2010 - wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym

Dział	Wyszczególnienie	2010 r.			Struktura wykonania [%]
		Plan roczny [zł]	Wykonanie [zł]	Wykonanie [%]	
010	Rolnictwo i łowiectwo	40.277,45	35.254,67	87,53	0,01
020	Leśnictwo	7.000,00	7.000,00	100,00	0,00
150	Przetwórstwo przemysłowe	5.000,00	0,00	0,00	0,00
500	Handel	5.308.098,00	5.304.123,76	99,93	0,97
600	Transport i łączność	96.361.239,00	92.014.987,42	95,49	16,82
630	Turystyka	10.166.727,00	9.994.608,09	98,31	1,83
700	Gospodarka mieszkaniowa	18.511.946,00	14.321.573,46	77,36	2,63
710	Działalność usługowa	1.623.366,00	1.276.351,80	78,62	0,23
750	Administracja publiczna	30.769.003,00	29.460.532,56	95,75	5,39
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	573.915,00	569.276,92	99,19	0,10
752	Obrona narodowa	1.500,00	1.500,00	100,00	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	17.883.491,00	17.820.646,34	99,65	3,26
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1.972.260,00	1.931.388,47	97,93	0,35
757	Obsługa długu publicznego	10.428.000,00	8.764.322,59	84,05	1,60
758	Różne rozliczenia	7.283.294,00	2.641.552,69	36,27	0,48

801	Oświata i wychowanie	205.280.790,00	202.188.935,75	98,49	36,96
851	Ochrona zdrowia	14.171.624,00	13.391.889,45	94,50	2,45
852	Pomoc społeczna	64.674.879,00	63.866.634,80	98,75	11,67
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	11.775.493,00	11.023.332,18	93,61	2,01
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	23.242.472,00	22.017.807,36	94,73	4,02
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	24.912.290,00	22.986.202,14	92,27	4,20
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	23.622.508,00	18.490.583,56	78,28	3,38
926	Kultura fizyczna i sport	9.992.826,00	8.975.345,75	89,82	1,64
Ogółem		578.607.998,45	547.083.849,76	94,55	100,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 12: Budżet 2010 - wykonanie wydatków w podziale na działalność bieżącą i majątkową w porównaniu do wykonania za 2009 r.

Rodzaj wydatków	2009 Wykonanie [zł]	Plan roczny [zł]	2010 Wykonanie [zł]	Wykonanie [%]	Dynamika [%] (4:2)	Struktura wykonania [%]	
						2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8
Wydatki ogółem, z tego:	459.004.823,43	578.607.998,45	547.083.849,76	94,55	119,19	100,00	100,00
a) majątkowe, w tym:	88.213.581,81	154.521.674,00	135.685.251,97	87,81	153,81	19,22	24,80
- inwestycyjne	83.881.892,29	151.919.674,00	133.085.251,97	87,60	158,66	18,27	24,33
b) bieżące	370.791.241,62	424.086.324,45	411.398.597,79	97,01	110,95	80,78	75,20

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Wg stanu na 31 grudnia 2010 r. obciążenie gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz kredytów w bankach krajowych wyniosło 231.151.144,78 zł. Od kredytów i pożyczek zostały zapłacone odsetki w łącznej kwocie 8.764.322,59 zł.

7.1.2. Spółki miejskie

Na dzień 31 grudnia 2010 r. Gmina Miasta Tarnowa była wyłącznym udziałowcem czterech spółek prawa handlowego:

- Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.,
- Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,

mniejszościowym udziałowcem w spółce Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. (47,5%) oraz większościowym akcjonariuszem w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. (56,1%).

Powyższe spółki, za wyjątkiem Tarnowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, powołane zostały z początkiem lat 90-tych do realizacji zadań własnych nałożonych na Gminę Miasta Tarnowa ustawą o samorządzie gminnym. Mają one charakter użyteczności publicznej, a podstawowym celem ich działalności jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb

mieszkańców Tarnowa i okolic powszechnie dostępnymi usługami o odpowiednim poziomie jakości.

Porównując spółki miejskie działające w sferze użyteczności publicznej można wyodrębnić trzy grupy świadczonych przez nie usług. Pierwsza grupa obejmuje usługi, których świadczenie wiąże się z rozwiniętą infrastrukturą, tworzącą w znacznym stopniu monopol naturalny (wodociągi i kanalizacja, ciepłownictwo). Druga grupa to usługi świadczone w warunkach nasilającej się konkurencji (komunikacja miejska oraz wywóz nieczystości i usługi oczyszczania miasta). Trzecią, specyficzną grupę stanowią usługi związane z zarządaniem budynkami komunalnymi.

Tarnowskie Wodociągi prowadzą działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Tarnowa oraz sąsiednich gmin, zapewniając ciągłość dostawy wody o odpowiedniej jakości oraz niezawodnego odprowadzania ścieków. Jest to największa co do wielkości majątku spółka komunalna.

Druga pod względem wielkości majątku spółka to Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., która świadczy usługi w zakresie zaopatrywania odbiorców zasilanych ze źródeł i węzłów ciepłych Spółki w energię ciepłą i ciepłą wodę użytkową. Tarnowski MPEC należy do liderów krajowego rynku ciepłowniczego.

Podstawową działalnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. jest świadczenie usług w zakresie przewozów pasażerskich. Spółka na potrzeby działalności podstawowej prowadzi również szeroko rozwiniętą działalność pomocniczą.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej jest spółką działającą w warunkach silnej konkurencji na terenie Miasta i okolicznych gmin, świadcząc usługi w zakresie wywozu nieczystości stałych i płynnych oraz letniego i zimowego oczyszczania ulic i placów.

Zarząd zwykły nad budynkami stanowiącymi mienie komunalne Gminy oraz budynkami administrowanymi na zlecenie będącymi własnością osób fizycznych w imieniu Prezydenta Miasta Tarnowa sprawuje Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o., zapewniając równocześnie odpowiedni stan techniczny tych zasobów.

Zadania własne z zakresu budownictwa mieszkaniowego Gmina Miasta Tarnowa realizuje poprzez utworzone do tego celu w 1999 r. Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Od początku swojej działalności Spółka wybudowała 7 budynków mieszkalnych o łącznej liczbie 506 mieszkań, położonych przy ul. M. Dąbrowskiej, Abp Ablewicza i Osiedlu Zielonym, nad którymi prowadzi stały zarząd administracyjny.

Gmina Miasta Tarnowa posiada również większościowy udział, tj. 98,9% w spółce Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., której głównym celem działalności jest dążenie do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu Tarnowa i regionu, m. in. poprzez budowę stabilnego i odpowiadającego potrzebom inwestora systemu zachęt dla uruchamiania na terenie miasta przedsięwzięć produkcyjno-usługowych, a tym samym tworzenia nowych miejsc pracy.

Tabela nr 13: Struktura kapitałowa spółek wg stanu na 31 grudnia 2010 r.

Nazwa spółki	Nazwa podmiotu	Wartość udziałów [tys. zł] (udział)
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	Gmina Miasta Tarnowa	150,0 (100%)
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	Gmina Miasta Tarnowa	2.183,5 (100%)
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Gmina Miasta Tarnowa	22.269,5 (100%)
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	Gmina Miasta Tarnowa	7.778,0 (100%)
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	Gmina Miasta Tarnowa	25.681,6 (56,1%)
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	18.000,0 (39,3%)
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2.085,0 (4,6%)
	Ogółem	45.766,6
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	Gmina Miasta Tarnowa	79.692,0 (47,5%)
	Gmina Tarnów	40.237,0 (24,0%)
	Gmina Skrzyszów	26.709,0 (15,9%)
	Zakłady Azotowe S.A.	21.050,0 (12,6%)
	Ogółem	167.688,0
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	Gmina Miasta Tarnowa	27.541,1 (98,9%)
	Pozostali akcjonariusze	317,4 (1,1%)
	Ogółem	27.858,5

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Wielkość zaangażowanego przez miasto majątku w spółkach komunalnych wyrażona wartością udziałów/akcji objętych przez Gminę Miasta Tarnowa w kapitale zakładowym spółek w zamian za wniesioną gotówkę bądź aporty rzeczowe wynosi 165.295,7 tys. zł, co stanowi 60,4% łącznej wartości kapitału zakładowego spółek miejskich stanowiącej kwotę 273.694,1 tys. zł.

Tabela nr 14: Przewidywany wynik finansowy miejskich spółek wg stanu na 31 grudnia 2010 r.

Nazwa spółki	Wynik finansowy netto [tys. zł]	
	2009	2010
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	3.972,0	4.340,0
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	3.655,0	2.579,6
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	472,8	595,2
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	362,0	885,0
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	472,0	514,0
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	16,0	-181,0
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	678,6	23,2

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Na koniec 2010 r. sześć spółek komunalnych osiągnęło dodatni wynik finansowy. Kwota wypracowanego zysku przez spółki wynosi 8,8 mln zł, co stanowi 90,9% zysku osiągniętego za 2009 r. Największy zysk wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Zyski ze swojej działalności spółki przeznaczają głównie na działalność inwestycyjną.

Pomimo zaplanowanego dodatniego wyniku finansowego, stratę na koniec 2010 r. poniosła spółka Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. Przyczyną straty był znaczny, w stosunku do pierwotnych założeń, wzrost kosztów zakupu paliw niezbędnych Spółce do prowadzenia działalności podstawowej (wzrost cen oleju napędowego o 17,5% oraz sprężonego gazu ziemnego CNG o 5,4%).

W 2010 r. miasto sprawowało nadzór nad spółkami miejskimi w oparciu o opracowane i wdrażane od kwietnia 2009 r. Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Gminy Miasta Tarnowa. Konsekwentna polityka właścicielska oraz wdrożone mechanizmy monitorowania i oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek komunalnych zapewniły wzrost efektywności ich działania. Uzyskanie dobrych wyników finansowych to również efekt skutecznego zarządzania sprawowanego przez kierownictwo spółek komunalnych.

7.2. Środki zewnętrzne

Wśród najważniejszych korzyści wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej wymienia się zwykle możliwość korzystania ze wsparcia finansowego w ramach wspólnotowej polityki regionalnej i spójności. Od początku wdrażania tzw. Narodowej Strategii Spójności (głównie poprzez Programy Operacyjne) w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2007-2013 miasto Tarnów z powodzeniem sięga po środki funduszy strukturalnych, celem realizacji kluczowych dla rozwoju przedsięwzięć. W 2010 r. udział środków z funduszy europejskich w strukturze dochodów Gminy Miasta Tarnowa był najwyższy z dotychczasowych (63 mln zł). Preferencja dla inwestycji współfinansowanych przed zamierzeniami, których pełne koszty ponosi gmina, umożliwiła realizację szeregu zadań, m. in. w zakresie infrastruktury transportowej, edukacyjnej, społecznej.

Zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Tarnów zajmuje 1. miejsce, biorąc pod uwagę wielkość pozyskanych środków z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO) w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

7.2.1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy

Korzystanie z nowych technologii staje się nieodzownym elementem naszego codziennego życia. Mając na względzie potrzebę sprostania wyzwaniom w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, samorząd Tarnowa w roku ubiegłym podejmował liczne działania w tym obszarze. Środki wydane na informatyzację i edukację to przede wszystkim zwiększenie poziomu wykształcenia mieszkańców, podniesienie ich kwalifikacji, wzbogacona baza dydaktyczna itp.

Stworzeniu warunków dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy służyć mają m. in. dofinansowane w 2010 r. ze źródeł zewnętrznych inwestycje. Realizacja niniejszych przedsięwzięć powinna znaleźć przełożenie, m. in. we wzroście konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Tarnowa, poprawę jakości życia mieszkańców, ułatwiony dostęp do usług administracji publicznej.

Przedmiotem projektu „Platforma zintegrowanych e-usług dla mieszkańców Tarnowa z elementami karty mieszkańca” wspartego z MRPO Działania 1.2 Rozwój społeczeństwa

informacyjnego w kwocie 2.514.096 zł, jest zapewnienie mieszkańcom Tarnowa dostępu do usług publicznych, świadczonych drogą elektroniczną poprzez:

- 1) budowę platformy e-usług,
- 2) uruchomienie 80 Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP),
- 3) wdrożenie Elektronicznej Karty Mieszkańca,
- 4) zintegrowanie platformy z systemami jednostek miejskich.

Obywatel, okazując dowód tożsamości, otrzyma login, który pozwoli na jego uwierzytelnienie, umożliwiając tym samym korzystanie z usług (np. rezerwacja usług w zakresie sportu, kultury, zamówienie książek w bibliotece, rejestracja w przychodni etc.). Zakłada się również wykorzystanie infrastruktury klucza publicznego przy przesyłaniu informacji np. do Tarnowskich Wodociągów, Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, gazownictwa, zakładów energetycznych, czy wreszcie Urzędu Miasta Tarnowa. Uzupełnieniem platformy jest Elektroniczna Karta Mieszkańca, która dostarczając narzędzi integrujących usługi miejskie, jak również usługi świadczone przez firmy prywatne zapewni optymalne wykorzystanie środków transportu.

W zakresie obsługi transportu publicznego komunikacji miejskiej przewidziano 10 urządzeń dla kontrolerów e-Kart, umożliwiających m. in. sprawdzenie biletu okresowego wczytanego na e-Kartę. Darmowy dostęp do platformy dla wszystkich odbiorców umożliwią Publiczne Punkty Dostępu do Internetu zamontowane w 80 miejscach. PIAP będą miały charakter tzw. infokiosków o wyższej „wandaloodporności”. Wartość projektu to 3.815.728 zł (w tym doginansowanie w kwocie 2.861.796 zł).

Projekt pn. „Rozbudowa i zwiększenie dostępności do sieci szerokopasmowych systemu EduNet w Tarnowie” obejmuje swym zakresem stworzenie rozwiązania wspierającego procesy zarządzania oświatą i usługami edukacyjnymi. Inwestycja ta jest zadaniem kompleksowym, obejmującym utworzenie:

- 1) Systemu zarządzania informacją o uczniu z modułem Elektronicznych Dzienników Lekcyjnych oraz Elektronicznych Sekretariatów Szkolnych,
- 2) Platformy Edukacyjnej (o cechach multimedialnej platformy e- learningowej),
- 3) Hurtowni Danych Oświatowych,
- 4) Systemu: Finanse - Kadry - Płace,
- 5) Platformy digitalizacji zasobów bibliotecznych (e-biblioteka),
- 6) Monitoringu obszarów przyszkolnych,
- 7) Sieci szkolnych punktów hot-spot.

W ramach projektu przeprowadzone zostaną ponadto prace w zakresie instalacji infrastruktury technicznej (komputery, switch'e, kamery zewnętrzne). Istotną cechą systemu będzie otwartość ułatwiająca integrację dotychczasowych funkcjonalności EduNet-u z nowymi funkcjami. Ciągły rozwój systemu zapewniony zostanie przez możliwość dodawania podmiotów komercyjnych i instytucji publicznych. Elementy systemu będą ze sobą zintegrowane przez przygotowane interfejsy wymiany danych, co z kolei pozwoli na integrację i efektywną wymianę usług z innymi systemami obecnie wykorzystywanymi w EduNet. Wartość projektu opiewa na kwotę 3.648.036,22 zł, z czego dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego Działania 1.2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego wynosi 1.672.509,94 zł, co stanowi 75% kosztów kwalifikowanych.

Przedsięwzięcie „Budowa Zintegrowanego Systemu Informacji Przestrzennej” również uzyskało dofinansowanie z MRPO Działania 1.2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego w kwocie 1.474.413,75 zł. Dzięki realizacji tego projektu, opiewającego na kwotę 1.966.885,00 zł, możliwe będzie wdrożenie w Urzędzie Miasta Tarnowa systemowych rozwiązań: informatycznych i telekomunikacyjnych dotyczących gromadzenia, przetwarzania i udostępniania baz danych oraz zbiorów informacji o przestrzeni geograficznej Gminy Miasta Tarnowa (tzw. Zintegrowany System Informacji Przestrzennej). Realizacja projektu przyczyni się do skrócenia czasu realizacji procesów decyzyjnych związanych z działaniami, m. in. w zakresie gospodarki komunalnej, ładu przestrzennego i architektury, gospodarki nieruchomościami i mieniem, ekologii i ochrony środowiska. W szerszej perspektywie zaś, zastosowanie ww. technologii informatycznych umożliwi bardziej efektywne i skuteczne dostosowanie działań administracji publicznej do potrzeb obywatela.

Projekt „Wdrożenie elektronicznego systemu obiegu i archiwizacji badań obrazowych w Specjalistycznym Szpitalu im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie” o wartości całkowitej 1.150.582 zł (przy dofinansowaniu z MRPO Działania 1.2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego rzędu 862.936 zł) zakłada wdrożenie elektronicznego systemu obiegu i archiwizacji badań obrazowych oraz digitalizację obrazów Rtg. Realizacja przedsięwzięcia stawowi kontynuację procesu informatyzacji Szpitala. W wyniku wdrożenia systemu archiwizacji i obiegu badań obrazowych, kolejna informacja o pacjencie (tj. obraz wykonany przez pracownię diagnostyczne) zostanie ujęta w systemie. Działania te będą realizacją strategicznego celu (zapisanego w strategii szpitala na lata 2008-2012), jakim jest informatyzacja pracowni zajmujących się diagnostyką obrazową.

7.2.2. Inwestycje w infrastrukturę

Pozyskane środki zewnętrzne pozwoliły na istotną intensyfikację działań na rzecz poprawy istniejącego stanu infrastruktury. Znaczna część, spośród niniejszych przedsięwzięć, w sposób znaczący przyczynia się (bądź przyczyni w przyszłych latach) do wzmocnienia potencjału rozwojowego Tarnowa. Obok stworzenia warunków do lokowania w Tarnowie nowych podmiotów gospodarczych (rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej „Mechaniczne”, budowa węzła „Krzyż” autostrady A4) podejmowane są kroki w kierunku ograniczenia presji wywieranej na środowisko poprzez zwiększanie udziału energii produkowanej ze źródeł energii oraz dzięki projektom „termomodernizacyjnym”.

Projekt pn. „Rozbudowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Tarnowie - etap I”, który uzyskał wsparcie w ramach MRPO, zakłada poszerzenie obecnie istniejącej Strefy Aktywności Gospodarczej „Mechaniczne” poprzez kompleksowe uzbrojenie terenu - zwiększenie atrakcyjności obszarów do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania. Obok działań ukierunkowanych na poprawę dostępu do terenu Strefy (tj. budowę drogi publicznej wraz z towarzyszącą infrastrukturą na odcinku łączącym ulicę Kochanowskiego z planowanym rondem w miejscu połączenia z ulicami Mościckiego i Czystą) planowane jest wybudowanie kanalizacji deszczowej wraz z uzbrojeniami, kanalizacji sanitarnej oraz dodatkowego odcinka sieci wodociągowej. Wartość zadania: 27.736.510 zł (w tym dofinansowanie niemal 18 mln zł).

Złożony przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Tarnowie projekt pn.: „Poprawa jakości transportu publicznego w Tarnowie poprzez zakup ekologicznych autobusów oraz systemów monitoringu i liczenia pasażerów” z MRPO uzyskał dofinansowanie na kwotę 5.332.830 zł (wartość projektu wynosi blisko 10 mln zł). Planowane przedsięwzięcie przewiduje zakup 10 autobusów o zmniejszonej emisji zanieczyszczeń. Ponadto, realizacja projektu obejmuje zamontowanie systemów

telemetrycznych i monitoringu w 30 autobusach oraz stworzenie systemu liczenia pasażerów wsiadających i wysiadających na przystankach.

W ubiegłym roku zrealizowano ponadto projekt pn.: „Przebudowa i rozbudowa Bursy Międzyszkolnej przy ul. Szarych Szeregów 1 w Tarnowie na potrzeby Pogotowia Opiekuńczego”, który uzyskał wsparcie z MRPO. Przedsięwzięcie kosztowało 2.199.049 zł, z czego wartość dofinansowania to 1.301.955 zł. Zakres rzeczowy projektu objął przebudowę budynku internatu na potrzeby Pogotowia Opiekuńczego, dla którego przewidziano część pomieszczeń, a także dobudowanie do istniejącego budynku nowego segmentu oraz zakup wyposażenia.

Z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pozyskano środki na zadanie „Termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej Gminy Miasta Tarnowa”. To szeroko zakrojone przedsięwzięcie, o wartości wynoszącej 30.793.772,25 zł, uzyskało wsparcie w formie dotacji w wysokości 9.238.131 zł oraz 18.186.488,11 zł w formie pożyczki preferencyjnej. Projekt obejmuje termomodernizację 23 szkół publicznych z terenu miasta (10 szkół podstawowych, gimnazjum, 3 licea ogólnokształcące oraz 8 zespołów szkół). W zakresie modernizacji wykonane zostanie: docieplenie ścian i dachów, wykonanie elewacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizacja instalacji ciepłowniczych w budynkach.

W ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego otrzymano środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację dwóch kolejnych projektów termomodernizacyjnych.

Projekt „Modernizacja przedszkoli publicznych w Tarnowie - poprawa efektywności energetycznej” (dofinansowany z MRPO w kwocie 5.000.000 zł) przewiduje modernizację 11 przedszkoli publicznych oraz jednego żłobka. Projekt o wartości 10.331.078 zł obejmować będzie docieplenie ścian i dachów, wykonanie elewacji, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji ciepłowniczych w budynkach na systemy bardziej przyjazne dla środowiska oraz montaż kolektorów słonecznych na każdym z budynków wraz z instalacją przygotowania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowany system solarny. W ramach kosztów niekwalifikowanych przewidziano także inne roboty budowlane, niezbędne do zabezpieczenia budynków i przystosowania ich do obowiązujących przepisów prawa (m.in. zabezpieczenie przeciwwilgociowe, wykonanie niezbędnych napraw i przeróbek).

Z kolei inwestycja „Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie - poprawa efektywności energetycznej” obejmować będzie modernizację 7 obiektów użyteczności publicznej: Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Przyjazny Dom”, Dom Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Świętego Brata Alberta, Żłobki Nr: 3, 6, 7 i 10. W ramach modernizacji wykonane zostanie docieplenie ścian i dachów, wykonanie elewacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji ciepłowniczych w budynkach na systemy bardziej przyjazne dla środowiska oraz montaż kolektorów słonecznych na każdym z 7 budynków wraz z instalacją przygotowania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowany system solarny. W ramach kosztów niekwalifikowanych przewidziano także inne roboty budowlane, niezbędne do zabezpieczenia budynków i przystosowania ich do obowiązujących przepisów prawa (m.in. zabezpieczenie przeciwwilgociowe, wykonanie niezbędnych napraw i przeróbek). Wartość zadania: 7.990.481 zł, z czego dofinansowanie sięga 3.846.470 zł.

W 2010 r. realizowano kolejne etapy projektu pn. „Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977”, dla którego dofinansowanie zostało przyznane w ramach działania 4.1 schemat B MRPO. Planowany całkowity koszt zadania wynosi

91.300.000 zł, przy wsparciu ze środków pozabudżetowych wynoszącym 53.904.500 zł. Projekt ma na celu umożliwienie płynnej komunikacji przez Tarnów w kierunku północ-południe. Jednocześnie stworzy korzystne warunki do rozwoju stref inwestycyjnych zlokalizowanych w północnej części miasta, przyczyniając się do ochrony oraz powstawania nowych miejsc pracy.

Zakres rzeczowy robót wykonanych w okresie od I-VI 2010 r. obejmował głównie realizację Etapu III - Przebudowa ul. Gumniskiej, Dąbrowskiego i ul. Ziaji. Wykonane zostały m. in. prace związane z przebudową sieci wodociągowej, przebudową gazociągu, budową sygnalizacji świetlnej, przebudową teletechniki, przebudową energetyki, wyburzeniem budynku przy ul. Gumniskiej 1.

W ramach programu „Modernizacja dróg gminnych” miasto pozyskało środki na realizację inwestycji pn.: „Przebudowa ul. Lipóczego w Tarnowie oraz Remont Drogi Wojewódzkiej nr 973” w kwocie 96.026 zł. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje wykonanie krawężnika i nowej nawierzchni jezdni, budowę chodnika, zatoki autobusowej, a także wykonanie innych niezbędnych dla realizacji inwestycji prac. Koszt całkowity modernizacji opiewa na 400.000 zł (303.974 zł stanowi wkład własny miasta).

Z kolei, w ramach realizowanego od 2007 r. przedsięwzięcia pn. „Remont drogi wojewódzkiej nr 973” przy wsparciu z subwencji Ministerstwa Infrastruktury (2.400.000 zł w 2009 r. oraz 951.900 zł w 2010 r.), kontynuowane są prace dot. m. in. remontu sygnalizacji świetlnej, jak i działania związane z położeniem nawierzchni bitumicznej na jezdniach ulic: Krakowskiej, Czystej, Wyszyńskiego oraz Niedomickiej.

Przy wsparciu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 3.3 Schemat A Rozwój infrastruktury kulturalnej MRPO finalizowana jest inwestycja - „Modernizacja Tarnowskiego Teatru”. Przedsięwzięcie o wartości 13.040.356 zł zostało dofinansowane w kwocie 7.760.317,04 zł. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje gruntowną modernizację budynku, m. in.: wprowadzenie zmian funkcjonalnych w układzie pomieszczeń, jego rozbudowę i przebudowę, jak również budowę nowoczesnej, atrakcyjnej architektonicznie i wielofunkcyjnej frontowej części budynku.

Również dzięki środkom Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zrealizowany został projekt „Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego w Tarnowie - Budowa Parku Wodnego”. Zadanie o wartości 10.555.343,63 zł zostało dofinansowane na kwotę 4.586.390,42 zł w ramach Działania 3.1 Schemat C Rozwój produktów i oferty turystycznej regionu MRPO i objęło swym zakresem rzeczowym rozbudowę krytej pływalni o budynek Parku Wodnego, celem stworzenia na bazie istniejącego obiektu, większego kompleksu rekreacyjno-turystycznego z rozbudowanym systemem usług około-sportowych (m.in. odnowa biologiczna, rehabilitacja). Budowa Parku Wodnego jest jednym z elementów powstającego Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego.

W zakresie planowania przestrzennego i odnowy miasta, dofinansowanie w ramach MRPO otrzymał projekt rewitalizacji obszaru Starego Miasta pn. „Program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta”. Przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje odnowę przestrzeni miejskiej pod względem estetyki i funkcji wypoczynkowej, aranżację i ekspozycję najatrakcyjniejszych historycznie obszarów śródmieścia. Całkowity koszt projektu wynosi 15.951.698 zł, przy udziale środków pozabudżetowych w kwocie 6.397.946,21 zł. Umowa w sprawie dofinansowania projektu dotyczy wsparcia dla rewitalizacji placu Rybnego i Bimy, renowacji murów miejskich, zagospodarowanie południowej pierzei Rynku, remontu Grobu Nieznanego Żołnierza, wykonania ścieżki edukacyjno-historycznej w centrum miasta. W ramach estetyzacji i iluminacji skwerów

miejskich zagospodarowane zostały skwery na placach: Kościuszki, Małkowskiego, Kokocińskiego, ks. J. Popiełuszki, Piszów, przy ul. Bóżnic. Istotnym elementem projektu jest modernizacja ul. Krakowskiej i Pl. Sobieskiego wraz z skrzyżowaniem ulic: Wałowej, Katedralnej, Targowej. Projekt swym zakresem rzeczowym obejmuje ponadto: zagospodarowanie przestrzeni placu targowego „Burek”, budowę przejścia podziemnego przy ul. Goldhammera - Brodzińskiego oraz zagospodarowanie terenu nieruchomości przy ul. Wałowa 7.

Przy udziale środków z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowany jest projekt „Rozbudowa i przebudowa Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie”. Inwestycja o wartości 16.876.821 zł dofinansowana została w wysokości 14.175.298 zł. Obejmuje ona wieloetapową modernizację kompleksu szkolnego oraz dobudowanie trzech nowych budynków oświatowych (m.in. sali gimnastycznej i warsztatów), co umożliwi skuteczniejszą organizację pracy, przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa uczniów. Dodatkowo, zakupione zostanie niezbędne, uwzględniające nowe technologie, wyposażenie warsztatów szkolnych. W 2010 r. trwały prace związane z realizacją II oraz III etapu inwestycji. Etap II polegał na budowie sali sportowej z zapleczem, pracowni reklamy i pracowni malarskiej oraz wymiennika centralnego ogrzewania, jak też warsztatu stolarskiego, pracowni: wykańczania mebli, malarskiej oraz fotograficznej. Wykonano też garaż dla samochodu dostawczego, składy, wiatę na drewno stolarskie wraz z dobudową niezbędnej sieci przyłączy. W ramach Etapu III przebudowano i dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych istniejące budynki.

Dzięki środkom pochodzącym z MRPO realizowany jest projekt „Małopolski System Informacji Turystycznej”, który ma na celu rozwój i integrację regionalnej informacji turystycznej w warstwie cyfrowej i analogowej. W ramach tej inwestycji wykonano remont punktu Informacji Turystycznej w Tarnowie. Zaplanowane jest także wyposażenie punktu IT m. in. w sprzęt komputerowy, elementy identyfikacyjne oraz elektroniczny kiosk informacyjny. Ogólna kwota projektu wynosi 399.897 zł.

W 2010 r. kontynuowane były również prace remontowe, konserwacyjne i rekonstrukcyjne na Cmentarzu Wojennym nr 200 przy ul. Chyszowskiej. Na powyższe zadanie pozyskano dofinansowanie w wysokości 20.000 zł ze środków Wojewody Małopolskiego oraz 30.000 zł z Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Przedsięwzięcie „Budowa kompleksu boisk „Orlik 2012” na Os. Zielonym” obejmuje swym zakresem budowę kompleksu boisk w ramach rządowego programu „Moje Boisko - Orlik 2012”. W ramach wykonanych prac powstały m. in.: pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne do siatkówki i koszykówki, szatnie, ogrodzenie oraz oświetlenie obiektu. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1.022.072 zł. Umowa o dofinansowanie w kwocie 333.000 zł podpisana została z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, kolejne 478.000 zł przekazane zostało ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Ponadto miasto Tarnów corocznie występuje do Szkolnego Związku Sportowego w ramach programu „Animator - Moje Boisko Orlik 2012” o dofinansowanie kosztów zatrudnienia animatorów, tj. osób organizujących i prowadzących zajęcia sportowo-rekreacyjne, na obiektach powstałych w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012” (boiska przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 i przy Szkole Podstawowej Nr 5).

Na inwestycję „Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Pałacu Młodzieży w Tarnowie” z Ministerstwa Sportu i Turystyki (Program budowy wielofunkcyjnych boisk sportowych, ogólnie dostępnych dla dzieci i młodzieży) pozyskano 200.000 zł. Inwestycja o całkowitej wartości 716.200 zł obejmuje budowę ogólnodostępnego boiska do piłki koszykowej,

siatkówki, piłki ręcznej, ciągu komunikacyjnego, budowę ogrodzenia wraz z drenażem oraz zakup i montaż wyposażenia sportowego.

Miasto, w ramach rządowego programu „Radosna szkoła 2010”, uzyskało wsparcie o wartości 551.863 zł na utworzenie szkolnych placów zabaw przy 6 szkołach podstawowych oraz zakup pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw w 12 szkołach podstawowych. Nowoczesne place zabaw, pokryte bezpieczną nawierzchnią syntetyczną, wyposażono m. in. w huśtawki, zjeżdżalnie i ławki. Inwestycja ta w blisko 50% została dofinansowana przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

7.2.3. Rynek pracy i rozwój kapitału ludzkiego

2010 r. był okresem realizacji kolejnych projektów ukierunkowanych na podnoszenie poziomu wykształcenia, poprawy sytuacji w zakresie rynku pracy, jak również wyrównywania szans edukacyjnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie kontynuował działania w ramach projektu „Czas na pracę” (POKL, Poddziałanie 6.1.3.) Wartość przedsięwzięcia w 2010 r. opiewa na kwotę 12.390.690 zł. Projekt ma na celu pomoc osobom bezrobotnym zarejestrowanym w PUP w podjęciu zatrudnienia lub samozatrudnienia oraz reintegracji z rynkiem pracy, poprzez poprawę ich aktywności i atrakcyjności zawodowej. Projekt obejmuje swym zakresem:

- staże (1.294 osób),
- szkolenia zawodowe (410 osób),
- przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (260 osób),
- świadczenie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego (1.114 osób),
- objęcie wsparciem w postaci Indywidualnych Planów Działania (432 osób).

Natomiast realizowany od stycznia 2010 r. projekt „Nasze kadry naszym atutem” ma na celu utrzymanie oraz wzmocnienie standardów rynku pracy w zakresie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy oraz podnoszenie jakości świadczonych usług. Realizacja tego projektu wsparta została środkami pochodzącymi z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 408.357 zł, przy wkładzie własnym 72.063 zł.

PUP partycypuje również w działaniach realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w roli partnera projektu. W ramach Projektu „3D - Dojrzały, Doświadczony, Doceniony”, którego przedmiotem jest wsparcie dla osób bezrobotnych w wieku 45+, PUP aktywnie współpracuje z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowany jest projekt pn.: „Krok wyżej, krok dalej”, który ma na celu podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego, w tym dostosowanie kwalifikacji 180 przyszłych absolwentów tarnowskich techników kształcących się w branży budowlanej oraz okołobudowlanej do potrzeb rynku pracy. Zajęcia o charakterze dydaktycznym pomogą uczniom w poprawie wyników egzaminów zewnętrznych, zaś wsparcie psychologiczno-doradcze wpłynie na ich motywację do podnoszenia i potwierdzania kwalifikacji oraz planowania kariery zawodowej. Działania w ramach projektu obejmują przeprowadzenie dodatkowych zajęć z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, przedmiotów zawodowych oraz organizację spotkań z psychologiem, jak i doradcą zawodowym. Wartość projektu to 773.202,18 zł, z czego dofinansowanie wynosi 657.221,86 zł.

Również celem wsparcia szkolnictwa zawodowego, miasto partycypuje w projekcie „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” (POKL Działanie 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”) mającym na celu wzmocnienie kształcenia zawodowego, skuteczniejsze połączenie jego oferty z potrzebami rynku pracy oraz poprawę

społecznego odbioru wizerunku tej sfery edukacji. W ramach projektu wsparciem objęte zostaną technika, technika uzupełniająca, zasadnicze szkoły zawodowe i szkoły policealne dla młodzieży, mające status placówek publicznych. Uczniowie tych placówek będą mogli uczestniczyć m. in. w praktycznych zajęciach branżowych, konsultacjach z doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz lekcjach nauki terminologii zawodowej w językach obcych. Projekt zakłada również doposażenie szkół w sprzęt techniczny i dydaktyczny, niezbędny do realizacji planowanych zajęć. Wartość tarnowskiej części projektu opiewa na kwotę 7.627.526,33 zł, w tym wartość dofinansowania w wysokości 6.655.016,74 zł.

W ramach projektu „Nauka języków obcych Twoją szansą na sukces” realizowane są działania z zakresu wzrostu kompetencji językowych pracowników urzędów administracji publicznej, poprzez przeprowadzenie kursów językowych z j. angielskiego na poziomie podstawowym (A1-A2) oraz średniozaawansowanym (B1-B2), zakończonych międzynarodowym egzaminem TELC (The European Language Certificate). Projekt obejmuje również zakup wyposażenia dla pracowni językowej, umożliwiającego wykorzystanie najnowocześniejszych metod nauczania, uwzględniających ICT, tj. komputery, Internet, sprzęt audio-video, laboratorium językowe. Wartość projektu wynosi 900.404 zł, w tym wkład własny uczestników to kwota 67.440 zł.

W 2010 r. kontynuowano projekt „Szkolny Ośrodek Kariery - Szansa na Sukces” (wartość: 687.056,40 zł). Obok wzmocnienia roli edukacyjno-doradczej szkoły, istotą projektu jest wyrównywanie szans młodzieży na rynku pracy poprzez wsparcie umiejętności samodzielnego zarządzania swoją ścieżką zawodową. Uczniowie, którzy skorzystali ze szkolnego ośrodka, uzyskali rzetelną wiedzę na temat swoich predyspozycji zawodowych i cech osobowości, jak również wiedzę o wybranym zawodzie, środowisku pracy oraz możliwościach zatrudnienia. Projekt przewiduje ponadto możliwość skorzystania przez zainteresowanych uczniów, rodziców i nauczycieli z indywidualnych porad i konsultacji udzielanych przez doradców oraz psychologa.

W maju 2010 r. zakończono realizację projektu pn. „Klucz do sukcesu - nowe kwalifikacje zawodowe” (wartość: 593.079 zł, w tym wkład własny uczestników w wysokości 47.795 zł). Projekt skierowany był do pracujących osób dorosłych, posiadających niskie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, chcących jednocześnie z własnej inicjatywy zdobyć nowe, uzupełnić lub podwyższyć swoje umiejętności i kwalifikacje. W ramach projektu dla 180 osób przeprowadzono kursy zawodowe, dobrane pod kątem potrzeb rynku i możliwości dalszego zatrudnienia w specjalnościach: spawacz, grafik komputerowy, serwisant komputerowy i administrator sieci komputerowych.

Tarnowskie szkoły aplikują ponadto o środki w ramach inicjatyw europejskich, skierowanych na wsparcie edukacji formalnej i pozaformalnej młodzieży i dorosłych.

Realizowany przez Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie, w ramach programu Leonardo da Vinci, projekt „Fachowcy budowlani pilnie poszukiwani” ma na celu przeprowadzenie staży w zawodach: cieśla, dekarz, technolog robót wykończeniowych. Staże odbywają się w niemieckiej szkole (Berufsbildende Schule Braunschweig) w Brunshwiku. Wartość projektu wynosi 104.862 euro.

Projekt złożony przez III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie - „Budowanie i życie obok ograniczeń” uzyskał wsparcie z programu Comenius w kwocie 15.000 euro. Projekt obejmuje swym zakresem podjęcie współpracy z państwami Unii Europejskiej oraz Turcją, co umożliwi m. in. poszerzenie wśród młodzieży i kadry nauczycielskiej wiedzy o różnorodności kultur, zachęcanie do nauki języków nowożytnych, pomoc młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji niezbędnych dla rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego.

Również z Programu Comenius Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Tarnowie uzyskała dofinansowanie na realizację projektu pn.: „Nasza szkoła naszym drugim domem”. Projekt o wartości 25.000 euro został w całości sfinansowany ze środków europejskich.

7.2.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Wyrównywaniu szans rozwojowych grup społecznych sprzyjają inwestycje podejmowane w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym dotyczące wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, likwidację barier w placówkach edukacyjnych i w zakładach opieki zdrowotnej, w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie i komunikowanie się.

W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II” w 2010 r. w Specjalistycznym Szpitalu im. Edwarda Szczeklika przeprowadzono działania mające na celu likwidację barier architektonicznych i umożliwienie osobom niepełnosprawnym poruszanie się (wymiana windy w Pawilonie nr 1 i 2 Szpitala). W ramach tego Programu podjęto również kroki w kierunku likwidacji barier transportowych: zakupiono pojazd do przewozu osób niepełnosprawnych przebywających w Domu dla Bezdomnych Mężczyzn w Tarnowie. Na realizację w/w projektu otrzymano dotację w kwocie 181.130 zł. Wkład własny wynosi 422.641 zł. Szacunkowy koszt realizacji w/w projektów to 603.771 zł.

Również przy wsparciu ze środków „Programu wyrównywania różnic między regionami II” realizowano zadania mające na celu likwidację barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym i Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1” oraz zakupiono autobus do przewozu osób niepełnosprawnych dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Koszt całkowity w/w zadań wynosi 630.691 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 189.207 zł.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie pozyskał 88.337 zł na zakup wyposażenia dla Przychodni Rehabilitacyjnej z kriokomorą ogólnoustrojową. Wartość zadania wyniosła 294.457 zł.

Na zadanie „Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych” pozyskano 300.000 zł z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Krakowie (PFRON). Zadanie swym zakresem rzeczowym obejmowało dostosowanie do potrzeb prowadzonej działalności w zakresie usług zdrowia oraz małej gastronomii wraz z instalacjami (wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania z węzłem cieplnym, klimatyzacji, wentylacji mechanicznej, elektrycznej, przyłącza kanalizacji sanitarnej i opadowej do budynku, przyłącza ciepła).

Również z PFRON Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie uzyskał środki na doposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny (1.687 zł) oraz dotację z Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń (20.000 zł) na zakup 2 defibrylatorów.

Dodatkowo w 2010 r. z PFRON otrzymano środki w kwocie 331.822 zł na dofinansowanie wynagrodzeń i refundację składek ZUS z tytułu zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

W roku ubiegłym pozyskano również dotacje z Ministerstwa Zdrowia w wysokości 222.533 zł na refundację wynagrodzeń za staże lekarskie oraz 230.370 zł na rezydentury.

7.2.5. Wspieranie kultury i dziedzictwa narodowego

Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego ze środków MRPO uzyskał dofinansowanie na realizację projektu „Cztery Talie Roku”. To największe przedsięwzięcie kulturalne

i organizacyjne placówki w ostatnich latach. Całe przedsięwzięcie kosztować będzie ponad 2 mln zł, z czego połowa to pozyskane środki. W ramach projektu przewidziano organizację „Talii bez barier” adresowanej do pełno i niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Adresatami „Małej Talii” są dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z Tarnowa i okolic. Kolejnym elementem projektu jest ciesząca się niesłabnącym od lat zainteresowaniem „Talia”. W ramach tego festiwalu przewidziano organizację konkursu różnorodnych gatunków i form spektakli komediowych. Podczas „Talii - Korzenie” przeprowadzony zostanie przegląd zespołów amatorskich o charakterze regionalnym.

W ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego, na realizację projektu pn. „Konserwacja starych druków ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie”, otrzymała dofinansowanie w kwocie 30.250 zł, natomiast ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (Program Mecenat Małopolski) - 6.500 zł. Całkowity koszt zadania wynosi 55.250 zł.

Przy udziale środków pozostających w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Miejska Biblioteka Publiczna zrealizowała pierwszy etap przedsięwzięcia „Tarnowska Biblioteka Cyfrowa” polegający na digitalizacji materiałów bibliotecznych. Otrzymane dofinansowanie wyniosło 101.900 zł, przy koszcie całkowitym - 137.000 zł. W ramach projektu zakupiono wysokiej klasy serwer, macierz dyskową oraz portal dostępowy z oprogramowaniem umożliwiającym zdalne korzystanie ze zdigitalizowanych starych druków, książek, czasopism.

Na realizację „24. Tarnowskiej Nagrody Filmowej” - wydarzenia promującego dorobek polskiej kinematografii i zarazem najstarszej po Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni imprezy związanej z polskim filmem, Tarnowskie Centrum Kultury pozyskało wsparcie finansowe Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (60.000 zł) oraz Państwowego Instytutu Sztuki Filmowej (60.000 zł). Koszt całego przedsięwzięcia zamknął się w kwocie 433.100 zł.

Biuro Wystaw Artystycznych - Galeria Miejska w Tarnowie w ramach Programu Operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Wydarzenia artystyczne” pozyskała dofinansowanie w wysokości 145.000 zł na projekt pn. „Tarnów. 1000 lat nowoczesności.

7.2.6. Edukacja ekologiczna

Środki zewnętrzne przyczyniają się również do podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (WFOŚiGW) wsparcie otrzymały projekty mające na celu edukację ekologiczną najmłodszych.

W 2010 r. po raz kolejny zorganizowany został przegląd filmów ekologicznych „Ekoświat”, któremu towarzyszyła wystawa fotograficzna. Jak co roku, wydarzenie cieszyło się sporym zainteresowaniem zarówno przedszkolaków, uczniów jak i mieszkańców (łącznie ponad 3.000 widzów). Warto w tym miejscu nadmienić, iż w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Tarnowa funkcjonuje biblioteka ekologiczna posiadająca w swoich zasobach setki pozycji, a która wzbogacana jest corocznie o nowe książki, płyty CD oraz DVD o tematyce ekologicznej. Na powyższy cel WFOŚiGW w Krakowie przeznaczył dotację w wysokości 3.200 zł.

Dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie umożliwiły również realizację konkursów ekologicznych:

- 1) „Młodzi ekolodzy z polskiego bieguna ciepła”, dotacja w kwocie 24.000 zł,
- 2) Międzypowiatowy konkurs wiedzy ekologicznej: „Ochrona środowiska i zagrożenia ekologiczne Ziemi Tarnowskiej”, dotacja w wysokości 2.000 zł,
- 3) Konkurs fotograficzny „Wakacyjna przygoda”, dotacja w wysokości 4.000 zł,
- 4) Konkurs na szkolną gazetkę o tematyce ekologicznej „Odnawialne źródła energii szansą na czyste środowisko”, dotacja w wysokości 4.000 zł.

8. MIENIE KOMUNALNE

8.1. Stan mienia komunalnego

Mieniem komunalnym - zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) - „jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych komunalnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw”.

Na mienie Gminy Miasta Tarnowa składają się:

- majątek jednostek i zakładów budżetowych,
- majątek instytucji kultury,
- udziały i akcje Gminy w spółkach prawa handlowego,
- grunty stanowiące własność Gminy, zarówno te będące przedmiotem użytkowania wieczystego, użytkowania, trwałego zarządu jak i te, które, pozostają w zasobie i są oddane w dzierżawę, użyczenie, bądź są przygotowywane do zagospodarowania.

Ogólna wartość majątku Gminy Miasta Tarnowa na koniec 2010 r. wynosiła 953.159.082,38 zł i była wyższa od wartości mienia miasta z końca 2009 r. o 140.640.466,68 zł.

Tabela nr 15: Wartość gruntów w latach 2009-2010

Grunty	Wartość na koniec roku [zł]	
	2009	2010
Wartość ogółem	126.913.851,46	136.081.062,17

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 16: Mienie rozdysponowane w latach 2009-2010

Mienie rozdysponowane	Wartość mienia na koniec roku [zł]	
	2009	2010
Jednostki i zakłady budżetowe (bez szkół i przedszkoli)	243.424.341,55	356.424.373,01
Szkoły podstawowe	25.327.646,95	25.860.456,24
Szkoły ponadpodstawowe	72.489.797,86	86.974.737,82
Przedszkola	18.147.841,43	19.518.675,52
Instytucje kultury	8.671.031,00	9.422.176,58
Udziały w Spółkach Gminy	134.683.602,00	137.754.602,00
Udziały i akcje Gminy w innych spółkach	27.883.648,00	27.883.648,00
Ogółem	530.627.908,79	663.838.669,17

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 17: Mienie nierozdysponowane w latach 2009-2010

Mienie nierozdysponowane:	Wartość mienia na koniec roku [zł]	
	2009	2010
Budynki pozostające w zasobie i budynki administrowane przez MZB Sp. z o.o.:	113.364.876,57	107.275.894,68
Inne środki trwałe i pozostałe środki trwałe (sieci i inne urządzenia)	41.611.978,88	45.963.456,36

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

8.2. Gospodarowanie nieruchomościami komunalnymi

Znaczną częścią mienia komunalnego w ogólnym rozumieniu są nieruchomości. Prezydent Miasta Tarnowa prowadzi działania związane z efektywnym ich wykorzystaniem. Do takich działań należą:

- wykupy gruntów - do zasobu, pod planowane inwestycje, pod drogi,
- sprzedaż gruntów - pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, budownictwo wielorodzinne, usługi i przemysł,
- sprzedaż lokali mieszkalnych,
- oddanie w wieczyste użytkowanie - pod usługi, przemysł,
- oddanie w trwały zarząd jednostkom gminnym,
- oddanie w użytkowanie,
- oddanie w dzierżawę,
- przejęcia nieruchomości za zaległości podatkowe,
- przekazanie aportów do spółek.

W 2010 r. władze miasta prowadziły szereg działań zmierzających do efektywnej gospodarki nieruchomościami komunalnymi. Działania te mają odzwierciedlenie zarówno w postaci zrealizowanych dochodów w budżecie miasta, jak również zwiększeniu rozwoju inwestycyjnego miasta.

Zrealizowano transakcję sprzedaży nieruchomości zabudowanej przy ul. Rybna 5 oraz hali położonej przy ul. Kochanowskiego 30. Kontynuowano wypłaty odszkodowań za przejęte nieruchomości pod realizowaną „Budowę połączenia węzła autostrady Krzyż z drogą nr 977.

Dokonano wypłaty odszkodowań za przejęte nieruchomości pod budowę ul. Grabowskiego oraz przedłużenie ul. Abp Ablewicza.

Transakcją mającą ogromny wpływ na jakość życia mieszkańców miasta jest również zrealizowana sprzedaż nieruchomości przychodni przy ul. Chemicznej 12, ul. Wałowej 22 oraz przy ul. Mościckiego 14 podmiotom powstałym na bazie zlikwidowanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej miasta Tarnowa.

Zakupiono obiekty KS Unia przy ul. Traugutta oraz przekazano je w trwały zarząd Tarnowskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji.

Przejęto w formie darowizny nieruchomość od Caritas pod budowę Domu dla Samotnych.

Przejęto w formie darowizny nieruchomość z budynkiem w stanie surowym przy ul. Konnej pod adaptację na lokale mieszkalne.

W 2010 r. na wykupy nieruchomości Gmina Miasta Tarnowa wydała kwotę 11.854.129,94 zł (w 2009 r. - 4.425.369,32 zł). Środki te wydatkowano na:

- 1) wykup nieruchomości pod strefę wysypiska odpadów komunalnych,
- 2) nabycie nieruchomości przy ul. Traugutta KS Unia,
- 3) wykup nieruchomości pod Al. Dębów Katyńskich
- 4) zamianę nieruchomości przy ul. Ostrogskich,
- 5) zamianę nieruchomości przy ul. Bielatowicza,
- 6) zamianę nieruchomości przy ul. Mostowej,
- 7) zamianę nieruchomości przy ul. Hodowlanej,
- 8) wypłatę odszkodowań za przejęte na podst. art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn.) nieruchomości pod drogi,
- 9) wykup nieruchomości pod inwestycje drogowe:
  - połączenie Al. Jana Pawła II drogą krajową nr 4 jako przedłużenie ul. Abp Ablewicza,
  - budowę ul. Grabowskiego,
  - połączenie węzła autostrady A4 drogą wojewódzką 977 - etap I, II i III.

Gmina Miasta Tarnowa w 2010 r. osiągnęła dochód z gospodarki nieruchomościami na kwotę: 16.850.654,22 zł (w 2009 r. - 15.077.407,20 zł), w tym tytułem:

- dzierżawy nieruchomości 1.005.472,02 zł,
- opłat za użytkowanie wieczyste, użytkowanie i trwały zarząd 2.814.261,35 zł
- sprzedaży i zamian nieruchomości 12.616.798,84 zł.

8.3. Zasoby lokalowe gminy

Obowiązki gminy w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych ludności wynikają z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31 poz. 266, z późn. zm.). Do głównych zadań Gminy należy zapewnienie lokali socjalnych i zamiennych w wypadkach przewidzianych w ustawie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Miasto musi więc zapewnić lokale socjalne lokatorom,

którzy mają wyroki eksmisji z mieszkań komunalnych, spółdzielczych oraz prywatnych kamienic.

Zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa regulują przepisy Uchwały Nr XXVI/389/2008 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 23 października 2008 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Miasta Tarnowa na lata 2008-2012, a realizację zadań nałożonych na Gminę umożliwia podjęta przez Radę Miejską w Tarnowie Uchwała Nr XXXIV/452/2009 z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa.

Na terenie Gminy Miasta Tarnowa znajdują się zasoby mieszkaniowe należące do różnych podmiotów, z czego ok. 8% stanowią zasoby Gminy.

Mieszkaniowy zasób miasta stanowi ogółem 3.013 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 129.285 m², w tym 301 to lokale socjalne i 11 pomieszczeń tymczasowych. Lokale te położone są w 145 budynkach stanowiących w 100% własność Gminy oraz w 139 budynkach stanowiących własność Gminy i osób fizycznych (wspólnoty mieszkaniowe).

Mieszkaniowym zasobem miasta zarządza Miejski Zarząd Budynków Spółka z o.o. w Tarnowie (MZB), którego zakres działania ogranicza się do sprawowania zwykłego zarządu budynkami stanowiącym mienie komunalne gminy.

Na dzień 31 grudnia 2010 r. liczba wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez MZB wyniosła 127, natomiast 12 budynkami zarządzali inni zarządcy.

Tabela nr 18: Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia 2010 r.
1.	Liczba lokali mieszkaniowego zasobu	2.701
	Powierzchnia lokali w m ²	120.389
2.	Liczba lokali socjalnych	301
	Powierzchnia lokali w m ²	8.778
3.	Liczba pomieszczeń tymczasowych	11
	Powierzchnia pomieszczeń tymczasowych w m ²	118
4.	Ogółem liczba mieszkań	3.013
	Ogółem powierzchnia w m ²	129.285

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Źródło finansowania kosztów utrzymania zasobu mieszkaniowego Gminy stanowią wpływy z czynszów za lokale mieszkalne i użytkowe, które w całości pozostają w dyspozycji zarządcy, tj. MZB.

Tabela nr 19: Wpływy i wydatki w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r.

Wyszczególnienie	Wg stanu na 31 grudnia 2010 r.
Należne wpływy z lokali mieszkalnych [zł]	4.160.360
Koszty utrzymania mieszkaniowego zasobu [zł]	4.647.183
Saldo	- 486.823
Procentowe pokrycie kosztów należnymi wpływami	89,50%
Rzeczywiste wpływy z lokali mieszkalnych [zł]	3.572.244
Procentowa ściągalność z lokali mieszkalnych	85,90%
Należne wpływy z lokali użytkowych [zł]	3.449.267
Koszty utrzymania lokali użytkowych [zł]	1.513.924
Saldo	1.935.343
Rzeczywiste wpływy z lokali użytkowych [zł]	3.085.228
Procentowa ściągalność z lokali użytkowych	89,40%

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Zgodnie z zarządzeniem Nr 168/2009 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 18 maja 2009 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych z wyłączeniem lokali socjalnych, od 1 września 2009 r. do 1 lipca 2010 r. obowiązywała miesięczna maksymalna stawka bazowa czynszu w wysokości 4,00 zł. Po uwzględnieniu czynników obniżających jej minimalna wartość wynosiła 2,20 zł za 1 m² powierzchni użytkowej i tym samym stawkę czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego ustalono na poziomie 1,10 zł.

Natomiast od 1 lipca 2010 r. obowiązuje miesięczna maksymalna stawka bazowa czynszu w wysokości 4,50 zł. Po uwzględnieniu czynników obniżających minimalna jej wartość wynosi 2,47 zł za 1 m² powierzchni użytkowej. Tym samym stawka czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego jest na poziomie 1,23 zł.

Uchwała XXXIV/452/2009 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa określa m. in. wymogi, jakie muszą spełniać wnioskodawcy, czyniący starania o wynajem lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa.

O kolejności realizacji wniosków osób uprawnionych do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony oraz lokalu socjalnego decyduje system punktacji.

W 2009 r. wpłynęło 177 wniosków o wynajem lokali mieszkalnych złożonych przez mieszkańców Tarnowa, w tym 133 ubiegających się o lokale na czas nieoznaczony i 44 o lokale socjalne. 25 maja 2010 r. z ogólnej liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków opracowane zostały listy osób uprawnionych do wynajmu lokali z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa. Listy te obejmują 98 wnioskodawców, w tym 31 uprawnionych do wynajmu lokali socjalnych.

W 2010 r. zrealizowano łącznie 28 wniosków o wynajem lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony z tytułu niskich dochodów i niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych oraz 4 wnioski o wynajem lokalu socjalnego z tytułu bardzo niskich dochodów. Realizacja objęła 15 wniosków z list z lat 2008 i 2009.

W 2010 r. do Urzędu Miasta Tarnowa wpłynęło łącznie 187 wniosków o wynajem lokali mieszkalnych, w tym 48 o wynajem lokali socjalnych. Powyższe wnioski zgodnie

z uchwałą w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa zostaną ostatecznie rozpatrzone do końca czerwca 2011 r.

Lokale na czas nieoznaczony wynajmowane są również jako lokale zamienne na rzecz rodzin zamieszkujących w budynkach komunalnych:

- przeznaczonych do remontu,
- z uwagi na planowane przez miasto inwestycje,
- gdy zachodzi konieczność opróżnienia lokali położonych w gminnych budynkach szkół, placówek oświatowych.

W 2010 r. wynajęto 2 lokale zamienne, w tym jeden na czas remontu i jeden z tytułu opróżnienia lokalu położonego w budynku Hali Gimnastycznej przy ul. Chemicznej 2. Zrealizowano również 2 zamiany pomiędzy najemcami lokali należących do mieszkaniowego zasobu Miasta.

Należy podkreślić, że w 2010 r. został odnotowany, w porównaniu do lat ubiegłych, mniejszy odzysk lokali w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Tarnowa .

Osoby, które uzyskały uprawnienie do lokalu socjalnego w wyroku sądowym uprawnione są do zawarcia umowy najmu bez uprzedniego objęcia listą. W tym przypadku o kolejności realizacji wyroków decyduje data wpływu wyroku, liczba odzyskiwanych lokali socjalnych oraz metraż tych lokali, czy też porozumienia z wierzycielami. Ustawodawca w art. 2 ust.1 pkt. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266, z późn. zm.) określił, że przez lokal socjalny należy rozumieć lokal nadający się do zamieszkiwania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku gospodarstwa jednoosobowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Powyższe parametry muszą być zachowane przy wskazywaniu lokalu do zasiedlenia.

Tabela nr 20: Realizacja wniosków o wynajem lokali socjalnych z tytułu realizacji sądowych wyroków eksmisyjnych w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009	2010
Liczba wniosków z poprzednich lat rozpatrzonych pozytywnie i oczekujących na realizację	171	174
Liczba wniosków złożonych w ciągu roku	71	57
Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	71	57
Liczba wniosków zrealizowanych ogółem:	69	26
w tym zakończonych zawarciem umowy najmu	23	19

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Do końca 2010 r. do Urzędu Miasta Tarnowa wpłynęło łącznie 57 wyroków eksmisyjnych (w 2009 r. - 71). Zrealizowano 26 wyroków i tym samym łączna liczba niezrealizowanych wyroków eksmisyjnych na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosła 205. W przypadku braku realizacji wyroków eksmisyjnych właścicielowi lokalu przysługuje od gminy pełne roszczenie odszkodowawcze. W 2010 r. Gmina Miasta Tarnowa z tego tytułu wypłaciła odszkodowanie w wysokości 80.599,25 zł.

W związku z koniecznością powiększenia mieszkaniowego zasobu miasta o lokale socjalne zostały podjęte działania mające na celu adaptację pomieszczeń budynku po byłym

internacie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych przy ul. Pszennej w Tarnowie. Zaadaptowane pomieszczenia zostaną przeznaczone na mieszkania komunalne na czas nieoznaczony. Realizacja tego zadania przewidziana jest na lata 2010-2012. W 2010 r. został opracowany projekt oraz uzgodnienia sanitarne na łączną kwotę ok. 73.221 zł. W projekcie budżetu miasta na 2011 r. został przewidziany 1 mln zł na roboty budowlane.

Realizacja tej inwestycji umożliwi pozyskanie 46 lokali mieszkalnych pełnonstandardowych. Zakłada się, że do nowopowstałych lokali przekwaterowane zostaną rodziny mieszkujące w budynkach o niższym standardzie, a uzyskane w ten sposób lokale zostaną przekwalifikowane na lokale socjalne.

Kolejnym przedsięwzięciem mającym na celu pozyskanie lokali będzie realizacja inwestycji przy ul. Konnej. Realizacja powyższego zadania przewidziana jest na lata 2011-2013.

W projekcie budżetu na 2011 r. przewidziane jest 150.000 zł na sporządzenie inwentaryzacji oraz dokumentacji technicznej. Nieruchomość przy ul. Konnej jest budynkiem wielorodzinnym, dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym i obecnie mieści się w nim 20 lokali mieszkalnych. W założeniu powyższe zadanie podobnie, jak w przypadku budynku przy ul. Pszennej, w pośredni sposób powinno wpłynąć na powiększenie zasobu lokali socjalnych.

Lokale socjalne pozyskuje się również poprzez proponowanie najemcom, posiadającym odpowiednie dochody, lokali o wyższym standardzie w zamian za oddanie do dyspozycji miasta lokalu dotychczas zajmowanego. Lokale pozyskane w ten sposób przekwalifikowane są na lokale socjalne. W 2010 r. odzyskano w tym trybie 2 lokale socjalne.

Ponadto w wyniku naturalnego odzysku lokali mieszkalnych, lokale o obniżonym standardzie poprzez zmianę kwalifikacji uzyskują status lokali socjalnych. Stwarza to możliwość ponownego zawarcia umowy najmu z osobami, którym został wypowiedziany najem z powodu zaległości w opłatach za zajmowany lokal mieszkalny oraz, wobec których została już orzeczona wyrokiem sądu eksmisja z tego lokalu, pod warunkiem uregulowania zadłużenia i wszystkich opłat związanych z postanowieniem sądowym. W 2010 r. z tej możliwości skorzystało 12 rodzin.

Wprowadzone w latach poprzednich zmiany w uchwale odniosły pozytywny skutek, umożliwiając podjęcie starań o wynajem lokalu na czas nieoznaczony przez osoby zamieszkujące w lokalach socjalnych z tytułu realizacji wyroków eksmisyjnych. Aktualnie na liście osób uprawnionych do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony zostało zakwalifikowanych 17 osób zamieszkujących w lokalach socjalnych.

Powiększenie mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa ulegnie poprawie po oddaniu do użytku lokali w budynkach przy ul. Pszennej i przy ul. Konnej. Miasto nadal będzie podejmować inicjatywy pozyskiwania nowych lokali, w tym lokali socjalnych.

9. INWESTYCJE

9.1. Transport i łączność

Zadania inwestycyjne z zakresu transportu i łączności obejmowały drogi publiczne w miastach na prawach powiatu i drogi gminne. Nakłady inwestycyjne na zadania z tego zakresu w 2010 r. wyniosły łącznie 64.586.624,76 zł (drogi publiczne gminne - 5.747.137,32 zł, drogi publiczne w miastach na prawach powiatu - 58.839.487,44 zł).

Tabela nr 21: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Transport i łączność

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Remont drogi wojewódzkiej nr 973 - remont nawierzchni	2.367.152,33
2. Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977	
budowa połączenia węzła autostrady Krzyż z drogą krajową nr 73 stanowiącą Al. Jana Pawła II	88.539,00
budowa połączenia ul. Starodąbrowskiej z ul. Gumniską wraz z przebudową skrzyżowania ulic Starodąbrowska - Kołłątaja	4.860.806,00
przebudowa ulic: Gumniskiej, Dąbrowskiego i Ziaji	19.062.200,87
budowa połączenia Al. Jana Pawła II z węzłem Krzyż autostrady A4	19.745.648,84
3. Integracja centrum komunikacyjnego z drogami wojewódzkimi:	
przebudowa skrzyżowania ulic Szujskiego - Szkotnik	914.692,09
rozbudowa ul. Dworcowej i ul. Bandrowskiego	2.220.970,71
4. Rozbudowa drogi krajowej nr 73 (ul. Błonie) wraz z budową ronda na skrzyżowaniu ulic Błonie - Al. Jana Pawła II z wyszerzeniami	26.174,38
5. Rewitalizacja wybranych obszarów miasta: program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta - rozwiązanie problemów komunikacyjnych w centrum miasta:	
budowa przejścia dla pieszych ul. Goldhammera - ul. Brodzińskiego	5.016.371,00
modernizacja ul. Krakowskiej	79.910,00
6. Przebudowa ul. M. B. Fatimskiej i ul. Starodąbrowskiej	3.674.345,07
7. Przebudowa węzła Krakowska	9.188,25
8. Budowa ronda na skrzyżowaniu ulic Słoneczna - Starodąbrowska - wykonanie dokumentacji	157.990,00
9. Budowa ul. Wolańskiej - wykonanie dokumentacji	9.296,40
10. Budowa dodatkowego pasa ruchu na ul. Mościckiego	606.202,50
11. Modernizacja i rozbudowa sieci parkingów na terenie miasta Tarnowa	1.900.590,10
12. Modernizacja przejść dla pieszych na ulicach: Szkotnik, Słoneczna, Mościckiego, Reymonta	94.778,10
13. Wykupy	2.224.632,75
14. Przebudowa ul. Lippóczego	1.106.513,32
15. Przebudowa kładki na rzece Biała	60.713,73
17. Dokumentacja:	
budowa ul. Tęczowej	46.970,00
przebudowa ul. Owocowej	69.530,00
18. Budowa zatoki autobusowej przy ul. Reymonta	167.462,99

19	Zakup samochodu ciężarowo-osobowego na potrzeby Tarnowskiego Zarządu Dróg Miejskich	70.959,60
20	Zakup elektrycznego podgrzewacza wody na potrzeby Tarnowskiego Zarządu Dróg Miejskich	4.986,73

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.2. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Ogółem na inwestycje z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska w 2010 r. przeznaczono 7.333.042,42zł.

Tabela nr 22: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Gospodarka ściekowa i ochrona wód	915.009,34
zabezpieczenia przeciwpowodziowe w rejonie potoku Wątok i rzeki Biała	377.832,00
przebudowa rowów: „k/Tuczarni” i „Od Strzelnicy”	188.140,09
odtworzenie rowu Świerczkowskiego w rejonie ul. Wędkarskiej	310.685,64
zakup 2 motopomp szlamowych i sondy do monitoringu rzeki Biała	38.351,61
2. Gospodarka odpadami - zakup na potrzeby Zakładu Składowania Odpadów Komunalnych prasy hydraulicznej i samochodu:	170.000,00
3. Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	5.287.440,13
wykonanie ścieżek i dróg rowerowych oraz dostosowanie chodników do ruchu rowerowego na terenie miasta Tarnowa	2.058.479,04
rozbudowa i modernizacja placów zabaw na terenach zieleni	209.784,87
poprawa estetyki i funkcjonalności terenów zielonych oraz fontann miejskich	1.442.235,45
zakup urządzeń do napowietrzania wody w stawie w Parku Strzeleckim	7.000,00
modernizacja infrastruktury Pracowniczego Ogrodu Działkowego „Metalowiec”	61.915,00
rewitalizacja wybranych obszarów miasta: program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta - estetyzacja i iluminacja skwerów miejskich	1.508.025,77
4. Oświetlenie ulic, placów i dróg	482.819,63
dobudowa oświetleń	465.309,63
zakup figury 3D LED Św. Mikołaja z saniami i reniferami	17.510,00
5. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych - wykonanie robót związanych z odtworzeniem zniszczonych na skutek powodzi odcinków sieci wodnej, kanalizacji deszczowej wzdłuż rzeki Miedzianki	10.000,00
6. Pozostała działalność - budowa ekranów akustycznych przy południowej obwodnicy miasta Tarnowa	467.773,32

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.3. Gospodarka mieszkaniowa

Inwestycje z zakresu gospodarki mieszkaniowej w 2010 r. obejmowały gospodarke gruntami i nieruchomościami, a na zadania inwestycyjne z tego zakresu wydatkowano ogółem 13.016.159,36 zł.

Tabela nr 23: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Gospodarka mieszkaniowa

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Gospodarka gruntami i nieruchomościami	12.776.479,11
wykupy	9.467.766,19
wzmocnienie konstrukcji hali sportowo-widowiskowej (ul. Gumniska)	992.642,44
termomodernizacja miejskich obiektów użyteczności publicznej	2.092.765,49
termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Tarnowie - zwiększenie efektywności energetycznej	24.895,45
adaptacja budynku przy ul. Pszennej na lokale komunalne	73.221,79
zakup budynku	125.187,75
2. Pozostała działalność	239.680,25
uporządkowanie zaniedbań urbanistycznych osiedli mieszkaniowych	204.900,00
zakup i montaż siatki elewacyjnej na budynek przy ul. Dworcowej 5	34.780,25

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.4. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Na inwestycje z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej w 2010 r. przeznaczono kwotę ogółem 1.276.326,66 zł.

Tabela nr 24: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Zakup samochodu oraz ręcznego wykrywacza do metali na potrzeby Komendy Miejskiej Policji	80.408,00
2. Zakup sprzętu pożarniczego oraz sprzętu i wyposażenia do wykrywania i usuwania skażeń chemiczno-ekologicznych na potrzeby Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej	462.850,00
3. Rozbudowa, przebudowa, remont, modernizacja obiektu OSP Rzędzin w Tarnowie - II etap	324.903,50
4. Zakup dwóch samochodów służbowych (Straż Miejska)	115.300,00
5. Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem (Straż Miejska)	25.773,00
6. Rozbudowa monitoringu wizyjnego miasta Tarnowa łącznie z przeniesieniami oraz wymiana uszkodzonych urządzeń (Straż Miejska)	267.092,16

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.5. Kultura fizyczna, sport i turystyka

Na inwestycje z zakresu kultury fizycznej, sportu i turystyki w 2010 r. przeznaczono kwotę 13.062.431,09 zł. Realizowane zadania inwestycyjne obejmowały: budowę i modernizację obiektów sportowych i instytucji kultury fizycznej, a także upowszechnianie turystyki oraz ośrodki Informacji Turystycznej.

Tabela nr 25: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Kultura fizyczna, sport i turystyka

Zadanie inwestycyjne	Nakład [zł]
1. Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego - budowa Parku Wodnego	8.981.218,56
2. Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego - budowa Amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu	316.484,95
3. Małopolski System Informacji Turystycznej	144.210,33
4. Modernizacja miejskich obiektów sportowych	599.572,32
5. Budowa boiska na os. Westerplatte	130.345,09
6. Budowa kompleksu boisk na os. Zielone (Orlik 2012)	1.022.072,08
7. Budowa boisk przy Szkołach Podstawowych Nr 8, Nr 9, Nr 11, Gimnazjum Nr 6, Pałacu Młodzieży	824.148,11
8. Prace modernizacyjne w obiekcie wiaty rekreacyjno-sportowej KS „Iskra”	40.000,00
9. Zakup traktora ogrodowego	18.957,00
10. Zakup lodowiska sztucznie mrożonego mobilnego	369.204,06
11. Modernizacja ogrodzeń, budynków i budowli nieruchomości przy ul. Piłsudskiego 32 - stadion KS Błękitni	53.344,53
12. Modernizacja pływalni letniej przy Al. Tarnowskich	170.933,16
13. Modernizacja pawilonu socjalno-szatniowego, instalacji wewnętrznych, w tym stacji uzdatniania wody, basenów letnich przy ul. Traugutta 5A	206.733,80
14. Modernizacja budynków i budowli oraz zakup wyposażenia zespołu obiektów sportowo-rekreacyjnych przy ul. Traugutta 5A	175.207,10
15. Zakup sauny do siłowni	10.000,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.6. Ochrona zdrowia

Ogółem na inwestycje z zakresu ochrony zdrowia w 2010 r. wydatkowano ogółem kwotę 2.254.614,17 zł.

Tabela nr 26: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Ochrona zdrowia

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Poprawa jakości i bezpieczeństwa w Specjalistycznym Szpitalu im. Edwarda Szczeklika - modernizacja pomieszczeń wraz z doposażeniem w sprzęt i aparaturę medyczną Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, bloku operacyjnego i Centralnej Sterylizacji oraz doposażenie w sprzęt medyczny Pracowni Hemodynamiki	973.057,14
2. Zakup aparatu RTG dla Specjalistycznego Szpitala im. Edwarda Szczeklika	250.000,00

3.	Adaptacja pomieszczeń budynku przy ul. Szpitalnej 53 na zakład opiekuńczo-leczniczy wraz z zakupem wyposażenia	612.557,42
4.	Przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych z przeznaczeniem na rehabilitację wraz z kriokomorą ogólnoustrojową oraz wyposażenie pomieszczeń	210.000,00
5.	Zakup aparatu mammograficznego na potrzeby Mościckiego Centrum Medycznego	200.000,00
6.	Modernizacja komina i schodów w budynku Izby Wyrzeźwień	8.999,61

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.7. Pomoc społeczna

Ogółem na inwestycje z zakresu pomocy społecznej w 2010 r. wydatkowano ogółem kwotę 191.302,45 zł.

Tabela nr 27: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Pomoc społeczna

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Adaptacja budynku przy ul. Pułaskiego 59 pod potrzeby Grupy Usamodzielnienia Domu Dziecka Nr 1	53.150,00
2. Dokumentacja techniczna budowy Domu dla bezdomnych	73.873,45
3. Zakup patelni elektrycznej oraz pralnico-wirówki na potrzeby Domu Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga	28.655,00
4. Wykonanie placu manewrowego przy budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	35.624,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.8. Polityka społeczna - pozostałe zadania

Ogółem na inwestycje z zakresu innych zadań w zakresie polityki społecznej w 2010 r. przeznaczono kwotę 964.804,30 zł.

Tabela nr 28: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Polityka społeczna - pozostałe zadania

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Wymiana stolarki okiennej w Żłobkach Nr: 1, 3, 6 i 10	120.791,50
2. Dostosowanie budynku do wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej w budynku Żłobka Nr 6	182.368,49
3. Zakup sprzętu kuchennego na potrzeby Zespołu Żłobków	21.559,84
4. Rozbudowa i przebudowa budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Tarnowie	289.995,71
5. Zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tarnowie (+zwrot niewykorzystanej dotacji)	104.270,50
6. Osuszanie budynku Powiatowego Urzędu Pracy przy Pl. Gen. J. Bema 3	245.818,26

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.9. Edukacyjna opieka wychowawcza

Ogółem na inwestycje z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej w 2010 r. przeznaczono kwotę 4.512.621,84 zł.

Tabela nr 29: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Edukacyjna opieka wychowawcza

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Przebudowa i modernizacja węzłów sanitarnych w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie (+zwrot niewykorzystanej dotacji)	241.246,01
2. Remont pomieszczeń sanitarnych przy pokojach mieszkalnych w internacie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	13.700,00
3. Zakup sprzętu kuchennego na potrzeby Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	40.457,27
4. Wykonanie zabezpieczenia przeciwilgociowego budynku Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej	31.000,00
5. Przebudowa Pałacu Młodzieży - "Nowe funkcje w starych murach"	199.947,64
6. Przebudowa i rozbudowa budynku internatu przy ul. Szarych Szeregów pod potrzeby Bursy Międzyszkolnej i Pogotowia Opiekuńczego oraz zakup sprzętu kuchennego	3.954.608,96
7. Modernizacja pomieszczeń bloku żywieniowego w budynku Bursy Międzyszkolnej przy ul. Sanguszków	4.800,00
8. Zakup sprzętu kuchennego na potrzeby Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych	5.389,96
9. Zakup sprzętu stanowiącego wyposażenie laboratoriów językowych	21.472,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.10. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Ogółem na inwestycje z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2010 r. przeznaczono kwotę 9.896.959,04 zł.

Tabela nr 30: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Rewaloryzacja budynku Bractwa Strzeleckiego w Tarnowie wraz z otoczeniem i adaptacja na potrzeby Galerii Miejskiej	73.187,80
2. Rewitalizacja wybranych obszarów miasta: program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta (renowacja murów miejskich wraz z pracami ziemnymi w podwórkach przy istniejącym murze pierzei południowej, opracowanie i wykonanie ścieżki edukacyjno-historycznej w centrum miasta, rewitalizacja przestrzeni publicznej Pl. Rybnego i Bimy)	1.184,73
3. Zakup fortepianów na potrzeby Zespołu Szkół Muzycznych	202.947,00
4. Modernizacja budynku Tarnowskiego Teatru	9.619.639,51

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.11. Oświata i wychowanie

Ogółem na inwestycje z zakresu oświaty i wychowania w 2010 r. przeznaczono ogółem kwotę 10.947.004,86 zł.

Tabela nr 31: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Oświata i wychowanie

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Szkoły podstawowe	1.880.150,59
odnowienie elewacji i wykonanie izolacji pionowej budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 oraz budowa placu zabaw	412.128,07
adaptacja pomieszczeń na cele dydaktyczno-wychowawcze w budynku Szkoły Podstawowej Nr 2	89.984,01
modernizacja łazienek wraz z dostosowaniem dla 6-latków w Szkole Podstawowej Nr 5 oraz budowa placu zabaw	377.855,18
modernizacja wentylacji w Szkole Podstawowej Nr 8 oraz budowa placu zabaw	137.525,74
wykonanie instalacji c.o. w budynku sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej Nr 9	30.000,00
adaptacja mieszkania na pomieszczenia szkolne w budynku przy ul. Poniatowskiego 5	66.009,81
zakup i montaż hydrantów w budynku Szkoły Podstawowej Nr 10	12.810,00
budowa placu zabaw przy Szkołach Podstawowych Nr: 11 i 14	282.663,64
modernizacja łazienek wraz z dostosowaniem dla 6-latków w Szkole Podstawowej Nr 15	93.025,98
wymiana posadzek i likwidacja wody w piwnicy Szkoły Podstawowej Nr 19 oraz budowa placu zabaw	307.254,15
wymiana pokrycia dachowego budynku Niepublicznej Niepłatnej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum przy ul. Błotnej oraz dostawa urządzeń sportowych wraz z instalacją na boisku	70.894,01
2. Szkoły podstawowe specjalne - osuszenie piwnic i szatni Zespołu Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących	21.000,00
3. Przedszkola	548.136,11
modernizacja przedszkoli publicznych w Tarnowie - zwiększenie efektywności cieplnej	28.768,85
wymiana pokrycia dachowego w Przedszkolu Publicznym Nr 6	31.184,01
budowa nowego budynku Przedszkola Publicznego Nr 8	146.400,00
monitoring w budynków Przedszkoli Publicznych Nr 12 15	75.192,00
wymiana stolarki okiennej w budynku Przedszkola Publicznego Nr 17	34.205,41
wykonanie chodnika wewnętrznego przed budynkiem Przedszkola Publicznego Nr19	58.519,99
modernizacja węzłów sanitarnych w Przedszkolu Publicznym Nr 21	20.418,54
wymiana parkietu w budynku Przedszkola Publicznego Nr 24	57.998,31
zakup traktora-kosiarki na potrzeby Przedszkola Publicznego Nr 29	6.449,00
modernizacja łazienek dla dzieci w Przedszkolach Publicznych Nr: 33 i 35	89.000,00

4.	Gimnazja	1.219.261,98
	ocieplenie i izolacja fundamentów budynku Gimnazjum Nr 1	127.962,92
	odnowienie elewacji wraz z wymianą stolarki zabytkowego budynku Gimnazjum Nr2	830.642,00
	monitoring w budynku Gimnazjum Nr 7 oraz przebudowa pokrycia dachu pawilonu A	186.720,92
	wykonanie ogrodzenia boisk szkolnych przy Gimnazjum nr 11	14.999,99
	zakup automatu szorująco-zbierającego na potrzeby Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 4	8.936,15
	odbudowa Gimnazjum w Rzepienniku Biskupim	50.000,00
5.	Licea ogólnokształcące	191.284,40
	wykonanie odwodnienia hali sportowej przy I Liceum Ogólnokształcącym oraz przebudowa i rozbudowa sieci Internet w budynku Liceum	81.052,28
	przystosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do potrzeb uczniów niepełnosprawnych w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie	22.916,00
	wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 oraz budowa placu manewrowego	28.555,40
	wymiana stolarki okiennej w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 3	20.999,99
	zakup i montaż hydrantów w budynku Zespołu Szkół Medycznych	37.760,73
6.	Szkoły zawodowe	1.229.482,76
	Centrum Kształcenia Budowlanego w Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie	479.013,58
	zakup i montaż hydrantów w budynku Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych	29.988,00
	wymiana instalacji elektrycznej oraz modernizacja węzłów sanitarnych w Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodnicznych	109.129,13
	zabezpieczenie elewacji budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych	150.720,50
	wymiana stolarki okiennej w budynku Zespołu Szkół Budowlanych	32.955,00
	monitoring w budynku Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych	5.319,07
	zakup projektora na potrzeby Zespołu Szkół Technicznych	13.420,00
	przebudowa hali sportowej, wykonanie instalacji alarmowej i monitoringu hali sportowej oraz bramy wjazdowej na teren posesji hali sportowej Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1	408.937,48
7.	Szkoły artystyczne - wykonanie klimatyzacji pomieszczeń na poddaszu Zespołu Szkół Muzycznych	203.503,73
8.	Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki doksztalcania zawodowego - modernizacja budynku w Tarnowskim Centrum Kształcenia Praktycznego	42,66
9.	Stołówki szkolne i przedszkolne	110.334,67
	zakup sprzętu kuchennego na potrzeby Przedszkoli Publicznych Nr: 1, 6, 9, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 31, 34	79.669,47
	modernizacja węzła żywieniowego w Przedszkolu Publicznym Nr 1	14.000,00

	zakup sprzętu kuchennego na potrzeby Szkół Podstawowych Nr: 8, 15 i 17	16.665,20
10.	Pozostała działalność - rozbudowa i przebudowa budynków Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie	5.543.807,96

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.12. Administracja publiczna

Ogółem na inwestycje z zakresu administracji publicznej w 2010 r. przeznaczono kwotę 666.789,91 zł.

Tabela nr 32: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. Administracja publiczna

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Budowa Centrum Administracji	185.980,00
2. Platforma zintegrowanych E-usług dla mieszkańców Tarnowa z elementami Karty Mieszkańca	4.880,00
3. Rozbudowa i zwiększenie dostępności do sieci szerokopasmowych systemu EduNet w Tarnowie	15.000,00
4. Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	332.606,00
5. Dostosowanie budynków ul. Nowa 3 i 4 do wymogów przeciwpożarowych	94.758,23
6. Wymiana stolarki okiennej w budynku przy ul. Nowej 3	4.039,00
7. Dostawa i montaż systemu telewizji przemysłowej, instalacji alarmowej oraz systemu telefonicznego w budynku przy ul. Brodzińskiego 1	24.327,04
8. Zakup bramy pneumatycznej	5.199,64

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.13. Działalność usługowa

Ogółem na inwestycje z zakresu działalności usługowej w 2010 r. przeznaczono kwotę 376 724,27 zł.

Tabela nr 33: Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Działalność usługowa

Zadanie inwestycyjne	Nakłady [zł]
1. Budowa Zintegrowanego Systemu Informacji Przestrzennej wspomagającego zarządzanie Gminą Miasta Tarnowa - miasta na prawach powiatu poprzez zwiększenie zakresu i dostępności do zasobów informacyjnych Miasta	39.040,00
2. Odtworzenie cmentarza wojennego nr 202 w Tarnowie przy ul. Szpitalnej	96.684,27
3. Modernizacja alei głównej na Starym Cmentarzu	241.000,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

9.14. Inwestycje spółek miejskich

W 2010 r. wartość ogółem zrealizowanych nakładów inwestycyjnych wyniosła 39,7 mln zł, co stanowi 54,4% nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2009 r. Wydatkowanie mniejszych środków na inwestycje w porównaniu do lat ubiegłych jest wynikiem ostatecznego zakończenia i rozliczenia w 2010 r. inwestycji realizowanych przez Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. w ramach projektu ISPA.

Tabela nr 34: Przewidywana wielkość inwestycji w spółkach zrealizowanych w 2010 r.

Nazwa spółki	Nakłady inwestycyjne [mln zł]	
	2009	2010
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	53,8	16,8
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	8,6	13,0
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	7,6	8,4
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	2,0	0,1
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	0,5	0,3
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	0,3	0,4
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	0,2	0,7

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

9.14.1. Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Tarnowskie Wodociągi Spółka z o.o. w 2010 r., zgodnie z wnioskiem o dokonanie zmian warunków przedsięwzięcia w ramach Funduszu Spójności, zatwierdzonym Decyzją Komisji Europejskiej nr K(2010)4638 z dnia 1 lipca 2009 r., realizowała dodatkowe zadania inwestycyjne pod nazwą ISPA BIS. Zadania te obejmowały rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Tarnowie, Gminie Tarnów i Gminie Skrzyszów.

W sierpniu Spółka zakończyła realizację wszystkich zadań inwestycyjnych objętych projektem Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie”. Zadania te zostały zakończone i rozliczone. Opracowany został Raport Końcowy Projektu i przesłany do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Zadania objęte projektem Funduszu Spójności były najważniejszymi i najpoważniejszymi zadaniami realizowanymi przez Spółkę w prawie stuletniej historii Tarnowskich Wodociągów. Zadania te zostały powierzone Spółce przez Gminę Miasta Tarnowa, Gminę Tarnów oraz Gminę Skrzyszów, które uzyskały środki finansowe z funduszu przedakcesyjnego ISPA na szereg zadań w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gmin. Wartość kosztów kwalifikowanych w ramach projektu wyniosła 37,8 mln euro, w tym dotacja z funduszu ISPA stanowiła 68%. Pozostałe 32% wartości zadania finansowane było z funduszy własnych Spółki pochodzących z amortyzacji, z pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, uzyskanej przez Spółkę na preferencyjnych warunkach, a także z zysku osiąganego w ostatnich latach oraz z podwyższenia kapitału zakładowego przez gminy.

Pozostałe inwestycje realizowane przez Tarnowskie Wodociągi związane były z rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz obiektów Spółki.

Łącznie nakłady inwestycyjne zrealizowane przez Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. w Tarnowie w 2010 r. wyniosły 16,8 mln zł.

9.14.2. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.

W 2010 r. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. zrealizowało szereg zadań inwestycyjnych związanych z modernizacją systemu ciepłowniczego w Mościcach oraz przyłączeniem nowych odbiorców.

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych wykonanych przez Spółkę należą:

- połączenie przejętego od Zakładów Azotowych w Tarnowie-Mościcach S.A. systemu ciepłowniczego w dzielnicy Mościce z miejskim system ciepłowniczym,

- modernizacja sieci i węzłów systemu ciepłowniczego „Mościce” w ramach programu inwestycyjnego „Modernizacja systemu ciepłowniczego w Mościcach”. Na realizację tego programu Spółka otrzymała dotację z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Kompleksowa modernizacja systemu ciepłowniczego w Mościcach zakończy się w 2012 r., a łączny koszt nakładów inwestycyjnych wyniesie ponad 12 mln zł,
- rozbudowa telemetrycznego systemu nadzoru i sterowania sieci i węzłów w sieci miejskiej Tarnowa w ramach kontynuacji wieloletniego programu rozwojowego Spółki „Modernizacja sieci i węzłów ciepłych”. W systemie telemetrii miejskiej sieci ciepłowniczej funkcjonuje obecnie 611 węzłów ciepłowniczych,
- przyłączenia nowych odbiorców do systemu ciepłowniczego Spółki: w 2010 r. Spółka odnotowała wzrost ogrzewanej powierzchni mieszkalnej i użytkowej o 48.970,01 m², łączna moc zamówiona przyłączonych obiektów wynosi 4,1951 MW,
- poszerzenie rynku odbiorców i rozbudowa instalacji centralnej ciepłej wody w ramach realizacji programu „Centralna Ciepła Woda - komfort i bezpieczeństwo”. W 2010 r. do sieci centralnej ciepłej wody w ramach programu przyłączonych zostało 670 nowych odbiorców o łącznej mocy zamówionej 0,56 MW. Wcześniej przyłączeni odbiorcy korzystali z alternatywnych form podgrzewania wody użytkowej - piecyków gazowych i elektrycznych podgrzewaczy wody,
- likwidacja kotłowni gazowej na os. Prusa i przyłączenie tego osiedla do sieci ciepłej zasilanej z Elektrociepłowni „Piaskówka”,
- rozwój metropolitalnej sieci światłowodowej Tarnowa. W 2010 r. Spółka wybudowała 6 km nowych sieci światłowodowych w ramach miejskiej sieci metropolitalnej.

W 2010 r. łącznie poniesiono nakłady inwestycyjne na poziomie 18 mln zł.

9.14.3. Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

W 2010 r. Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. kontynuowało rozpoczęte w IV kwartale 2009 r. kolejne dwie inwestycje:

- budowa budynku mieszkalnego nr 7/TBS z 96 lokalami mieszkalnymi i 32 miejscami postojowymi w garażu podziemnym,
- budowa budynku mieszkalnego nr 8/TBS z 28 lokalami mieszkalnymi i 10 miejscami postojowymi w garażu podziemnym.

Planowany koszt budowy tych obiektów wynosi 19,5 mln zł, a oddanie ich do użytku nastąpi w II kwartale 2011 r.

We wrześniu 2010 r. Spółka rozpoczęła budowę kolejnego budynku mieszkalnego nr 10/TBS przy ul. Abp Ablewicza w Tarnowie. Inwestycja ta obejmuje 48 lokali mieszkalnych i 22 miejsca postojowe podziemne. Termin zakończenia budowy zaplanowano na I kwartał 2012 r., a planowany koszt inwestycji wynosi 6,9 mln zł.

Źródłem finansowania powyższych inwestycji są środki własne Spółki (pochodzące z dokapitalizowania przez Gminę Miasta Tarnowa i partycypacji przyszłych najemców) oraz kredytu bankowego.

Łącznie nakłady inwestycyjne poniesione przez Spółkę w 2010 r. wyniosły 8,4 mln zł.

9.14.4. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.

Zakres inwestycji prowadzonych w Spółce w 2010 r. był ograniczony z uwagi na konieczność gromadzenia środków na zakup autobusów w 2011 r. w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Łącznie nakłady inwestycyjne Spółki w 2010 r. wyniosły 0,1 mln zł i dotyczyły zakupu niezbędnych urządzeń, w tym m. in. urządzenia do oceny ustawienia kół jezdnych pojazdów dla Stacji Kontroli Pojazdów, podnośników kanałowych dla Wydziału Utrzymania Ruchu, czy centrali telefonicznej. Dokonano także koniecznych adaptacji i modernizacji istniejących obiektów Spółki, w tym modernizacji Stacji Kontroli Pojazdów oraz adaptacji istniejących pomieszczeń na Tapicernię.

Na terenie zajezdni przy ul. Lwowskiej w 2010 r. rozpoczęto budowę Stacji Paliw LPG, która będzie udostępniona odbiorcom zewnętrznym. Stacja Paliw LPG będzie uzupełnieniem Stacji Mpetrol, poszerzy działalność pomocniczą Spółki oraz zapewni dodatkowe przychody.

9.14.5. Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.

Spółka w 2010 r. zrealizowała nakłady inwestycyjne na kwotę 0,3 mln zł. Większość zadań inwestycyjnych dotyczyła ocieplenia ścian budynków komunalnych.

Ponadto Spółka corocznie ponosi koszty remontów w celu utrzymania w należytym stanie technicznym zasobów mieszkaniowych będących w zarządzie Spółki. W 2010 r. koszty tych prac wyniosły 4,7 mln zł.

9.14.6. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Nakłady inwestycyjne poniesione przez Spółkę w 2010 r. dotyczyły zakupu czterech samochodów potrzebnych do prowadzenia działalności podstawowej. Spółka zakupiła dwa samochody ciężarowe do wywozu nieczystości stałych, samochód ciężarowy typu „plugo-posypywarka” oraz samochód ciężarowy typu „hakowiec”. Wydatkowano również kwotę 0,1 mln zł na zadania związane z realizacją inwestycji pn. „Regionalna Stacja Segregacji Odpadów Komunalnych w Tarnowie”. Łącznie w 2010 r. Spółka wydatkowała na inwestycje kwotę 0,4 mln zł.

9.14.7. Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.

Spółka w 2010 r. dokonała zakupu czterech działek zlokalizowanych na terenie Strefy Aktywności Gospodarczej. Działki te graniczą bezpośrednio z będącymi własnością Spółki działkami położonymi w Parku Przemysłowym „Mechaniczne”. Zakup działek spowodował rozszerzenie posiadanych przez Spółkę terenów Parku Przemysłowego „Mechaniczne”, zwiększając tym samym potencjał oferty dla inwestorów. Nakłady poniesione na zakup działek wyniosły 0,7 mln zł.

Dodatkowo Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. w 2010 r. przeprowadził, w różnym zakresie rzeczowym, remonty obiektów na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” ponosząc na ten cel nakłady w łącznej kwocie 0,06 mln zł.

Ponadto na podstawie umów zawartych z dzierżawcami obiektów w Parku Przemysłowym „Mechaniczne”, Zarząd Spółki zaakceptował poniesione przez nich nakłady inwestycyjne na remonty i modernizację wynajmowanych obiektów na łączną kwotę 0,05 mln zł.

10. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

10.1. Organizacja ruchu

Zgodnie z przepisami dotyczącymi ruchu na drogach publicznych obejmujących w szczególności: planowanie budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony urządzeń bezpieczeństwa ruchu oraz uzgadnianie rozwiązań komunikacyjnych, zarządzanie ruchem na drogach publicznych w granicach Miasta, prowadzenie spraw w zakresie projektów organizacji ruchu drogowego, załatwianie spraw dotyczących wykorzystania dróg w sposób

szczególny oraz opiniowanie zakresu prac i wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem oznakowania pionowego i poziomego ulic oraz sygnalizacji świetlnej należy do zadań Tarnowskiego Zarządu Dróg Miejskich, który w 2010 r. podejmował następujące zadania:

- 1) prowadzono 382 sprawy dotyczące bieżących zadań w zakresie nadzoru nad organizacją ruchu i sprawnym funkcjonowaniem systemu drogowego, analizą istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa i efektywności, kontroli prawidłowości zastosowania i funkcjonowania znaków drogowych, drogowej sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym:
  - rozpatrzono i zatwierdzono 97 projektów stałej organizacji ruchu i jej zmian na czas wykonywania robót,
  - wydano 11 decyzji administracyjnych zezwalających na wykorzystanie dróg w sposób szczególny (zawody, przemarsze i inne imprezy na drodze),
- 2) opracowano i wprowadzono w życie projekty zmian stałej organizacji ruchu na ulicach: Staffa, Promienne i Odległej,
- 3) opracowano i wprowadzono w życie projekty czasowych zmian organizacji ruchu w rejonie cmentarzy komunalnych w Krzyżu, Mościcach i Klikowej. W czasie powodzi na bieżąco wprowadzano zmiany w organizacji ruchu oraz wskazywano objazdy dla zachowania ciągłości przejazdu,
- 4) wydano 244 zezwolenia na przejazd pojazdów o tonażu większym niż wskazana znakami drogowymi i uzgodniono 93 przejazdy pojazdów nienormatywnych.

W zakresie prawidłowości oznakowania, zmian organizacji i dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wykonano m. in. prace:

- 1) wymiana i ustawienie nowych znaków pionowych:
  - znaki - 580 szt.,
  - słupki - 510 szt.,
  - tablice drogowskazowe - 12 szt.,
  - progi zwalniające - 14 szt.,
  - progi zwalniające łącznie z przejściami - 6 szt.,
- 2) czasowa zmiana organizacji ruchu na czas zawodów żużlowych i innych imprez (znaki łącznie z słupkami - 1212 szt.),
- 3) odnowiono i wymalowano nowe oznakowanie poziome - powierzchnia 14.414 m²,
- 4) sygnalizacja świetlna w utrzymaniu ogółem - 46 szt.,
- 5) zmodernizowano sygnalizacje na skrzyżowaniach:
  - Konarskiego - Gumniska - Dąbrowskiego,
  - Krakowska - Dworcowa - Pułaskiego,
- 6) wybudowano nowe sygnalizacje na skrzyżowaniach:
  - Nowodąbrowska - 16 Pułku Piechoty,
  - 16 Pułku Piechoty - zjazd do centrum handlowego,
  - Kołłątaja - Mostowa,
  - Gumniska - Mostowa,
- 7) w związku z budową przejścia podziemnego zdemontowano sygnalizację ostrzegawczą Mickiewicza - Brodzińskiego.

10.2. Stan motoryzacji

Tabela nr 35: Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów w latach 2009-2010

Rodzaj pojazdu:	stan na 31 grudnia	
	2009 r.	2010 r.
Samochody osobowe	42.024	43.338
Samochody ciężarowe	7.049	7.342
Ciągniki samochodowe	344	382
Samochody specjalne	430	434
Autobusy	297	287
Naczepy	351	370
Przyczepy	952	990
Przyczepy lekkie	2.541	2.629
Motorowery	1.408	1.528
Motocykle	1.671	1.792
Ciągniki rolnicze	461	449
Pojazdy samochodowe inne	97	124
Ogółem	57.625	59.665

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 36: Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa, lata 2009-2010

Lp.	Rodzaj ewidencji	stan na 31 grudnia	
		2009 r.	2010 r.
1.	Liczba zarejestrowanych pojazdów	57.625	59.665
2.	Liczba osób uprawnionych do kierowania pojazdami	55.473	57.787
3.	Liczba uprawnionych stacji kontroli pojazdów na terenie miasta	17	18
4.	Liczba uprawnionych ośrodków szkolenia kierowców na terenie miasta	26	28
5.	Liczba uprawnionych diagnostów	49	49
6.	Liczba uprawnionych instruktorów nauki jazdy	265	290
7.	Liczba kart parkingowych wydanych dla osób niepełnosprawnych oraz placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją, edukacją osób niepełnosprawnych	3.073	3.483
8.	Liczba przedsiębiorców, dla których wydano zaświadczenia uprawniające do wykonywania krajowych przewozów drogowych rzeczy i osób na potrzeby własne	293	289
9.	Liczba przedsiębiorców, którym udzielono licencji uprawniających do wykonywania krajowego transportu drogowego rzeczy, osób lub taksówką	554	576
10.	Liczba zezwoleń wydanych na linie komunikacyjne, podlegające kompetencji Prezydenta Miasta Tarnowa, obejmujące obszar wyłącznie miasta lub miasta i powiatu sąsiadującego	155	148

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

11. GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka komunalna obejmuje cały szereg zadań z zakresu użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Zadania Gminy Miasta Tarnowa z tego zakresu obejmują m. in.: gospodarkę wodno-ściekową, utrzymanie zieleni miejskiej, oświetlenie uliczne (omówione w części dotyczącej inwestycji) oraz gospodarkę odpadami i oczyszczanie miasta, a także cmentarnictwo wojenne na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Prezydentem Miasta Tarnowa a Wojewodą Małopolskim.

11.1. Gospodarka odpadami

W 2010 r. Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie (ZSOK) przyjął:

- 52.370,01 ton odpadów do unieszkodliwienia przez składowanie,
- 2.185,48 ton odpadów do odzysku przez kompostowanie,
- 32.430,34 ton odpadów do odzysku przez utwardzanie powierzchni terenu,
- 1.737,80 ton odpadów do demontażu lub rozdrobnienia na paliwo alternatywne.

Cena za unieszkodliwienie 1 tony niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wynosiła 162 zł. Przychody ZSOK z tytułu przyjmowania odpadów wyniosły w 2010 r. 8.127.142,90 zł., z czego 5.426.759,00 zł odprowadzono do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, jako opłatę za korzystanie ze środowiska.

Tabela nr 37: Ilość i rodzaj odpadów przyjętych na składowisko w 2010 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
Do unieszkodliwienia przez składowanie		
19 12 12	Inne odpady, w tym zmieszane substancje i przedmioty z mechanicznej obróbki odpadów	604,72
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	50.954,51
20 03 02	Odpady z targowisk	0,28
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	362,80
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	448,70
	Razem	52.370,01
Do odzysku przez kompostowanie		
02 01 03	Odpadowa masa roślinna	2,04
03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir	0,32
19 08 05	Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	51,80
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	2.131,32
	Razem	2.185,48
Do odzysku na terenie składowiska		
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	1.328,80
17 01 02	Gruz ceglany	1.097,50
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	490,52
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu, materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	169,64
17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie	25.192,44

20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	4.151,54
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1.737,80
	Razem	34.168,14

Źródło: Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie

W 2010 r., podobnie jak w latach poprzednich, zorganizowano wiosenną i jesienną zbiórkę odpadów wielkogabarytowych (zebrano łącznie ok. 615 ton odpadów) oraz jesienną zbiórkę liści od mieszkańców (zebrano ok. 228 ton liści).

Prowadzono także selektywną zbiórkę odpadów z 245 pojemników typu igloo rozmieszczonych w 75 gniazdach na terenie miasta Tarnowa, w tym:

- żółte - 84 szt.,
- białe - 82 szt.,
- niebieskie - 26 szt.,
- zielone - 22 szt.,
- zielone (obce) - 19 szt.,
- brązowe - 12 szt.

W ten sposób zebrano ok. 88 ton szkła, ok. 61 ton plastiku i ok. 36 papieru.

Rada Miejska w Tarnowie w dniu 18 lutego 2010 r. uchwałą Nr XLV/608/2010 uchwaliła „Plan gospodarki odpadami dla miasta Tarnowa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016”. Plan gospodarki odpadami jest spisem zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z zagrożeniem odpadami.

Plan obejmuje:

- analizę stanu gospodarki odpadami,
- identyfikację problemów,
- prognozę zmian,
- przyjęte cele główne,
- przyjęty system gospodarowania odpadami,
- sposób zarządzania,
- finansowania i monitorowania systemu,
- zadania strategiczne na okres co najmniej 8 lat,
- harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań krótkoterminowych na lata 2009-2012 w zakresie gospodarki odpadami na terenie Tarnowa.

Proponowany system gospodarki odpadami na terenie miasta Tarnowa jest kontynuacją modelu przyjętego w poprzedniej edycji planu gospodarki odpadami i wdrażanego przez ostatnie cztery lata.

Zaproponowane działania zmierzają do poprawy stanu środowiska przez usprawnienie gospodarki odpadami na terenie Tarnowa. System jest kompleksowy - uwzględnia i łączy następujące działania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi:

- minimalizację ich ilości i szkodliwości,
- zbieranie (w tym selektywne),
- transport,
- odzysk,
- unieszkodliwianie poza składowaniem,

- unieszkodliwianie poprzez składowanie,
- edukację ekologiczną,
- zarządzanie, w tym monitoring i sprawozdawczość.

Za priorytetowe kierunki działań i zadania w zakresie gospodarki odpadami przyjęto:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zwiększenie ilości odpadów zbieranych od mieszkańców, a szczególnie odpadów zbieranych selektywnie,
- zwiększenie odzysku odpadów ulegających biodegradacji, rozwój Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów,
- edukację ekologiczną.

Realizacja Planu wpływać będzie na zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki odpadami w wyniku:

- zwiększenia odzysku i recyklingu odpadów mających wartość materiałową i użytkową (opakowania, surowce inne niż opakowaniowe, gruz budowlany) oraz recyklingu organicznego odpadów ulegających biodegradacji przez kompostowanie,
- ograniczania masy odpadów składowanych,
- wyeliminowania składowania odpadów nieprzetworzonych oraz składowania wyłącznie frakcji odpadów wcześniej sortowanych o zmniejszonej zawartości składników biologicznie rozkładalnych (a przez to zmniejszonej emisji gazów cieplarnianych i uciążliwości dla środowiska),
- stosowania technologii spełniających kryteria BAT (Best Available Techniques - najlepsze dostępne techniki),
- zwiększenia intensywności edukacji w tym zakresie, w tym promowanie działań mających na celu minimalizację wytwarzanych odpadów,
- zbiórki selektywnej i wysegregowania odpadów niebezpiecznych i ich unieszkodliwienia w odpowiednich instalacjach,
- minimalizacji emisji do środowiska zanieczyszczeń ze składowiska poprzez ograniczanie ilości składowanych odpadów,
- likwidacji tzw. dzikich wysypisk i wyeliminowanie powodów ich powstawania.

Zapisy i rozstrzygnięcia Planu zapewniają całkowitą ochronę cennym przyrodniczo lub krajobrazowo obszarom miasta oraz obszarom i obiektom objętym ochroną prawną.

11.2. Usuwanie skutków powodzi

W maju i czerwcu 2010 r., na skutek ulewnych deszczy, Tarnów kolejny raz został dotknięty przez powódź. Straty i zniszczenia dotyczyły zarówno majątku miasta, jak i prywatnych terenów i budynków należących do mieszkańców i instytucji. Służby miejskie niezwłocznie przystąpiły do porządkowania zalanych terenów, usuwania zniszczeń, niezbędnych napraw, remontów i prac zabezpieczających. Prace zaplanowano tak, aby usuwając tegoroczne zniszczenia, w miarę możliwości wykonać także niezbędne zabezpieczenia na wypadek ponownego wystąpienia kataklizmu w przyszłości.

Stwierdzone szkody na ciekach wodnych:

1) Potok Wątok:

- oberwana lewa skarpa przy ul. Nadbrzeżnej Górnej Bocznej 8, na długości ok. 20mb,
- oberwana skarpa przy ul. Spytka z Melsztyna, na długości ok. 10mb,

- oberwana prawa skarpa przy ujściu do Wątku potoku Mrozówka, na długości ok. 50mb,
- zatory z naniesionych i zwalonych pni drzew leżących w dnie potoku (stwarzających zagrożenie powodziowe), na skarpach naniesione przez wodę konary, gałęzie i śmieci.

2) Potok Stary Wątok:

- zapadnięta lewa skarpa powyżej przepustu na ul. Krakowskiej, na długości ok. 10mb,
- oberwana lewa skarpa na odcinku wzdłuż posesji przy ul. Braci Żmudów (w kilku miejscach) na łącznej długości ok. 150mb.

3) Potok Klikowski:

- oberwana prawa skarpa przy ul. Klikowskiej w rejonie Stadniny koni, na długości ok. 50mb,
- oberwana lewa skarpa w kilku miejscach wzdłuż ul. Mroźnej, na łącznej długości ok. 40mb.

4) Potok Bródka - osunięta skarpa przed wałem na rzece Białej, na długości ok. 30mb.

5) Rów „Od Stawów” w rejonie ul. Kalinowej - zniszczony przepust rurowy w ul. Ścieżki $\varnothing$ 800mm o długości 8mb.

6) Rów „k/Tuczarni” - oberwane skarpy w rejonie os. Nauczycielskiego, na odcinku o długości 20 mb.

7) Rów „Wiśniowy” - oberwana prawa skarpa przed wlotem do przepustu pod ul. Nowodąbrowską, na odcinku o długości 20 mb.

8) Rów „k/Cegielni” - zniszczony przepust rurowy $\varnothing$ 600mm o długości 6mb.

Ponadto stwierdzono, że wyrwy na skarpach cieków, które powstały podczas powodzi w 2009 r., i których nie udało się dotychczas usunąć, w wyniku powodzi z 2010 r. jeszcze bardziej się powiększyły. Dotyczy to przede wszystkim skarp potoku Wątok.

W zakresie likwidacji skutków powodzi podjęto następujące działania:

Cieki wodne:

1) Potok Wątok:

- zabudowano wyrwę na lewej skarpie przy ul. Nadbrzeżnej Górnej Bocznej 8, na długości ok. 20mb,
- udrożniono i uporządkowano koryto potoku.

2) Potok Klikowski - zabudowano wyrwę na prawym brzegu w rejonie Stadniny koni, na długości ok. 50mb.

3) Rów „Od Stawów” w rejonie ul. Kalinowej - odbudowano zniszczony przepust rurowy w ul. Ścieżki $\varnothing$ 1000mm o długości 8mb oraz odmulono rów na odcinku o długości 260mb.

4) Rów „k/Tuczarni” - zabudowano skarpy w rejonie os. Nauczycielskiego, na odcinku o długości 20 mb.

5) Rów „Wiśniowy” - dokonano zabudowy prawej skarpy przed wlotem do przepustu pod ul. Nowodąbrowską, na odcinku o długości 20 mb.

6) Rów „k/Cegielni” - odbudowano zniszczony przepust rurowy $\varnothing$ 600mm o długości 6mb.

Ponadto podejmowane były również prace mające na celu przeciwdziałania powodziom. Polegały one głównie na przebudowie, odbudowie, remoncie oraz konserwacji rowów i potoków zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa. Prace te mają na celu poprawę

stanu technicznego cieków oraz zwiększenie przepustowości koryta i przepływu w nich wody poprzez ich odmulenie, udroźnienie przepustów, usunięcie zakrzaczeń i zatorów, likwidację wyrw oraz umocnienie dna i skarp elementami kamiennymi bądź betonowymi zabezpieczającymi je przed obrywaniem się, szczególnie podczas przepływu wielkich wód.

W zakresie zabezpieczenia przed powodzią podjęte zostały na ciekach wodnych następujące działania:

- remont rowu wzdłuż ul. Ścieżki, na odcinku od ujścia do potoku Klikowskiego w górę cieku, na długości 430mb,
- remont rowu Jaracza, na odcinku od ujścia do potoku Czarna w górę cieku, na długości 400mb,
- remont rowu Świerczkowskiego, na odcinku od ok. 300mb poniżej ul. Czarna Droga do ok. 200mb powyżej tej ulicy, tj. na długości 500mb,
- remont rowu „Od Strzelnicy”, na odcinku od ujścia do potoku Klikowskiego do Al. Matki Boskiej Fatimskiej, na długości ok. 2062mb,
- remont rowu „Stare Przykopy” (1500mb),
- remont rowu melioracyjnego przy stacji „Trafo” przy ul. Niedomickiej, na odcinku o długości 450mb,
- remont rowu „Przykopek”, na odcinku o dł. 380mb, od wlotu do rowu opaskowego wokół składowisk Zakładów Azotowych w górę cieku,
- remont potoku Bródka w km 0+000 - 1+910,
- remont rowu „k/Cegielni”, na odcinku od ul. Tuchowskiej do 110 m poniżej nasypu kolejowego, na łącznej długości 1400 mb,
- remont dwóch rowów w międzywalu rzeki Białej w rejonie mostu w ciągu ul. Mościckiego o długościach 107 i 212 mb,
- remont rowu „Od Alei Tarnowskich” w km 0+000 - 0+240,
- odmulenie rowu melioracyjnego na odcinku o długości 55 mb wraz z przebudową przepustu w rejonie ul. Dunajcowej - Azotowej,
- odtworzenie rowu Świerczkowskiego na odcinku o długości 373mb, od przepustu w ul. Dunajcowej do granicy z działką 4/77, obr. 208 (wraz z przepustem w ul. Wędkarskiej) - wyłożenie dna korytami i skarp geokrata,
- przebudowa rowu „Od Strzelnicy” w km 0+047,4 - 0+216,4 - wyłożenie dna i skarp płytami betonowymi.

Łącznie w 2010 r. na prace związane z utrzymaniem cieków wodnych wydatkowana została kwota 1.021.080,61 zł, z tego na likwidację skutków powodzi przeznaczono 225.021,57 zł, a na prace w zakresie zabezpieczenia przed powodzią 796.059,04 zł.

W 2010 r. zakupiono również i zainstalowano stację pomiarową poziomu wody w rzece Biała Tarnowska. Sonda ta zamontowana została na moście w ciągu ul. Krakowskiej i włączona w system monitoringu powodziowego rzeki Biała, prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Tarnowie.

11.3. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną

11.3.1. Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich

Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich (TZDM) jest jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, której zakres działalności obejmuje planowanie, budowa, modernizacja, utrzymanie i ochrona dróg publicznych w granicach administracyjnych miasta Tarnowa, w tym

parkingów miejskich oraz wykonywanie obowiązków zarządcy dróg krajowych w granicach administracyjnych miasta.

W ramach działań prowadzonych przez TZDM w 2010 r. kontynuowano prace związane z realizacją projektu pn. „Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977”, na realizację którego Gmina Miasta Tarnowa otrzymała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w wysokości 53.405.000 zł. W ramach tego projektu zakończono przebudowę ulic: Gumniskiej, Dąbrowskiego oraz Ziaji w zakresie przebudowy urządzeń uzbrojenia podziemnego, przebudowy nawierzchni i chodników tych ulic, wykonaniu pasów segregacji ruchu na skrzyżowaniu ul. Gumniskiej z ul. Mostową oraz na skrzyżowaniu Dąbrowskiego-Gumniska, wybudowano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu Gumniska-Mostowa oraz przebudowano istniejącą już sygnalizację na skrzyżowaniu Gumniska-Dąbrowskiego oraz rozpoczęto prace związane z budową połączenia ul. Aleja Jana Pawła II z węzłem Krzyż autostrady A4 w zakresie budowy kanalizacji opadowej oraz budowy warstw konstrukcji pod nawierzchnię jezdni.

W ramach otrzymanej z Ministerstwa Infrastruktury subwencji ogólnej w wysokości 951.900,00 zł kontynuowano również prace związane z remontem drogi wojewódzkiej nr 973 w zakresie remontu ul. Krakowskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Czerwoną do wjazdu na południową obwodnicę. Roboty obejmowały ułożenie nowej nawierzchni jezdni, przebudowę istniejących chodników oraz dobudowę chodnika po południowej stronie ulicy.

Otrzymana przez miasto dotacja celowa w wysokości 96.026,00 zł z budżetu Województwa Małopolskiego w ramach programu „Modernizacja dróg gminnych” pozwoliła wykonać przebudowę ul. Lippóczego w zakresie ułożenia nowej nawierzchni jezdni, budowie zatoki autobusowej i miejsc postojowych w ilości 37 sztuk oraz jednostronnego chodnika. Cały pas drogowy ulicy został odwodniony poprzez kraty ściekowe do wybudowanej kanalizacji opadowej.

W ramach opracowanego „Programu budowy i modernizacji miejsc postojowych na terenie miasta Tarnowa” wykonano nowe parkingi przy Al. Tarnowskich, ul. Skowronków, Os. 25-lecia oraz rozpoczęto budowę parkingu przy ul. Mostowej i przy ul. Żurawiej.

W roku ubiegłym kontynuowano również prace związane z budową ekranów akustycznych przy południowej obwodnicy miasta Tarnowa na odcinku od wiaduktu „Koszyckiego” w kierunku mostu na rzece Biała w ilości 267 mb.

W 2010 r. powstały nowe ścieżki rowerowe na następujących ulicach:

- Braci Saków - o długości 373mb,
- Chemicznej - o długości 1520mb,
- Lwowska - o długości 420mb,
- Okrężnej - o długości 692mb,
- Szujskiego - o długości 149mb,
- Wojska Polskiego - o długości 620mb.

Były one realizowane z udziałem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w wysokości 1.162.251,65 zł.

Wykonano przebudowę ul. Matki Boskiej Fatimskiej na odcinku od ul. Powroźniczej do ul. Krzyskiej w zakresie wymiany nawierzchni jezdni, przebudowy istniejących chodników i dobudowy nowego chodnika po wschodniej stronie ulicy.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszego przy ul. Goldhammera i ul. Brodzińskiego wybudowano przejście podziemne dla pieszych, a na ul. Szkotnik i Mościckiego-Reymonta zmodernizowano przejścia dla pieszych. Na ul. Słonecznej wykonano tzw. zawrotkę dla samochodów osobowych, a na ul. Reymonta zatokę autobusową. Rozbudowano również ul. Mościckiego poprzez dobudowę dodatkowego pasa ruchu na wysokości wjazdu na Plac Targowy „Chyszów”. Zakończono również prace związane z przebudową kładki na rzece Biała. Rozpoczęto prace związane z przebudową skrzyżowania Szujskiego-Szkotnik, w ramach których zostały wyburzone cztery kamienice oraz wprowadzono Wykonawcę na plac budowy w celu wykonania dodatkowego pasa ruchu. Zakończono pierwszy etap przebudowy ul. Dworcowej na odcinku od ul. Krakowskiej do Placu Dworcowego w zakresie ułożenia nowej nawierzchni jezdni i chodników oraz zatoki postojowej oraz rozpoczęto realizację etapu drugiego na odcinku od Placu Dworcowego do budynku poczty. Wykonano prace przygotowawcze, a budowa ulicy będzie kontynuowana po nastaniu sprzyjających warunków atmosferycznych.

Opracowano projekty techniczne budowy ul. Tęczowej, w trakcie opracowania są projekty przebudowy ul. Owocowej, budowy ronda na skrzyżowaniu ulic Słoneczna-Starodąbrowska. Przygotowano program funkcjonalno-użytkowy dla zadania pn. „Rozbudowa strefy aktywności gospodarczej”, na realizację którego Gmina Miasta Tarnowa wystąpiła o dofinansowanie z Europejskiego Programu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 r.

W 2010 r. Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich wykonał także prace związane z bieżącym utrzymaniem ulic oraz remontem jezdni i chodników. Ogółem na ten cel wraz z tzw. zimowym utrzymaniem, wydano kwotę 17.481.586,01 zł. W zakresie bieżącego utrzymania najważniejszymi pracami były przede wszystkim:

- wykonanie nawierzchni bitumicznych o łącznej powierzchni ok. 54.341 m²,
- budowa lub przebudowa chodników o łącznej powierzchni ok. 11.633 m²,
- wykonanie nawierzchni bitumicznych oraz przebudowa lub budowa chodników o łącznej powierzchni: jezdnie - ok. 18.077 m², chodniki - około 3.415 m²,
- remont kładki dla pieszych na potoku Wątok w ciągu ul. Pracy oraz Kossaka (wykonawca przerwał zaawansowane prace związane z remontem kładki ze względu na wystąpienie obfitych opadów śniegu i niskich temperatur - prace będą kontynuowane po nastaniu sprzyjających warunków atmosferycznych).

11.3.2. Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie

Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie (ZKM) jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa działającą w formie zakładu budżetowego, powołaną do realizacji zadania obejmującego zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

ZKM w 2010 r. był organizatorem 31 linii komunikacyjnych o łącznej długości 370 km. Łączna długość tras wyniosła 177 km (w tym na terenie miasta - 107 km). Ilość autobusów w ruchu w rannym szczycie przewozowym wynosiła 83 szt. Średniomiesięcznie w 2010 r. autobusami komunikacji miejskiej w Tarnowie przewożono 1,275 mln pasażerów.

Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie w 2010 r. zrealizował przewozy pasażerskie na terenie miasta Tarnowa w ilości 4.363.299,5 km oraz na terenie ościennych gmin, z którymi zostały zawarte stosowne porozumienia:

- Tarnów - 588.666,1 km,
- Lisia Góra - 60.284,5 km,

- Pleśna - 39.879,2 km.

W 2010 r. objęto obsługą komunikacji miejskiej ul. Heleny Marusarz poprzez zmianę trasy linii nr 19. Dodatkowo, w związku z otwarciem nowego centrum handlowego, zostały zmodyfikowane trasy kilku linii komunikacji miejskiej zapewniając dojazd do tego centrum z różnych rejonów miasta.

Wysokość osiągniętych przychodów ogółem wyniosła 21.802.562,59 zł, w tym 8.500.000 zł stanowiła dotacja przedmiotowa z Gminy Miasta Tarnowa na dofinansowanie zakupu usług przewozowych komunikacji miejskiej.

W ogólnej kwocie przychodów, ze sprzedaży biletów uzyskano kwotę 12.713.170,55 zł, co stanowi 58,3 % ogólnej kwoty przychodów. Przychody te są wynikiem sprzedaży biletów przeznaczonych do kasowania (5.428.175 szt.) i biletów okresowych (38.798 szt.).

W 2010 r. koszty działalności ZKM ogółem wyniosły 21.750.306,01 zł. W kwocie tej największą pozycję (94,6%) stanowią koszty zakupu usług przewozowych, które są pochodną cen za jeden kilometr na liniach komunikacyjnych i wynikają z zawartych umów przetargowych.

Linie komunikacyjne w 2010 r. obsługiwało dwóch przewoźników:

- MPK Sp. z o.o. w Tarnowie obsługiwało 21 linii komunikacyjnych, wykonując rocznie 4.063.481,6 km za średnią cenę 1 kilometra - 4,56 zł netto,
- PKS Sp. z o.o. obsługiwało 10 linii komunikacyjnych, wykonując rocznie 988 647,70 km za średnią cenę 1 kilometra 3,53 zł netto.

W 2010 r. ZKM zakupił łącznie 9 nowych wiat autobusowych na łączną kwotę 103.978,22 zł oraz przeprowadził remonty i modernizacje istniejących wiat na kwotę 148.454,39 zł.

Od 1 marca 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., na mocy uchwały nr XLV/607/2010 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 18 lutego 2010 r. kontynuowany był program polegający na wydawaniu uprawnień do bezpłatnych przejazdów autobusami tarnowskiej komunikacji miejskiej dla osób honorowo oddających krew w punkcie krwiodawstwa. Podstawą do korzystania z tego uprawnienia był specjalny bilet wydawany przez ZKM na podstawie legitymacji Honorowego Dawcy Krwi i zamieszczonego w niej potwierdzenia oddania krwi. Uprawnienie do bezpłatnego przejazdu autobusami komunikacji miejskiej w Tarnowie obowiązywało przez okres 30 dni od daty oddania krwi. W okresie obowiązywania uchwały wydano łącznie 3.430 takich uprawnień co w przeliczeniu na bilety okresowe według cen wynikających z obowiązujących taryf, stanowi równowartość w kwocie 266.812 zł.

11.3.3. Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie

Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie jest jednostką zarządzającą składowaniem odpadów komunalnych zlokalizowanym przy ul. Cmentarnej w Tarnowie. Przedmiotem działania Zakładu jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta w zakresie prowadzenia miejskiego wysypiska odpadów komunalnych w celu składowania i segregacji odpadów komunalnych, odzyskiwaniu surowców wtórnych, utylizacji odpadów komunalnych oraz prowadzenia działalności gospodarczej w dziedzinie usług komunalnych.

Informacje na temat eksploatacji, rozbudowy, modernizacji i rekultywacji miejskiego składowiska odpadów komunalnych zostały omówione wyżej.

Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie prowadzi również azyl dla bezdomnych zwierząt, co stanowi zadanie własne Gminy Miasta Tarnowa.

Azyl dysponuje boksami dla psów w ilości 31 szt., z czego 27 boksów służy do przetrzymywania psów zdrowych, 2 boksy służą jako izolatki dla psów chorych oraz

2 boksy są przeznaczone na kwarantannę dla nowoprzyjmowanych psów. Boksy są zadane do celów ochrony przed opadami i promieniowaniem słonecznym. Podłoga stanowi betonową, skanalizowaną posadzkę. Boksy wyposażone są w drewniane podesty i ocieplone budy, które zimą wyścielane są słomą owsianą. Azyl przystosowany jest do pobytu maksymalnie 60-70 psów.

Do przetrzymywania kotów służy kontener o wymiarach 6x3 m z osiatkowanym wybiegiem, co umożliwia przetrzymywanie maksymalnie 20 kotów.

Wszystkie zwierzęta w azylu są szczepione przeciwko wściekliźnie, a szczenięta i kocięta są szczepione przeciwko chorobom wirusowym. Nowoprzyjęte zwierzęta poddaje się zabiegowi odpchlania i odrobaczenia. Dezynfekcję boksów i dezynsekcję zwierząt przeprowadza się systematycznie wg harmonogramu. Azyl objęty jest całoroczną deratyzacją. Mycie boksów dla psów odbywa się 2 razy dziennie, a w okresie letnim 3 razy dziennie.

Psy karmione są głównie suchą karmą, natomiast karma mokra z puszki podawana jest dodatkowo szczeniętom, sukcom karmiącym i psom starszym. Koty karmione są karmą suchą oraz karmą mokrą z puszki.

W 2010 r. do azylu przyjęto 350 zwierząt: 300 psów oraz 50 kotów. 204 psy i 39 kotów oddano do adopcji, natomiast 59 psów odebrali dotychczasowi właściciele.

11.3.4. Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie

Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie (MZC) jest miejską jednostką organizacyjną powołaną w celu wykonywania zadań Gminy Miasta Tarnowa w zakresie utrzymania i zarządzania cmentarzami komunalnymi istniejącymi i założonymi na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Miejski Zarząd Cmentarzy zarządza i utrzymuje cmentarze komunalne zlokalizowane w Tarnowie:

- cmentarz zabytkowy Stary przy ul. Narutowicza,
- cmentarz w Krzyżu przy ul. Krzyskiej,
- cmentarz w Mościcach przy ul. Czarna Droga,
- cmentarz w Klikowej przy ul. Zagumnie 34 A.

MZC w ramach swojej statutowej działalności świadczy usługi cmentarne i pogrzebowe. W 2010 r. wykonano 721 pogrzebów, w tym: 292 przez Miejski Zarząd Cmentarzy oraz 429 przez cztery prywatne zakłady pogrzebowe.

W 2010 r. Miejski Zarząd Cmentarzy prowadził ze środków własnych przy udziale dotacji celowej inwestycję na Cmentarzu Starym pod nazwą „Przebudowa i modernizacja alei głównej”. Stopień zaawansowania robót 80%. Inwestycja zostanie ukończona w 2011 r.

W ramach bieżącego utrzymania cmentarzy, Miejski Zarząd Cmentarzy w 2010 r. przeprowadził następujące prace remontowo-konserwatorskie:

1) na cmentarzu Starym:

- konserwacja czterech zabytkowych nagrobków : nagrobek śp. Józefa i Eleonory Mních, nagrobek śp. Pelagii Tyssowskiej, nagrobek śp. Anny Lubomirskiej, nagrobek śp. Hanusi Kresowicz,
- remont zabytkowej bramy i Krzyża Krożańskiego z 1894 r.,
- remont instalacji elektrycznej i wymiana lamp oświetleniowych,
- wymiana masztów przy Pomniku Powstańców z 1863 r. oraz Pomniku Ofiar Wojny i Faszyzmu przy ul. Narutowicza.

2) na cmentarzu w Krzyżu:

- remont pomieszczeń socjalnych i kaplicy,
- remont krzyży i masztów,
- budowa 17 szt grobów murowanych sprzedanych w przetargu ofertowym.

3) na cmentarzu w Mościcach:

- remont kaplicy, pomieszczeń socjalnych i gospodarczych,
- remont instalacji elektrycznej.

4) na cmentarzu w Kllikowej:

- wykonanie bramy towarowej,
- zabudowa dzwonnicy kaplicy.

Na cmentarzach komunalnych Starym, Krzyżu i Mościcach prowadzone były prace w drzewostanie polegające na ścinie drzew, ograniczeniu koron i usuwaniu systemów korzeniowych, zabezpieczając tym samym obiekty nagrobne i grobowce przed degradacją. Natomiast na cmentarzu w Klikowej zabiegom pielęgnacyjnym poddano klomby z dekoracyjną roślinnością.

Ponadto z wypracowanych środków własnych zakupiono aparaturę nagłaśniającą na cmentarze, doposażono cmentarze w niezbędny sprzęt potrzebny do utrzymania porządku i świadczenia usług. Do wyremontowanych pomieszczeń zakupiono meble.

Tabela nr 38: Koszt wykonanych prac remontowo-konserwatorskich w 2010 r.

Lp.	Najważniejsze przedsięwzięcia Miejskiego Zarządu Cmentarzy w Tarnowie	Kwota [zł]
1.	Roboty inwestycyjne – przebudowa alei głównej na cmentarzu Starym	301.487,30
2.	Konserwacja zabytkowych nagrobków cmentarz Stary	45.100,00
3.	Prace elektryczne na cmentarzu Starym, Mościcach i Krzyżu	29.485,00
4.	Roboty ślusarskie na cmentarzach	13.115,00
5.	Remonty kaplic Krzyż i Mościce	62.132,39
6.	Prace pielęgnacyjne drzewostanu i roślinności	25.185,67
7.	Wyposażenie meblowe i sprzętowe cmentarzy	31.650,27
8.	Budowa 17-tu grobów murowanych na cmentarzu w Krzyżu	69.094,00
Ogółem		577.249,63

Źródło: Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie

Na przestrzeni ostatnich kilku lat następował systematyczny wzrost, zarówno wpływów z usług pogrzebowo-cmentarnych, jak i nakładów ponoszonych przez MZC na realizację zadań. W 2010 r. wpływy wyniosły 2.782.947,21 zł (w 2009 r. - 2.413.092,60 zł), natomiast koszt zrealizowanych przez Miejski Zarząd Cmentarzy zadań 577.249,63 zł (w 2009 r. - 419.348,68 zł).

12. ŚRODOWISKO NATURALNE

12.1. Stan środowiska

Jakość powietrza w Tarnowie na tle innych miast województwa małopolskiego przedstawia się dobrze. Z uzyskanych w 2010 r. wyników pomiarów zanieczyszczeń powietrza w naszym mieście wynika, że za wyjątkiem pyłu zawieszonego PM10, którego stężenie średnioroczne wyniosło, podobnie jak w 2009 r., 45 µg/m³, wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń podstawowych (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla)

w powietrzu są dotrzymane. Stężenie dwutlenku siarki kształtuje się na poziomie zbliżonym do 2009 r. i wynosi 11 µg/m³, natomiast stężenia dwutlenku azotu i tlenku węgla w porównaniu z 2009 r. są mniejsze i wyniosły odpowiednio: 23 µg/m³ i 0,5 µg/m³. Źródłem pyłu zawieszonego w powietrzu jest przemysł, energetyczne spalanie węgla oraz komunikacja. W związku z tym, że przekroczenia dopuszczalnych norm dla pyłu zdarzają się w okresie zimowym, czyli w okresie trwania sezonu grzewczego, właśnie w spalaniu węgla (nie zawsze dobrej jakości) należy dopatrywać się przyczyn niezadowolającej jakości powietrza, którym oddychamy.

Wody rzeki Dunajec osiągają dobry stan ekologiczny, a wody Białej Tarnowskiej i potoku Wątok umiarkowany stan ekologiczny. We wszystkich punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na rzekach: Dunajec, Biała Tarnowska, Wątok elementy chemiczne odpowiadają stanowi dobremu. W żadnym punkcie nie stwierdzono ponadnormatywnych przekroczeń elementów chemicznych. Ocena jednolitej części wód (JCW) o nazwie: Dunajec od zbiornika Czchów do ujścia, wykonana na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w punkcie pomiarowym Ujście Jezuckie, wykazała stan dobry. W punktach pomiarowych: Biała Tarnowska-Tarnów- zamykającym JCW o nazwie Biała od Rostówki do ujścia oraz Wątok-Tarnów - zamykającym JCW o nazwie Wątok stan ekologiczny był umiarkowany, przy dobrym stanie chemicznym. Na tej podstawie stwierdza się zły stan dwóch jednolitych części wód: Biała od Rostówki do ujścia i Wątok. Wody rzek: Biała Tarnowska i Wątok podlegają zjawiskom eutrofizacji ze źródeł komunalnych, a wody rzeki Wątok również zjawisku eutrofizacji ze źródeł rolniczych.

Na podstawie przeprowadzonych w 2010 r. badań gleb na terenie 4 ogrodów działkowych stwierdzono, że większość gleb na terenie Tarnowa wykazuje zawartość zanieczyszczeń określaną jako „stopień 0”, czyli gleby niezanieczyszczone, o naturalnej zawartości metali ciężkich.

12.2. Program ochrony środowiska dla Miasta Tarnowa

Rada Miejska w Tarnowie w dniu 22 października 2009 r uchwałą Nr XL/561/2009 uchwaliła Program ochrony środowiska dla Miasta Tarnowa na lata 2009-2016 ze strategią krótkoterminową na lata 2009-2012. Nadrzędnym celem programu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju naszego miasta, poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska. Program obejmuje:

- diagnozę stanu środowiska przyrodniczego na terenie Tarnowa, zawierającą charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu,
- długoterminową politykę na lata 2009-2016 polegającą na wytyczeniu kierunków działań w obrębie przyjętych celów głównych,
- strategię krótkoterminową na lata 2009-2012, zawierającą uszczegółowienie celów głównych w postaci listy działań, czyli planu operacyjnego na lata 2009-2012,
- charakterystykę uwarunkowań realizacyjnych programu w zakresie zarządzania, źródeł finansowania i zasad monitorowania efektywności programu.

W 2010 r. realizowano szereg zadań zapisanych harmonogramie rzeczowo-finansowym na lata 2009-2012 Programu ochrony środowiska, z zakresu:

- ochrony powietrza atmosferycznego: działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza tj. budowa nowych odcinków dróg, przebudowa lub rozbudowa dróg, utwardzenie ulic i odcinków dróg, remonty nawierzchni ulic i dróg,

termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Gminy Miasta Tarnowa oraz budynków mieszkalnych,

- ochrony przed hałasem: wykonanie ekranów akustycznych przy południowej obwodnicy Tarnowa, przebudowa dróg, poprawa stanu nawierzchni dróg, modernizacja i rozbudowa sieci parkingów na terenie Miasta,
- ochrony wód i racjonalizacji zużycia wody: kontrolowanie wywożenia ścieków na terenach nieskanalizowanych, modernizacja obiektów melioracyjnych w celu optymalizacji gospodarowania wodami opadowymi, opracowanie „Programu ochrony przez powodzią”, ograniczenie zagrożenia powodziowego poprzez kontynuację modernizacji rowów i potoków,
- ochrony przyrody, krajobrazu i lasów: modernizacja parków miejskich, modernizacja zieleńców miejskich, rozwój terenów zielonych na terenie miasta, budowa ścieżek rowerowych, zwiększanie powierzchni i odnawianie terenów zalesionych, realizacja programu zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum Miasta,
- edukacji ekologicznej: organizacja konkursów o tematyce ekologicznej dla mieszkańców Tarnowa oraz placówek oświatowych, organizacja obchodów ogólnopolskich imprez ekologicznych takich jak: „Dzień Ziemi”, „Dzień Ochrony Środowiska”, „Sprzątanie Świata”, „Dzień bez Samochodu”, współpraca ze szkołami i przedszkolami w ramach programów edukacji ekologicznej realizowanych przez placówki oświatowe, wydanie kolejnych ulotek z serii „Zielone perły Tarnowa”, powiększenie zasobów „Biblioteki ekologicznej” o nowe pozycje multimedialne i książkowe, prenumerata czasopisma „Aura” dla tarnowskich szkół, zbiórka i unieszkodliwianie przeterminowanych leków, usuwanie odpadów zawierających azbest, Przegląd Filmów Ekologicznych „Ekoświat”.

Raporty z wykonania programu, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), są sporządzane co 2 lata. Raport z wykonania programu za lata 2009-2010, zawierający szczegółowy opis realizowanych zadań, zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej w czerwcu 2011 r.

Uchwałą Nr XXXIX/612/09 z dnia 21 grudnia 2009 r. Sejmik Województwa Małopolskiego uchwalił „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”, jedną ze stref objętych programem jest miasto Tarnów. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza zostały ukierunkowane na dwa główne źródła emisji powodujące powstawanie przekroczeń:

- ograniczenie emisji liniowej poprzez realizację planów strategicznych związanych z wyprzedzeniem ruchu tranzytowego z centrów miast,
- ograniczenie emisji powierzchniowej z indywidualnych systemów ogrzewania mieszkań.

W 2010 r. realizowano następujące działania, wynikające z harmonogramu rzeczowo-finansowego Programu ochrony powietrza, z zakresu:

- ograniczania emisji liniowej: budowa nowych odcinków dróg, przebudowa lub rozbudowa dróg, utwardzenie ulic i odcinków dróg, remonty nawierzchni ulic i dróg, czyszczenie nawierzchni ulic metodą moką,
- ograniczenie emisji powierzchniowej: termomodernizacja miejskich obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

Ponadto w ramach działań wspomagających prowadzono działania edukacyjne służące kształtowaniu pozytywnych postaw mieszkańców w zakresie korzystania z transportu publicznego czy ścieżek rowerowych, uświadamianiu mieszkańcom zagrożenia jakie niesie za sobą spalanie odpadów w piecach domowych.

12.3. Działania ekologiczne

W 2010 r., podobnie jak w latach poprzednich, przeprowadzono szereg działań zmierzających do poprawy i utrwalenia postaw proekologicznych wśród mieszkańców Tarnowa.

Edukacja ekologiczna to jedno z istotnych zadań realizowanych przez miasto. Stosując różne środki oddziaływania (lokalne media i Internet, konkursy w placówkach edukacyjnych, współpracę z organizacjami pozarządowymi, małymi i dużymi przedsiębiorstwami oraz osobami prywatnymi) władze miasta starają się dotrzeć do każdej grupy odbiorców poczynając od dzieci w wieku przedszkolnym, przez uczniów wszystkich rodzajów szkół, a skończywszy na osobach dorosłych. Corocznie na edukację ekologiczną miasto przeznacza dziesiątki tysięcy złotych. Pozyskiwane są także środki ze źródeł zewnętrznych. Podejmowane przez miasto działania przyczyniają się do podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz kształtowania przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw mieszkańców. W 2010 r. zrealizowano m. in. następujące zadania:

1) akcje cykliczne

- Sprzątanie Świata - Polska 2010 (koszt 7.683 zł),
- wiosenne sprzątanie Wątku (koszt 3.036 zł),
- zbiórka i unieszkodliwienie zużytych baterii oraz zbiórka plastikowych opakowań PET (koszt 9.924 zł),
- zbiórka i utylizacja leków przeterminowanych (koszt 1.336 zł),

2) działania edukacyjne - programy edukacji ekologicznej

- program edukacji ekologicznej „Młodzi ekolodzy z polskiego bieguna ciepła” realizowano w Szkołach Podstawowych Nr 2, 5, 8, 11, 15, 18, w Gimnazjum Nr 2, Gimnazjum Nr 7 oraz w Społecznej Szkole Podstawowej Nr 2 (koszt programu 29.940 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w wysokości 23 952 zł),
- program edukacji ekologicznej „Przedszkolak dba o przyszłość ziemi” realizowano w Przedszkolach Publicznych Nr 17, 31 i 32 w Tarnowie (koszt 13.385 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w wysokości 10 364 zł),

3) konkursy ekologiczne

- „Wakacyjna przyroda” - konkurs fotograficzny (koszt 5.500 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 4.000 zł),
- „Odnawialne źródła energii szansą na czyste środowisko” - konkurs na szkolną gazetkę o tematyce ekologicznej (koszt 6.299 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 4.000 zł),
- „Zielony Tarnów” - konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon (koszt 7.161 zł),
- „Ochrona środowiska i zagrożenia ekologiczne Ziemi Tarnowskiej” - międzypowiatowy konkurs wiedzy ekologicznej w IV LO w Tarnowie (koszt 5.000 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 2.000 zł),

4) dofinansowanie działań edukacyjnych

- zakupiono nagrody w konkursach o tematyce ekologicznej organizowanych w tarnowskich szkołach i przedszkolach (koszt 2.000 zł),

- zakupiono zestawy edukacyjne „Las i ochrona środowiska” dla tarnowskich przedszkoli (koszt 8.694 zł),
- 5) działalność wydawnicza - wydano kolejne ulotki informacyjne z serii „Zielone perły Tarnowa”: „Potok Wątok” oraz „Park Piaskówka” (koszt 2.562 zł),
- 6) inna działalność związana z ekologią:
- po raz czwarty przyznano statuetkę „Tarnowskiego Ekologa” za promowanie idei ochrony środowiska i prowadzenie edukacji ekologicznej,
  - zorganizowano XI Przegląd Filmów Ekologicznych „EKOŚWIAT” wraz z towarzyszącą wystawą fotogramów „Chrońmy siedliska wodno-błotne” (koszt 14.000 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 2.800 zł),
  - rozszerzono zasoby biblioteki ekologicznej o nowe pozycje książkowe oraz płyty CD i DVD (koszt 4.818 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 3.200 zł),
  - kontynuowano prenumeratę czasopisma „Aura” dla tarnowskich szkół (koszt 6.542 zł),
  - przystąpiono do kampanii „Europejski dzień bez samochodu” - 22 września Tarnowianie, którzy zdecydowali się nie korzystać z własnego samochodu, mogli bezpłatnie jeździć autobusami komunikacji miejskiej,
  - w ramach promowania opakowań wielokrotnego użytku zakupiono tekstylne torby ekologiczne (koszt 9.900 zł, w tym dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie - 1.600zł),
  - kontynuowano akcję usuwania odpadów zawierających azbest, w wyniku której unieszkodliwiono 36,981 ton odpadów azbestowych (koszt 9.892 zł),
  - kontynuowano akcję zbierania starych i nieużytecznych leków - zebrano 1152 kg leków (rekordowy wynik od 9 lat),
  - dofinansowano projekt „Młodzi i Odpowiedzialni - uczymy się rozmawiać i działać na rzecz ochrony środowiska” zorganizowany przez Centrum Animacji Społecznej „Horyzonty” (koszt 4.000 zł).

14. OCHRONA ZDROWIA

Sytuacja zdrowotna ludności z terenu miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego nie odbiega znacząco od ogólnych trendów chorobowości, zachorowalności i zgonów występujących w skali kraju oraz w skali województwa małopolskiego.

Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców miasta zaliczyć należy:

- choroby układu krążenia, stanowiące od lat dominującą przyczynę umieralności (49% zgonów), zachorowalności i chorobowości. Choroby te są najważniejszą przyczyną hospitalizacji.
- choroby nowotworowe, stanowiące drugą co do wielkości przyczynę zachorowalności i zgonów osób dorosłych (28% zgonów)
- urazy i zatrucia, które ze względu na częstość występowania i wysoki stopień inwalidztwa stanowią istotny problem zdrowotny (6% zgonów).

Kolejnymi najczęściej wykrywanymi schorzeniami są cukrzyca a także choroby układu mięśniowo-stawowego, choroby układu nerwowego oraz choroby tarczycy i choroby nowotworowe.

Miasto Tarnów podobnie jak subregion tarnowski charakteryzują stosunkowo niskie współczynniki umieralności, co świadczy o nieco korzystniejszej sytuacji zdrowotnej populacji tego regionu.

14.1. Zakłady opieki zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa

14.1.1. Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika:

Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie w 2010 r. obchodził jubileusz 175-lecie istnienia. Swym obszarem działania w zakresie opieki stacjonarnej i specjalistycznej obejmuje teren miasta Tarnowa oraz powiatów: tarnowskiego, brzeskiego, bocheńskiego oraz dąbrowskiego.

W 2010 r. Szpital świadczył opiekę zdrowotną wykorzystując bazę 379 łóżkach (w tym 17 łóżeczek neonatologicznych) rozlokowanych w 13 oddziałach oraz stacji dializ. W Szpitalu hospitalizowano łącznie 15.461 pacjentów wykonując 97.818 osobodni. Wykonano 4.220 dializ i 1.426 koronarografii.

W 2010 r. zakończono realizację zadania pn. „Poprawa jakości oraz bezpieczeństwa leczenia w Specjalistycznym Szpitalu im. E. Szczeklika w Tarnowie”, na które pozyskano środki w 2008 r. Ogólna wartość zadania wyniosła 6.870.271,76 zł, w tym środki pozyskane: 4.122.163,00 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i 1.463.876,00 zł od Gminy Miasta Tarnowa.

Zakres rzeczowy projektu obejmował:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii: modernizacja pomieszczeń wraz z doposażeniem oddziału w sprzęt i aparaturę medyczną o wartości 1.734.529,41 zł,
- Blok Operacyjny: doposażenie w sprzęt i aparaturę o wartości 787.437,09 zł,
- Centralną Sterylizację: modernizacja pomieszczeń oraz ich wyposażenie o wartości 1.725.268,56 zł,
- Pracownię Hemodynamiki: doposażenie w sprzęt medyczny o wartości 2.489.690,70 zł,
- koszty promocji projektu w kwocie 15.006,00 zł.
- studium wykonalności i dokumentacja techniczna 118.340,00 zł.

Zrealizowanie przez Szpital tego projektu pozwoliło na dostosowanie nim objętych pomieszczeń (i wyposażenia) do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568 z późn. zm.). W wyniku realizacji projektu poprawie uległa również jakość oraz bezpieczeństwo świadczeń zdrowotnych udzielanych przez Szpital.

W efekcie przeprowadzonych w 2010 r. prac oddano do użytku zmodernizowaną Centralną Sterylizację, przeprowadzono modernizację pomieszczeń Oddziału Anestezjologii, jak również doposażono go w nowy sprzęt i aparaturę medyczną. Doposażono także Blok Operacyjny i Pracownię Hemodynamiki.

W 2010 r. w Specjalistycznym Szpitalu im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie dokonano wymiany wind w Pawilonie Nr I oraz w Pawilonie Nr II. Koszt zadania wyniósł 395.768,00 zł i został dofinansowany ze środków PFRON w kwocie 118.730,40 zł.

Spośród zakupionego sprzętu przede wszystkim należy wymienić system angiograficzny z wyposażeniem. Koszt zakupu tego aparatu wyniósł 2.489.691 zł.

Szpital dokonał również zakupów sprzętu i aparatury medycznej w postaci m. in.:

- aparatu RTG o wartości 477.777,00 zł (w tym dofinansowanie miasta kwotą 250.000 zł),
- 2 defibrylatory o wartości 36.786,60 zł (w tym 20.000 zł to środki pozyskane z PZU).

W 2010 r. na realizację innych zadań statutowych Szpital pozyskał:

- środki z budżetu państwa przeznaczone na staże lekarskie (222.533,24 zł) oraz na rezydentury (230.370,69 zł),
- środki z PFRON przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych (331.822,01 zł),
- dary rzeczowe (o wartości 320.308,58 zł),
- spadek (o wartości 305.764,99 zł).

14.1.2. Zespół Przychodni Specjalistycznych

Zespół Przychodni Specjalistycznych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie (Zespół Przychodni lub ZPS SP ZOZ) jest jednym z największych zakładów ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Małopolsce i najważniejszą placówką tego typu w Tarnowie. Zakład pełni wiodącą rolę wśród publicznych podmiotów leczenia specjalistycznego. Swoje usługi świadczy na rzecz mieszkańców Tarnowa i powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego i tarnowskiego. W 2010 r. Zespół Przychodni wykonał łącznie 264.409 porad lekarskich, w tym 232.314 porad w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz zrealizował 234.432 zabiegi fizykoterapeutyczne.

W 2010 r. miasto przeznaczyło dla Zespołu Przychodni na cele inwestycyjne kwotę 210.000 zł, która została wykorzystana na zakup wyposażenia dla Przychodni Rehabilitacyjnej z kriokomorą ogólnoustrojową (150.000 zł) oraz na zakończenie zadania inwestycyjnego - przebudowę i rozbudowę istniejącego budynku Zespołu Przychodni dla potrzeb prowadzonej działalności w zakresie usług zdrowia (60.000 zł). Ogólna wartość zakończonego w 2010 r. zadania wyniosła 3.202.220,54 zł (w tym dofinansowanie z PFRON - 297.425,52 zł, dotacja Gminy Miasta Tarnowa - 60.000 zł).

Ponadto Zespół Przychodni w 2010 r. otrzymał wsparcie finansowe na realizację zadania pn. „Program wyrównywania różnic między regionami II obszar A - Zakup wyposażenia dla Przychodni Rehabilitacyjnej przy ul. Mostowej 6, M. Skłodowskiej-Curie 1”. Zadanie to, o łącznej wartości 294.647,57 zł, zostało doninansowane ze środków PFRON w kwocie 88.337,28 zł i Gminy Miasta Tarnowa - 150.000 zł.

14.1.3. Mościckie Centrum Medyczne

Mościckie Centrum Medyczne Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie (MCM) świadczy usługi z zakresu m. in. podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej, rehabilitacji leczniczej, opieki psychologicznej. Obszar działania MCM obejmuje miasto Tarnów i powiat tarnowski.

W Mościckim Centrum Medycznym w 2010 r. udzielono łącznie 94.690 porad lekarsko-dentystycznych wykonując, świadczenia medyczne o łącznej ilości 1.417.917 punktów przeliczeniowych.

Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Mościckiego Centrum Medycznego w 2010 r. stacjonarną opiekę zdrowotną sprawował w oparciu o bazę 40 łóżek, na przestrzeni 14.460 osobodni w Zakładzie przebywało 107 pacjentów.

W 2010 r. Mościckie Centrum Medyczne dokonało zakupu aparatu do mammografii o wartości 269.640 zł (w tym 200.000 zł to dofinansowanie Gminy Miasta Tarnowa).

14.1.4. Zespół Żłobków w Tarnowie

Zespół Żłobków w Tarnowie jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej wykonującym zadania własne Gminy Miasta Tarnowa w zakresie prowadzenia żłobków.

W 2010 r. (podobnie jak w 2008 r. i 2009 r.) odnotowano bardzo duże zainteresowanie mieszkańców Tarnowa usługami świadczonymi przez żłobki. W ubiegłym roku żłobki dysponowały 310 miejscami.

Mając na względzie konieczność poprawy stanu technicznego obiektów dla najmłodszych dzieci, w 2010 r. poniesiono wydatki na następujące prace inwestycyjno-remontowe:

- wymiana stolarki okiennej w Żłobkach Nr 1, 3, 6 oraz 10,
- wykonano wyjście ewakuacyjne z oddymiaczem w Żłobku Nr 6,
- zakupiono 4 zmywarki z wyparzaczami,
- wykonano wymianę drzwi w Żłobkach Nr 3, 8 i 10,
- wykonano remont dojazdów do obiektów Żłobków Nr 3 i 10.

W sumie na modernizację obiektów żłobków w 2010 r. przeznaczono 389.746 zł.

14.2. Programy zdrowotne - promocja zdrowia i profilaktyka

Mając na względzie potrzebę dbania o podnoszenie stanu zdrowotnego mieszkańców Tarnowa, miasto w 2010 r. na realizację programów zdrowotnych przeznaczyło 208.459 zł. Wzkonawcami programów zdrowotnych były publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wybrane w drodze konkursu.

W 2010 r. realizowano następujące programy:

- 1) „Program ochrony narządu żucia u dzieci w przedziale wieku 3-6 lat, uczęszczających do przedszkoli na terenie Miasta Tarnowa” wykonał Gabinet Stomatologiczny Agnieszka Łabno - 20.000 zł.

Łącznie działaniami programu profilaktycznego objęto 3.298 dzieci, w tym: 670 trzylatków, 852 czterolatków, 919 pięciolatków i 859 sześciolatków. Pełne sesje fluoryzacyjne przeprowadzono u 1.552 dzieci (86% populacji docelowej). Badaniem przeglądowym jamy ustnej objęto łącznie 1.589 dzieci.

- 2) „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania miażdżycy, choroby nadcisnieniowej, choroby niedokrwiennej serca oraz cukrzycy” wykonała Miejska Przychodnia Lekarska Nr III w Tarnowie - 15.000 zł.

Programem objęto łącznie 602 osoby, w tym: 457 kobiet i 145 mężczyzn. Wśród kobiet największą liczbę stanowiły kobiety w przedziale wieku 55-60 lat (13,29% badanych) i mężczyźni w przedziale wieku 50-55 lat (niespełna 6% badanych). Do badań poszerzonych zakwalifikowano 298 osób, w tym 227 kobiet i 71 mężczyzn. W ramach badań poszerzonych wykonano 290 badań EKG i 8 testów tolerancji glukozy. Udzielono łącznie 304 porad dietetycznych.

- 3) „Wczesna profilaktyka raka piersi” realizowany przez Mościckie Centrum Medyczne Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie oraz Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza - 30.740 zł.

Łącznie realizatorzy badań przesiewowych objęli działaniami programu 444 kobiety. Wśród kobiet uczestniczących w skryningu najliczniejszą grupę stanowiły kobiety w przedziale wieku 45-49 lat (ponad 57% badanej populacji). Po raz pierwszy badaniami mammograficznymi objęto ponad 39% badanych kobiet, ponad 30% kobiet wykonywało

badanie drugi raz, a dla pozostałych było to trzecie lub kolejne badanie mammograficzne. Świadczy to o wzrastającym zainteresowaniu profilaktyką w wybranej populacji skryningowej. Na dodatkowe badanie USG piersi skierowano łącznie 51 kobiet, z czego do badania zgłosiło się 47 kobiet. W wyniku realizacji Programu do konsultacji onkologicznej skierowano 15 kobiet. Zalecono wykonanie badań dodatkowych, tj. BACC lub BGI u 18 badanych kobiet, a także kontrolę mammograficzną po upływie 6-12 miesięcy u 30 kobiet oraz kontrolne badanie USG za 6 miesięcy u 84 kobiet.

- 4) „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego i gruczołu krokowego” wykonał Szpital Wojewódzki im. Świętego Łukasza - 15.920 zł.

Łącznie działaniami programu objęto 254 osoby, w tym 149 kobiet oraz 105 mężczyzn. Ponad 11% osób badanych nie wyraziło zgody na wykonanie badania per rectum (23 kobiety i 6 mężczyzn). W populacji badanych mężczyzn 13% po wykonaniu teście oraz badaniu PSA nie zgłosiło się do badania per rectum, a niespełna 6% nie skorzystało z konsultacji urologicznej. Natomiast w populacji badanych kobiet około 11% nie zgłosiło się do konsultacji chirurgicznej, a ponad 15% nie wyraziło zgody na wykonanie badania per rectum. Do dalszej diagnostyki lub leczenia skierowano łącznie 39 osób. Do poradni chirurgicznej skierowano 26 kobiet i 24 mężczyzn, natomiast do poradni urologicznej skierowano 13 mężczyzn.

- 5) „Program badań przesiewowych w kierunku wykrywania raka jajnika” realizował Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie - 14.670 zł.

Programem objęto łącznie 180 kobiet spełniających określone kryteria. Zgodnie z założeniami programu u wszystkich zgłoszonych do programu kobiet przeprowadzono szczegółowy wywiad z uwzględnieniem czynników ryzyka - badanie ginekologiczne oraz badanie markera Ca 125. Dodatkowe badanie USG wykonano u wszystkich kobiet. W wyniku przeprowadzonych badań u 47% badanych kobiet rozpoznano zmiany chorobowe wymagające pogłębionej diagnostyki lub leczenia. Podwyższony wskaźnik markera Ca 125 stwierdzono u 3 kobiet, natomiast przerost endometrium u 8 kobiet. W związku z tym część kobiet została skierowana do leczenia szpitalnego, a części zalecono ponowne badanie USG za kilka miesięcy. W badaniu ginekologicznym rozpoznano także cysty jajników, występujące u 7 pacjentek.

- 6) „Wczesne wykrywanie chorób nowotworowych płuc oraz prowadzenie poradnictwa antynikotynowego” realizował Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie - 4.273 zł.

Programem objęto 61 osób (32 kobiety i 29 mężczyzn), a badaniami poszerzonymi objęto łącznie 9 osób. Wśród badanych było 25 osób uzależnionych od tytoniu. Po przeprowadzeniu testu oceniającego stopień uzależnienia nikotynowego oraz w wyniku udzielonej porady antynikotynowej, większość palaczy zadeklarowała chęć rzucenia nałogu.

- 7) „Wczesne wykrywanie astmy oskrzelowej u dzieci w przedziale wieku od 6 do 11 roku życia” realizował Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Diagnostyczno-Lekarska CenterMed - 10.906 zł.

Łącznie działaniami programu objęto 127 dzieci, w tym 126 badaniami poszerzonymi. Wszystkie dzieci skierowane do badań poszerzonych miały wykonaną spirometrię, natomiast badanie IgE wykonano u 18 z nich. Ponad 50% badanej populacji stanowiły dzieci w przedziale wieku 5-6 lat, natomiast najmniejszą grupę (8,7%) stanowiły dzieci jedenastoletnie. W wyniku programu badań przesiewowych rozpoznano następujące schorzenia: astma oskrzelowa u ponad 28% ogółu przebadanych, alergiczne schorzenia

skóry u niespełna 4% badanych oraz inne schorzenia układu oddechowego u niespełna 42% badanych. Do dalszej diagnostyki lub leczenia skierowano łącznie 74%, w tym z powodu astmy oskrzelowej ponad 24% dzieci uczestniczących w programie.

- 8) „Szczepienia ochronne przeciw grypie w populacji zwiększonego ryzyka u kobiet i mężczyzn od 65 roku życia” wykonał Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Diagnostyczno-Lekarska CenterMed - 27.000 zł.

Programem objęto łącznie 755 pacjentów, w tym 435 kobiety i 320 mężczyzn. W domach pomocy społecznej zaszczepiono 113 pensjonariuszy. Najliczniejszą grupę zaszczepionych stanowiły osoby w przedziale wieku 70-79 lat (53,11% objętych szczepieniami). Powyżej 90 roku życia zaszczepiono ponad 2% osób. Byli to głównie mieszkańcy domów pomocy społecznej.

- 9) „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w grupie wcześniaków zamieszkałych na terenie Tarnowa” realizował Zespół Przychodni Specjalistycznych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie - 69.950 zł.

W okresie realizacji programu w 2010 r. zaszczepiono łącznie 142 dzieci, w tym: 56 dzieci urodzonych w 2010 r. rozpoczynających cykl podstawowy szczepień, 35 dzieci urodzonych w 2009 r. - kontynuujących lub rozpoczynających cykl podstawowy szczepień oraz 27 dzieci urodzonych w 2008 r., szczepionych dawką przypominającą szczepionki, czyli IV i zarazem ostatnią w całym cyklu szczepień przeciwko pneumokokom. Wcześniaki urodzone w 2010 r. szczepiono sukcesywnie według miesiąca urodzenia w schemacie szczepień pierwotnych „3 + 1”, czyli w pierwszym roku życia 3, 2 lub 1 dawkę szczepionki (stosownie do miesiąca urodzenia). Łącznie wykonano 271 szczepień.

Ze świadczeń zrealizowanych w ramach programów zdrowotnych na przestrzeni 2010 r. skorzystało w sumie około 5.900 osób (w 2009 r. - 5 290 osób).

W 2010 r., w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, wykonanie zadań z zakresu ochrony zdrowia zostało zlecone stowarzyszeniom - 12 programów na ogólną wartość 142.000 zł (w 2009 r. - 99.500 zł).

Programy te skierowane były do:

- kobiet po mastektomii,
- chorych na stwardnienie rozsiane i reumatoidalne zapalenie stawów,
- dzieci autystycznych,
- dzieci po porażeniu mózgowym,
- dzieci i dorosłych - z wadą słuchu (programy oddzielnie dla dzieci oraz dla dorosłych),
- chorych na astmę oskrzelową i inne schorzenia alergiczne,
- uczniów klas integracyjnych Szkoły Podstawowej Nr 9 w Tarnowie - „Przekraczamy barierę zmysłów” oraz
- do rodzin sprawujących opiekę nad obłożnie i terminalnie chorymi, którym wypożyczano sprzęt rehabilitacyjny przydatny podczas tej opieki.

Kolejny program dotyczył edukacji w zakresie transplantacji i dawstwa szpiku kostnego (pozyskiwanie honorowych dawców szpiku kostnego). Podkreślić należy dużą aktywność młodzieży w przeprowadzonej akcji i żywe zainteresowanie środowiska. Przebadano grupę około 300 osób, potencjalnych przyszłych dawców szpiku kostnego.

Programami edukacyjno-rehabilitacyjnymi realizowanymi we współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi, wspieranymi ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa, w 2010 r. objętych zostało 730 mieszkańców Tarnowa (w 2009 r. ponad 660 osób).

15. POMOC SPOŁECZNA

15.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych

15.1.1 Punkt Informacyjny dla osób niepełnosprawnych

W Urzędzie Miasta Tarnowa (Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej) funkcjonuje punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych i osób opiekujących się niepełnosprawnymi. W ciągu 2010 r. udzielono informacji i porad 914 osobom, które zgłosiły się osobiście oraz ok. 560 informacji i porad telefonicznych. Informacje dotyczyły praw i uprawnień osób niepełnosprawnych. Najwięcej pytań dotyczyło programów celowych PFRON, które w 2010 r. w większości zostały zawieszono ze względu na brak środków finansowych oraz możliwości odliczeń wydatków na cele rehabilitacyjne od podatku od osób fizycznych. Osobom zainteresowanym wydawano druki wniosków, m. in.: w sprawie orzekania o niepełnosprawności, o wydanie karty parkingowej, o rentę socjalną, na turnusy rehabilitacyjne, programy celowe itp. Równocześnie udzielano pomocy przy wypełnianiu tych wniosków. Doradzano w dobieraniu odpowiednich przedmiotów ułatwiających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym i kompensujących ich braki fizyczne (odpowiedni model komputera z wyposażeniem, wózek ręczny, elektryczny, przedmioty ułatwiające czytanie, buty, gorsety itp.). Ponadto udzielano pomocy przy pisaniu pism do różnych instytucji w sprawach osobistych.

15.1.2. Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych

W ramach wykorzystania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasta Tarnowa w 2010 r. na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych zrealizowano następujące cele:

- 9 osób niepełnosprawnych zostało przeszkolonych i uzyskało nowe kwalifikacje zwiększające ich szanse na zatrudnienie - koszt szkoleń wyniósł 9.550 zł,
- 4 osoby niepełnosprawne zostały zatrudnione w związku z utworzeniem stanowisk pracy przez pracodawców, którzy otrzymali zwrot kosztów wyposażenia stanowisk na łączną kwotę 90.000 zł,
- 5 osób niepełnosprawnych otrzymało środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej w łącznej wysokości 150.000 zł,
- 118 osób niepełnosprawnych korzystało z rehabilitacji zawodowej i społecznej w trzech warsztatach terapii zajęciowej, roczny koszt rehabilitacji tych osób wyniósł 1.726.200 zł (w tym 1.551.560 zł - środki PFRON, 174.640 zł - środki Gminy Miasta Tarnowa),
- 538 osób, w tym 46 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz 90 opiekunów skorzystało z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych - łączne dofinansowanie dla tych osób wyniosło 421.246 zł,
- 23 osoby niepełnosprawne uzyskały dotację na likwidację barier architektonicznych i technicznych w komunikowaniu się w swoich domach i mieszkaniach - na ten cel wydatkowano 117.808 zł,
- 642 osoby niepełnosprawne, w tym 56 dzieci, otrzymało dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zgodnie z ich potrzebami - łączny koszt dofinansowania wyniósł 583.749 zł,
- zawarto 9 umów na dofinansowanie sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych, z imprez skorzystało 499 osób - łączne dofinansowanie wyniosło 18.327 zł.

W 2010 r. na rehabilitację zawodową i społeczną ze środków PFRON wydatkowano całą przyznaną kwotę, tj. 2.942.238 zł. W porównaniu do 2009 r. środków tych było mniej o 17 %.

15.1.3. Udział w Programie Wyrównywania Różnic Między Regionami

Zgodnie z zawartymi w grudniu 2009 r. umowami z Małopolskim Oddziałem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Gmina Miasta Tarnowa uzyskała dofinansowanie następujących projektów:

- likwidacja barier architektonicznych poprzez przystosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla niepełnosprawnych uczniów w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie,
- likwidacja barier architektonicznych poprzez przystosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla osób niepełnosprawnych - uczniów w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 Tarnowie,
- likwidacja barier architektonicznych poprzez wymianę windy w pawilonach Nr 1 i Nr 2 Specjalistycznego Szpitala im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie,
- likwidacja barier transportowych - zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tarnowie,
- likwidacja barier transportowych - zakup mikrobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu dla Bezdomnych Mężczyzn prowadzonego przez Caritas Diecezji Tarnowskiej.

Całkowity koszt realizacji projektów wyniósł 917.505 zł, w tym: dofinansowanie PFRON - 274.741 zł, udział miasta - 301.236 zł, udział Szpitala - 277.038 zł, a udział Caritas Diecezji Tarnowskiej - 64.490 zł. Powyższe projekty zostały zrealizowane w III kwartale 2010 r.

W marcu 2010 r. złożono do Małopolskiego Oddziału PFRON wnioski i wystąpienie w sprawie uczestnictwa Gminy Miasta Tarnowa w realizacji programu celowego pn. „Program wyrównywania różnic między regionami II”. Z powodu braku środków PFRON stosowne umowy na realizację złożonych projektów nie zostały zawarte. Planowana nowelizacja ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.) ma zmniejszyć wydatkowanie środków finansowych w zakresie dofinansowania rynku pracy i tym samym pozyskać środki na dofinansowanie w 2011 r. programów celowych w szczególności „Programu wyrównywania różnic między regionami II”. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych poinformuje w terminie późniejszym o możliwości dofinansowania projektów złożonych w 2010 r.

15.1.4. Przewozy osób niepełnosprawnych

Jednym z zadań realizowanych w 2010 r. przez Gminę Miasta Tarnowa na rzecz osób niepełnosprawnych było dofinansowanie przewozów osób niepełnosprawnych samochodem, będącym własnością miasta, dostosowanym do przewozu osób na wózkach inwalidzkich. Dofinansowanie z budżetu miasta wyniosło 25.575 zł. Z usług przewozowych skorzystało 1.178 osób niepełnosprawnych (w tym 552 osoby na wózkach inwalidzkich).

15.2. Prace społecznie użyteczne

W 2010 r. w ramach aktywizacji zawodowej 42 osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające z pomocy społecznej, znalazło zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych w czterech miejskich jednostkach pomocy społecznej, to jest w:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie,

- Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Świętego Alberta w Tarnowie,
- Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Domu Dziecka Nr 1 im. Janusza Korczaka w Tarnowie.

W zakresie prac społecznie użytecznych osoby te wykonywały następujące rodzaje prac: opieka i pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobom starszym i niepełnosprawnym, prace porządkowe, remontowo-malarskie, a także sprzątanie i pomoc przy pielęgnacji podopiecznych domów pomocy społecznej.

Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłacona osobom bezrobotnym za wykonywanie prac społecznie użytecznych w 2010 r. wyniosła 101.078 zł, w tym refundacja ze środków Funduszu Pracy wyniosła 60% tej kwoty, tj. 60.647 zł.

15.3. Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych

15.3.1. Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, działający przy Urzędzie Miasta Tarnowa w 2010 r. czynny był przez cztery dni w tygodniu w godzinach popołudniowych. W ramach dyżurów w Punkcie specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferowali mieszkańcom miasta następujące formy pomocy:

- poradnictwo w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, udzielali pomocy w przygotowaniu pism procesowych,
- pomoc terapeutyczną oraz poradnictwo psychologiczne,
- wsparcie po odbytych leczeniu,
- wskazywanie ośrodków, w których można podjąć leczenie odwykowe.

W 2010 r. w Punkcie dyżury pełnili:

- psycholog posiadający ukończone Studium Terapii Uzależnień, szkolenie w zakresie diagnozy i terapii narkomanów,
- 2 instruktorów terapii uzależnień posiadających Certyfikat Instruktora Terapii Uzależnień wydany przez PARPA,
- osoba posiadająca ukończone Studium Pomocy Psychologicznej (Polskiego Towarzystwa Psychologicznego Instytutu Psychologii Zdrowia i Trzeźwości),
- 2 osoby mające wykształcenie wyższe prawnicze.

Osoby dyżurujące w Miejskim Punkcie Konsultacyjnym posiadają stosowne kwalifikacje uprawniające do pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, legitymują się wieloma zaświadczeniami o odbytych kursach i szkoleniach dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych i sposobów pomagania osobom szukającym pomocy, jak również posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe w pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi.

W 2010 r. do Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie zgłosiło się ogółem 962 osoby (2009 r. - 836 osób), w tym 537 osób skorzystało z porad psychologicznych i terapeutycznych. Najczęściej zgłaszanymi problemami była trudna sytuacja rodzinna osób współuzależnionych związana z nadużywaniem alkoholu przez jednego z członków rodziny, brak wiedzy o możliwościach

podjęcia leczenia odwykowego i miejscach, gdzie taką pomoc można uzyskać, jak postępować z osobą nadużywającą alkoholu.

Prawnicy dyżurujący w Punkcie udzielili w 2010 r. 425 porad (2009 r. - 356). Z porad prawnych najczęściej korzystają osoby, które nie posiadają wiedzy, w jaki sposób rozstrzygnąć sprawy finansowe w związku z nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny, m. in. podziału kosztów bieżącego utrzymania mieszkania, trudności w wyegzekwowaniu należnych świadczeń alimentacyjnych. Prawnicy udzielali również informacji i pomocy w napisaniu wniosków procesowych.

15.3.2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

W 2010 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swojej ustawowej działalności odbyła 53 posiedzenia zespołów, na których rozpatrywano wnioski o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób nadużywających alkoholu. W 2010 r. do Komisji wpłynęło 154 wnioski o podjęcie czynności zmierzających do zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego (2009 r.- 142 wnioski). Wnioskodawcą w 78 przypadkach była Policja, 62 wnioski wpłynęły od członków rodzin osób uzależnionych. W 2010 r. otrzymano 10 wniosków z Prokuratury Rejonowej. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie skierowali do Komisji 2 wnioski. Od kuratorskiej służby sądowej w 2010 r. wpłynęły 2 wnioski. W ogólnej liczbie otrzymanych w 2010 r. wniosków 135 dotyczyło mężczyzn, pozostałe 19 wniosków dotyczyło kobiet.

W 2010 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała 155 skierowań do biegłego psychologa i biegłego psychiatry (2009 r. - 228) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Na badania zgłosiło się 64 osoby (w 2009 r. - 67 osób). Również w tym przypadku liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu utrzymuje się na porównywalnym poziomie, choć znacznie zmalała liczba wydanych do biegłych skierowań.

W 2010 r. Komisja wystąpiła w 82 przypadkach. do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (2009 r. - 114).

W 2010 r. odbyło się 21 posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na których zaopiniowano 154 wnioski przedsiębiorców, ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydając opinię o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi na terenie miasta uchwałami Rady Miejskiej w Tarnowie (2009 r.- 15 posiedzeń i 221 zaopiniowanych wniosków).

Wspólnie z funkcjonariuszami Policji członkowie Komisji w 2010 r. przeprowadzili kontrole na terenie miasta Tarnowa w 79 placówkach handlowych i gastronomicznych, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (2009 r. - 62 placówki). Kontrole prowadzone były w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.), ze szczególnym uwzględnieniem sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim. Członkowie Komisji udzielali pouczeń i upomnień właścicielom i sprzedawcom kontrolowanych placówek o konieczności wywieszania w widocznym miejscu informacji mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu oraz o przestrzeganiu zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

15.3.3. Programy profilaktyczne

Działania podejmowane w ramach realizacji „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2010 rok” służyły przede wszystkim podnoszeniu świadomości i odpowiedzialności różnych grup społecznych w zakresie spożywania alkoholu przeciwdziałania narkomanii i agresji oraz zażywania środków psychoaktywnych z uwzględnieniem wprowadzonych na rynek tzw. dopalaczy. W tym celu organizowano systematyczne szkolenia adresowane do dzieci, młodzieży, nauczycieli, pedagogów oraz rodziców uczniów tarnowskich szkół. W wyżej wymienionych szkoleniach - warsztatach, uczestniczyło około 8.850 uczniów, 500 nauczycieli oraz 3.220 rodziców. W 2009 r. programami profilaktycznymi z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i agresji objęto około 6.200 uczniów, 600 nauczycieli oraz 2.900 rodziców.

Cennym uzupełnieniem nurtu zorganizowanej profilaktyki szkolnej były wszelkie działania w postaci ogólnopolskich kampanii inicjowanych przez rządowe agencje, takie jak: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Wśród kampanii, które uzyskały największy społeczny oddźwięk wymienić można „Zachowaj trzeźwy umysł”. W tej akcji wzięło udział ok. 1.400 uczniów z 6 tarnowskich szkół podstawowych i gimnazjum. W ramach kampanii przeprowadzono konkursy plastyczne, literackie, fotograficzne, rozgrywki sportowe oraz happeningi. Do sprzedawców alkoholu na terenie naszego miasta trafiły apele przypominające o zakazie sprzedaży alkoholu nieletnim, w sklepach powieszono plakaty informujące o kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Została również przeprowadzona akcja wśród tarnowskich kierowców, którzy otrzymali ulotki na temat skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Rodzice uczestników kampanii dowiedzieli się między innymi co to są tzw. „dopalacze” i dlaczego są groźne. Podczas happeningu „Żyj zdrowo jedz kolorowo”, który został zorganizowany na zakończenie akcji, młodzież otrzymała nagrody rzeczowe w postaci gier komputerowych, zestawów do ping-ponga, koszulek i gadżetów z logo kampanii. Celem przedsięwzięcia było promowanie konstruktywnych postaw zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań społecznych jako alternatywy wielu zagrożeń, a w szczególności picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy.

W ramach ogólnopolskiego projektu „Odpowiedzialna sprzedaż i serwowanie napojów alkoholowych” Urząd Miasta Tarnowa, wspólnie ze Związkiem Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego i tarnowską Policją zorganizował bezpłatne szkolenie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych, barmanów i kelnerów pracujących na terenie miasta Tarnowa. Szkolenie miało na celu ugruntowanie wiedzy na temat alkoholu, jego wpływu na człowieka oraz ryzyka związanego z jego nieodpowiedzialną konsumpcją. Szkolenie odbyło się 28 września 2010 r., w dwóch grupach: dla uczniów klasy czwartej Technikum Nr 3 w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Tarnowie oraz dla zgłoszonych sprzedawców napojów alkoholowych, barmanów i kelnerów.

W ramach kampanii „Program STOP 18” Urząd Miasta Tarnowa dokonał dystrybucji bezpłatnych materiałów kampanijnych otrzymanych od Krajowego Koordynatora Programu. Głównym celem kampanii było, jak co roku, zapobieganie dostępowi niepełnoletnich do wyrobów tytoniowych w punktach sprzedaży przez edukację sprzedawców, nauczycieli i pedagogów szkolnych, rodziców i samych nieletnich.

Kolejne działania profilaktyczno-edukacyjne to cykl szkoleń z zakresu wpływu spożywania alkoholu na bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w których wzięło udział ok. 1.600 kursantów szkolących się w tarnowskich ośrodkach szkolenia kierowców.

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) Urząd Miasta Tarnowa zorganizował szkolenie adresowane do 50 osób: członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Straży Miejskiej, pracowników tarnowskich organizacji pozarządowych, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracowników Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, pracowników Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno - Terapeutycznej oraz pracowników Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej.

Łączna kwota przeznaczona na edukację dzieci, młodzieży, wychowawców, pedagogów rodziców oraz kandydatów na kierowców wyniosła 88.000 zł.

15.3.4. Zakup i przekazanie Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie testów do detekcji narkotyków i alkoholu

W 2010 r. Gmina Miasta Tarnowa zakupiła za kwotę 10.000 zł dla Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie 144 sztuki 6-panelowych testów Oratect III. Testy te umożliwiają wykrywanie nielegalnych substancji w płynach jamy ustnej i przeznaczone są do jakościowej detekcji narkotyków (metamfetaminy/ekstazy, amfetaminy, morfiny, kokainy, tetrahydrokannabinolu, opiatów, benzodiazepinu). Wykrywają również dużą ilość pochodnych w/w narkotyków (ok.150, w tym dopalacze).

15.4. Dodatki mieszkaniowe i świadczenia rodzinne

15.4.1. Dodatki mieszkaniowe

W 2010 r. do Referatu Dodatków Mieszkaniowych i Świadczeń Rodzinnych w Wydziale Zdrowia i Opieki Społecznej wpłynęło ogółem 4.555 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego (w 2009 r. - 4.692), w tym 55 wniosków przyjęli uprawnieni pracownicy Referatu w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Z zakresu dodatków mieszkaniowych wydano w sumie 5.174 decyzji administracyjnych.

W 2010 r. dofinansowano wydatki mieszkaniowe dla 4.437 gospodarstw domowych na ogólną kwotę 5.160.568,18 zł. Większość rodzin potrzebujących wsparcia finansowego, tj. 3.561 gospodarstw domowych otrzymała dodatek mieszkaniowy w kwocie powyżej 100,00 zł miesięcznie. Największą grupą korzystającą z udzielonej pomocy były rodziny czteroosobowe (895 rodzin) oraz gospodarstwa jedno i dwuosobowe, które w większości tworzą emeryci, renciści oraz osoby niepełnosprawne korzystające również z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie (1.875 gospodarstw domowych). Minimalna kwota wypłaconego dodatku wyniosła 14,20 zł miesięcznie, a maksymalna 757,18 zł. Zasadność przyznawanej pomocy sprawdzono w 82 przypadkach podczas wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez upoważnionych pracowników Referatu.

Tabela nr 39: Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w Tarnowie w 2010 r.

Typ zasobu	Kwota wypłaconych dodatków [zł]	Liczba wypłat dodatków
Spółdzielcze	2.287.728,30	12.065
Komunalne	1.552.135,99	8.076
Wspólnoty	425.279,07	2.814
Prywatne i inne	895.424,82	4.101
Ogółem	5.160.568,18	27.056

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

15.4.2. Świadczenia rodzinne

W zakresie świadczeń rodzinnych do 31 października 2010 r. przyjmowano wnioski na okres zasiłkowy 2009/2010, a od połowy sierpnia 2010 r. przeprowadzono akcję przyjmowania wniosków na nowy okres zasiłkowy 2010/2011. Dzięki udostępnionej sali operacyjnej w budynku przy ul. Goldhammera 3 oraz zatrudnieniu 8 przeszkolonych stażystek i dobrej organizacji pracy, w celu obsługi mieszkańców składających wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, akcja przyjęć przebiegła sprawnie, bez kolejek i skarg mieszkańców. Obsłużono w tym okresie ok. 5.000 osób. Wnioski o zasiłek pielęgnacyjny od 200 osób niepełnosprawnych odebrano w miejscu ich zamieszkania. Ogółem w 2010 r. z zakresu świadczeń rodzinnych wydano 9.056 decyzji administracyjnych.

Tabela nr 40: Świadczenia rodzinne wypłacone w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota [zł]
Zasiłki rodzinne	76.564	6.567.553
Urodzenia dziecka	457	457.000
Opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	3.480	1.354.310
Samotne wychowywanie dziecka	4.586	803.560
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	4.804	371.660
Rozpoczęcie roku szkolnego	4.440	444.000
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	320	20.080
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	10.514	841.120
Samotne wychowywanie dziecka i utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	1.035	1.035.000
Zasiłki pielęgnacyjne	32.590	4.986.270
Świadczenia pielęgnacyjne	2.955	1.498.484
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	2.729	287.107
Koszty od świadczeń rodzinnych		546.726
Ogółem	144.474	19.212.870

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 41: Wykonanie świadczeń rodzinnych w latach 2009-2010

Nazwa zadania	2009 r.	2010 r.
wypłaty świadczeń rodzinnych	17.037.765	18.379.037

składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	145.055	287.107
składki na ubezpieczeni zdrowotne	50.000	91.000
koszty obsługi świadczeń rodzinnych	539.568	546.726
Ogółem	17.772.388	19.303.870

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Referat Dodatków Mieszkaniowych i Świadczeń Rodzinnych w Wydziale Zdrowia i Opieki Społecznej jest również wykonawcą zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, tj. funduszu alimentacyjnego. W 2010 r. wydano 973 decyzje administracyjne, w tym 150 decyzji o zwrocie należności dłużników alimentacyjnych. W 2010 r. prowadzono postępowanie wobec 900 dłużników alimentacyjnych, m. in. do wszystkich dłużników wysłano wezwania na wywiad alimentacyjny, przeprowadzono 239 wywiadów alimentacyjnych, podjęto działania w celu aktywizacji zawodowej ok. 120 bezrobotnych dłużników, wystąpiono do prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 §1 Kodeksu karnego w stosunku do 100 dłużników oraz skierowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych, 520 dłużników zgłoszono do Monitora Biura Informacji Gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 42: Wykonanie w zakresie funduszu alimentacyjnego w latach 2009-2010

Nazwa zadania	2009 r.	2010 r.
wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego	3.493 590.	3.921.850
koszty obsługi funduszu alimentacyjnego	104.808	117.655
fundusz alimentacyjny zwrócony przez dłużników (ogółem)	550.109	597.409
z tego przekazane na dochody budżetu państwa(w tym odsetki)	324.612	370.709
z tego przekazane na dochody budżetu gminy	225.497	226.700

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Wypłaty świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego były finansowane ze środków budżetu państwa w formie dotacji celowej. W 2010 r. kwota dotacji wynosiła 23.252.375 zł, natomiast w 2009 r. na wypłatę w/w świadczeń przeznaczono 21.320.786 zł

15.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki uzależnień, z budżetu Gminy Miasta Tarnowa dofinansowano na łączną kwotę 683.917 zł następujące zadania:

- funkcjonowanie 11 świetlic środowiskowych, które objęły opieką około 440 dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, biednych i niewydolnych wychowawczo,
- funkcjonowanie specjalistycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla 150 dzieci i młodzieży z terenu miasta Tarnowa,
- funkcjonowanie telefonu zaufania,
- funkcjonowanie punktu konsultacyjno-diagnostycznego dla osób (głównie młodzieży) uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków,
- prowadzenie grupowych zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci z rodzin, w których występuje problem uzależnienia,
- zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej demoralizacją poprzez oddziaływanie metodą streetworkingu,

- działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie łazienki i noclegowni dla osób bezdomnych,
- działalność Domu dla Bezdomnych Mężczyzn w Tarnowie,
- dożywianie podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- zorganizowanie zabawy i spotkania mikołajkowo-świątecznego dla ok. 200 dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych, podczas których wręczone zostały paczki z artykułami spożywczymi i higienicznymi.

15.6. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej

15.6.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie (MOPS) jest jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej. Ośrodek wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej własne i zlecone gminie, własne i zlecone powiatowi oraz zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

W 2010 r. wydatki na pomoc społeczną wyniosły 17.556.488 zł (15.919.372 zł w 2009 r.). Różnorodnymi formami pomocy społecznej objęto 4.013 rodzin - łącznie 8.760 osób (w 2009 r.: 3.804 rodziny i 8.761 osób). Najwięcej osób skorzystało z:

- zasiłków celowych (3.245 osób),
- zasiłków celowych z programu wieloletniego „pomoc państwa w zakresie dożywiania” (2.101 osób),
- zasiłków okresowych (1.288 osób),
- pomocy w formie posiłków (1.589 osób, w tym 1.447 dzieci i młodzieży).

W 2010 r., podobnie jak w latach ubiegłych, MOPS udzielał również pomocy w naturze, poprzez zakup dla swoich podopiecznym (z przywozem na miejsce) opału. Pomoc trafiła do 566 rodzin, a jej koszt wyniósł 274.021 zł.

Usługami opiekuńczymi w 2010 r. w miejscu zamieszkania objęto 649 osób, a 43 osoby skierowano do różnego typu domów pomocy społecznej.

W 2010 r. na terenie miasta funkcjonowało 97 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 132 dzieci. Wśród rodzin zastępczych istniały 2 zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze - specjalistyczna oraz wielodzietna.

Usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych udzielono wsparcia w formach:

- pomoc finansowa na kontynuowanie nauki (44 wychowanków, 167.939 zł),
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie (4 wychowanków, 15.617 zł),
- pomoc rzeczowa - wyprawka (8 wychowanków, 34.336 zł).

Łączna kwota wypłaconych przez MOPS świadczeń dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci wyniosła 1.221.772 zł.

Ponadto, na podstawie podpisanych porozumień, do 9 powiatów zostały przekazane środki w wysokości 196.301 zł na utrzymanie 20 dzieci pochodzących z Tarnowa, a umieszczonych w 12 rodzinach.

W 2010 r. miasto ponosiło koszty utrzymania 59 dzieci pochodzących z Tarnowa w obcych placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 12 powiatach w wysokości 1.531.192 zł. Dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych na usamodzielnienia

wydatkowano 21.411 zł, na kontynuowanie nauki 114.442 zł oraz na zagospodarowanie w formie rzeczowej (wyprawka) 33.380 zł.

W 2010 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie realizował projekt pn.: „Wspieranie istniejących niespokrewnionych rodzin zastępczych i zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych”. Projekt realizowany był w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną. Głównym realizatorem zadań przewidzianych w projekcie był MOPS (przy współpracy Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Tarnowie). Program został skierowany do 19 osób pełniących funkcję niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych (w tym do 4 osób z zawodowych rodzin zastępczych) oraz do 25-osobowej grupy dzieci i młodzieży.

Projekt obejmował:

- rozwój wiedzy i umiejętności psychopedagogicznych w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania cyberprzemocy oraz rozpoznawania i asertywnego wyrażania emocji, zastępowania własnej agresji oraz radzenia sobie w sytuacjach agresji ze strony wychowywanych dzieci, zastępowania agresji zachowaniami akceptowanymi społecznie,
- zajęcia turystyczno-krajoznawcze, plastyczne, rekreacyjno-sportowe,
- dopełnienie diagnozy funkcjonujących niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych w sferze wzajemnych relacji, komunikacji,
- doposażenie 10 rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem.

Koszt całego projektu wyniósł 24.307 zł (w tym 19.893 zł dotacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej).

W 2010 r. MOPS realizował projekt pn. „Stawiamy na aktywność. Działania aktywizujące klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.” Projekt był współfinansowany ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Działanie 7.1, Poddziałanie 7.1.1.

W ramach projektu wsparciem zostały objęte osoby bezrobotne (w tym długotrwale bezrobotne), osoby nieaktywne zawodowo oraz usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Działaniami w ramach projektu objętych zostało 95 osób. W ramach projektu przyznano pomoc 80 beneficjentom w łącznej wysokości 86.281 zł (zasiłki celowe, celowe specjalne, celowe z programu wieloletniego, pomoc pieniężna wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych).

Wobec uczestników projektu zastosowano następujące instrumenty aktywnej integracji:

- trening kompetencji społecznych,
- trening umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- warsztaty z psychologiem,
- zajęcia ze specjalistą z zakresu prawa pracy,
- szkolenia i kursy zawodowe: florysta z kasą fiskalną, opiekun środowiskowy, profesjonalny pracownik biurowy, kurs kosmetyczny, fryzjerski, księgowości komputerowej, kadry i płace, biurowy z elementami grafiki, fakturzysty z obsługi kasy fiskalnej, prawa jazdy kat. B i C, kierowcy wózków widłowych, okresowy kierowców wykonujących transport drogowy, spawania i magazyniera.

Wartość projektu wyniosła 894.108 zł (w tym 807.827 zł dotacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie).

W 2010 r. MOPS realizował zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie MOPS:

- opracował, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie Nr LII/669/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r., Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa,
- koordynował prace powołanego zarządzeniem Nr 271/2010 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 28 lipca 2010 r., 14-osobowego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- prowadził Kampanię informacyjno-edukacyjną skierowaną do mieszkańców miasta poprzez dystrybucję plakatów i ulotek oraz umieszczenie na internetowym portalu miasta Tarnowa baneru - „Stop przemocy w rodzinie”,
- w swojej siedzibie oraz w Urzędzie Miasta Tarnowa zorganizował Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie,
- zainicjował i zorganizował szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników socjalnych i dla osób reprezentujących instytucje i służby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Środki na realizację powyższych zadań pochodziły z budżetu miasta (18.862 zł) oraz z budżetu Wojewody Małopolskiego (17.646 zł).

15.6.2. Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Tarnowie (TOIKiWOP) jest jedyną w Tarnowie i regionie placówką całodobowej pomocy i interwencji psychologiczno-socjalnej. Placówka udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, przede wszystkim uwikłanym w przemoc domową. Udziela schronienia ofiarom przemocy domowej, prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stanom kryzysowym. Ośrodek jest jedną z 35 takich placówek w Polsce, dofinansowywanych z budżetu państwa i jedną z dwóch w województwie małopolskim.

W 2010 r. dotacja z budżetu państwa na realizację zadań Ośrodka wyniosła 464.500 zł (w 2009 r. - 370.120 zł) i przeznaczona została była na prowadzenie:

- specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (360.000 zł),
- programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (104.500 zł).

Łączna liczba przeprowadzonych interwencji w 2010 r. wyniosła 3.330 (w 2009 r. - 4.729), pomocy udzielono 1.593 osobom. Z całodobowej opieki w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy, z prowadzonym jednocześnie programem terapeutycznym, skorzystało 54 osoby, w tym 23 matki i 31 dzieci.

W ramach środków finansowych przeznaczonych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, w 2010 r. Ośrodek prowadził:

- program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy - skazanych, przebywających w tarnowskich zakładach karnych (objętych 89 skazanych),
- punkt konsultacyjno-informacyjny w Szpitalu Wojewódzkim im. Świętego Łukasza - Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia dla sprawców przemocy w rodzinie oraz zajęcia z grupą osób stosujących przemoc, będących po I etapie leczenia uzależnienia (skorzystało 21 osób),

- punkt konsultacyjno-informacyjny w siedzibie Tarnowskiego Towarzystwa Zapobiegania Patologiom Społecznym, gdzie informowano o specyfice problemu przemocy w rodzinie i możliwych formach pomocy (skorzystało 21 osób).

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie TOIKiWOP współpracuje z miejskimi instytucjami, w tym w ramach Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa powołanego przez Prezydenta Miasta Tarnowa w 2008 r. Głównymi podmiotami Systemu są: Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuratura, placówki edukacji i służby zdrowia. W 2010 r. przedstawiciel TOIKiWOP wszedł w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i uczestniczył w jego pracach.

Z działań podejmowanych przez TOIKiWOP w 2010 r. dodatkowo należy wymienić:

- „Szkoła dla rodziców i wychowawców” - warsztaty psychologiczne prowadzone przez psychologa i pedagoga, ich celem było wspieranie rodziców i wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą (trzymiesięczny cykl zajęć ukończyło 11 osób),
- „Bezpieczne korzystanie z Internetu” - zajęcia profilaktyczne dla dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 15 (działaniem objęto 256 uczniów),
- „Ratujmy Kwiaty” - projekt aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych przemocą (30 kobiet z terenu miasta i powiatu tarnowskiego), zrealizowany w partnerstwie z Fundacją Hetmana Jana Tarnowskiego, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- „Oblicza Przemocy” - dwudniowa konferencja adresowana do pracowników placówek oświatowych, poświęcona problematyce dziecka krzywdzonego i pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie - zarówno w warunkach penitencjarnych, jak i wolnościowych,
- „Stres w działaniach ratunkowych. Wsparcie psychologiczne dla dyspozytorów medycznych Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Tarnowie” - zajęcia prowadzone przez psychologów TOIKiWOP (16 uczestników),
- szkolenia dla funkcjonariuszy tarnowskiej Policji (oficerowie dyżurni, dzielnicowi) w zakresie specyfiki problemu przemocy w rodzinie i funkcjonowania osób uwikłanych w przemoc (30 osób uczestników),
- stały kontakt z lokalnymi mediami (m. in. kilkugodzinne audycje w lokalnej rozgłośni radiowej poświęcone profilaktyce problemów społecznych oraz przemocy w rodzinie, artykuły w prasie na temat specyfiki pomagania w sytuacjach kryzysowych, w tym w zjawisku przemocy w rodzinie).

15.6.3. Dom Dziecka Nr 1 im. Janusza Korczaka w Tarnowie

Dom Dziecka Nr 1 im. Janusza Korczaka w Tarnowie jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 30 dzieci. Jako placówka socjalizacyjna zapewnia dziecku w szczególności całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne. Działania opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne podejmowane są w oparciu o indywidualny plan pracy z każdym dzieckiem. Działania wychowawców obejmują również pracę z rodziną dziecka w celu przywrócenia go do domu rodzinnego.

W 2010 r. w Domu przebywało łącznie 34 dzieci w wieku 6-18 lat, 1 wychowanek został przywrócony do rodziny naturalnej, 1 przeniesiono do innej placówki, 1 do rodziny zastępczej, 4 wychowanków usamodzielniało się (w tym 2 kontynuuje naukę).

W 2010 r. dla wychowanków Domu Dziecka Nr 1 prowadzonych było wiele zajęć rozwijających ich zainteresowania, m. in. w kołach: sportowym, plastycznym, artystycznym, filatelistycznym, teatralnym, tanecznym i kulinarnym.

Uczestnicy koła filatelistycznego, współpracującego z Zarządem Okręgu Filatelistycznego w Tarnowie, w XLVIII Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Filatelistycznym „Polscy Nobliści” w Gdańsku otrzymali Duży Srebrny Medal. Opiekunka koła otrzymała Srebrny Medal Polskiego Związku Filatelistycznego za współpracę z młodzieżą i efektywną pracę.

Zespół taneczny, w ramach integracji ze środowiskiem lokalnym, występował w Uniwersytecie Trzeciego Wieku (zakończenie roku akademickiego) oraz w klubie „Amazonka” w Tarnowie (uroczystości 10-lecia działalności klubu).

Dzieci uczestniczyły również w imprezach organizowanych przez miasto oraz w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych (dogoterapia i zajęcia kulinarne w Pałacu Młodzieży, w klubach sportowych Unia Tarnów i Metal Tarnów, Klub Taneczny „Shiva”).

W okresie ferii zimowych zorganizowany był wypoczynek na zimowisku w Szczawnicy, a w czasie wakacji letnich wychowankowie uczestniczyli w półkoloniach oraz korzystali z imprez i zajęć sportowo-rekreacyjnych w ramach programu „Lato w mieście - bezpieczne wakacje Tarnów 2010”. Drużyna sportowa brała udział w Międzynarodowej Spartakiadzie w Kecskemet na Węgrzech odnosząc sportowe sukcesy.

Wychowankowie Domu zdobyli II miejsce w projekcie profilaktycznym „Alkohol - świat zatopionych marzeń”, który został przygotowany przez Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie.

W 2010 r. Dom Dziecka Nr 1 w Tarnowie został gruntownie zreorganizowany w celu uzyskania standardu usług świadczonych przez placówkę socjalizacyjną, określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W czerwcu, na potrzeby placówki został przekazany po modernizacji dom jednorodzinny wraz z działką, stanowiący własność Gminy Miasta Tarnowa. Budynek przeznaczono dla utworzonej Grupy Usamodzielnienia (10 wychowanków w wieku 15-18 lat). Dom o pow. ok. 120 m² obejmuje: 3 sypialnie, kuchnię z jadalnią, łazienki, garderobę, pokój opiekunów z łazienką, a w poziomie piwnic pomieszczenia pralni, suszarni, sali do cichej nauki oraz sali rekreacyjno-wypoczynkowej. Dla zapewnienia całodobowej opieki wychowawczej zatrudniono wychowawców oraz pracownika socjalnego i psychologa. Koszty poniesione na uruchomienie Grupy Usamodzielnienia zostały pokryte przez miasto (236.390 zł) oraz dotację Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (27.740 zł). Placówka osiągnęła wymagane przepisami prawa standardy opieki i wychowania. W budynku przy ul. Brodzińskiego 14 zmniejszono liczbę wychowanków do 20, tworząc dwie odrębne 10-osobowe grupy socjalizacyjne.

15.6.4. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie

Na mocy uchwały Nr XLV/609/2010 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 18 lutego 2010 r. w sprawie zmiany nazwy i statutu jednostki budżetowej, jednostce budżetowej o nazwie Dom Dziecka Nr 2 w Tarnowie nadano nazwę Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie.

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie (WPOW „Przyjazny Dom”) jest publiczną placówką wykonującą zadania przewidziane dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego i typu socjalizacyjnego. W ramach realizacji zadań przewidzianych dla placówki typu interwencyjnego, „Przyjazny

Dom” dysponuje 10 miejscami dla dzieci do 5. roku życia przygotowywanych do adopcji. W ramach realizacji zadań przewidzianych dla placówki typu socjalizacyjnego, placówka posiada 20 miejsc dla dzieci od 6. roku życia i funkcjonuje w formie dwóch 10-osobowych grup socjalizacyjnych prowadzonych systemem rodzinkowym.

WPOW „Przyjazny Dom” w 2010 r. objęła opieką 48 wychowanków, w tym 22 dzieci wymagających specjalistycznej opieki (7 dzieci posiadała orzeczony stopień niepełnosprawności). Po uregulowaniu sytuacji prawnej, 8 dzieci zostało adoptowanych, 2 dzieci na stałe powróciło do rodziny biologicznej, 5 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, 1 dziecko zostało przeniesione do innej placówki.

W 2010 r. WPOW „Przyjazny Dom” realizowane były następujące programy:

1) programy profilaktyczne:

- „Dopalacze - produkty kolekcjonerskie czy legalna alternatywa dla narkotyków”,
- „Blżej siebie - dalej od narkotyków”,
- „Alkohol moim wrogiem”,
- „Nikotynowe dylematy”,
- „Zły Dotyk”,
- „Miłość, serce, płęć”,
- „Bajki terapeutyczne”

2) program edukacyjno-wychowawczy:

- „Nie jesteś sam potrzebujemy siebie nawzajem”,
- „Dobre zachowanie przy stole”,
- „Higiena dla maluszków”,
- „Czyścioch”,
- „Zdrowiej i bezpieczniej”.

Dla wychowanków WPOW „Przyjazny Dom” został wprowadzony również program dotyczący kształtowania zainteresowań czytelniczych: w ramach kółka czytelniczego wychowankowie biorą udział w zajęciach „Uczeń w Świecie Wiedzy, Informacji, Komunikacji” prowadzonych przez Bibliotekę Miejską w Tarnowie. W 2010 r. prowadzony był również program wczesnego wspomagania rozwoju dziecka - „Wspomaganie Rozwoju Dziecka od 3 do 6 lat”.

W czasie ferii zorganizowano wypoczynek zimowy dla dzieci szkolnych poprzez udział w zimowiskach, a w okresie wakacji dzieci uczestniczyły w półkoloniach organizowanych na terenie miasta Tarnowa, jak również w zielonych szkołach.

Poza formami zajęć pozalekcyjnych placówka organizowała wychowankom wycieczki, realizując program „Poznaj swój region”, który rozwija zainteresowania i pogłębia wiedzę poprzez zajęcia przyrodnicze, rajdy, ogniska, quizy, konkursy itp. Wychowankowie przez kilka dni zwiedzali Zakopane i jego okolice, skamieniałe miasteczko w Ciężkowicach, zwiedzali ZOO w Krakowie, Muzeum Lotnictwa Kraków – Balice, Redakcję Telewizji Regionalnej w Krakowie, Muzeum Etnograficzne w Tarnowie.

Wychowankowie Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Przyjazny Dom” od trzech lat są gospodarzami organizowanego „Pikniku Rodzinnego”, który ma na celu integrację ze środowiskiem lokalnym. Od roku biorą udział w ogólnopolskim programie „Zachowaj Trzeźwy Umysł” organizowanym przez Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa.

Placówka współpracuje z Pogotowiem Opiekuńczym w ramach prowadzonego projektu profilaktycznego „Alkohol - świat zatopionych marzeń” oraz z Towarzystwem Zapobiegania Patologiom Społecznym. Prowadzona jest również integracja dzieci ze środowiskiem lokalnym poprzez organizowanie występów wychowanków w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz szkołach i przedszkolach. W placówce działa Samorząd Wychowanków, którego organizację określa uchwalony przez dzieci regulamin.

15.6.5. Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie

Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie to koedukacyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego, jedyna w regionie placówka diagnostyczno-kwalifikacyjna, obejmująca całodobową opiekę dzieci w wieku 11-18 lat. Dysponuje 30 miejscami. Dzieci przyjmowane są do placówki na podstawie postanowień sądów rodzinnych lub prośby rodziców. Są to najczęściej dzieci sprawiające różnorodne problemy wychowawcze lub też dzieci, których sytuacja życiowa wymaga interwencji z zewnątrz.

W 2010 r. Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie objęło całkowitą opieką 122 dzieci i młodzieży (w 2009 r. - 94). Od 6 lat placówka jest pomysłodawcą i głównym realizatorem projektu profilaktycznego „Alkohol - świat zatopionych marzeń”, który finansowany jest ze środków budżetowych miasta, a swoim zasięgiem obejmuje placówki oświatowe. W 2010 r. uczestniczyło w nim ponad 550 osób.

W ramach dostosowania placówki do obowiązujących standardów opieki nad dzieckiem nastąpiła zmiana jej lokalizacji. Pogotowie Opiekuńcze zostało przeniesione do części budynku Bursy Międzyszkolnej usytuowanego przy ul. Szarych Szeregów 1 w Tarnowie. Prace remontowe i modernizacyjne zostały zakończone w lipcu 2010 r., a we wrześniu placówka rozpoczęła działalność w nowym lokum. Pogotowie spełnia wszystkie wymagania rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja zadania „Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Szarych Szeregów 1 na potrzeby Pogotowia Opiekuńczego” została sfinansowana ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz środków miejskich i wyniosła 2.297.269 zł.

15.6.6. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Tarnowie

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Tarnowie jest jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, świadcząca pomoc psychologiczną i pedagogiczną w rozwiązywaniu różnorodnych problemów życiowych i trudności wychowawczych dla rodzin adopcyjnych i zastępczych, placówek rodzinnych i rodzin wychowujących własne dzieci.

W 2010 r. Ośrodek zgromadził szczegółowe informacje o 25 dzieciach zgłoszonych do zastępczych rodzinnych form opieki i wychowania, z których 24 zakwalifikował do adopcji. Za pośrednictwem Ośrodka 15 dzieci zostało umieszczonych w zastępczych rodzinnych formach opieki, w tym 12 dzieci w rodzinach adopcyjnych, a 3 dzieci w rodzinach zastępczych niespokrewnionych. 8 dzieci, dla których nie pozyskano odpowiednich kandydatów na rodziców adopcyjnych, zostało zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku Danych o Dzieciach, celem poszukiwania rodzin adopcyjnych na terenie całego kraju i poza jego granicami. Ośrodek pozyskał 61 osób do sprawowania zastępczej opieki rodzinnej, z których 30 osób to kandydaci na rodziców adopcyjnych, 23 osoby to kandydaci na rodziny zastępcze, w tym 11 osób na rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem oraz 8 osób - kandydatów na rodziny zaprzyjaźnione. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy przeprowadził szkolenia dla 94 osób, w tym dla 33 kandydatów na rodziców adopcyjnych, 15 dla kandydatów na rodziców zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem oraz 46 osób pełniących funkcję rodziny zastępczej.

W 2010 r. Ośrodek wydał 27 opinii psychologiczno-pedagogicznych w sprawach opiekuńczych dzieci na zlecenie sądów, MOPS oraz placówek socjalizacyjnych. Organizował i monitorował 41 kontaktów rodzin biologicznych z dziećmi na zlecenie sądu lub na prośbę rodzin zastępczych.

W zakresie poradnictwa rodzinnego Ośrodek prowadził porady psychologiczne, pedagogiczne, prawne, z zakresu udzielania świadczeń socjalnych oraz terapię rodzin, a także dwie grupy wsparcia dla rodzin adopcyjnych oraz rodzin zastępczych.

Ośrodek prowadził działania promujące rodzicielstwo zastępcze dla osieroconych i opuszczonych dzieci. W tym celu prowadził prelekcje dla różnych grup zawodowych, rozprowadzał materiały promocyjne wśród mieszkańców Tarnowa. Na stronie internetowej Urzędu Miasta Tarnowa oraz na stronie Ośrodka umieszczano informacje dotyczące rodzicielstwa zastępczego.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej (ze środków Samorządu Województwa Małopolskiego) Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy zrealizował projekt „Rodzina silna Miłością - Święto Rodziny”. W ramach projektu zorganizowano uroczyste integracyjne wyjazdowe spotkanie rodzin, w tym rodzin adopcyjnych i zastępczych z miasta Tarnowa oraz Diecezji Tarnowskiej w Starym Sączu, w którym udział wzięło 350 osób. Pracownicy Ośrodka prowadzili punkt konsultacyjno-informacyjny o rodzicielstwie zastępczym dla uczestników projektu, w którym udzielali porad i informacji oraz rozprowadzali ulotki, poradniki, informatory promujące rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem.

Ogółem w 2010 r. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Tarnowie świadczył usługi na rzecz 780 osób.

15.6.7. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie

Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie jest placówką o zasięgu ponadgminnym, przeznaczoną dla osób w podeszłym wieku, świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w niej przebywających.

Dom jest przeznaczony dla 87 osób. W ciągu 2010 r. przybyło 26 nowych mieszkańców, zmarło 20 osób, 1 osoba zrezygnowała z pobytu w placówce.

Mieszkańcy Domu korzystali z różnorodnych form terapii zajęciowej, takich jak: muzykoterapia, kulturoterapia, terapia przez sztukę (prace ręczne, rysunek, malarstwo, hafciarstwo). W minionym roku podopieczni Domu brali udział w wielu spotkaniach i imprezach kulturalnych, wśród których należy wymienić.:

- XVI Przegląd Zespołów Kolędniczych Mieszkańców Domów Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- spotkania okolicznościowe z dziećmi i młodzieżą (Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia, Dzień Babci, Dzień Dziadka),
- uroczysta majówka dla mieszkańców Domu, zabawa andrzejkowa,
- wystawa prac malarskich mieszkańca Domu wykonanych w ramach terapii zajęciowej,
- pielgrzymka do Tuchowa na Odpust Maryjny do Sanktuarium Matki Boskiej Tuchowskiej,
- spotkania integracyjne z zaprzyjaźnionymi domami pomocy społecznej: Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie, Dom Pomocy Społecznej w Sieradzy, Dom Pomocy Społecznej w Stróżach.

15.6.8. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa, o zasięgu ponadgminnym, przeznaczonym dla osób przewlekle somatycznie chorych. Przedmiotem działalności jednostki jest świadczenie usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających na poziomie obowiązującego standardu. Dom przeznaczony jest dla osób, które ze względu na stan zdrowia, przebyte choroby nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie przeznaczony jest dla 164 mieszkańców. Obecnie w Domu przebywa 158 osób, w ciągu 2010 r. przybyło 13 osób, zmarło 26 osób, 1 osoba została przeniesiona do innego domu.

Od sierpnia 2010 r. na parterze budynku trwają prace modernizacyjne związane z powstaniem Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego działającego w strukturach Specjalistycznego Szpitala im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie.

17 czerwca 2010 r., w dniu Wspomnienia Świętego Brata Alberta odbyła się uroczystość pożegnalna Sióstr Albertynek, które po blisko 100-letniej posłudze Bogu i ludziom w Domu Pomocy Społecznej opuściły Dom.

Mieszkańcy Domu korzystają z różnorodnych form terapii zajęciowej, które mają charakter grupowy i indywidualny. Największym zainteresowaniem cieszą się: muzykoterapia, biblioterapia, kulturoterapia, spotkania integracyjne ze środowiskiem, grupy wsparcia. Do dyspozycji podopiecznych Domu jest sala gimnastyczna wyposażona w specjalistyczny sprzęt, a także gabinet rehabilitacji i masażu. Zabiegi rehabilitacyjne wykonywane, zarówno w gabinecie, jak i przy łóżku chorego mają na celu usprawnianie, bądź utrzymanie na dotychczasowym poziomie sprawności fizycznej i psychicznej mieszkańców. Wiele lat temu powstało domowe radio „Kwadrans”, które nadal cieszy się dużą popularnością. Codziennie rano zespół redakcyjny składający się z mieszkańców Domu, przygotowuje i emituje audycje radiową.

W 2010 r. mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych brali udział w wielu spotkaniach i imprezach, których współorganizatorem było stowarzyszenie „Srebrne Skronie”, m. in.:

- odwiedziny J.E. ks. Biskupa Władysława Bobowskiego,
- zabawy organizowane z udziałem kleryków Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie oraz wolontariuszy (bal karnawałowy, majówka integracyjno-sportowa, zabawa andrzejkowa),
- XVI Przegląd Zespołów Kolędniczych Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- XXI Regionalny Konkurs na Pisanek Ludową i Plastykę Obrzędową związaną z okresem wielkanocnym, organizowanym w Muzeum Etnograficznym w Tarnowie (wyróżnienie za „Stół Wielkanocny”),
- Msza Św. Prymicyjna celebrowana przez neoprezbiterianów, którzy przez okres swoich studiów w Tarnowie odwiedzali mieszkańców,
- współpraca ze szkolnymi kołami wolontariatu oraz Stowarzyszeniem „Dom Serca”,
- współpraca z instytucjami oświatowymi (szkoły, przedszkola, domy dziecka, ośrodki szkolno-wychowawcze, bursa szkolna),
- udział mieszkańców Domu w ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,

- III Konkurs Plastyczny pt: „Tarnów - moje miasto” z udziałem uczestników Domu Dziennego Pobytu,
- udział w Forum Osób Niepełnosprawnych w Limanowej,
- spotkania integracyjne z zaprzyjaźnionymi domami pomocy społecznej w Sieradzy, Rzuchowej, Karwodrzy, Stróżach oraz Dziennym Domu Pobytu w Tarnowie.

15.6.9. Dom Dziennego Pobytu w Tarnowie

Dom Dziennego Pobytu w Tarnowie (DDP) jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, świadcząca usługi opiekuńcze i rekreacyjno-kulturalne osobom, które ze względu na wiek, stan zdrowia i sytuację życiową wymagają pomocy oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Podstawą skierowania do placówki jest decyzja administracyjna wydana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie.

W 2010 r. z usług Domu Dziennego Pobytu w Tarnowie korzystało 51 osób. Najstarsza podopieczna ma 97 lat, a najmłodszy 32 lata. Usługi proponowane przez DDP są dostosowane do możliwości psychofizycznych podopiecznych i ich potrzeb, w zakresie i wymiarze zgodnym z wydanymi decyzjami administracyjnymi. Podopieczni mogą w placówce przebywać do 8 godzin dziennie. Pobyt jest odpłatny na poziomie kosztów wyżywienia. Zakres usług opiekuńczych dotyczy zapewnienia warunków do bezpiecznego pobytu, wyżywienia oraz udostępnienia urządzeń służących utrzymaniu higieny osobistej. Zróżnicowane formy działalności Domu Dziennego Pobytu w Tarnowie cieszą się dużym zainteresowaniem ich uczestników. Największym powodzeniem cieszyły się imprezy o charakterze kulturalnym, towarzyskim i rozrywkowym. Działalność kulturalno-towarzyska Domu miała na celu kształtowanie pozytywnych relacji interpersonalnych podopiecznych, jak również integrację ze społecznością lokalną. W ramach tej działalności zorganizowano spotkania z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie, Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie, uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II w Tarnowie oraz uczniami placówek oświatowych. W wyniku tej współpracy miały miejsce liczne spotkania, występy, imprezy okolicznościowe, wyjścia do muzeum, kina. Dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania z zakresu terapii zajęciowej, których celem jest pobudzenie i rozwijanie zainteresowań oraz pasji podopiecznych. Codzienna gimnastyka usprawniająca przy muzyce ma na celu podnoszenie sprawności psychofizycznych seniorów. W ramach aktywnych form wypoczynku i rekreacji podopieczni Domu byli na wycieczce autokarowej w Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes w Porąbce Uszewskiej oraz Dębnie, a także Wierzchosławicach na pikniku

W 2010 r. podopieczni Domu brali udział w aktywnych formach wypoczynku oraz imprezach kulturalno-towarzyskich, takich jak :

- zabawy: karnawałowa i andrzejkowa,
- imprezy okolicznościowe (Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, Dzień Kobiet, powitanie lata, kolacja wigilijna, jasełka w wykonaniu młodzieży z tarnowskich szkół),
- piknik integracyjny organizowany w Parku Strzeleckim przez Warsztaty Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II w Tarnowie,
- konkurs plastyczny „Tarnów moje miasto” organizowany przez DPS w Tarnowie.

W ramach profilaktyki zdrowotnej podjęto współpracę z Wydziałem Ochrony Zdrowia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie. Studenci kierunku pielęgniarstwa przeprowadzali edukację zdrowotną na temat procesu starzenia się i starości oraz najczęstszych chorób wieku starczego.

15.6.10. Izba Wyrzeźwień w Tarnowie

W 2010 r. w Izbie Wyrzeźwień zatrzymano do wyrzeźwienia 3.894 osób, w tym 31 nieletnich. Nie przyjęto do wyrzeźwienia 144 osób, z czego 45 osób skierowano do szpitala z uwagi na zagrożenie życia. Aż 77,84% zatrzymanych do wyrzeźwienia stanowiły osoby niepracujące (łącznie z nieletnimi). Największą liczbę stanowiły osoby w przedziale wieku 30-49 lat (1.971 zatrzymań). 1.082 zatrzymań dotyczyło osób bezdomnych, 129 osób zatrzymywano więcej niż 5 razy w roku, w tym 1 osoba zatrzymywana była aż 87 razy. Z każdą osobą zatrzymaną (po wyrzeźwieniu) przeprowadzana była rozmowa o szkodliwości nadużywania alkoholu, a lekarz dyżurny informował o wstępnej diagnozie ewentualnego zagrożenia osoby chorobą alkoholową. Zainteresowani podjęciem leczenia otrzymywali informację o placówkach, w których można podjąć leczenie odwykowe oraz o instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą osobom uzależnionym.

Jedną z najczęstszych przyczyn dowiezienia do wyrzeźwienia stanowiły zakłócenia porządku publicznego (1.176), wywołanie zgorszenia w miejscu publicznym (1.066), zagrożenie życia (993), awantury domowe (694). W przypadku zatrzymań z powodu zagrożenia życia jest to wzrost w stosunku do 2009 r. o 165 zatrzymań (o 21,48%).

15.6.11. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie jest jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa, której zadaniem jest orzekanie o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, na zasadach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 2010 r. złożono 2.723 wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) - w 42% dla odpowiedniego zatrudnienia i w 20% w celu korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Rozpatrując powyższe sprawy, łącznie z postępowaniami wszczętymi z końcem 2009 r., wydano 2.996 decyzji, w tym 2.677 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (o 50 więcej niż w 2009 r.). 1.427 z nich - to orzeczenia wydane po raz pierwszy.

Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród dorosłych mieszkańców Tarnowa są upośledzenia narządu ruchu, a także choroby układu oddechowego i krążenia. Ponadto w 2010 r. złożono 214 wniosków o ustalenie niepełnosprawności dla dzieci, głównie w celu nabycia uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego. Wydano 182 orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych. Przyczyną niepełnosprawności u dzieci były choroby psychiczne, neurologiczne oraz choroby układu oddechowego i krążenia.

15.7. Niepubliczne domy pomocy społecznej

Oprócz domów pomocy społecznej prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta działalność prowadzą dwa niepubliczne domy pomocy społecznej, posiadające stałe zezwolenie od Wojewody Małopolskiego na prowadzenie działalności:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo - w 2010 r. w placówce przebywało 80 pensjonariuszy,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - w 2010 r. w placówce przebywało 17 pensjonariuszy.

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonuje ponadto Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu. Placówka ma charakter ośrodka wsparcia dziennego, zapewnia opiekę dzienną, rehabilitację oraz naukę i uczestnictwo w terapii zajęciowej. Dom ma charakter ponadlokalny. W 2010 r. z jego usług skorzystało 65 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

16. EDUKACJA

16.1. Ogólna charakterystyka

Miasto Tarnów pełni funkcję ponadregionalnego ośrodka edukacji. Jego system oświaty jest bardzo zróżnicowany i zawiera większość placówek, o których mówi ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Obejmuje zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne (liczba tych ostatnich z roku na rok się zwiększa), modyfikuje działalność, modernizuje bazę. Daje możliwość znalezienia swojego miejsca uczniom zdolnym i słabszym, solidnie przygotowuje do podjęcia studiów wyższych, zabiega o wyrównanie szans edukacyjnych. Przedstawia szereg specjalistycznych propozycji dzieciom i młodzieży wymagającym różnych form kształcenia specjalnego, jak również pomaga ukończyć szkołę i zdobyć zawód uczniom ze środowisk zaniedbanych czy patologicznych.

Tabela nr 43: Liczba szkół i placówek oświatowych publicznych, dla których Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym - 2010 r.

Wyszczególnienie	Ilość
Przedszkola	28
Szkoły i zespoły szkół	43
Poradnie	2
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	1
Bursa Międzyszkolna	1
Pałac Młodzieży	1
Tarnowskie Centrum Kształcenia Praktycznego	1
Tarnowskie Centrum Edukacji	1
Ogółem	78

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 44: Liczba szkół i placówek oświatowych niepublicznych - 2010 r.

Wyszczególnienie	Ilość
Punkt przedszkolny	1
Przedszkola	7
Oddziały przedszkolne przy szkołach	2
Szkoły podstawowe	4
Gimnazja	6
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	1
Technika dla młodzieży	1
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży	2
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	6

Uzupełniające licea ogólnokształcące	4
Niepubliczne technika dla dorosłych	1
Szkoły policealne	27
Bursy dla młodzieży	2
Ogółem	64

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

W 2010 r. w tarnowskich szkołach publicznych kształciło się 20.762 uczniów (o 795 uczniów mniej niż w 2009 r.). Spadek dotyczy wszystkich typów szkół. Nie był on jednak tak wysoki, jak prognozowano na podstawie danych demograficznych. Tarnowskie szkoły ponadgimnazjalne cieszą się dużą popularnością wśród młodzieży mieszkającej poza miastem (65% wszystkich przyjętych uczniów). Zmniejszająca się od kilku lat liczba uczniów związana jest głównie z niżem demograficznym. Zjawisko to będzie miało przez najbliższe lata tendencję rosnącą, zwłaszcza w szkołach ponadgimnazjalnych.

Liczba uczniów wg typów jednostek oświatowych publicznych kształtowała się następująco:

- szkoły ponadgimnazjalne - 11.512
- gimnazja - 3.326
- szkoły podstawowe - 5.924
- przedszkola - 3.309

W szkołach niepublicznych kształciło się w 2010 r. średniomiesięcznie 5.600 uczniów (130 średniomiesięcznie uczniów więcej niż w 2009 r.).

Do sześciu przedszkoli niepublicznych, dwóch szkół społecznych, jednego przedszkola specjalnego oraz jednego punktu przedszkolnego w 2010 r. uczęszczało średniomiesięcznie 377 dzieci (w 2009 r. – 352). Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizowało w 2010 r. 904 dzieci 6-letnich i 915 dzieci 5-letnich w 28 przedszkolach publicznych.

W 2010 r. na oświatę Gmina Miasta Tarnowa wydatkowała kwotę 226,5 mln zł, w tym: subwencja oświatowa (z budżetu państwa) wyniosła niespełna 161 mln zł, pozostałe 65,5 mln zł stanowiły środki własne miasta.

16.2. Oferta edukacyjna Tarnowa

W 2010 r. dalszym zmianom podlegał kształt sieci szkół na terenie miasta. Po konsultacjach społecznych zostały dokonane następujące likwidacje lub przekształcenia szkół publicznych:

- z dniem 1 września 2010 r. utworzono XX Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi,
- z dniem 1 września 2010 r. rozpoczął swoją działalność publiczny Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5, w skład którego weszły funkcjonujące placówki, a mianowicie Szkoła Podstawowa Nr 1 i Gimnazjum Nr 1,
- z dniem 31 sierpnia 2010 r. nastąpiło rozwiązanie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 3 i usamodzielnienie XVI Liceum Ogólnokształcącego wchodzącego w jego skład,
- z dniem 31 sierpnia 2010 r. rozwiązano Tarnowskie Centrum Edukacji a wchodzące w jego skład Centrum Kształcenia Ustawicznego usamodzielniało się z dniem 1 września 2010 r. stając się jednostką budżetową,
- z dniem 1 września 2010 r. nastąpiło przekształcenie Pałacu Młodzieży z zakładu budżetowego w jednostkę budżetową,

- z dniem 31 sierpnia 2010 r. zlikwidowano Gospodarstwa Pomocnicze: Zespołu Szkół Budowlanych (włączone w struktury szkoły od 1 września 2010 r. jako Warsztaty Szkolne), Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego, 30 listopada 2010 r. przy Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 (włączone w struktury szkoły od 1 listopada 2010 r. jako Warsztaty Szkolne) oraz 31 grudnia 2010 r. przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych, zgodnie z ustawą o finansach publicznych.

Gmina Miasta Tarnowa kontynuuje czynności w zakresie utworzenia w Tarnowie Wyższej Szkoły Artystycznej. Dąży do utworzenia na terenie miasta Centrum Artystycznego w Zespole Szkół Plastycznych oraz Centrum Budowlanego w Zespole Szkół Budowlanych.

W 2010 r. miały również miejsce zmiany w zakresie funkcjonowania szkół i placówek oświatowych niepublicznych. Na terenie miasta Tarnowa powstały placówki:

- Punkt Przedszkolny „Bajaderka”,
- Niepubliczne Niepłatne Gimnazjum „U Konarskiego”.

W porównaniu do 2009 r. nie funkcjonowały dwie szkoły dla dorosłych w ramach Centrum Nauki i Biznesu Żak: Szkoła Detektywów i Ochrony Rutkowski & Czerwiński oraz Policealna Szkoła Spedycji.

W 2010 r. po raz kolejny wydano informatory z ofertą edukacyjną miejskich placówek oświatowych: „Oferta Edukacyjna tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2010/2011” oraz „Oferta Edukacyjna tarnowskich szkół gimnazjalnych w roku szkolnym 2010/2011”. Oferta szkół, oparta o nowoczesne formy promocji z roku na rok coraz bardziej uwzględnia preferencje młodzieży i jej rodziców oraz zmiany w edukacji, jak również zmiany i potrzeby na rynku pracy.

W 2010 r. odbyły się VII Miejskie Targi Edukacyjne zorganizowane przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa przy współpracy z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy oraz Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Tarnowie, na których zaprezentowano szeroką ofertę tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych. W Targach uczestniczyło ok. 2.000 uczniów z 48 gimnazjów subregionu i miasta, rozdano ok. 700 informatorów. W ramach Targów zorganizowano seminarium i warsztaty dla nauczycieli i młodzieży szkół gimnazjalnych „Orientacja zawodowa kluczem do przyszłości” (koszt: 6.372,45 zł).

W 2010 r., już po raz trzeci, odbyły się Tarnowskie Spotkania Gimnazjalistów w Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2, podczas których szkoły zawodowe prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa przedstawiły w atrakcyjnej formie swój dorobek oraz ofertę kształcenia dla uczniów klas trzecich gimnazjów. Pomocy w wyborze dalszego kierunku kształcenia na terenie miasta udzielali nauczyciele w szkołach, doradcy zawodowi w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Pałacu Młodzieży oraz fachowcy w ramach projektu „Szkolny Ośrodek Kariery - Szansa na sukces SZOK”. W 2010 r. SZOK prowadził doradztwo zawodowe w grupach na terenie szkół. Doradcy obsłużyli: 1.593 uczniów + 376 uczniów korzystających przy komputerze z programów doradczych, 332 rodziców i 78 nauczycieli; psychologdy - 225 uczniów i 14 rodziców. Odbyło się 91 spotkań doradztwa grupowego w szkołach z uczniami, a ponadto 21 - z rodzicami oraz 7 z wychowawcami. Udzielono 578 porad indywidualnych i grupowych. Zorganizowano 63 pogadanki dla uczniów, odbyło się 48 konsultacji z rodzicami i 29 z wychowawcami. Łączna liczba przepracowanych godzin wyniosła: doradcy - 1.680, psychologdy - 157,5.

Gmina Miasta Tarnowa od stycznia 2010 r. przygotowywała się do wcześniejszego posyłania dzieci sześciolletnich do szkoły poprzez organizowanie spotkań z rodzicami dzieci pięcioletnich na terenie przedszkoli, zachęcanie oraz popularyzację informacji na temat

infrastruktury szkół podstawowych (wyposażenie klas, dostosowanie ogrodów - placów zabaw). Oprócz wymaganych warunków szkoły przygotowują bazę opiekuńczo-wychowawczą: zajęcia świetlicowe, żywienie. Równocześnie Urząd wykonał badanie ankietowe sprawdzające stan zainteresowania rodziców wcześniejszym posłaniem do szkoły. W efekcie tych działań liczba sześciolatków w tarnowskich szkołach wzrasta. W roku szkolnym 2009/2010 edukację rozpoczęło dwudziestu najmłodszych uczniów. Obecnie na szkolne zajęcia w Tarnowie uczęszcza ich blisko sześćdziesięciu.

Trwa modernizacja kształcenia zawodowego. W projekcie „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” biorą udział wszystkie szkoły zawodowe w Tarnowie. Planowana liczba uczestników, jaką obejmie projekt to 1.700 uczniów. Na podstawie analizy zawodów dokonanej w szkołach przygotowany został harmonogram realizacji projektu. Projekt zawiera zajęcia dotyczące kompetencji kluczowych realizowanych przez wszystkie lata trwania projektu: matematyka z wykorzystaniem technik informatycznych oraz język obcy branżowy. Ponadto uczniowie nabędą nowe umiejętności zawodowe potwierdzone stosownymi dokumentami np. prawo jazdy, kurs Autocad, barmański, kelnerski.

W roku szkolnym 2009/2010 do szkół ponadgimnazjalnych w Tarnowie przyjęto około 65% uczniów z gmin i powiatów ościennych. Oferta szkół oparta o nowoczesne formy promocji, z roku na rok bardziej uwzględnia preferencje młodzieży i jej rodziców oraz zmiany w edukacji i na rynku pracy.

Na ten bardzo korzystny efekt naboru złożyło się kilka czynników. Istotny wpływ miało uatrakcyjnienie oferty kształcenia w roku szkolnym 2010/2011 w Tarnowie poprzez:

- uruchomienie oddziału międzynarodowego pre IB w II Liceum Ogólnokształcącym - jest to oddział dwujęzyczny wstępny do klasy z programem matury międzynarodowej. Obecnie szkoła ma status szkoły kandydującej. Podczas profesjonalnych warsztatów IBO przeszkolono 6 nauczycieli. Jeżeli II LO otrzyma pozytywną opinię z biura centralnego matury międzynarodowej w Genewie (akredytacja), rozpocznie przygotowywanie uczniów do egzaminów IB od września 2011 r.,
- utworzenie XX Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Integracyjnymi,
- uruchomienie oddziałów dwujęzycznych w Gimnazjum Nr 6,
- uruchomienie nowych kierunków w szkolnictwie zawodowym idących za potrzebami lokalnego rynku pracy m. in. kontynuacja technik logistyk, rozszerzenie fototechnik, technik grafiki komputerowej,
- uruchomienie oddziałów sportowych w Gimnazjum Nr 8 i Nr 11,
- wspomniane wyżej zmiany w sieci szkół.

Liczba programów i projektów edukacyjnych w minionym roku znacznie wzrosła w stosunku do 2009 r., co wydatnie wspiera ofertę edukacyjną miasta Tarnowa na wielu płaszczyznach i czyni ją atrakcyjniejszą. Tym samym podwyższa jakość nauczania oraz poprawia stan bazy. Do najważniejszych realizowanych programów i projektów edukacyjnych na środki zewnętrzne w 2010 r.:

1) projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- „Klucz do sukcesu - nowe kwalifikacje zawodowe” - szkolenia kierowane do pełnoletnich osób, pracujących zawodowo i pragnących nabyć nowe kwalifikacje (projekt zakończony w 2010 r.),
- „Szkolny Ośrodek Kariery - Szansa na sukces SZOK” - projekt mający na celu wyrównywanie szans młodzieży na rynku pracy poprzez wsparcie umiejętności samodzielnego zarządzania swoją ścieżką zawodową (projekt w trakcie realizacji),

- „Krok wyżej, krok dalej” - projekt ma na celu dostosowanie kwalifikacji absolwentów szkół technicznych kształcących się w branży budowlanej do potrzeb tarnowskiego rynku pracy (projekt w trakcie realizacji),
  - „Nauka języków obcych - Twoją szansą na sukces” - celem projektu jest wzrost znajomości języka angielskiego wśród pracowników urzędów administracji publicznej (projekt w trakcie realizacji),
  - „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” - celem projektu jest modernizacja oraz podniesienie jakości kształcenia zawodowego poprzez wsparcie szkół kształcących w Małopolsce w branżach zawodowych (projekt w trakcie realizacji),
- 2) program Comenius „Uczenie się przez całe życie”, którego celem jest rozwijanie wśród młodzieży i kadry nauczycielskiej wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich oraz zrozumienia jej wartości, pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych dla rozwoju osobistego. W ramach programu realizowano projekty: „Imigracja, przeszłość i teraźniejszość, w kierunku większej integracji” (zakończony w 2010 r.) i „Chcę opowiedzieć Ci bajkę” (w trakcie realizacji)
- 3) program Leonardo da Vinci „Uczenie się przez całe życie” - celem programu jest zdobywanie przez młodych ludzi nowych kwalifikacji w czasie staży i praktyk zawodowych oraz doskonalenie swoich umiejętności wg nowoczesnych standardów (w trakcie realizacji),
- 4) program „Młodzież w działaniu” - cel programu to przewyższanie barier, uprzedzeń i stereotypów wśród młodych ludzi, wspieranie ich mobilności oraz promowanie aktywności obywatelskiej (zakończony w 2010 r.),
- 5) siedem projektów w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży,
- 6) program „Radosna Szkoła” w 2010 r. obejmował projekty:
- „Utworzenie szkolnego placu zabaw” (w 6 tarnowskich szkołach podstawowych dostosowano do potrzeb uczniów sześcioletnich place zabaw),
  - „Pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw w szkole” (12 tarnowskich szkół otrzymało środki na zakup pomocy dydaktycznych).

16.3. Szkolnictwo specjalne

Kształcenie specjalne jest specyficzną formą wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z różnorodnymi zaburzeniami zachowania, deficytami rozwojowymi psychofizycznymi lub schorzeniami.

Tabela nr 45: Działania Gminy Miasta Tarnowa w zakresie szkolnictwa specjalnego w latach 2009-2010

Działania	2008	2009	Uwagi
Skierowania do oddziałów integracyjnych			Na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną (PPP) i wniosków rodziców
liczba rozpatrywanych spraw	86	66	
liczba skierowań	62	61	
skierowania do nauczania indywidualnego	151	116	
skierowania do wczesnego wspomagania dziecka w rozwoju	15	13	Na podstawie opinii PPP. W Przedszkolu Publicznym Nr 18 działa Zespół Wczesnego Wspomagania Dziecka w Rozwoju. Łącznie z zajęć wczesnego

			wspomagania korzystało w 2010 r. 43 dzieci w wieku 2-6 lat.
Zespół Szkół Specjalnych dla Nieślyszących i Słabo Słyszających			Na podstawie opinii PPP i wniosków rodziców. Skierowania wydawane są tylko do szkoły podstawowej i gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych naboru dokonuje szkoła.
liczba skierowań	2	7	
skierowania do nauczania indywidualnego	0	1	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy			Na podstawie orzeczeń PPP i wniosków rodziców lub postanowień sądu. Skierowania wydawane są tylko do szkoły podstawowej i gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych naboru dokonuje szkoła.
liczba skierowań	62	62	
skierowania do zajęć rewalidacyjnych.	4	8	
skierowania do nauczania indywidualnego	25	16	
Resocjalizacja			Na podstawie orzeczenia Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nietletnich w Tarnowie. Współpraca z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie - wskazania ośrodków w Polsce: MOW, MOS.
liczba rozpatrywanych spraw	42	39	
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych (MOW)	26	20	
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii (MOS)	2	2	

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 46: Nadzorowane przez miasto placówki zajmujące się szkolnictwem specjalnym w latach 2009-2010

Szkoły/Przedszkola	2009/2010	2010/2011	Uwagi
Oddziały integracyjne			Funkcjonują w: 4 przedszkolach (1, 14, 18, 35), 4 szkołach podstawowych (3, 9, 11), 2 gimnazjach (1, 5, 7) oraz w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych. W 2010 r. otworzono XX LO z Oddziałami Integracyjnymi. Ogółem w oddziałach integracyjnych uczyło się 923 dzieci i młodzieży, a w SP 14 (bez klas integracyjnych) - 5 dzieci z orzeczeniami PPP
liczba oddziałów	47	45	
liczba uczniów niepełnosprawnych	225 + 6	213 + 5	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy			
liczba oddziałów	65	63	
liczba uczniów	379	332	
liczba wychowanków w internacie	169	120	
Zespół Szkół Specjalnych dla Nieślyszących i Słabo Słyszających			
liczba oddziałów	13	13	
liczba uczniów	76	77	

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

16.4. Szkolnictwo wyższe

Tarnów to miasto ludzi młodych. Dzięki rozwijającym się uczelniom wyższym młodzież może zdobywać wiedzę w pobliżu miejsca zamieszkania. W efekcie starań, między innymi władz miasta, szkolnictwo wyższe ma coraz większy wpływ na życie i obraz miasta. Liczba tarnowskich studentów to przeszło 9,5 tys. osób. Władze miasta wspierają projekt utworzenia na bazie istniejących uczelni Akademii Tarnowskiej oraz Wyższej Szkoły Artystycznej.

**Tabela nr 47: Liczba studentów tarnowskich uczelni wyższych
(stan na 31 grudnia 2010 r.)**

Nazwa uczelni	Liczba studentów (studia podyplomowe)
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	4.977 (30)
Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	2.631 (114)
Wyższa Szkoła Biznesu - National Louis University w Nowym Sączu Wydział Zamiejscowy w Tarnowie	754
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie Wydział Zamiejscowy w Tarnowie	85
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Tarnowie	552 (177)
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie	116
Małopolska Szkoła Wyższa w Brzesku Wydział Nauk Stosowanych w Tarnowie	184
Wyższe Seminarium Duchowne	204
Razem	9.503 (321)

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 48: Oferta edukacyjna tarnowskich uczelni wyższych

Nazwa uczelni	Kierunki
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u>
	- Administracja
	- Ekonomia
	- Filologia polska
	- Filologia
	- Chemia
	- Matematyka
	- Ochrona środowiska
	- Fizjoterapia
	- Pielęgniarstwo
- Wychowanie fizyczne	
<u>Studia I stopnia (inżynierskie):</u>	- Elektronika i telekomunikacja
	- Elektrotechnika
	- Informatyka
	- Inżynieria materiałowa
<u>Studia II stopnia (magisterskie):</u>	- Filologia polska
<u>Studia podyplomowe:</u>	- Efektywne użytkowanie energii - audyt energetyczny na potrzeby termomodernizacji oraz oceny energetycznej budynków
W ofercie Uczelni studia stacjonarne i niestacjonarne.	
Nazwa uczelni	Kierunki
Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u>
	- Zarządzanie

w Nowym Sączu Wydział Zamiejscowy w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (inżynierskie):</u> - Inżynieria chemiczna i procesowa <u>Studia podyplomowe:</u> - Aspekty prawne i ekonomiczne w nadzorze właścicielskim - Samodzielne badania marketingowe i społeczne dla pracowników przedsiębiorstw i organizacji non-profit - Zintegrowana komunikacja marketingowa dla firm sektora MSP - Zarządzanie funduszami i projektami europejskimi W ofercie Uczelni studia stacjonarne i niestacjonarne.
--	--

Nazwa uczelni	Kierunki
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie Wydział Zamiejscowy w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u> - Finanse i rachunkowość W ofercie Uczelni studia niestacjonarne.

Nazwa uczelni	Kierunki
Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u> - Zarządzanie - Turystyka i rekreacja - Pedagogika - Ekonomia <u>Studia II stopnia (magisterskie):</u> - Zarządzanie <u>Studia podyplomowe:</u> - Administracja i zarządzanie finansami publicznymi - Controlling - Doradztwo zawodowe i personalne - Komunikacja społeczna i doradztwo personalne - Kwalifikacyjne studium pedagogiczne - Edukacja dla bezpieczeństwa - Logopedia - Reeducacja posturalna - Zarządzanie oświatą - Obsługa ruchu turystycznego dla nauczycieli szkół policealnych - Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami - Rachunkowość i zarządzanie finansami przedsiębiorstw - Wycena nieruchomości - Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy - Zarządzanie firmą - Zarządzanie nieruchomościami - Zarządzanie projektami Unii Europejskiej - Zarządzanie turystyką i rekreacją W ofercie Uczelni studia stacjonarne i niestacjonarne.

Nazwa uczelni	Kierunki
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u> - Pedagogika społeczno-opiekuńcza - Pedagogika społeczno-opiekuńcza z pedagogiką szkolną - Pedagogika z wychowaniem obronnym - Pedagogika z wychowaniem obronnym i wiedzą o społeczeństwie

	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagogika z edukacją dla bezpieczeństwa i wiedzą o społeczeństwie - Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna - Politologia <u>Studia podyplomowe:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Psychospołeczne strategie kierowania i zarządzania zasobami ludzkimi - Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną - Edukacja dla bezpieczeństwa - Socjoterapia - Pedagogika ogólna - Matematyka W ofercie Uczelni studia niestacjonarne.
--	--

Nazwa uczelni	Kierunki
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie	<u>Studia jednolite magisterskie:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Teologia W ofercie Uczelni studia stacjonarne.

Nazwa uczelni	Kierunki
Małopolska Szkoła Wyższa w Brzesku Wydział Nauk Stosowanych w Tarnowie	<u>Studia I stopnia (licencjackie):</u> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagogika Specjalna - Kosmetologia W ofercie Uczelni studia niestacjonarne.

Nazwa uczelni	Kierunki
Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie	<u>Studia jednolite magisterskie:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Teologia W ofercie Uczelni studia stacjonarne.

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa w oparciu o dane z ww. wyższych uczelni

16.5. Pomoc materialna dla uczniów, stypendia i wyróżnienia

Pomoc materialna dla uczniów ma charakter socjalny lub motywacyjny. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym były: stypendium szkolne i zasiłek szkolny. Pomoc materialna przyznawana była również w formie wyprawki szkolnej, zasiłku powodziowego na cele edukacyjne, dożywiania i dowozu do szkoły.

Miasto, w myśl ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), przyznaje szkolne stypendia socjalne, do których uprawnieni są uczniowie będący w trudnej sytuacji materialnej. Wysokość stypendium zależna jest od kryterium dochodowego na jednego członka rodziny i określona jest w regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uchwalonym przez Radę Miejską w Tarnowie (uchwała Nr XXXIV/578/2005 Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa). Jednorazowy zasiłek szkolny, na podstawie ustawy o systemie oświaty, może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Tabela nr 49: Stypendia socjalne przyznane w 2010 r.

Wyplacona kwota stypendium razem z jednorazowymi zasiłkami szkolnymi w okresie styczeń-czerwiec, wrzesień-grudzień	915.267,00 zł
--	---------------

Liczba uczniów, w tym jednorazowy zasiłek szkolny:	1.892
- liczba uczniów	22
- kwota	9.045 zł
Dotacja z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego	651.443,00 zł
Własne środki Gminy Miasta Tarnowa	254.779,00 zł

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Od maja do listopada 2010 r. realizowano Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. Dofinansowanie zakupu podręczników realizowano dla uczniów: w klasach I-III szkoły podstawowej, w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, w klasie II gimnazjum, w klasie II ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasie II ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych oraz uczniów słabo widzących, niesłyszących, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, realizującym obowiązek szkolny lub obowiązek nauki w roku szkolnym 2010/2011. Wielkość dofinansowania zakupu podręczników wynosiła od 170 zł do 370 zł.

W 2010 r. pomoc finansową na zakup podręczników, w wysokości 107.178,33 zł. przyznano 556 uczniom, w tym:

- 285 uczniom szkół podstawowych i 109 uczniom gimnazjum z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- 162 uczniom ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych posiadającym orzeczenie publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego na okoliczność niepełnosprawności, bez względu na kryterium dochodowe.

W 2010 r. miasto wypłaciło również 64 zasiłki powodziowe na cele edukacyjne w łącznej wysokości 64.000 zł. Uprawnionymi do skorzystania z jednorazowego świadczenia pieniężnego w kwocie 1.000 zł byli uczniowie uczęszczający w roku szkolnym 2009/2010 do szkół wszystkich typów (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) oraz dzieci realizujące w roku szkolnym 2009/2010 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, jeżeli ich rodziny zostały zakwalifikowane do otrzymania jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości do 6.000 zł ze środków pomocy społecznej.

W związku z powodzią w maju i czerwcu 2010 r. finansowe wsparcie w takiej postaci było udzielane ze względu na miejsce zamieszkania. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie zakwalifikował łącznie 64 uczniów z 43 rodzin do otrzymania tej formy pomocy.

Przez cały 2010 r. dzieci i młodzież tarnowskich szkół i placówek oświatowych korzystała także z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Łącznie programem zostało objętych 1.447 dzieci i uczniów z 55 placówek (28 przedszkoli, 18 szkół podstawowych, 9 gimnazjów). Posiłki wydawane były w postaci śniadań (38 uczniów) i pełnych obiadów (1.409 uczniów).

Jako zadanie wynikające z art. 17 ustawy o systemie oświaty, realizowany jest dowóz dzieci do szkoły tam, gdzie odległości w ramach obwodów są większe niż wymagają przepisy (ponad 4 km). W roku szkolnym 2010/2011 Gmina Miasta Tarnowa refunduje koszty biletów komunikacji miejskiej 21 uczniom z Gimnazjum Nr 11. Ponadto 78 dzieci niepełnosprawnych ma zapewniony transport do szkół publicznych oraz 5 dzieci do szkół niepublicznych i Specjalnego Ośrodka w Zbylitowskiej Górze. Równocześnie 11 rodziców korzysta ze zwrotu kosztów dowozu dziecka do szkoły. Dowozy realizowane były na podstawie umów z przewoźnikiem i rodzicami.

W 2010 r. miasto dofinansowało koszty zorganizowania wycieczki klasowej dla klasy IIIB w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie za zajęcie I miejsca w regionie południowo-małopolskim „Matematyka bez granic”.

W roku szkolnym 2009/2010 25 uczniów (24 uczniów z 19 szkół publicznych oraz 1 uczeń ze szkoły niepublicznej) otrzymało stypendia Prezesa Rady Ministrów.

Na początku 2010 r., zgodnie z ustawą o systemie oświaty, 97 uczniów spośród 156 kandydatów zgłoszonych przez dyrektorów 28 jednostek oświatowych otrzymało stypendium za szczególne osiągnięcia naukowe, sportowe, artystyczne i pracę na rzecz środowiska lokalnego. Jednorazowa kwota 2.000 zł została wypłacona nagrodzonym w szkołach, do których uczęszczali w roku szkolnym 2008/2009 i gdzie zainteresowani składali wnioski. Oceny wniosków i wyłonienia kandydatów do w/w stypendium dokonał dyrektor jednostki wraz z członkami Szkolnej Komisji Stypendialnej.

W październiku 2010 r. po raz czwarty rozstrzygnięto Konkurs o Nagrodę im. Tadeusza Tertila. Inicjatywa ta realizowana jest wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie. Nagrodę przyznaje się za najlepszą pracę dyplomową (magisterską i licencjacką) o tematyce związanej z miastem Tarnowem lub Powiatem Tarnowskim, obronioną w roku akademickim, w którym odbywa się konkurs. Mogą o nią ubiegać się absolwenci małopolskich szkół wyższych, zamieszkali na stałe w Tarnowie lub w powiecie tarnowskim. Rok 2010 przyniósł zmiany w Regulaminie Nagrody - w kategorii prac magisterskich wprowadzono dwie dziedziny: humanistyczno-społeczną i techniczno-przyrodniczą oraz zwiększono pulę środków z 5.000 zł do 8.000 zł.

16.6. Kadry i ich doskonalenie

W 2010 r. w tarnowskich jednostkach oświatowych zatrudnionych było 2.729 nauczycieli (etaty kalkulacyjne), w tym 15 etatów kalkulacyjnych przyznanych na nauczania indywidualne. Spośród zatrudnionych nauczycieli 80% stanowią nauczyciele posiadający stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

Do Urzędu Miasta Tarnowa zgłosiło się w ciągu ostatniego roku 380 nauczycieli poszukujących pracy. Osoby te zarejestrowały się w programie pozwalającym dyrektorom szkół i placówek oświatowych na samodzielne wyszukiwanie ofert opublikowanych na stronach portalu EduNet - systemu wspomagania zarządzania edukacją (o czym w dalszej części Raportu). Dzięki tej aplikacji kilkanaście osób znalazło zatrudnienie.

W 2010 r. komisje egzaminacyjne powołane zarządzeniami Prezydenta Miasta Tarnowa przeprowadziły 94 egzaminy dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy na stopień nauczyciela mianowanego, wydano tyleż samo aktów nadania stopnia awansu zawodowego na ten stopień. Zorganizowano również 8 konkursów na stanowiska dyrektorów szkół i placówek.

Tarnowski samorząd dba o nagradzanie najlepszych nauczycieli poprzez: Nagrody Prezydenta Miasta Tarnowa, rekomendacje Prezydenta Miasta Tarnowa do nagród Ministra Edukacji, Kuratora Oświaty oraz odznaczeń (np. Medal Komisji Edukacji Narodowej). Od 2009 r. organizowany jest konkurs na „Najlepszego wychowawcę roku”, w którym przyznawane są nagrody za programy wychowawcze.

Tabela nr 50: Nagrody, odznaczenia i wyróżnienia pracowników oświaty w 2010 r.

Rodzaj wyróżnienia	Ilość przyznanych
Nagrody Prezydenta Miasta Tarnowa	117

Rekomendacje Prezydenta Miasta Tarnowa do nagród Ministra Edukacji	12
Rekomendacje Prezydenta Miasta Tarnowa do nagród Kuratora Oświaty	6
Rekomendacje Prezydenta Miasta Tarnowa do odznaczeń, medali	99
Najlepszy wychowawca roku 2010	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Systematycznie zwiększana jest kwota na dodatki leżące po stronie samorządu: motywacyjny, funkcyjny, specjalny, za wychowawstwo. W 2009 r. priorytetem w zakresie motywowania nauczycieli było wychowanie, natomiast w 2010 r. przy przyznawaniu dofinansowania określono preferowane specjalności, takie jak: pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, specjalności związane z kształceniem w klasach integracyjnych i specjalnych, przedmioty zawodowe.

Wyrazem dbałości Gminy Miasta Tarnowa o kadry w oświacie jest miejski system wspierania oraz doskonalenia nauczycieli tarnowskich szkół i placówek oświatowych. Ma on na celu motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Poprzez permanentne doskonalenie zawodowe kadry możliwe jest skuteczniejsze wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju i rozwiązywaniu ich problemów, a także utrzymanie wysokiej jakości kształcenia.

Miejski system wspierania oraz doskonalenia nauczycieli tarnowskich szkół i placówek oświatowych obejmuje Tarnowską Inicjatywę Oświatową e-ducaTIO oraz modernizację systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół zawodowych.

Integralną i nowoczesną część miejskiego systemu wspierania oraz doskonalenia nauczycieli tarnowskich placówek oświatowych stanowi Tarnowska Inicjatywa Oświatowa Urzędu Miasta Tarnowa oraz Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie e-ducaTIO.

Tarnowska Inicjatywa Oświatowa e-ducaTIO skonstruowana została przy uwzględnieniu powiązań funkcjonalnych, z których najistotniejszymi obszarami współpracy są: lokalne środowisko edukacyjne oraz struktury samorządu wojewódzkiego.

System opiera się na trzech elementach:

- wsparciu przedmiotowym,
- wsparciu personalnym,
- wsparciu przywarsztatowym.

Uzupełnieniem są elementy wsparcia organizacyjnego. Podstawę funkcjonowania e-ducaTIO stanowi Zespół Liderów Przedmiotowych miasta Tarnowa. Miejschem jego spotkań (szkoleń i wspólnej pracy) są miejskie placówki edukacji szkolnej oraz Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie (MCDN ODN).

Model Tarnowskiego Lidera Przedmiotowego uwzględnia osiem obszarów zadań:

- diagnozowanie potrzeb środowiska i planowanie własnej pracy,
- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem,
- inspirowanie nauczycieli do podejmowania działań innowacyjnych,
- doskonalenie własnego warsztatu pracy,
- współpraca z instytucjami i organizacjami oświatowymi,
- współpraca z Urzędem Miasta Tarnowa oraz MCDN ODN w Tarnowie,
- wspieranie nauczycieli w tworzeniu i doborze programów nauczania i podejmowanie działań na rzecz tarnowskiego środowiska oświatowego.

W ramach Tarnowskiej Inicjatywy Oświatowej w 2010 r. odbyły się (i zarazem wpisały na stałe w kalendarz e-ducaTIO) m. in.:

- Dni Niemieckie w Tarnowie - dwudniowy cykl spotkań wykładów i szkoleń, popularyzujący kulturę i język niemiecki,
- Międzyszkolny Festiwal Teatrzyków Anglojęzycznych popularyzujący język angielski i kulturę anglojęzyczną wśród uczniów tarnowskich gimnazjów, a także przedstawiający możliwości efektywnego wykorzystania metod nauczania opartych na technikach teatralnych w procesie nauczania języków obcych.

„Modernizacja Systemu Doskonalenia Kadr Szkół Zawodowych w Małopolsce” to projekt systemowy Województwa Małopolskiego z działania 9.4 POKL, współfinansowany ze środków europejskich w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany przez Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli wśród nauczycieli i dyrektorów szkół zawodowych w Małopolsce. W projekcie uczestniczy również Gmina Miasta Tarnów.

Projekt ma na celu dostosowanie kwalifikacji kadr szkół zawodowych do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju Małopolski w zakresie kształcenia zawodowego. Projekt realizowany będzie w latach 2010-2014, a swoim zakresem obejmuje w szczególności:

- przygotowanie szkół i nauczycieli do wdrażania podejścia modułowego,
- przygotowanie jednostek samorządu terytorialnego do wspierania realizacji programów rozwojowych szkół,
- zbudowanie systemu doskonalenia nauczycieli szkół zawodowych,
- przygotowanie trenerów szkolnych z przedmiotów ogólnokształcących do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z uczniami i szkolących innych nauczycieli w tym zakresie,
- przygotowanie nauczycieli do egzaminowania w specjalnościach w zawodzie nadających kwalifikacje na terenie całej Unii Europejskiej.

W maju 2010 r. w MCDN ODN w Tarnowie odbyła się konferencja promująca projekt z udziałem dyrektorów szkół, przedstawicieli pracodawców, organizacji pracodawców oraz jednostek samorządu terytorialnego z powiatów tarnowskiego, bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego oraz miasta Tarnowa. We wrześniu z kolei przeszkolono powiatowych koordynatorów projektu. Wypracowano sieć współpracy oraz doskonalono umiejętności kierowania projektem i oceny Programów Rozwojowych Szkół. Jako pierwsi w województwie zostali przeszkoleni nauczyciele zawodu (20 osób). W Tarnowskim Centrum Kształcenia Praktycznego zorganizowano kurs „Eksploatacja i dozór instalacji i urządzeń elektrycznych SEP”, zakończony egzaminem. W projekcie biorą udział wszystkie tarnowskie szkoły zawodowe.

16.7. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo, programy edukacyjno-wychowawcze

Od 2003 r. Urząd Miasta Tarnowa podejmuje systemowe działania z zakresu wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży na terenie Tarnowa współpracując przede z wszystkim z koordynatorem działań w tym zakresie - Specjalistyczną Poradnią Profilaktyczno-Terapeutyczną, a także Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz wszystkimi instytucjami w mieście, którym problematyka ta jest bliska. Systemowe działania polegają na następujących działaniach:

- analiza i diagnoza sytuacji wychowawczej, edukacyjnej (raporty, informacje),

- organizowanie miejskich konferencji dot. wychowania i profilaktyki zagrożeń, których celem jest pokazanie istotnych problemów, obszarów wspólnego działania, wytyczenie priorytetów i zadań na dany rok szkolny oraz okresowe podsumowanie aktywności (wiosna, jesień),
- realizowanie priorytetów wychowawczych i zadań z nich wynikających,
- doskonalenie zawodowe dyrektorów i kadry pedagogicznej w relacji do uczniów i w zakresie współdziałania z rodzicami,
- poszukiwanie środków finansowych na realizowanie powyższych celów (wnioski: projekty edukacyjno-wychowawcze).

W 2010 r. opracowano szereg informacji i sprawozdań z monitoringu zagadnień z zakresu edukacji dot. wieloletnich przedsięwzięć miejskich, m. in.:

- informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy miasta Tarnowa w roku szkolnym 2009/2010,
- informacja dot. monitorowania realizacji Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008-2013 za 2009 r.,
- sprawozdanie z monitoringu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w 2009 r. w ramach Programu działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2007-2010,
- opracowanie ankiety i materiałów do raportu z monitoringu Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa za 2009 r.,
- informacja dotycząca realizacji „Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” za lata 2003-2010 z propozycjami zagadnień do kontynuacji programu w latach następnych.

W 2010 r. zorganizowano 11 konferencji miejskich i 4 szkolenia z zakresu m. in. różnorodności form edukacji oraz wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży.

W ramach systemowych działań, mających na celu wychowanie i profilaktykę zagrożeń, monitorowano czas wolny dzieci i młodzieży. Dąży się do szerszego udziału młodych w różnorodnych wartościowych propozycjach pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym na osiedlach mieszkaniowych. Istotną rolę w tej dziedzinie odgrywa Pałac Młodzieży. W 2010 r. na zajęcia do tej placówki uczęszczało 2.527 wychowanków stałych zorganizowanych w 144 grupach. Liczba uczestników okazjonalnych wyniosła 5.724 osób, przy średniej frekwencji na zajęciach wynoszącej 84%. Pałac Młodzieży w 2010 r. zorganizował 71 imprez (konkursy, zawody, przeglądy itp.) dla 8.155 uczestników. Ponadto 1.918 wychowanków Pałacu Młodzieży wzięło udział w 177 imprezach zewnętrznych (konkursy, zawody, przeglądy itp.). W Pałacu Młodzieży prowadzone są zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych, podopiecznych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, wreszcie wychowanków Domu Dziecka i Zakładu Poprawczego oraz seniorów. Pałac Młodzieży był pierwszą w Polsce placówką wychowania pozaszkolnego, która otworzyła zajęcia z dogoterapii dla dzieci niepełnosprawnych. W Pałacu Młodzieży swoją siedzibę ma Młodzieżowa Rada Miejska w Tarnowie.

W 2010 r. na terenie Tarnowa rozpoczęła funkcjonowanie nowa placówka organizująca wolny czas młodym mieszkańcom miasta - Młodzieżowy Ośrodek Rozwoju Społecznego Stowarzyszenia "U Siemachy", podległy pod Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej.

W roku szkolnym 2009/2010 oraz 2010/2011 kontynuowano systemowe działania miasta Tarnowa w zakresie wychowania i profilaktyki zagrożeń z naciskiem na pogłębienie

współpracy z rodzicami i wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły/placówki. Przyjęto jeden priorytet - doskonalenie współpracy z Radami Rodziców i rodzicami oraz zapraszanie ich do większego uczestnictwa w miejskich przedsięwzięciach.

Ponownie podjęto tematykę realizacji obowiązku szkolnego i nauki, rozwiązywania problemu wagarów oraz zagadnienia profilaktyki zagrożeń mających na uwadze bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w sposób adekwatny do nowych wyzwań społecznych.

Realizowane w 2010 r. działania priorytetowe obejmowały:

1) Wspomaganie rodziny przez szkołę i Kościół

Zakończono kilkuletni cykl pogłębienia dialogu z Radami Rodziców (2007-2010) w zakresie większego włączania się w wychowanie dzieci. W 2010 r. odbyło się warsztatowe spotkanie instytucji (Urząd Miasta Tarnowa, przedstawiciele Kurii Diecezjalnej, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna) z Radami Rodziców szkół ponadgimnazjalnych oraz XVI Miejska Konferencja „Współpraca szkoły/placówki z Radą Rodziców” dla dyrektorów szkół i przedstawicieli instytucji wspierających szkołę. Powyższy cykl to swego rodzaju nowość. Pełne wykorzystanie tej możliwości konstruktywnego dialogu i współdziałania jest procesem długofalowym, którego podjęcie stało się koniecznością w dobie zmian i rozmaitych wyzwań. Wymaga wzajemnego słuchania, zrezygnowania ze sztywnych stanowisk i poszukiwania dobrych rozwiązań oraz konsekwencji w realizacji przedsięwzięć.

2) Wspieranie przedsiębiorczości i samodzielności uczniów

To wspieranie nabywania doświadczenia zawodowego przez młodzież w formie staży, praktyk zawodowych i pracy sezonowej. Miasto popiera wszelkie formy aktywności w ramach wolontariatu: akcje charytatywne na rzecz ludzi chorych, starszych, termalnie chorych, dotkniętych przez żywioły, poszkodowanych w wypadkach, pomoc zwierzętom okrutnie potraktowanym przez los (XVIII Finał WOŚP, akcja na rzecz Stanisława Skiby, poszukiwanie dawców szpiku kostnego dla chorych na białaczkę Stowarzyszenia „Kropla”, „Poła nadziei”, Domowe Hospicjum przy parafii Świętej Rodziny, tworzenie Szkolnych Kół „Caritas”, Akcja „Ciepły i spokojny sen” dla rodzin dotkniętych powodzią Towarzystwa Powszechnej Pomocy „Serce”, V Tarnowska Akcja Charytatywna „Przemów ludzkim gestem” (ZSEO).

Urząd Miasta Tarnowa wspiera pozytywnie ukierunkowaną aktywność młodzieży i włączanie jej w procesy decyzyjne. Pomaga w rozwijaniu szkolnych programów kształcenia postaw przedsiębiorczych, przy aktywnym udziale lokalnego biznesu i we współpracy z przedsiębiorcami tworzy środowisko dla wymiany wiedzy i doświadczeń (np. „Młodzież w działaniu”).

W kwietniu odbyła się lekcja wiedzy o społeczeństwie z Prezydentem Miasta Tarnowa, której organizatorem była Młodzieżowa Rada Miejska. Spotkanie poświęcono działalności młodych ludzi w samorządzie i administracji oraz wymianie poglądów pomiędzy młodzieżą a Szefem Samorządu. Wzięli w nim udział przedstawiciele gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.

W listopadzie miały miejsce IV Międzynarodowe Dni Samorządności Uczniowskiej, których tematem przewodnim były „Subkultury młodzieżowe”.

Radni Młodzieżowej Rady Miejskiej II kadencji w 2010 r. podejmowali szereg projektów na rzecz rówieśników, np.: warsztaty „Ferie z teatrem”, „Warsztaty taneczne z kulturą Hip-Hop”, „Starsi koledzy pomagają młodszym”. Uczestniczyli w Młodzieżowej Akcji

Obywatelskiej „20 lat wspólnie”, upamiętniającej 20. rocznicę pierwszych wyborów samorządowych w Polsce, przygotowywali własne propozycje z okazji 680. rocznicy lokacji miasta Tarnowa.

W 2010 r., wzorem lat ubiegłych, realizowane były przedsięwzięcia dla uczniów zdolnych:

- Innowacyjny systemowy projekt Samorządu Województwa Małopolskiego „DiAMEnT - dostrzec aktywizować możliwości, energię, talenty”, którego celem jest stworzenie systemu pracy z uczniami zdolnymi. Jego kluczowym działaniem jest organizacja Powiatowych Ośrodków Wspierania Uczniów Zdolnych dla uczniów wyłonionych drogą diagnozy uzdolnień. Ośrodki tworzone są we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego we wszystkich powiatach i gminach województwa małopolskiego. Zajęcia z najzdolniejszymi uczniami prowadzone są przez specjalnie przygotowanych nauczycieli i obejmują przedmioty: matematykę, język angielski, technologie informacyjno-komunikacyjne i przedsiębiorczość. W Tarnowie utworzono 10 ośrodków uczniów zdolnych, które objęły 403 uczniów w 24 grupach.
- Realizacja zajęć dodatkowych dla uzdolnionych uczniów tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych (umowa z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Tarnowie), obejmujących wykłady i ćwiczenia z matematyki, chemii, fizyki oraz informatyki. Celem tych zajęć było przygotowanie uczniów do uczestnictwa w olimpiadach przedmiotowych oraz nawiązanie współpracy z uczelnią.

Tabela nr 51: Zajęcia dodatkowe dla uczniów zdolnych w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009	2010
Liczba uczniów	241	303
Liczba szkół	14	8
Liczba godzin	480	528
Wydatkowana kwota	40.740	44.080

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

- Tarnowska Akademia Młodych - nowe przedsięwzięcie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie. Od września 2010 r. do maja 2011 r. dla najmłodszych organizowane są odpłatne interaktywne wykłady z różnych dziedzin nauki: humanistyki, matematyki, ekologii, techniki, chemii, ekonomii, psychologii, archeologii oraz medycyny i promocji zdrowia.
- Prezydent Miasta Tarnowa objął swym patronatem drużynę „MoneyTalks” w składzie: Mateusz Czekalski i Paweł Pikul z klasy matematyczno-informatycznej Lileum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie, która wygrała konkurs „Europe Banks in Action Challenge 2010”.

3) Profilaktyka i bezpieczeństwo

W konkretnych sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją nauczyciele szkół i placówek oświatowych działają w oparciu o międzyresortowy „Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży”. Każda szkoła posiada program wychowawczy i profilaktyki zagrożeń oraz reguły postępowania obowiązujące w jej życiu społecznym zawarte w statucie (w tym szkolny system oceniania, nagród i kar). W ciągu roku systematycznie odbywały się spotkania warsztatowe Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z pedagogami szkolnymi (praktyczna realizacja postępowania w trudnych sytuacjach).

Przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa w 2010 r. w tarnowskich szkołach i przedszkolach realizowano szereg programów z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i agresji. Objęto nimi ok. 7.200 uczniów, 500 nauczycieli oraz 2.900 rodziców. Wszystkie były propozycjami dyrektorów i pedagogów tarnowskich szkół i placówek oświatowych. Po raz dziesiąty dzieci i młodzież wzięły udział w jubileuszowej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł” (1.400 uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 1, 9, 11, z Gimnazjum Nr 6, 7, Zespołu Szkół Sportowych, Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przyjazny Dom”, Pałacu Młodzieży).

W 2010 r. dwie tarnowskie szkoły otrzymały certyfikaty:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 - szkoła otrzymała certyfikat „Szkoły Promującej Bezpieczeństwo” w ramach Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa. Certyfikat ten jest przyznawany przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie. Oceniano nie tylko działania profilaktyczno-wychowawcze realizowane przez szkołę, ale i obszar organizacyjny i infrastrukturalny, które to również stanowią o poczuciu bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły,
- Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 11 im. Marii Dąbrowskiej jako pierwsza w Tarnowie otrzymała certyfikat „Szkoły Bezpiecznego Internetu” przyznawanego w ramach programu profilaktyczno-edukacyjnego prowadzonego przez Fundację Kidprotect.pl i Grupę TP pod patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej, Rzecznika Praw Dziecka i Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.

Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie realizowało V edycję projektu profilaktycznego „Alkohol - świat zatopionych marzeń” dla placówek zajmujących się młodzieżą zagrożoną wykluczeniem.

17. KULTURA

Tarnów to bardzo prężny ośrodek kulturalny - ze znakomitymi tradycjami i z ugruntowaną pozycją na kulturalnej mapie Polski. Tarnów to miasto niezwykłych wydarzeń kulturalnych, imprez plenerowych, kameralnych, prezentacji plastycznych.

W 2010 r. w Tarnowie miały miejsce ważne, ogólnopolskie i międzynarodowe, wydarzenia artystyczne, współorganizowane i współfinansowane przez miasto:

- Tarnowska Nagroda Filmowa,
- Art-Fest,
- Ogólnopolski Festiwal Komedi „TALIA”,
- Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Dozwolone do 21”,
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Odnalezionej,
- Ogólnopolski Festiwal Laureatów Konkursów Muzycznych „Tydzień Talentów”,
- Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z nami”,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego „KLASA-LELIWA”,
- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich "Galicjaner Sztetl",
- Tarnów International Jazz Contess,
- Ogólnopolski Festiwal Muzyki Chóralnej „Sacra Ecclesiae Cantio - Tarnów 2010”.

W Tarnowie widoczne jest liczne środowisko plastyczne, którego przedstawiciele wystawiają nie tylko w kraju, ale dali się też poznać w wielu innych krajach. Prace tarnowskich artystów-plastyków prezentowane były w USA, Niemczech, Belgii, Holandii, Brazylii, Francji.

W Tarnowie działają dwa chóry katedralne o międzynarodowej renomie: chłopięcy „Pueri Cantores Tarnovienses” i dziewczęcy „Puellae Orantes” (w 2010 r. obchodził 25-lecie działalności), Tarnowska Orkiestra Kameralna, Tarnowski Chór Gos.pl., zespół wokalny MONK, Zespół Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy”.

Miasto w ciągu całego 2010 r. współorganizowało i współfinansowało wiele imprez kulturalnych, koncertów, wystaw organizowanych w Tarnowie, wśród których wymienić można:

- 1) XIII Dzień Judaizmu w kościele katolickim: 17 stycznia Tarnów stał się gospodarzem i zarazem europejską stolicą dialogu kultur i religii. W programie znalazły się m. in.: seans filmowy, koncert muzyki klezmerskiej, wystawa, modlitwa na kirkucie i przy Bimie, koncert kantora Azi Schwartz’a z Jerozolimy z towarzyszeniem tarnowskiego chóru „Pueri Cantores Tarnovienses” z Tarnowską Orkiestrą Kameralną.
- 2) United Europe Jazz Festiwal: od 28 kwietnia do 1 maja w Polsce, Czechach, na Węgrzech i Słowacji odbywała się równocześnie impreza organizowana przez partnerów z miast: Tarnów, Salgotarjan (Węgry), Hradec Kralove (Czechy) oraz Bańska Bystrica (Słowacja). Celem przedsięwzięcia było upamiętnienie momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej oraz promocja artystów jazzowych z poszczególnych miast.
- 3) Wręczenie Flagi Honorowej Rady Europy: 26 czerwca na tarnowskim Rynku została uroczystie przekazana Tarnowowi Flaga Europejska. Z tej okazji zaprezentowano „Orędzie Pokoju dla Świata” w wykonaniu Chóru i Orkiestry Symfonicznej Capella Tarnoviensis.

Podczas tej imprezy przyznano Nagrody Miasta Tarnowa: w dziedzinie upowszechniania kultury (Restauracja „BombayMusic”), „Mecenas Kultury Tarnowa” (Azoty Tarnów), Nagrodę Honorową (ks. prof. Andrzej Zajac). Wręczone zostały również nagrody jubileuszowe, którymi wyróżnieni zostali: Pan Zbigniew Kłopocki (jubileusz 55-lecia pracy artystycznej), Ks. Władysław Pachota i Pani Aleksandra Topor (jubileusz 25-lecia działalności Dziewczęcego Chóru Katedralnego „Puellae Orantes”), Pan Tomasz Antoni Żak (30-lecie pracy artystycznej), Pan Witold Pazera (jubileusz 30-lecia pracy artystycznej), a także Państwo Teresa Kaban i Henryk Błażej (w uznaniu ogromnych zasług dla propagowania wysokiej kultury muzycznej), Pani Alicja Miśtak (za wieloletnią pracę i zaangażowanie w działalność Chłopięcego Chóru Katedralnego „Pueri Cantores Tarnovienses”), Pan dr Jacek Kucaba (w uznaniu imponującego dorobku w twórczości plastycznej).

- 4) Zderzenia 2010: od 10 do 11 lipca odbywał się po raz kolejny cykl imprez, który jest okazją do ukazania mieszkańcom, jak i zaproszonym gościom, wszystkiego co najlepiej kojarzy się z Tarnowem - zabytków, kultury i osiągnięć. Ze względu na stan powodziowy, jaki miał miejsce w Tarnowie w czerwcu, wydarzenie to zostało przeniesione na lipiec (w bardzo okrojonej formie). Podczas imprezy odbyły się koncerty plenerowe: piosenek Marka Grechuty „Magia Obłoków” (piosenki śpiewali m. in. Renata Przemyk, Jacek Wójcicki, Anna Treter, zespół MONK i „Dzień Dobry”), zespołu HEY, „Saluminesia” oraz Tarnowskiej Sceny Rockowej (m.in. Totentanz, Ziyo, Cave, Bardzo Orkiestra). Wspólnie z Zarządem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża oraz Klubem Honorowego Dawcy Krwi przy Tarnowskich Azotach podczas koncertów przeprowadzono zbiórkę datków dla powodzian.

- 5) 3th Tarnów International Jazz Contest: 27-30 października po raz trzeci odbył się festiwal, który od początku istnienia prezentuje różnorodne klimaty i style jazzowe. Gośćmi tegorocznej edycji były takie gwiazdy jak m.in. Jan Ptaszyn Wróblewski, Adam Pierończyk, Krystyna Stańko, Jarosław Bothur. Popularyzacja jazzu w wykonaniu najwybitniejszych światowych i polskich artystów oraz wsparcie edukacji i promocji młodych muzyków rozpoczynających swoją karierę na scenie jazzowej, to główne cele Festiwalu. W ramach festiwalu odbywa się również konkurs dla zespołów jazzowych oraz warsztaty, na które zapraszani są młodzi muzycy pragnący poszerzyć swoją wiedzę i umiejętności improwizacji jazzowej.
- 6) Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie, w związku z 680. rocznicą lokacji miasta, 2010 r. obchodzony był w Tarnowie jako „Rok miasta Tarnowa”. W „Słodkich urodzinach miasta” 7 marca na tarnowskim Rynku uczestniczyło około tysiąc najmłodszych mieszkańców. Rocznica była także okazją do wydania „Encyklopedii Tarnowa” redagowanej przez ponad 200 autorów.

17.1. Miejskie instytucje kultury i ich działalność

17.1.1. Tarnowskie Centrum Kultury

Tarnowskie Centrum Kultury w 2010 r. zorganizowało:

- 2.775 spotkań edukacyjnych i zajęć stałych (z udziałem 436 osób),
- 35 koncertów i imprez kabaretowych (9.194 widzów),
- 10 wystaw (4.824 odwiedzających),
- 27 imprez filmowych (3.977 uczestników),
- 1.352 seanse w kinie „Marzenie” (112.625 widzów),
- 16 imprez współorganizowanych (15.435 uczestników).

Ogółem w przedsięwzięciach organizowanych przez Tarnowskie Centrum Kultury wzięło udział 146.491 osób (w porównaniu do 2009 r. wzrost o 4%).

W Tarnowskim Centrum Kultury w ramach edukacji kulturalnej działają:

- Szkoła Muzyków Rockowych „S.M.Rock” - jedna z niewielu w Polsce, oferująca aktualnie naukę we wszystkich podstawowych klasach instrumentalnych: śpiew, gitara, bas, instrumenty klawiszowe, perkusja,
- Autorska Pracownia Plastyczna Witolda i Elżbiety Pazerów,
- „PracOFFnia - Animacja Czasu Wolnego” - cykle 1, 2, 3-dniowych warsztatów z zakresu rękodzieła artystycznego,
- „CineMarzenie” - cykl projekcji kina niekomercyjnego, filmów ambitnych i wyróżnionych na najlepszych festiwalach. Projekcjom towarzyszą spotkania i dyskusje.

W maju 2010 r. odbyła się 24. Tarnowska Nagroda Filmowa, najstarsza po Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni impreza związana z polskim filmem.

W ramach Tarnowskiej Nagrody Filmowej w 2010 r. przeprowadzono:

- 15 projekcji filmów konkursowych z udziałem ponad 2.935 widzów,
- 11 projekcji dla dzieci w ramach projektu „Kino Młodego Widza” z udziałem 1.747 widzów,
- 11 spotkań i wykładów z udziałem 400 słuchaczy
- 8 projekcji specjalnych z udziałem 330 widzów,

- 9 spotkań z twórcami filmów prezentowanych na Festiwalu z udziałem 354 słuchaczy.
- 5 imprez festiwalowych (m.in. Gala Wręczenia Nagród, recital, koncerty, wystawy, wieczór klubowy) z łącznym udziałem 2.297 widzów,
- 3 projekcje plenerowe z udziałem 250 widzów.

Tarnowską Nagrodę Filmową uświetniło swoją obecnością wielu wybitnych aktorów, reżyserów, ludzi filmu, teatru i telewizji, m. in.: Ewa Błaszczyk, Jerzy Stuhr, Maciej Stuhr, Jacek Głomb, Małgorzata Bulanda, Marian Dzięciel, Bartosz Topa, Robert Więckiewicz, Katarzyna Rosłaniec, Anna Karczmarczyk, Wojciech Kilar i wielu innych.

Koszt organizacji Tarnowskiej Nagrody Filmowej zamknął się kwotą 484.709,97 zł (w tym środki pozyskane m. in. z: Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Stowarzyszenia Filmowców Polskich).

W 2010 r. Tarnowskie Centrum Kultury dokonało kilku znaczących inwestycji, które wpłynęły na jakość i komfort klientów. Wśród nich wymienić należy zakup projektora cyfrowego umożliwiającego wyświetlanie filmów w najnowszej technologii 3D oraz remont siedzeń na widowni w kinie „Marzenie”.

17.1.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie

Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) jako lokalne centrum informacji, edukacji i kultury obsługuje czytelników poprzez sieć 11 filii i 8 działów udostępniania zbiorów oraz wykonuje zadania biblioteki powiatowej dla powiatu ziemskiego obejmując zasięgiem działania 16 bibliotek gminnych i ich filii (łącznie 64 placówki).

Przy Czytelni Naukowej działa Małopolskie Euro Info - Punkt Informacji Europejskiej, który gromadzi i udostępnia na miejscu materiały informacyjne o tematyce unijnej - książki oraz różnego rodzaju broszury. Poprzez Internet prenumeruje codzienny serwis prasowy Euro PAP.

W największych działach MBP, tj. Wypożyczalni dla Dorosłych i Czytelni Naukowej, w ramach realizacji porozumienia o wzajemnej współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnowie, prowadzono dyżury doradcy zawodowego i warsztaty pn. „Internet - narzędziem poszukiwania pracy”.

Biblioteka prowadzi 12 Telecentrów z dostępem do Internetu, wyposażonych w 4 komputery, skaner, drukarkę, faks, kserokopiarkę i bindownicę. W 2010 r. z usług telecentrów skorzystało łącznie 24.579 osób. Z innych stanowisk internetowych skorzystało 1.795 osób. Na swoim serwerze MBP udostępnia katalogi własne oraz bibliotek szkół wyższych Tarnowa.

W lipcu uruchomiona została Tarnowska Biblioteka Cyfrowa, która powstała w ramach projektu współfinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Głównym celem projektu jest ochrona, zabezpieczenie przed zniszczeniem, archiwizacja oraz upowszechnienie narodowego i regionalnego dziedzictwa kulturowego poprzez digitalizację i udostępnienie w sieci Internet szczególnie wartościowych starych druków oraz czasopism, książek, druków ulotnych o tematyce regionalnej.

W 2010 r. MBP uzyskała dofinansowanie na realizację następujących projektów:

- Konserwacja starych druków (z Fundacji Bankowej Leopolda Kronenberga pozyskano 25.200 zł, z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Mecenat 2010” - 30.250 zł, z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego „Mecenat Małopolski” - 6.500 zł),

- Tarnowska Biblioteka Cyfrowa (z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozyskano 101.900 zł),
- Zakup nowości wydawniczych (z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Mecenat 2010” pozyskano 26.620 zł).

Całkowity koszt realizacji projektów wyniósł 278.570 zł (w tym pozyskano - 190.470 zł).

W ramach własnej działalności wydawniczej w 2010 r. Miejska Biblioteka Publiczna wydała publikacje:

- cykliczne pismo Klubu Młodych Autorów „Aspiracje - Magazyn Literacki Młodych” (wydano dwa numery),
- Zbigniew Mirosławski „Wewnętrzne światła wspólnota” (tomik poezji),
- Danuta Rybczyńska „Remedium: historia prawdziwa” (powieść) - MBP jako sponsor druku.

W 2010 r. zakupiono 2.646 książek i 108 audiobooków, prenumerowano 96 tytułów czasopism. W wypożyczalniach zarejestrowano 27.400 czytelników, wypożyczono na zewnątrz: 414.399 książek, 10.410 czasopism bieżących, 34.251 kaset książki mówionej, 119 płyt CD, 369 audibooków. W czytelnich udostępniono na miejscu: 75.527 książek, 4.607 roczników, 79.458 czasopism, 738 jednostek zbiorów specjalnych. Ogółem zanotowano 214.381 odwiedzin w wypożyczalniach i czytelnich.

Tabela nr 52: Wybrane przedsięwzięcia MBP w 2010 r.

Forma działalności	Liczba	
	form/spotkań	uczestników
Spotkania autorskie, promocje książek	12	665
Dyskusyjne Kluby Książki	23	274
Dyskusyjny Klub Książki Mówionej (dla inwalidów wzroku)	10	121
Klub Literacki „13” (dla seniorów)	10	228
Grupa Młodych Autorów	10	127
Klub Moli Książkowych „Różowe Moliki”	21	123
Lekcje biblioteczne dla uczniów	109	2033
Biblioteczne przedszkola (zajęcia literacko-plastyczne)	54	1.456
Pasowanie na czytelnika	39	871
Wykłady i prelekcje (nt. zbiorów, tematyczne)	230	2.185
Przyjmowane wycieczki	22	389
Konkursy literackie i tekstowe	8	265
Konkursy plastyczne i fotograficzne	25	2.469
Wystawy pokonkursowe	23	2.746
Wystawy rocznicowe, okolicznościowe	93	12.194
Zajęcia biblioterapeutyczne	40	274
Zabawy edukacyjne dla dzieci przedszkolnych	36	738

Zajęcia komputerowe dla dzieci i młodzieży	17	221
Szkolenia komputerowe osób starszych	198	349
Zajęcia dla dzieci w czasie ferii zimowych	47	257
Zajęcia dla dzieci w czasie wakacji	109	862
Razem	1.254	30.715

Źródło: Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowie

17.1.3. Biuro Wystaw Artystycznych - Galeria Miejska

W 2010 r. Biuro Wystaw Artystycznych - Galeria Miejska w Tarnowie brała udział w 53 zdarzeniach artystycznych, w tym zorganizowała: 33 wystawy w Tarnowie (we własnej siedzibie i na terenie miasta) oraz 20 wystaw w Polsce (Warszawa, Poznań, Lublin, Świnoujście, Kielce, Gorlice, Szymbark, Nowy Sącz).

Zgodnie z założeniami statutowymi, Galeria przygotowała wystawy prezentujące wybitnych polskich artystów, takich jak: Janusz Fogler, Ryszard Horowitz, Łódź Kaliska, Wojciech Prażmowski, Tomek Sikory, Rosław Szaybo, Leon Tarasewicz, Mariusz Wideryński.

Galeria przedstawiła tarnowskiej publiczności najnowszą twórczość rodzimego środowiska artystycznego, promując również młodych tarnowskich artystów. Swoje prace na indywidualnych wystawach prezentowali: Janusz Jancy, Anna Łabuz, Anna Papiernik, Łukasz Pazera, Witold Pazera, Lidia Połec, Konrad Słowik, Szymon Wojtanowski, Kosma Żrebiec.

W ramach współpracy Galeria użyczała swoich lokali wystawienniczych i współpracowała z innymi tarnowskimi organizacjami i instytucjami (Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Fundacja Kromka Chleba, Związek Polskich Artystów Plastyków, Klub Inteligencji Katolickiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Centrum Sztuki Mościce).

Galeria aktywnie prowadziła działalność edukacyjną. Przeprowadziła warsztaty i zajęcia dla młodzieży szkolnej z Tarnowa i okolic, wykłady otwarte, wykłady z zagadnień sztuki nowoczesnej dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku.

Galeria kontynuowała również projekt „Alfabet polski”, który jest jedynym w Polsce cyklicznym projektem edukacyjnym prezentującym polską sztukę współczesną. W ramach drugiej odsłony „Alfabetu” do Tarnowa przyjechali: Olaf Brzeski, Krzysztof Kaczmarek, Dominik Lejman, Anna Molska, Katarzyna Przezwańska oraz Sebastian Cichocki - kurator programowy Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Nowością w programie była pierwsza w Tarnowie zbiorowa wystawa Komiksu i jej przeniesienie do Rzeszowa (promocja tarnowskich twórców komiksu oraz pierwsze warsztaty komiksowe).

Nowością w działalności Galerii był projekt badawczy „Tarnów. 1000 lat nowoczesności” - odkrywanie tarnowskich nowoczesności i ich promocja, współpraca z Wilhelmem Sasnałem, Jackiem Dukajem, Zbigniewem Warpechowskim, wybitnymi znawcami polskiego modernizmu. W ramach projektu odbyły się:

1) „Tarnów. 1000 lat nowoczesności” - prolog wystawy:

- spacer po Mościcach,
- specjalna premiera filmu Krzysztofa Kaczmarka „Pompenzuballen”,
- spacer pod rzeźbę Wilhelma Sasnała,
- koncert zespołu „19 Wiosen” w muszli w Parku im. Kwiatkowskiego,
- promocja książki „Tarnów. 1000 lat nowoczesności”,

- 2) wykład „Architektura dwudziestolecia międzywojennego na przykładzie Mościc” we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Mościc,
- 3) konferencja „Rozprzestrzenienie - sztuka w przestrzeni publicznej” w Kielcach, prezentacja projektu „Tarnów. 1000 lat nowoczesności”,
- 4) wykład „Architektura modernistyczna na przykładzie Tarnowa” dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku,
- 5) promocja książki „Tarnów. 1000 lat nowoczesności”.

W 2010 r. Galeria rozszerzyła współpracę z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Tarnowie i zainaugurowała współpracę z:

- miastem Stalowa Wola (podpisanie porozumienia miast modernistycznych),
- Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa,
- Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie,
- Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- Biurem Wystaw Artystycznych Design we Wrocławiu,
- Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Galeria Miejska w 2010 r. była wydawcą następujących publikacji:

- „Tarnów. 1000 lat nowoczesności” - przewodnik po architekturze Tarnowa (kolportacja ogólnopolska),
- „Alfabet polski 2” - druga część przewodnika po najnowszej sztuce polskiej,
- Dariusz Bugalski „Przecieki. Wiersze wybrane” - tom poezji wydanych w ramach Festiwalu „ArtFest 2010” i jego ogólnopolska promocja.

W 2010 r. w Tarnowie miała miejsce siódma edycja Festiwalu ArtFest, w ramach którego odbyły się: koncerty (Giulia y Los Tellarnini i Motion Trio), wystawy (Łódź Kaliska, Wielcy twórcy polskiego plakatu - Rosław Szaybo, Nostalgia Chopina w fotografii Tomka Sikory), warsztaty fotograficzne i dziennikarskie oraz liczne spotkania z artystami.

W 2010 r. podjęto decyzję o przeznaczeniu Pałacyku Strzeleckiego na przyszłą siedzibę Galerii (dofinansowanie z funduszy europejskich). Podpisano również umowę z PKP dotyczącą udostępnienia tarnowskiego dworca jako nowej przestrzeni wystawienniczej. Decyzje te stanowią nowe perspektywy związane z lokalizacją obu miejsc, zarówno w infrastrukturze, jak i merytorycznym programie Galerii.

17.1.4. Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego

Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego w 2010 r. przygotował 8 premier:

- „Emigranci” Sławomira Mrożka (reż. Tomasz Piasecki, premiera 9 stycznia),
- „Ildefonsjada, czyli niech żyje Mistrz!” Małgorzaty Krzysicy (reż. Małgorzata Krzysica, premiera 19 lutego),
- „Kukutyku na patyku, czyli o dwóch takich” Paula Maar’a (reż. Tomasz Kowalski, premiera 5 marca),
- „Niezwykły dom Pana A.” Alana Aycebourna (reż. Włodzimierz Nurkowski, premiera 12 czerwca),
- „Szycc” Hanocha Levin’a (reż. Ana Nowicka, premiera 11 września),
- „Romanca” Jacka Chmielnika (reż. Zbigniew Kułagowski, premiera 9 października),

- „Antyгона w Nowym Jorku” Janusza Głowackiego (reż. Tomasz Piasecki, premiera 6 listopada),
- „Przyjazne dusze” Pam Valentine (reż. Edward Żentara - premiera 28.11).

Zagrano ogółem 193 spektakle (w tym 31 poza tarnowską sceną), które obejrzało łącznie 25.294 widzów. Działalność teatralną wzbogaciły liczne koncerty, spotkania, konkursy, warsztaty teatralne, wystawy. Wpływy ze sprzedanych biletów w 2010 r. wyniosły łącznie 275.886 zł.

Najważniejszym wydarzeniem teatralnym w 2010 r. był XIV Ogólnopolski Festiwal Komедii Talia. Podczas Festiwalu zaprezentowano 15 spektakli (9 tytułów), w tym 5 spektakli konkursowych i 4 w ramach imprez towarzyszących. W ubiegłorocznej edycji Festiwalu gwiazdami byli m. in.: Anna Dereszowska, Piotr Gąsowski, Andrzej Grabarczyk, Paulina Holtz, Elżbieta Jodłowska, Marian Opania, Krystyna Sienkiewicz, Marek Siudym, Hanna Śleszyńska, Wiktor Zborowski, Joanna Żółkowska. Podobnie jak w roku ubiegłym, głos decydujący o nagrodzie głównej należał do publiczność Festiwalu. Ponadto Dyrekcja Festiwalu przyznała nagrody indywidualne.

W 2010 r. po raz drugi zorganizowano Festiwal Spektakli dla Dzieci - Mała Talia, w ramach którego zaprezentowano 5 spektakli konkursowych (8 prezentacji) oraz 5 imprez towarzyszących (w tym 3 spektakle oraz 2 imprezy plenerowe w Parku Strzeleckim).

Środki na realizację Festiwalu pozyskano z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego oraz od sponsorów.

Kolejnym projektem zrealizowanym przez Tarnowski Teatr były warsztaty teatralne dla dzieci z terenów dotkniętych powodzią, w ramach programu „Artystyczne wakacje”. Głównym celem było przygotowanie przez uczestników własnej wersji tekstu „Kopciuszek”, którego efektem był pokaz spektaklu „Kopciuszek na nowo napisany”. Ponadto grupa 39 dzieci i młodzieży uczestniczyła w warsztatach aktorskich, dziennikarsko-promocyjnych, muzycznych i plastycznych. Środki na realizację pozyskano z Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego oraz od sponsorów.

W 2010 r. Tarnowski Teatr uzyskał dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości 998.602,80 zł na realizację projektu „Cztery Talie Roku”. W ramach projektu przewidziano organizację:

- Talia bez barier - adresowana do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz dzieci i młodzieży pełnosprawnej,
- Mała Talia - adresatami tej części projektu są dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- Ogólnopolski Festiwal Komедii Talia - organizacja konkursu różnorodnych gatunków i form spektakli komediowych,
- Talia-Korzenie - w ramach wydarzenia przegląd zespołów amatorskich o charakterze regionalnym (8 najlepszych zespołów i indywidualnych wykonawców zostanie zakwalifikowanych do udziału w Festiwalu Talia - Korzenie).

Powyższe cztery wydarzenia będą realizowane w dwóch edycjach w latach 2011 i 2012. Założeniem jest wyłonienie 72 zwycięzców, którzy wraz z profesjonalnymi twórcami przygotują wspólną produkcję w 2013 r.

W związku z trwającą modernizacją, Tarnowski Teatr prezentował swoje spektakle w Sali Teatralnej w Pałacu Młodzieży, Tarnowskim Centrum Kultury oraz Kinie „Marzenie”.

Mecenasem Teatru jest Karpacka Spółka Gazownictwa.

17.2. Pozostałe instytucje kultury działające w Tarnowie

W Tarnowie działają dwa muzea:

- Muzeum Okręgowe w Tarnowie z siedzibą w renesansowej kamienicy na tarnowskim Rynku i w Ratuszu (instytucja kultury województwa małopolskiego),
- Muzeum Diecezjalne - najstarsze muzeum kościelne w Polsce (założone w 1888 r.) posiadające cenne zabytki sztuki sakralnej.

Muzeum Okręgowe zorganizowało w 2010 r. wiele imprez cyklicznych, wśród nich m. in.:

- „Malowana chata” - konkurs organizowany w Zalipiu,
- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich - „Galicjaner Sztetl”,
- Międzynarodowy Turniej Rycerski o Złoty Warkocz Tarłówny na zamku w Dębnie,
- Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów.

Wydarzenia artystyczne organizowane przez Muzeum Okręgowe w 2010 r. miasto dofinansowało kwotą 24.000 zł (m. in. wystawa plenerowa „Tarnów - 680 lat lokacji miasta”, Dni Pamięci Żydów Tarnowskich, sesja popularno-naukowa „70. rocznica mordu w Katyniu”).

Od sierpnia 2007 r. na bazie Mościckiej Fundacji Kultury działa w Tarnowie Mościckie Centrum Kultury - instytucja kultury województwa małopolskiego, która kontynuuje działalność otwartego w 1971 r. Domu Kultury Zakładów Azotowych. Placówka w 2010 r. zakończyła remont i zmieniła nazwę na Centrum Sztuki Mościce. Nowoczesne rozwiązania przestrzenne obiektu i jego multimedialne wyposażenie dały w efekcie: 600-osobową salę teatralno-koncertową ze sceną i zapleczem, foyer, salę multimedialną, kameralną salę koncertową, przestrzeń wystawienniczą, sale baletowe, dydaktyczne, kinowe z projektorem cyfrowym.

W Centrum Sztuki Mościce funkcjonuje Kino „Millennium” powstałe w 1999 r., a od 1963 r. działa Zespół Pieśni i Tańca „Świerczkowiacy”.

W Tarnowie od 1990 r. działa Centrum Paderewskiego Tarnów - Kaśna Dolna. Placówka organizuje festiwale i koncerty muzyki kameralnej, w których biorą udział sławy muzyki poważnej z kraju i zagranicy. Niezwykle istotną częścią działalności instytucji jest edukacja młodego pokolenia muzyków - stąd liczne plenery, warsztaty muzyczne i kursy mistrzowskie.

18. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA

Miasto wspiera rozwój kultury fizycznej finansowo i organizacyjnie na wielu płaszczyznach. Do najważniejszych obszarów wsparcia należą:

- inicjowanie, finansowanie i współorganizowanie wielu imprez sportowych o znaczeniu ponadlokalnym,
- realizacja sportowo-rekreacyjnych zajęć pozalekcyjnych w tarnowskich szkołach,
- realizacja systemu rozgrywek międzyszkolnych tarnowskich szkół w różnych dyscyplinach sportu,
- realizacja programów feryjnego i wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży, o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
- prowadzenie systemu stypendiów sportowych,
- prowadzenie systemu nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych,

- wspieranie zadań realizowanych w zakresie sportu kwalifikowanego,
- współpraca w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie kultury fizycznej,
- prowadzenie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, z udziałem środków zewnętrznych.

W 2010 r. kontynuowano system wspierania zadań w zakresie sportu kwalifikowanego (uruchomiony w 2008 r.), dzięki któremu miasto wspierało rozwój popularnych w Tarnowie dyscyplin sportu, m. in. żużla, piłki nożnej, piłki ręcznej, wspinaczki.

Od wielu lat miasto jest organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez, zarówno o znaczeniu lokalnym, jak i ponadlokalnym. Wśród przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych organizowanych w 2010 r. przy udziale miasta wymienić należy:

- Karpacki Wyścig Kurierów,
- III Halowe Eliminacje do Mistrzostw Polski Modeli Samochodów R/C On Road,
- 4. Super Sprint o Puchar Prezydenta Miasta Tarnowa,
- Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej,
- XIX Bieg Leliwitów 2010,
- IV Halowy Turniej Piłki Nożnej Orlików im. Antoniego Barwińskiego,
- Mistrzostwa Tarnowa w Slalomie Gigancie o Puchar Prezydenta Miasta Tarnowa,
- Międzynarodowy Drużynowy Turniej Miast i Gmin Młodzieży Szkolnej w brydżu sportowym,
- III Kryterium Kolarskie im. Eugeniusza Kwiatkowskiego,
- X Rodzinny Turniej piłki siatkowej trójek „Niedziela dla Rodziny”,
- Finał Młodzieżowych Mistrzostw Małopolski U18 w Futsalu,
- II Mistrzostwa Szkół Średnich w Narciarstwie Alpejskim o Puchar Prezydenta Miasta Tarnowa,
- X Tarnowska Olimpiada Przedszkolaków,
- Puchar Tarnowa w Kolarstwie Górskim,
- 34. Bieg Piastów,
- Karting Grand Prix 2010-I runda o Puchar Prezydenta Miasta Tarnowa,
- II Memoriał Zbigniewa Barnasia w Piłce Ręcznej,
- XVI Sportowy Turniej Miast i Gmin - 2010,
- VI Otwarty Memoriał Pływacki „Sztafeta pamięci”,
- Polska Biega - Tarnów 2010,
- Turniej Piłki Siatkowej Kadetów i Młodzików im. Prof. Alojzego Skrzypka,
- Memoriał Piłki Siatkowej Mężczyzn im. Prof. Alojzego Skrzypka,
- Mecz Gwiazd w Piłce Ręcznej Kobiet,
- Mistrzostwa Polski we Wspinaczce Sportowej Na Czas,
- Puchar Polski w Boulderingu,
- Półfinały Mistrzostw Polski w Piłce Ręcznej Młodzików Młodszych,
- II Turniej Piłki Siatkowej Kobiet im. Agaty Mróz,
- VI Międzynarodowa Spartakiada Młodzieży Niepełnosprawnej „Europa bez barier”,

- VI Tarnowski Turniej w Kręglach Klasycznych Osób Niewidomych,
- VII Memoriał Wiesława Koziola w piłce ręcznej,
- Ćwierćfinały Mistrzostw Polski w Koszykówce (Juniorów, Młodzików, Kadetów) i w Piłce Ręcznej (Młodzicy Młodszy),
- Indywidualny Turniej Szermierczy Dzieci i Młodzików „Złoty Kasztan”,
- Rajd Tertila,
- XV Bieg Sokolów,
- XII Ogólnopolski Mikołajkowy Turniej Karate Kyokushin,
- IV Tarnowski Mityng Brydżowy - Ogólnopolskie Zawody Brydżowe,
- Finał Pucharu Polski Juniorów we Wspinaczce Sportowej.

18.1. Organizacje kultury fizycznej z siedzibą na terenie Gminy Miasta Tarnowa

Tabela nr 53: Uczniowskie kluby sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Międzyszkolny Klub Sportowy „Pałac Młodzieży” w Tarnowie	koszykówka, piłka ręczna, wspinaczka, szermierka, judo
2.	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum Nr 8 w Tarnowie	lekka atletyka
3.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „1811” w Tarnowie	koszykówka
4.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „IKS”	sport i rekreacja
5.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Iskierka-Krzyż” przy Gimnazjum Nr 6 w Tarnowie	piłka siatkowa
6.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” przy Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie	rekreacja
7.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół-Gumniska” przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Tarnowie	piłka siatkowa
8.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Hesed”	piłka nożna
9.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Karolina” przy Parafii Błogosławionej Karoliny w Tarnowie	szachy, rekreacja
10.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy przy Parafii Świętej Trójcy w Tarnowie	tenis stołowy, rekreacja
11.	Uczniowski Klub Sportowy „Sokół-Mościce” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	pływanie, dwubój i trójbój
12.	Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Futsal” Tarnów	futsal
13.	Uczniowski Klub Sportowy „19” przy Szkole Podstawowej Nr 19 w Tarnowie	rekreacja
14.	Uczniowski Klub Sportowy „Atlant” przy Szkole Podstawowej Nr 10 w Tarnowie	rekreacja
15.	Uczniowski Klub Sportowy „Baskila” w Tarnowie	strzelectwo
16.	Uczniowski Klub Sportowy „Budowlanka” przy Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie	rekreacja
17.	Uczniowski Klub Sportowy „Dwudziestka” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	piłka nożna, lekka atletyka
18.	Uczniowski Klub Sportowy „Grabówka” przy Szkole Podstawowej	rekreacja

	Nr 7 w Tarnowie	
19.	Uczniowski Klub Sportowy „Hattrick”	sport i rekreacja
20.	Uczniowski Klub Sportowy „Jaskółka” przy Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Tarnowie	piłka nożna
21.	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” przy i Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	piłka siatkowa, piłka nożna
22.	Uczniowski Klub Sportowy „JMT Westerplatte”	sport i rekreacja
23.	Uczniowski Klub Sportowy „Kazik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie	piłka nożna
24.	Uczniowski Klub Sportowy „Kobra”	kolarstwo
25.	Uczniowski Klub Sportowy „Kserkom Tenis Klub”	tenis ziemny
26.	Uczniowski Klub Sportowy „Leliwa” przy Gimnazjum Nr 4 w Tarnowie	piłka ręczna
27.	Uczniowski Klub Sportowy „Lider” przy Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	piłka siatkowa
28.	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy III Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	koszykówka, piłka siatkowa
29.	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Tarnowie	rekreacja
30.	Uczniowski Klub Sportowy „Mechanik” przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych w Tarnowie	rekreacja
31.	Uczniowski Klub Sportowy „Ogrodnik” przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych w Tarnowie	rekreacja
32.	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”	tenis ziemny
33.	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka” przy Szkole Podstawowej Nr 8 w Tarnowie	rekreacja, piłka ręczna
34.	Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni Razem” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie	narciarstwo, piłka siatkowa, pływanie, badminton
35.	Uczniowski Klub Sportowy „Starówka” przy Gimnazjum Nr 2 w Tarnowie	rajdy turystyczne, biegi na orientację
36.	Uczniowski Klub Sportowy „Staś” przy VII Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	strzelectwo
37.	Uczniowski Klub Sportowy „Technik” przy Zespole Szkół Technicznych w Tarnowie	piłka siatkowa, piłka nożna, koszykówka
38.	Uczniowski Klub Sportowy „Westovia”	sport i rekreacja, futsal
39.	Uczniowski Klub Sportowy przy IV Liceum Ogólnokształcącym i Gimnazjum Nr 10 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie	rekreacja
40.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Tarnowie	tenis stołowy, piłka nożna, rekreacja
41.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 15 w Tarnowie	rekreacja
42.	Uczniowski Klub Sportowy „Junak”	sport i rekreacja
43.	Uczniowski Klub Sportowy „Sanda Team”	sztuki walki i samoobrony
44.	Uczniowski Klub Sportowy „A.C.T - Sport”	tenis
45.	Uczniowski Klub Sportowy „Przystań”	futsal, speedrower

46.	Uczniowski Klub Sportowy Kung-Fu „Vo Thuat Than Quyen”	Kung-Fu
-----	--	---------

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 54: Ogniska TKKF

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Azoty”	rajdy turystyczne, narciarstwo, rekreacja
2.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Delfin”	strzelectwo, pięciobój
3.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Iskra”	rajdy turystyczne
4.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Legiony”	rekreacja
5.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Maraton”	rekreacja
6.	Tarnowskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	rekreacja

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 55: Towarzystwa sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Polskie Towarzystwo Boksu	boks
2.	Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół - Świat Pracy”	kolarstwo górskie, turystyka piesza i rowerowa, biegi, narciarstwo biegowe
3.	Stowarzyszenie Przyjaciół Piłki Nożnej Unii Tarnów „Wierni”	wspieranie sekcji piłki nożnej ZKS „Unia” Tarnów
4.	Stowarzyszenie Yacht Club „Bezan”	żeglarstwo
5.	Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Pogórze”	kręgle, turystyka, rekreacja
6.	Tarnowskie Towarzystwo Piłkarskie	wspieranie rozwoju piłki nożnej w Tarnowie
7.	Tarnowskie Towarzystwo Piłki Ręcznej	wspieranie rozwoju piłki ręcznej w Tarnowie
8.	Tarnowskie Towarzystwo Sportowe „FUTAR”	halowa piłka nożna
9.	Tarnowskie Towarzystwo Żużlowe „Unia Tarnów”	wspieranie rozwoju żużla w Tarnowie
10.	Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start”	podnoszenie ciężarów, lekka atletyka, pływanie
11.	Towarzystwo Narciarskie „Mościce”	narciarstwo

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 56: Związki sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Tarnowski Okręgowy Związek Piłki Nożnej	piłka nożna
2.	Tarnowski Szkolny Związek Sportowy	realizacja rozgrywek międzyszkolnych
3.	Tarnowski Związek Brydża Sportowego	brydż sportowy

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 57: Kluby sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Auto Moto Klub Tarnowski	sporty motorowe
2.	Jacht Klub „Orion”	żeglarstwo
3.	Klub Sportowy „Błękitni” w Tarnowie	judo, piłka nożna
4.	Klub Sportowy „Capoeira” Tarnów	capoeira
5.	Klub Sportowy „Iskra”	piłka nożna
6.	Klub Sportowy „Metal”	piłka nożna
7.	Klub Sportowy „Legion Team Tarnów”	sztuki walki
8.	Klub Sportowy „Perfekcja” przy Agencji Ochrony „Perfekcja”	muay thai, muay boran
9.	Klub Tenisowy „Leliwa”	tenis ziemny
10.	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie	tenis stołowy, piłka nożna, piłka siatkowa, koszykówka, pływanie
11.	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Wyższej Szkoły Biznesu w Tarnowie	piłka nożna, piłka siatkowa, koszykówka, tenis stołowy i ziemny, pływanie, turystyka, narciarstwo, bilard, szachy, aerobik
12.	Ludowy Klub Jeździecki „Klikowa” przy Stadzie Ogierów w Klikowej	jeździectwo
13.	Małopolski Klub Sportowo-Rowerowy „Pasja” Tarnów	sport, rekreacja i turystyka
14.	Miejski Klub Sportowy „Tarnovia”	tenis stołowy, piłka siatkowa, piłka nożna, wspinaczka sportowa,
15.	Tarnowska Szkołka Bokserska	boks
16.	Tarnowski Klub Modelarstwa Samochodowego	modelarstwo samochodowe
17.	Tarnowski Klub Modelarzy R/C Cars	modelarstwo samochodowe
18.	Tarnowski Klub Sportowy „Kyokushin Karate”	karate kyokushin
19.	Tarnowski Klub Sportowy „Oyama Karate”	oyama karate
20.	Tarnowski Klub Strzelecki LOK	strzelectwo
21.	Tarnowski Klub Tenisowy	tenis ziemny
22.	Zakładowy Klub Sportowy „Tamel”	piłka nożna
23.	Zakładowy Klub Sportowy „Unia” Tarnów	pływanie, lekka atletyka, piłka nożna, koszykówka

Tabela nr 58: Organizacje działające w zakresie turystyki

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Fundacja „Semper Primus”	turystyka
2.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Tarnowskiej	turystyka

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 59: Zakład budżetowy

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
1.	Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	sport i rekreacja

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

18.2. Stypendia i nagrody sportowe

18.2.1. Stypendia sportowe

W 2010 r. kontynuowano realizację systemu stypendiów sportowych ustanowionego w 2007 r. przez Radę Miejską w Tarnowie uchwałami: Nr VI/76/2007 z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania, wstrzymywania i pozbawiania stypendiów oraz Nr VI/77/2007 z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania, wstrzymywania i pozbawiania stypendiów sportowych.

Tabela nr 60: Stypendia sportowe przyznane w 2010 r.

Zadanie	2010
Stypendia sportowe - kwota	100.000 zł
Stypendia sportowe - liczba stypendystów	73

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

18.2.2. Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych

W 2010 r. przyznawane były nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych za osiągnięcie wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym, na mocy uchwały Nr VII/111/2007 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie nagród i wyróżnień, przyznawanych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa zawodnikom, trenerom i działaczom za osiągnięcie wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym oraz szczegółowych zasad i trybu ich przyznawania.

Tabela nr 61: Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych przyznane w 2010 r.

Zadanie	2010
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych - kwota	45.350,81 zł
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych - liczba nagrodzonych i wyróżnionych	159

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

18.3. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży (w tym działalność TOSiR)

Od kilku lat miasto realizuje programy na rzecz dzieci i młodzieży obejmujące swym zakresem alternatywne formy spędzania wolnego czasu, w tym różnorakie zajęcia sportowe, rekreacyjne i turystyczne. W 2010 r. realizowane były w tym zakresie dwa programy.

Misją Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008-2013 jest zintegrowany, sprawny system pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną w Tarnowie i stanowi interdyscyplinarną strategię działań systemowych, realizowanych przez wszystkie instytucje zobligowane do pomocy dzieciom i rodzinom oraz organizacje pozarządowe, aktywne w tych obszarach pracy. Program ten jest przedsięwzięciem długofalowym, rozłożonym na okres sześciu lat. Jest on monitorowany corocznie w celu sprawdzenia, czy ujęte w nim zadania są realizowane zgodnie z planem.

W 2010 r. zrealizowano szereg przedsięwzięć adresowanych do dzieci i młodzieży, a obejmujących różnego rodzaju zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz zorganizowane formy wypoczynku.

Tabela nr 62: Zadania wykonane w 2010 r. w ramach Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008-2013, z zakresu sportu, rekreacji i wypoczynku dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych

Zadanie	Opis
Masowa nauka pływania dla uczniów tarnowskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.	Liczba uczestników: 300 Wydatkowana kwota: 60.000 zł
Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo: udział w zawodach, rozgrywkach organizowanych przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia.	Zawarto 19 umów na łączną kwotę 442.000 zł
Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo: wyjazdowe zgrupowania sportowe organizowane w okresie wakacji letnich przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia.	Zawarto 11 umów na łączną kwotę 149.092 zł
Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo: zgrupowania sportowe organizowane na terenie miasta w okresie wakacji letnich przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia.	Zawarto 2 umowy na łączną kwotę 4.800 zł
Organizacja imprez turystycznych dla mieszkańców Tarnowa.	Zawarto 3 umowy na łączną kwotę 25.000 zł
Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców miasta.	Zawarto 2 umowy na łączną kwotę 40.000 zł
„Niepełnosprawny - sprawny w wodzie”: bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, mieszkających na terenie miasta lub uczących się w tarnowskich szkołach.	Zawarto 1 umowę na kwotę 16.000 zł
Organizacja wyjazdowego wypoczynku z elementami sportu, rekreacji i turystyki dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów mieszkających na miasta.	Zawarto 1 umowę na kwotę 10.000 zł

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

Celem Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa na rok 2010 jest przeciwdziałanie

rozszerzaniu się alkoholizmu i narkomanii oraz problemów im towarzyszących, ograniczenie rozmiarów szkód związanych z ich nadużywaniem na terenie Tarnowa poprzez m. in. zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu (profilaktyka alternatywna: zajęcia sportowo-rekreacyjne, koła zainteresowań itp.):

- finansowanie zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w placówkach oświatowo-wychowawczych i zakładach budżetowych Gminy Miasta Tarnowa,
- wspieranie w formie dotacji programów realizowanych w zakresie kultury fizycznej przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego.

Tabela nr 63: Zadania wykonane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa na rok 2010 z zakresu sportu, rekreacji i wypoczynku

Zadanie	Wydatkowana kwota [zł]	Liczba uczestników
Wspieranie w formie dotacji programów realizowanych w zakresie kultury fizycznej przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego.	549.668,17	9.242
Finansowanie zajęć pozalekcyjnych (np. sportowo-rekreacyjne, koła zainteresowań) prowadzonych w placówkach oświatowo-wychowawczych i zakładach budżetowych miasta, w tym (oprócz organizacji zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży): <ul style="list-style-type: none"> - organizacja przez Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji całorocznych sportowych rozgrywek międzyszkolnych, - realizacja rocznego kalendarza zajęć oraz imprez rekreacyjnych i sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. 	411.786,98	76.577

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

Omówione programy obejmowały swoim zakresem również zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży.

Tabela nr 64: Organizacja zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w mieście w 2010 r.

Zadanie	Liczba uczestników	Wydatkowana kwota [zł]
Ferie zimowe Tarnów 2010	18.952	133.775,59
Lato w mieście - bezpieczne wakacje Tarnów 2010"	38.538	375.338,00

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

18.4. Sport kwalifikowany

W 2010 r. na dotowanie realizacji zadań w zakresie sportu kwalifikowanego w budżecie Gminy Miasta Tarnowa zaplanowano kwotę 700.000 zł. Wsparcie finansowe w zakresie sportu kwalifikowanego udzielane było w trybie ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz. U. Nr 55, poz. 1298, z późn. zm.) - obowiązującej do października 2010 r. oraz uchwały Nr XIX/259/2008 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie określenia warunków i trybu wspierania rozwoju sportu kwalifikowanego na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Tabela nr 65: Dotacje przyznane przez Gminę Miasta Tarnowa w 2010 r. na realizację zadań w zakresie sportu kwalifikowanego

Dotowana organizacja	Przyznana dotacja [zł]
ZKS Unia Tarnów - piłka ręczna	83.000
ZKS Unia Tarnów - piłka nożna	112.000
Unia Tarnów Żużlowa Sportowa Spółka Akcyjna	318.000
Unia Tarnów Sportowa Spółka Akcyjna - koszykówka	65.000
MKS Tarnovia - wspinaczka kobiet	17.000
MKS Tarnovia - wspinaczka mężczyzn	8.500
MKS Tarnovia - piłka nożna	4.000
MKS Pałac Młodzieży - koszykówka	15.000
MKS Pałac Młodzieży - piłka ręczna	6.000
Polskie Towarzystwo Boksu	12.000
KS Błękitni - piłka nożna	8.750
KS Iskra Krzyż - piłka nożna	14.000
KS Metal - piłka nożna	7.500
Tarnowski Klub Tenisowy	9.000
KU ASZ Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie - wspinaczka	5.500
Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy - lekka atletyka	9.000
UKS „Jedynka” przy I LO - piłka siatkowa	10.000
Tarnowski Klub Sportowy Kyokushin Karate	4.000
MUKS Sokół Gumniska - piłka siatkowa	5.000
Tarnowskie Stowarzyszenie Sportowe „Leliwa Basket” - koszykówka	3.000
Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Tarnowie	2.000

Źródło: Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miasta Tarnowa

19. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

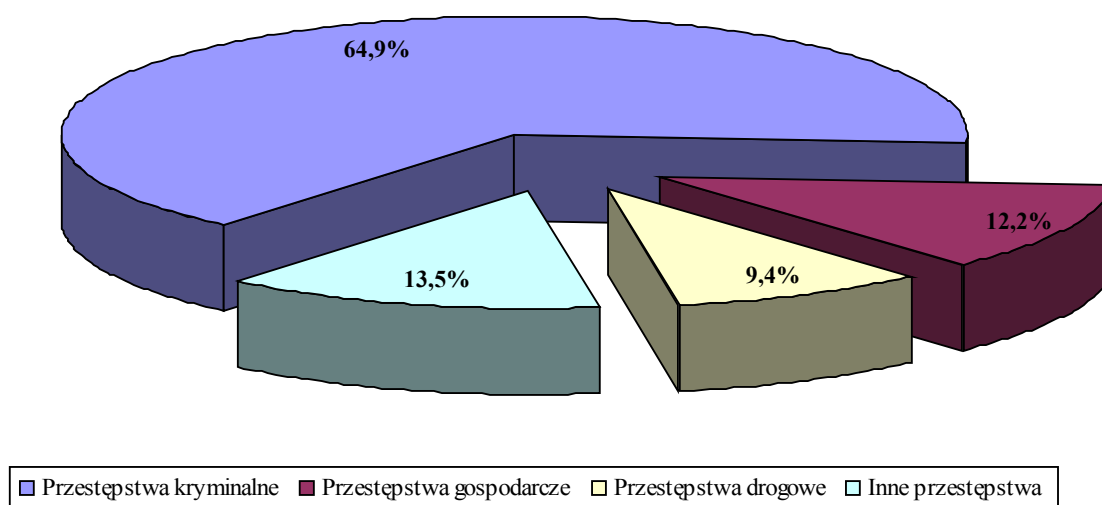
19.1. Działania Policji i Straży Miejskiej

19.1.1. Działania Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Komenda Miejska Policji w Tarnowie (KMP) obejmuje swoim działaniem obszar 1.416 km², podzielony na cztery komisariaty międzygminne oraz dwa komisariaty miejskie (Komisariat Policji Tarnów-Centrum i Komisariat Policji Tarnów-Zachód), które obsługują również ościenne miejscowości Gminy Tarnów, Gminy Skrzyszów oraz Gminy Lisia Góra.

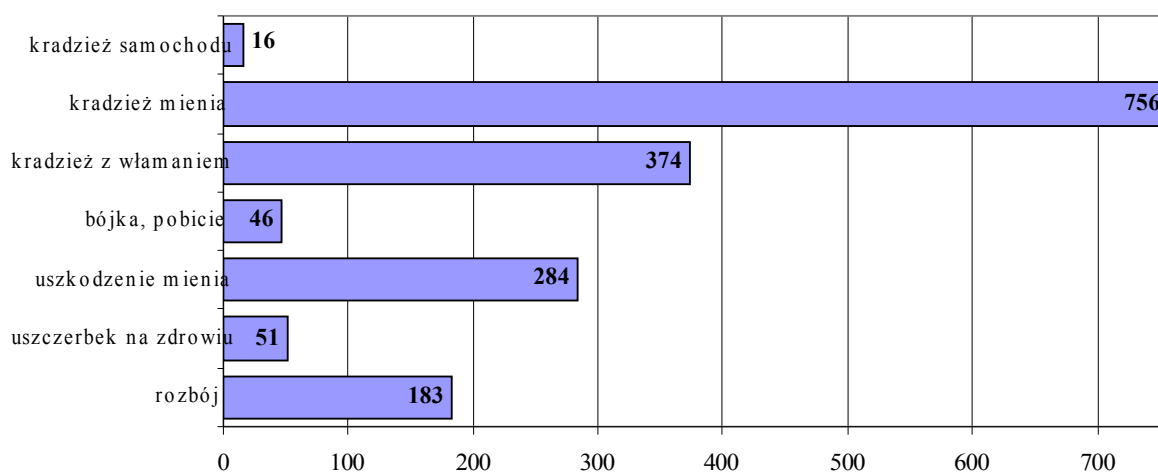
W 2010 r. na terenie podległym KMP w Tarnowie odnotowano ogółem 6.844 przestępstwa, co przy 8.990 czynach w 2009 r. daje spadek o 2.146 zdarzeń i stanowi dynamikę 76,13%. W 2010 r., z ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w powiecie tarnowskim, 5.163 czynów zaistniało na terenie Tarnowa i okolicznych gmin znajdujących się w rejonie działania Komisariatu Policji Tarnów-Centrum i Komisariatu Policji Tarnów-Zachód. Spadła również przestępczość nieletnich - w 2010 r. odnotowano 317 zdarzeń z udziałem nieletnich.

Wykres nr 7: Przestępczość wg kategorii na terenie miasta Tarnowa w 2010 r.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu

Wykres nr 8: Przestępstwa stwierdzone w Tarnobrzegu (7 wybranych kategorii)

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu

W 2010 r. znacznej poprawie uległ poziom wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym (wzrost o 7,0%). Niewątpliwie przyczyną powyższego jest stale poprawiające się rozpoznawanie operacyjne środowiska przestępczego, a także prawidłowe dyslokowanie służb prewencyjnych i operacyjnych w miejsca szczególnie zagrożone.

W ramach działań na rzecz poprawy i promowania bezpieczeństwa w szkołach policjanci Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Tarnobrzegu w 2010 r. kontynuowali ścisłą współpracę z placówkami oświatowymi, m. in. z Kuratorium Oświaty w Tarnobrzegu, Urzędem Miasta, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym. Współpraca ta wynikała z obustronnej inicjatywy. Funkcjonariusze Zespołu działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkole realizowali własny program „Unikanie Zagrożeń” oraz Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu wśród Dzieci i Młodzieży.

W 2010 r. funkcjonariusze Zespołu wspólnie z dzielnicowymi Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie przeprowadzili ogółem 1.017 spotkań, w trakcie których przeszkolili 29.400 osób, z tego:

- 901 spotkań w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich (23.400 uczniów),
- 50 spotkań z rodzicami (4.700 uczestników),
- 66 spotkań z nauczycielami (1.300 przeszkolonych nauczycieli).

W ramach realizacji szkoleń z „Procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach kryzysowych na terenie szkoły” wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu wśród Dzieci i Młodzieży, policjanci Zespołu uczestniczyli w 26 radach pedagogicznych i 26 zebraniach z rodzicami, gdzie przeszkolili ogółem 2.800 osób.

W związku ze zjawiskiem cyberprzemocy, w oparciu o własne prezentacje multimedialne, funkcjonariusze Zespołu przeprowadzili ogółem 76 szkoleń na temat tego zagrożenia.

Na terenie Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie został wprowadzony pilotażowy program „Dzielnicowy przyjacielem szkoły”, którym objęto 21 szkół gimnazjalnych na terenie miasta i powiatu tarnowskiego (5 szkół z terenu samego miasta). Realizując założenia tego programu policjanci pełnili dyżury w szkołach. W ramach dyżurów zgłosiło się kilkunastu rodziców m. in. w sprawach problemów wychowawczych z własnymi dziećmi, niewłaściwego zachowania w szkole, nie realizowania obowiązku szkolnego.

Tabela nr 66: Osoby zatrzymane na gorącym uczynku w latach 2009-2010 na terenie KMP w Tarnowie

Wyszczególnienie	2009	2010
Przestępstwa kryminalne	1.099	1.018
Nietrzeźwi kierujący	1.147	1.030

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

W 2010 r. policjanci tarnowscy zatrzymali na gorącym uczynku ogółem 2.048 sprawców przestępstwa. Pomimo nieznacznych spadków zatrzymań w stosunku do 2009 r. w poszczególnych kategoriach, taki wynik jest niewątpliwie skutkiem rzetelnej służby patrolowej i operacyjnej, jak też organizacji wielu działań i akcji nieszablonowych.

W ciągu całego roku na terenie miasta przeprowadzono kilkanaście nieszablonowych akcji i działań („Centrum”, „Osiedle”), w których brali udział policjanci wszystkich pionów KMP. Działaniami tymi obejmowane były przede wszystkim największe osiedla mieszkaniowe w Tarnowie. Jednym z cyklicznych działań była „Dyskoteka” - w jej ramach funkcjonariusze skupiali się przede wszystkim na przestępstwach narkotykowych i niszczeniu mienia oraz wyeliminowaniu z dróg nietrzeźwych kierujących.

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, są istniejące w strukturach Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie grupy typu: „Blokery”, Zespół Wywiadowców Wydziału Prewencji KMP, Nietatowa Grupa Realizacyjna oraz Zespół Przewodników Psów Służbowych.

- 1) Blokery: Policjanci tej grupy działają na terenie największych tarnowskich osiedli mieszkaniowych oraz w miejscach najbardziej zagrożonych na terenie miasta. Efekty działania:

- zatrzymano 111 sprawców przestępstw na gorącym uczynku,
  - zatrzymano 307 osób w Izbie Wyrzeźwień,
  - zatrzymano 42 osoby poszukiwane,
  - zatrzymano 69 nietrzeźwych kierujących,
  - wylegitymowano 9.426 osób,
  - nałożono 998 mandatów karnych.
- 2) Zespół Wywiadowców: Policjanci pełnią nieumundurowaną służbę, pojazdami nieoznakowanymi i dokonują wstępnego rozpoznania rejonu służbowego, przekazując informację policjantom z grupy Blokery, która następnie podejmuje czynności w związku z naruszeniem porządku prawnego - przy asyście wywiadowców (zespół ten działa również samodzielnie). Efekty działania:
- zatrzymano 59 sprawców przestępstw na gorącym uczynku,
  - wylegitymowano 1.571 osób,
  - nałożono 154 mandaty karne,
  - zatrzymano 73 osoby poszukiwane.
- 3) Nieetatowa Grupa Realizacyjna: Zadaniem tej grupy, jest podejmowanie działań i interwencji w przypadku szczególnego zagrożenia życia i zdrowia, jak również w celu zatrzymania szczególnie niebezpiecznych przestępców. W 2010 r. grupa brała udział w kilku akcjach, polegających na zatrzymaniu szczególnie niebezpiecznych przestępców:
- zatrzymanie mieszkańca Tarnowa, członka grupy wyłudzałczej kredyty z banków na terenie Tarnowa i Nowego Sącza,
  - zatrzymanie osoby nie zrównoważonej psychicznie, która groziła wysadzeniem jednego z tarnowskich bloków mieszkalnych,
  - udział w zatrzymaniu sprawców zabójstwa greckiego biznesmena, posiadających broń palną - członkowie grupy byli mieszkańcami Tarnowa,
  - zatrzymanie sprawców zabójstwa kobiety dokonanego w Tarnowie.

Ponadto Nieetatowa Grupa Realizacyjna bierze udział w zabezpieczeniu imprez masowych o podwyższonym stopniu ryzyka na terenie całego województwa małopolskiego.

- 4) Zespół Przewodników Psów Służbowych: Policjanci Zespołu pełnią służbę na terenie miasta w rejonach najbardziej zagrożonych przestępstwami pospolitymi, obejmując nadzorem rejon największych osiedli mieszkaniowych, jak również parków, rejonów szkół, placówek oświatowo-wychowawczych oraz terenów wypoczynku dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Efekty działania:
- zatrzymano 40 sprawców przestępstw na gorącym uczynku,
  - zatrzymano 462 osoby w Izbie Wyrzeźwień,
  - wylegitymowano 3.811 osób,
  - nałożono 320 mandatów karnych,
  - zatrzymano 20 osób poszukiwanych.

W ramach operacji „Powódź” tarnowscy policjanci w dniach 17-28 maja oraz 3-10 czerwca 2010 r. uczestniczyli w działaniach przeciwpowodziowych i osuwiskowych na terenie Tarnowa i powiatu tarnowskiego. Działania te polegały na zabezpieczeniu miejsc szczególnie niebezpiecznych dla mieszkańców, które powstały wyniku działania wezbranej wody, jak również na zabezpieczeniu pozostawionego w związku z ewakuacją mienia czy też nadzorowanie stanu wałów przeciwpowodziowych poprzez fizyczne ich umacnianie. Podczas

operacji „Powódź” tarnowscy policjanci wykonali 1.256 8-godzinnych służb, przejechali łącznie 34.023 km.

19.1.2. Działania Straży Miejskiej

Działalność Straży Miejskiej koncentruje się na służbie patrolowo-prewencyjnej, reagowaniu na zgłoszenia od mieszkańców i podejmowaniu interwencji w ujawnionych przez strażników przypadkach naruszenia prawa.

W 2010 r. strażnicy miejscy interweniowali w 9.961 przypadkach na telefoniczne zgłoszenia mieszkańców Tarnowa (wzrost o 1.978 zgłoszeń w stosunku do 2009 r.). Najczęściej interwencje te dotyczyły:

- naruszenia przepisów drogowych (3.667 przypadków),
- zakłócania spokoju i ciszy nocnej, wybryków chuligańskich (751 przypadków),
- nie odśnieżonych chodników i jezdni oraz nawisów śnieżnych (745 przypadków),
- nieobyczajnych wybryków (696 przypadków),
- psów biegających luzem (549 przypadków),
- zwierząt (182 przypadki),
- spraw porządkowych (524 przypadki),
- spożywania alkoholu w miejscach publicznych (432 przypadki),
- osób bezdomnych (263 przypadki).

Ponadto w ramach działalności prewencyjnej:

- 416 osób doprowadzono do Izby Wyrzeźwień,
- 80 osób ujęto i przekazano Policji,
- unieruchomiono 248 pojazdów naruszających obowiązujące przepisy dotyczące zatrzymywania i postoju przez zastosowanie urządzeń do blokowania kół,
- 19 pojazdów usunięto z drogi,
- zabezpieczono 116 imprez szkolnych, kulturalnych i sportowych.

W ramach służby przeprowadzano kontrole:

- szkół (3.914 kontroli),
- parków (2.208 kontroli),
- posesji (15.846 kontroli),
- handlu (3.772 kontroli),
- obiektów sportowych (3.089 kontroli).

Ujawniono ogółem 9.974 wykroczeń, w wyniku których 2.685 sprawców ukarano mandatami karnymi na kwotę 260.870 zł, sporządzono 378 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego oraz pouczone 6.911 osób.

Strażnicy wystawili 2.235 patrole samodzielne oraz 1.092 wspólne z Policją. W trakcie tych działań ujawnili 71 spraw noszących znamiona przestępstwa, zatrzymali i przekazali Policji 82 osoby, w tym: 13 nietrzeźwych kierujących, 11 poszukiwanych listem gończym, 11 sprawców zakłócania porządku i uszkodzenia mienia, 3 sprawców kradzieży, 3 osoby posiadające narkotyki, 3 sprawców włamań oraz 38 osób w innych sposób naruszających prawo.

Straż Miejska od wielu lat prowadzi działalność profilaktyczną z dziećmi przedszkolnymi i z klas I-III szkół podstawowych. W 2010 r. kontynuowano realizowane

w latach poprzednich programy, mianowicie: „Bądź świetlikiem na drodze”, „Bezpieczny i czysty Tarnów”, „Bezpieczne wakacje”.

19.2. Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

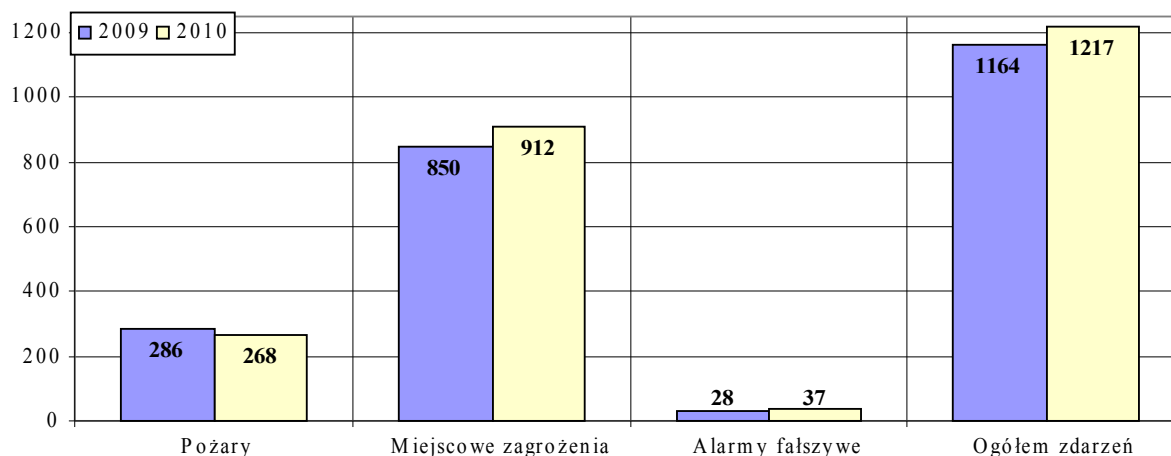
19.2.1. Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie

Tabela nr 67: Porównanie ilości zdarzeń latach 2009-2010 na terenie miasta Tarnowa

Rok	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ogółem zdarzeń
2009	286	850	28	1.164
2010	268	912	37	1.217

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

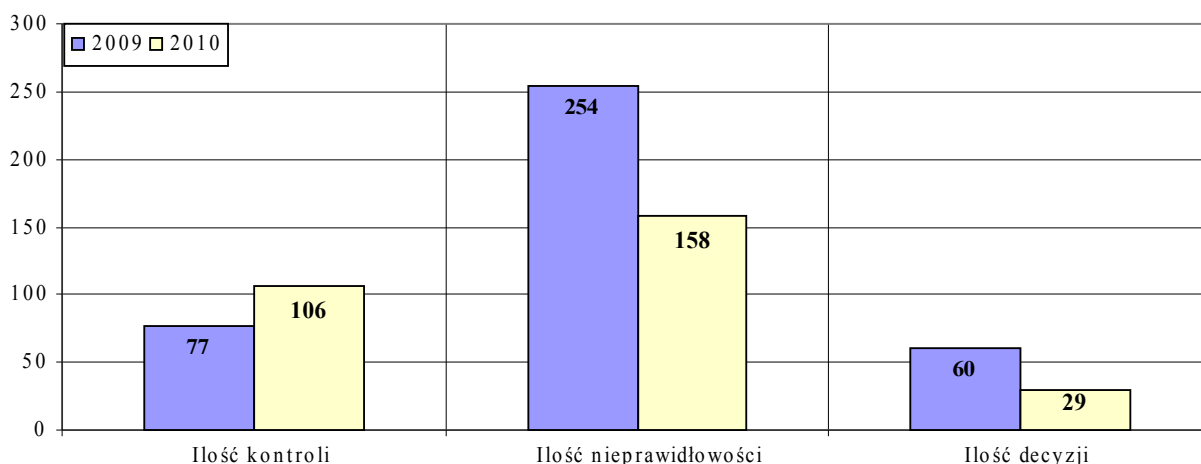
Wykres nr 9: Ilość zdarzeń w latach 2009-2010, miasto Tarnów

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

W 2010 r. w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost ogólnej ilości zdarzeń o 4,4%, głównie w zakresie miejscowych zagrożeń (7,2%), natomiast spadła ilość pożarów (6,3%).

Wykres nr 10: Działania kontrolno-rozpoznawcze w latach 2009-2010

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Efektom działań kontrolno-rozpoznawczych była poprawa stanu bezpieczeństwa, szczególnie w obiektach użyteczności publicznej. Prowadzone kontrole przyczyniły się do dalszej poprawy infrastruktury technicznej dróg pożarowych (wykonano stosowne oznakowania, a także wybudowano nowe drogi pożarowe).

W 2010 r. Komenda Miejska Straży Pożarnej w Tarnowie otrzymała dofinansowanie z budżetu miasta z przeznaczeniem na:

- zakup sprzętu pożarniczego (210 tys. zł, w tym dofinansowanie zakupu łodzi „Silver”, poduszkowca, kabiny dekontaminacyjnej, kontenera),
- zakup materiałów i wyposażenia (97 tys. zł) - umundurowanie specjalne, paliwo,
- zakup sprzętu pożarniczego (60 tys. zł) - amfibia.

19.2.2. Działalność ochotniczych straży pożarnych w Tarnowie

Na terenie miasta Tarnowa istnieją dwie jednostki ochotniczych straży pożarnych (OSP): OSP Tarnów-Rzędzin i OSP Tarnów-Mościce. Działalność jednostek OSP określają przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.) i ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.), a ich szczegółowe zadania oraz organizację określają ich statuty.

OSP Tarnów-Rzędzin czynnie wspiera Państwową Straż Pożarną w zakresie zadań ratowniczo-gaśniczych. W ramach struktur ochrony przeciwpożarowej działa ona w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, zrzeszającym jednostki najlepsze pod względem wyposażenia i wyszkolenia, które biorą udział w akcjach nadzwyczajnych zagrożeń życia i zdrowia. W OSP Tarnów-Rzędzin działają młodzieżowe drużyny pożarnicze chłopców i dziewcząt. Jednostka OSP Tarnów-Rzędzin sprawuje patronat nad XVI Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie. W Liceum funkcjonuje klasa o profilu pożarniczym, do której uczęszcza członek tej jednostki. Jednostka ta współpracuje również ze Szkołą Podstawową Nr 9 im. Orłąt Lwowskich w Tarnowie oraz z przedszkolami publicznymi działającymi na terenie miasta. Współpraca polega na prowadzeniu przez członków jednostki wykładów oraz pokazów z zakresu wiedzy pożarniczej.

Jednostka OSP Tarnów-Rzędzin posiada trzy samochody bojowe: Jelcz przeznaczony do szeroko specjalistycznych działań ratowniczo-gaśniczych, Fiat Ducato (lekki samochód pożarniczy) przeznaczony do niewielkich zagrożeń pożarniczo-gaśniczych, Żuk z agregatem

prądotwórczym i osprzętem oświetleniowym, niezbędnym w akcjach ratowniczych w porze nocnej. Natomiast OSP Tarnów-Mościce posiada wóz bojowy Magirus, który przeznaczony jest do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych o mniejszej skali zagrożenia.

W 2010 r. druhowie ochotniczych straży pożarnych brali udział w 61 akcjach ratowniczo-gaśniczych. Na uwagę zasługuje aktywny udział członków OSP Tarnów-Rzędzin w tegorocznych działaniach związanych z powodzią.

Na ochronę przeciwpożarową, z przeznaczeniem na funkcjonowanie działających na terenie miasta ochotniczych straży pożarnych, w budżecie Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r. zabezpieczono kwotę 48.000 zł. Środki te posłużyły na zapewnienie gotowości bojowej tych jednostek. Natomiast na zadania inwestycyjne wykonane w budynku remizy OSP Tarnów-Rzędzin zapisano kwotę 300.000 zł. Dodatkowe środki na inwestycje pozyskano w konkursie „Małopolskie Remizy - 2010” i przeznaczono je na zadanie pn. „Rozbudowa, przebudowa, remont, modernizacja obiektu Ochotniczej Straży Pożarnej Rzędzin w Tarnowie etap II” uzyskano maksymalną kwotę dotacji w wysokości 40.000 zł. W ramach środków własnych Gminy i dotowanych został przeprowadzony drugi etap remontu i modernizacji obiektu w jednostce oraz roboty dodatkowe. Łączna wartość inwestycji wyniosła 320.481 zł.

19.3. Ratownictwo chemiczne, składowanie i utylizacja odpadów niebezpiecznych

Miasto od lat współpracuje z tarnowską Jednostką Ratownictwa Chemicznego w zakresie likwidacji zagrożeń chemicznych obejmujących m. in. składowanie i utylizację odpadów niebezpiecznych, likwidację wszelkich zagrożeń w transporcie (kolejowym i drogowym) i w zakładach przemysłowych na terenie miasta.

W 2010 r. Jednostka Ratownictwa Chemicznego w oparciu o umowę z miastem utrzymywała w gotowości ratowniczej w systemie 24 godzinnym dwuosobowy zespół ratowników awaryjnych wyposażonych w sprzęt ratowniczy i środki transportu, działających na wezwanie wyznaczonych w Planie Reagowania Kryzysowego osób funkcyjnych Urzędu Miasta Tarnowa lub kierującego akcją funkcjonariusza Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. W ramach współpracy w zakresie utrzymania gotowości ratowniczej na rzecz miasta w 2010 r. realizowano również usługi:

- 1) odbiór przeterminowanych leków z 14 aptek zlokalizowanych na terenie Tarnowa - łącznie 1.152 kg leków (niemal dwukrotnie więcej, niż w 2009 r.),
- 2) odbiór cieczy niewiadomego pochodzenia (40 kg) znalezionej w bloku mieszkalnym przy ul. Mickiewicza,
- 3) odbiór ziemi zanieczyszczonej rtęcią (15 kg) z terenu przemysłowego przy ul. Tuchowskiej,
- 4) odbiór przeterminowanych odczynników chemicznych (12 kg) z Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie.

19.4. Obrona cywilna, sprawy obronne i zarządzanie kryzysowe

W 2010 r. prowadzono ciągły monitoring zdarzeń i sytuacji mogących stwarzać zagrożenia kryzysowe na terenie miasta Tarnowa oraz sąsiednich powiatów.

W 2010 r. w ramach obrony cywilnej, spraw obronnych i zarządzania kryzysowego wykonano Plan Organizacji i Funkcjonowania Zespołów Zastępczych Miejsc Szpitalnych Miasta Tarnowa zgodnie z zarządzeniem Nr 39/2010 Wojewody Małopolskiego z dnia

18 lutego 2010 r. w sprawie zatwierdzenia i wprowadzenia instrukcji dotyczącej planowania, organizacji i funkcjonowania zastępczych miejsc szpitalnych w województwie małopolskim oraz zarządzeniem Nr 90/2010 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 2 kwietnia 2010 r. w sprawie opracowania Planu Organizacji i Funkcjonowania Zespołów Zastępczych Miejsc Szpitalnych Miasta Tarnowa. Opracowany plan został uzgodniony z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim, a celem wdrożenia planu zawarto odpowiednie porozumienia z zakładami opieki zdrowotnej z terenu miasta.

Przedstawiciele władz miasta (jedyna administracja samorządowa w Polsce) brali udział w ćwiczeniu sztabowym przeprowadzonym w dniach 22-23 listopada 2010 w Warszawie, dotyczącym gotowości państwa do zapobiegania i reagowania w przypadku ataku terrorystycznego na zakłady chemiczne. Ćwiczenie organizowane było wspólnie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa i Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) z Hagi.

W 2010 r. Tarnów dwukrotnie zmagął się z powodzią. W maju i w czerwcu poziom wód w miejscowych rzekach przekroczył stany alarmowe i stanowił realne zagrożenie dla mieszkańców miasta, ich dobytku, a także dla infrastruktury komunalnej.

Stany na dorzeczu górnej Wisły osiągnęły maksymalne stany od czasu dokonywania pomiarów przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (od końca XIX w.).

Sytuacja powodziowa od 16 do 24 maja 2010 r.

1) Opady w regionie i Tarnowie: do 15 maja opady przelotne od 1 do 15 mm/m², w nocy 15/16 maja oraz 16 i 17 maja silne opady od 50 do 80 mm/m²,

2) Stan wód w miejscowych rzekach:

- Rzeka Dunajec (stan alarmowy 600 cm - posterunek pomiarowy Zgłobice): Najwyższy stan (650 cm) zanotowano o godz. 17:00 w dniu 17 maja.
- Rzeka Biała Tarnowska (stan alarmowy 440 cm - posterunek pomiarowy Koszyce Wielkie): Najwyższy stan (720 cm) zanotowano o godz. 17:00 dnia 17 maja.
- Potok Wątok (stan alarmowy 250 cm - posterunek pomiarowy most ul. Najświętszej Marii Panny): Najwyższy stan (300 cm) zanotowano o godz. 11:00 w dniu 18 maja.

3) Stan alarmu przeciwpowodziowego w Tarnowie:

Prezydent Miasta Tarnowa wprowadził na terenie miasta stan alarmu przeciwpowodziowego o godz. 8:00 17 maja, a odwołał go o godz. 13:00 dnia 20 maja (stan alarmu trwał 77 godzin). Utrzymanie stanu pogotowia przeciwpowodziowego do godz. 8:00 dnia 24 maja (stan pogotowia trwał 91 godzin).

Sytuacja powodziowa od 1 do 11 czerwca 2010 r.

1) W dniach 1 - 2 czerwca do godz. 7:00 w Tarnowie i regionie występowały bardzo intensywne opady, szczególnie nocą 1/2.06. Wysokość opadów od godz. 8:00 dnia 1.06 do godz. 8:00 2.06 wynosiła 50 mm/m². Od godz. 20:00 dnia 3.06 do godz. 14:00 dnia 4.06 występowały intensywne opady i przelotne burze.

2) Stan wód w miejscowych rzekach:

- Rzeka Dunajec (stan alarmowy 600 cm - posterunek pomiarowy Zgłobice): Najwyższy stan (648 cm) zanotowano o godz. 23:00 w dniu 4 czerwca.

Rzeka Biała Tarnowska (stan alarmowy 440 cm - posterunek pomiarowy Koszyce Wielkie): Najwyższy stan (798 cm) zanotowano o godz. 15:00 oraz 22:00 w dniu 4 czerwca.

Potok Wątok (stan alarmowy 250 cm - posterunek pomiarowy most ul. Najświętszej Marii Panny): Najwyższy stan (350 cm) zanotowano o godz. 4:00 w dniu 4 czerwca.

3) Stan alarmu przeciwpowodziowego w Tarnowie.

2 czerwca o godz. 8:00 Prezydent Miasta Tarnowa wprowadził na terenie miasta stan alarmu przeciwpowodziowego, który odwołał o godz. 17:00 tego samego dnia. Ze względu na ponowne narastające zagrożenie, 4 czerwca o godz. 9:00 Prezydent Miasta Tarnowa ponownie wprowadził na terenie miasta stan alarmu przeciwpowodziowego. 5 czerwca o godz. 15:00 alarm został odwołany, z jednoczesnym utrzymaniem pogotowia przeciwpowodziowego. Odwołanie stanu pogotowia przeciwpowodziowego nastąpiło o godz. 15:00 dnia 11 czerwca (stan alarmu trwał łącznie 39 godzin, natomiast stan pogotowia łącznie 184 godziny).

Funkcjonowanie Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa.

Po ogłoszeniu stanu alarmu przeciwpowodziowego nastąpiło niezwłoczne wydzielenie niezbędnych sił i środków Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego na bazie pracowników Urzędu Miasta Tarnowa. Wprowadzono całodobowy dyżur. Zwołano również w trybie nagłym Zespół Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa z udziałem ekspertów wspomagających swoją wiedzą Zespół. Zespół na bieżąco monitorował występujące na terenie miasta zagrożenie powodziowe oraz prognozował rozwój sytuacji, przygotowywał również propozycje działań i przedstawiał je Prezydentowi Miasta Tarnowa. Ponadto realizowano procedury i programy reagowania przewidziane dla miasta w czasie zagrożenia powodziowego.

Funkcjonowanie służb ratowniczych na terenie Miasta Tarnowa.

W oparciu o meldunki służb miejskich, wojewódzkich, Państwowej Straży Pożarnej oraz informacje o sytuacji hydrologicznej, na bieżąco dokonywano ich analizy i wypracowywano aktualizowany plan działań zabezpieczających i ratowniczych. Wiedza fachowa oraz zaangażowanie wszystkich biorących udział w tej akcji pozwoliły na sprawne i skuteczne działanie. Zapobiegło ono powstaniu bardzo poważnych szkód w mieniu zarówno mieszkańców, jak i komunalnym. Dobrze zadziałał system ostrzegania i alarmowania. Zarówno w maju, jak i w czerwcu skorzystano z inicjatywy obywatelskiej w tym zakresie zgłoszonej przez mieszkańców ulic: Łanowej i Jagiellońskiej.

Zasięg akcji przeciwpowodziowej na terenie miasta i Powiatu Tarnowskiego (z nieporównywalnie większym zagrożeniem dla ludności i jej mienia poza Tarnowem) spowodował przesunięcie w tamte tereny jednostek Straży Pożarnej i Policji. Działania podjęte przez władze miejskie po ubiegłorocznej powodzi (udrożnienie miejscowych cieków wodnych, usunięcie niepotrzebnych zakrzaczeń i zadrzewień) zapobiegły piętrzeniu się wody i podtopieniom w takim wymiarze, jak rok wcześniej.

Współdziałanie służb ratowniczych z lokalnymi firmami.

Na prośbę Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa do akcji włączyło się wielu przedsiębiorców (z Tarnowa i okolicy) dysponujących sprzętem mechanicznym, który okazał się niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych.

Zarządzanie informacją w czasie zagrożenia:

- przygotowanie, publikowanie, dystrybucja ulotek, afiszy, ogłoszeń,
- informowanie za pomocą urzędzeń rozgłaszających (Policja, Straż Miejska),
- informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów,
- informowanie na stronie internetowej miasta www.tarnow.pl (wraz z stroną w trybie awaryjnym) oraz na stronie BIP Gminy Miasta Tarnowa,
- informowanie i ostrzeganie za pomocą systemu sms-API (22 tys. wiadomości SMS),
- wspomaganie zarządzania systemem e-kryzys (dziennik zdarzeń kryzysowych),
- uruchomienie terenowych służb wspomagających pracę Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa (9 składów).

Straty i koszty (powodzie w maju i czerwcu)

Straty i szkody po powodziach w maju i czerwcu 2010 r. ogółem wyniosły 1.700.000 zł (w tym 600.000 zł stanowiły koszty prowadzenia akcji oraz 1.100.000 zł to straty w mieniu komunalnym).

Procent zalanej powierzchni w odniesieniu do powierzchni całkowitej miasta wyniósł 2,3%, natomiast procentowy udział strat w odniesieniu do całkowitych dochodów własnych wyniósł 0,9%. Na pokrycie części kosztów związanych z akcją przeciwpowodziową miasto otrzymało dotację z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 100.000 zł.

Tabela nr 68: Straty w infrastrukturze komunalnej

Wyszczególnienie	Wartość strat [zł]	
	Maj	Czerwiec
Drogi wraz z odwodnieniem	220.000	150.000
Mosty		300.000
Kładki	20.000	
Rowy odwadniające melioracyjne kanały i potoki	165.000	250.000
Razem	405.000	700.000

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 69: Koszty prowadzenia akcji przeciwpowodziowych

Wyszczególnienie	Wartość [zł]	
	Maj	Czerwiec
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska*	30.276,74	14.802,40
Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich	120.164,91	354.481,96
Zakład Składowania Odpadów Komunalnych	30.812,50	20.486,29
Wydział Obsługi Urzędu*		10.171,88
Wydział Zarządzania Kryzysowego*		6.393,00
Razem	181.254,15	406.335,53

*wydziały Urzędu Miasta Tarnowa

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Pomoc dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku powodzi

W okresie maj/czerwiec 2010 r. (wg spraw zgłoszonych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie) łączne straty w gospodarstwach domowych wyniosły ogółem 635.030 zł (w tym 356.713 zł w ruchomościach oraz 278.317 zł w nieruchomościach).

Powódź w maju:

- liczba zgłoszeń: 134 (w tym w 6 przypadkach nie stwierdzono strat w budynkach mieszkalnych, a 7 osób złożyło rezygnacje),
- w 121 sprawach oszacowano szkody na łączną kwotę 335.362,14 zł, w tym: w ruchomościach - 195.877 zł, w nieruchomościach - 139.485,14 zł,
- do Wojewody Małopolskiego skierowano wniosek w sprawie dotacji celowej na kwotę 149.450 zł dla 121 poszkodowanych. Została przyznana dotacja w wysokości 83.600 zł dla 88 poszkodowanych.
- w 6 sprawach wystąpiono z wnioskiem o weryfikację przyznanej dotacji na kwotę 10.600 zł,
- 7 poszkodowanym rodzinom wypłacono zasiłki celowe ze środków własnych w łącznej wysokości 1.660 zł.

Powódź w czerwcu:

- liczba zgłoszeń: 180 (w tym: 38 dotyczyło ponownych strat, w 13 przypadkach nie stwierdzono strat w budynkach mieszkalnych, a 17 osób złożyło rezygnacje),
- w 112 sprawach oszacowano szkody na łączną kwotę 299.668,05 zł, w tym: w ruchomościach - 160.836 zł, w nieruchomościach - 138.832,05 zł,
- do Wojewody Małopolskiego skierowano wniosek w sprawie dotacji celowej na kwotę 124.700 zł dla 112 poszkodowanych. Została przyznana dotacja w wysokości 80.400 zł dla 63 poszkodowanych.

Wykonanie nowego Planu Operacyjnego Ochrony przed Powodzią Miasta Tarnowa, w którym zostały zawarte m. in. zagadnienia:

- analiza zagrożeń powodziowych na obszarze miasta, charakterystyka cieków wodnych,
- uwarunkowania prawne działań powodziowych oraz ich finansowanie przed i w trakcie powodzi,
- harmonogram zadań Urzędu Miasta Tarnowa w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi,
- procedura postępowania po uzyskaniu informacji o możliwości wystąpienia zagrożenia powodziowego,
- procedura ogłaszania i odwoływania stanu pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego,
- procedury postępowania po ogłoszeniu stanu pogotowia przeciwpowodziowego i stanu alarmu przeciwpowodziowego,
- procedura wydawania sprzętu z magazynu przeciwpowodziowego,
- zasady funkcjonowania Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Tarnowa w czasie zagrożenia powodzią,
- procedura ewakuacji ludności i postępowania po wystąpieniu obszarów zatopionych, zasady zabezpieczenia mienia przed kradzieżą, zniszczeniem,
- procedura powiadamiania mieszkańców Tarnowa zagrożonych powodzią,
- zasady współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP, z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, z Komendą Miejską Policji, z Zakładami Karnymi w Tarnowie,

- zasady postępowania po ogłoszeniu stanu klęski żywiołowej,
- zasady i procedury ustalania szkód i szacowania strat po powodzi,
- zasady prowadzenia prewencyjnych działań sanitarnych w czasie akcji przeciwpowodziowej oraz w okresie likwidacji skutków powodzi, odkażania budynków, studni i innych obiektów.

20. ADMINISTRACJA

20.1. Organizacja Urzędu Miasta Tarnowa

Urząd jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa zapewniającą obsługę administracyjną, organizacyjną i techniczną Prezydenta Miasta Tarnowa, Rady Miejskiej w Tarnowie oraz jej organów wewnętrznych.

Urząd Miasta Tarnowa posiada, typową dla tego typu organizacji samorządu gminnego, wieloszczeblową liniowo-sztabową strukturę organizacyjną. Poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne skonfigurowane są w pionach kierowanych przez członków najwyższego kierownictwa urzędu. Poszczególne piony zostały zorganizowane w wyniku zgrupowania komórek powiązanych funkcjonalnie.

Urząd Miasta Tarnowa, jak każda organizacja podnosi jakość świadczonych usług i wydajność pracy w sposób permanentny pod kątem zadowolenia swoich klientów (wewnętrznych i zewnętrznych), jak i ze względu na uwarunkowania prawne.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miasta Tarnowa określa Regulamin Organizacyjny Urzędu, który ze względu na występujące często zmiany w otoczeniu gminnym podlega ewaluacji. W 2010 r. dwukrotnie dokonano zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Tarnowa min.:

- zlikwidowano Biuro Miejskiego Inżyniera Ruchu,
- poszerzono zakres realizacji zadań wspólnych wydziałów,
- połączono 2 wydziały w komórkę organizacyjną pod nazwą: „Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich”,
- w strukturze Urzędu wyodrębniono samodzielne stanowisko pracy ds. kontroli zarządczej,
- uszczegółowiono zakres zadań Miejskiego Audytora Wewnętrznego.

Zgodnie z Regulaminem, według stanu na 31 grudnia 2010 r. obsługę administracyjną obywateli w Urzędzie prowadziły 33 wydziały i jednostki organizacyjne o statusie wydziału.

Tabela nr 70: System kierowania Urzędem Miasta Tarnowa wg stanu na 31 grudnia 2010 r.

Prezydent Miasta Tarnowa Ryszard Ścigała	Wydział Informatyzacji
	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
	Kancelaria Prezydenta
	Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów
	Zespół Kontroli
	Samodzielne stanowisko pracy Miejski Audytor Wewnętrzny
	Samodzielne stanowisko pracy ds. kontroli zarządczej
	Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
	Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jakością
Zastępca Prezydenta Henryk Słomka-Narożański	Wydział Geodezji i Nieruchomości
	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
	Wydział Realizacji Inwestycji
	Wydział Urbanistyki i Budownictwa
	Wydział Komunikacji
Zastępca Prezydenta Dorota Skrzyaniarz	Wydział Edukacji
	Wydział Kultury
	Wydział Marki Miasta
	Wydział Sportu, Turystyki i Rekreacji
Sekretarz Miasta Aleksandra Mizera	Kancelaria Rady Miejskiej
	Wydział Obsługi Urzędu
	Wydział Organizacyjny
	Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej
	Urząd Stanu Cywilnego
	Biuro Obsługi Mieszkańców
	Biuro Prawne
	Biuro Jakości
	Samodzielne stanowisko pracy ds. BHP
Skarbnik Miasta Sławomir Kolasiński	Wydział Budżetowo-Księgowy
	Wydział Budżetu, Planowania i Analiz
	Wydział Finansowy
	Wydział Podatków i Windykacji
	Wydział Strategii
	Biuro Nadzoru Właścicielskiego
	Zespół Zamówień Publicznych

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

W trakcie realizacji zadań z zakresu administracji publicznej podejmowane były wielokierunkowe działania, mające na celu usprawnienie organizacji przyjmowania i obsługi mieszkańców, rozpatrywania ich skarg i wniosków, ułatwianie i udzielanie pomocy w załatwianiu indywidualnych spraw obywateli, pomoc w organizacji inicjatyw lokalnych, zwiększenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz poprawę warunków pracy w Urzędzie Miasta Tarnowa. Ilość spraw do załatwienia wpływających do Urzędu z roku

na rok rośnie. Jest to spowodowane pozytywnym trendem, jakim jest wzrost aktywności mieszkańców oraz podmiotów działających na terenie miasta w szerokim zakresie obszarów.

Działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Tarnowa w 2010 r. w Urzędzie Miasta Tarnowa wydano 95.321 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 164 odwołania, z czego organ drugiej instancji uchylił 55 decyzji.

20.2. Zatrudnienie i jego jakość w Urzędzie Miasta Tarnowa

Stan zatrudnienia w Urzędzie Miasta Tarnowa w 2010 r. zwiększył się w stosunku do 2009 r. o 5 osób (4,25 etatu) i na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosił 453 osoby (448,5 etatu).

Wśród zatrudnionych pracowników Urzędu 69,3% posiada wykształcenie wyższe, a 28,03% wykształcenie średnie. Poziom kwalifikacji to nie tylko poziom wykształcenia, ale również permanentne doskonalenie wiedzy i umiejętności w formie różnego rodzaju szkoleń. Szkolenia są jednym z ważniejszych elementów efektywnego zarządzania kadrą personalną w Urzędzie Miasta Tarnowa.

Planowanie szkoleń wynika z aktualnych potrzeb oraz z polityki jakości gminy. Korzyścią z planowania działań szkoleniowych jest systemowy rozwój zawodowy pracowników oraz racjonalizacja wydatkowania środków z budżetu przeznaczonych na szkolenia. Plan szkoleń jest zgodny z celami polityki jakości urzędu. Stanowi on integralną część całego procesu zarządzania organizacją i uwzględnia (poza potrzebami pracowników) potrzeby Urzędu. Szkolenia prowadzone są przez firmy zewnętrzne, jak również organizowane są szkolenia wewnętrzne w siedzibie Urzędu.

Tabela nr 71: Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2010 r.

Liczba pracowników zatrudnionych w UMT	453
Ilość szkoleń ogółem	174
Liczba przeszkolonych pracowników	261
Liczba uczestników szkoleń	655
Liczba szkoleń przypadających na 1 pracownika	0,38
Wskaźnik szkoleń (liczba przeszkolonych /liczba pracowników Urzędu)	57,6%
Koszty szkoleń ogółem	134.175,26 zł
Koszt szkolenia przypadający na 1 osobę	296,19 zł

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

Pracownicy Urzędu Miasta Tarnowa uczestniczyli w szkoleniach tematycznych wg harmonogramu oraz z zakresu:

- zmian przepisów poszczególnych ustaw stosowanych w wydziałach,
- biegłości interpersonalnej, sposobów postępowania w trudnych sytuacjach i metod radzenia sobie ze stresem,
- zasad udzielania pomocy publicznej przez gminy,
- systemu zarządzania jakością,
- elektronicznego środowiska przepływu pracy,
- strategii zdrowia w samorządach lokalnych,
- pozyskiwania i wykorzystywania środków unijnych,
- BHP.

Urząd Miasta Tarnowa w 2010 r. podpisał ramową umowę uczestnictwa w projekcie pn. „Nowoczesny Urzędnik” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej, Priorytet V „Dobre rządzenie”. Projekt nadzorowany jest przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, a udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektu jest nieodpłatny.

Tabela nr 72: Projekt „Nowoczesny Urzędnik” - uczestnictwo pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2010 r.

Temat szkolenia	Ilość uczestników	Koszt szkolenia
Zarządzanie Zespołem	15	5.805,00 zł
Zarządzanie Czasem	5	3.470,00 zł
Komunikacja i autoprezentacja	3	2.082,00 zł
Uprawnienia ECDL	9	22.527,00 zł
Umiejętności pracy w zespole	5	3.470,00 zł
KPA w świetle nowelizacji ustawy o informatyzacji	15	5.805,00 zł
Razem	52	43.159,00 zł

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Tarnowa

Oceniając poziom, jakość i przydatność prowadzonych szkoleń należy stwierdzić, iż uczestnictwo w szkoleniach pozwala pracownikom na doskonalenie umiejętności zawodowych, co z kolei przekłada się na bardziej efektywną obsługę interesantów. W sytuacji częstych zmian obowiązujących przepisów i dużej ilości obsługujących stron, szkolenia z zakresu zmian w przepisach są wskazane dla wszystkich zatrudnionych przy realizacji zadań co najmniej 1 raz w roku kalendarzowym. Przeprowadzone szkolenia doskonalą już posiadaną wiedzę oraz umożliwiają uzyskanie nowych wyjaśnień i interpretacji przepisów, co w następstwie daje możliwość unikania błędów.

Przy wyborze szkoleń kierowano się nie tylko tematyką, ale również profesjonalizmem podmiotu szkolącego i doborem wykładowców.

20.3. System zarządzania jakością

Urząd Miasta Tarnowa od 2003 r. posiada certyfikat Systemu Zarządzania Jakością w zakresie realizacji zadań własnych gminy, zadań miasta na prawach powiatu, zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych ustawowo.

Obecnie Urząd posiada III certyfikat Systemu Zarządzania Jakością według normy PN-EN ISO 9001:2001 (ważny do marca 2013 r.) i trwają przygotowania do auditu nadzoru wykonywanego przez niezależną jednostkę certyfikującą.

Certyfikowany system zarządzania jakością daje organizacji wielorakie korzyści, z których jako priorytetowe należy wymienić:

- gwarancję niekwestionowanego poziomu świadczonych usług,
- większą satysfakcję Klientów,
- jasną i uporządkowaną strukturę organizacyjną,
- nadzorowane procesy usługowe,
- mniejsze koszty „złej jakości” eliminowane dzięki systematycznej analizie powstałych niezgodności oraz podejmowaniu określonych działań korygujących i zapobiegawczych,

- ciągle doskonalenie zarządzania organizacją.

System Zarządzania Jakością w Urzędzie został zbudowany w oparciu o faktycznie realizowane procesy usługowe, które dostosowano do wymagań określonych w normie PN-EN ISO 9001:2009 i opisano w dokumentacji systemu. Głównym celem tego systemu jest wprowadzenie i stałe utrzymanie takich zasad postępowania, które gwarantują w sposób ciągły wysoki poziom świadczonych usług, ku pełnemu zadowoleniu interesantów, a także wprowadzają elementy szybkiego reagowania na występujące niezgodności oraz elementy ciągłego doskonalenia.

Wdrażając System Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Tarnowa Najwyższe Kierownictwo podjęło strategiczną decyzję o zastosowaniu podejścia procesowego polegającego na: identyfikacji procesów, ich sekwencji oraz wzajemnych powiązań, a także na określeniu występujących zagrożeń, ryzyk, koniecznych wymagań i opracowaniu procedur.

W poszczególnych jednostkach organizacyjnych zidentyfikowano powtarzające się cyklicznie procesy, z których po dalszej analizie sporządzona została mapa procesów dla Urzędu Miasta.

Ustalona została sekwencja i powiązania pomiędzy realizacją poszczególnych procesów, a wymaganiami, zarządzaniem strategicznym, zarządzaniem zasobami oraz nadzorowaniem i doskonaleniem Systemu Zarządzania Jakością oraz nadzorowaniem procesów realizacji usługi dla klientów. Zakłada się realizację procesów przy zastosowaniu tzw. cyklu PDCA czyli zasady Planuj - Wykonaj - Sprawdź - Działaj. Wszystkie zidentyfikowane procesy Systemu Zarządzania Jakością są monitorowane, określone zostały mierzalne wskaźniki dla oceny ich zgodności i skuteczności. Wyniki są analizowane przez właścicieli procesów oraz w sprawozdaniach sporządzanych na przegląd zarządzania wykonywany przez Prezydenta Miasta Tarnowa.

Jednym z mierników skuteczności wdrożenia systemu jest przeprowadzanie badań ankietowych zadowolenia klienta. Wyniki ostatniego badania wskazują na poprawę wszystkich wskaźników zadowolenia z jakości obsługi. W siedmiostopniowej skali poziom zadowolenia wyniósł 5,7 (wskaźnik syntetyczny) i 5,6 (wskaźnik ważony). Tradycyjnie klienci są najbardziej zadowoleni ze schludnego wyglądu urzędników (wysoki poziom zadowolenia). Największe niezadowolenie budzi niedostosowanie Urzędu do obsługi klientów w zakresie lokalizacji budynków i dostępności miejsc parkingowych. Respondenci najbardziej zadowoleni są z „profesjonalizmu i rzetelności urzędników”, a najmniej z „otoczenia materialnego”.

Ponadto określono cztery najważniejsze czynniki prowadzące do zadowolenia klientów Urzędu:

- dostosowanie informacji przekazywanych przez urzędników do potrzeb klienta (1),
- indywidualne traktowanie klienta i zrozumienia ich szczególnych potrzeb (2),
- sprawność załatwiania spraw urzędowych (3),
- staranność w załatwianiu spraw urzędowych (4).

20.4. Nadzór i kontrola

Funkcjonowanie każdej administracji publicznej wiąże się z kontrolą jej działalności. Kontrola obejmuje legalność, gospodarność, rzetelność i celowość działań organów administracji. Podstawowym celem przeprowadzania kontroli ma na celu zapewnienie ich sprawnego funkcjonowania oraz eliminowania wykrytych błędów. Służy również prewencji i usuwaniu podstaw złego funkcjonowania w przyszłości.

Organy miasta, a także miejskie jednostki organizacyjne, poddawane są kontroli zarówno przez podmioty zewnętrzne (Najwyższa Izba Kontroli, Regionalna Izba Obrachunkowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, inne organy kontrolne), organ kontrolny Rady Miejskiej w Tarnowie - Komisję Rewizyjną, jak i przez jednostki powołane przez Prezydenta Miasta Tarnowa do celów kontroli wewnętrznej.

20.4.1. Kontrola prawidłowości funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych i jednostek powiązanych - działania jednostek działających z upoważnienia Prezydenta Miasta

W Urzędzie Miasta funkcjonuje system kontroli realizowany przez Zespół Kontroli, a także samodzielne stanowiska: ds. kontroli zarządczej i Miejskiego Audytora Wewnętrznego, wykonujące czynności kontrolne zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.). Podstawowym zadaniem wewnętrznych kontroli jest przede wszystkim sprawdzanie:

- zgodności z prawem,
- prawidłowości i terminowości wykonywania zadań miasta,
- efektywności i celowości gospodarowania powierzonymi środkami finansowymi budżetu miasta i składnikami mienia komunalnego,
- sprawozdawczości miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych podmiotów zaliczonych do podsektora samorządowego,

a także ocena adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej.

W 2010 r. Zespół Kontroli przeprowadził łącznie 142 kontrole wewnętrzne w miejskich jednostkach organizacyjnych oraz organizacjach pozarządowych korzystających z dotacji udzielonych z budżetu miasta.

Kontrolą objęte były m. in. zagadnienia:

- uregulowania organizacyjno-prawne,
- gospodarka finansowa,
- rachunek dochodów własnych,
- gospodarowanie środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS),
- gospodarka magazynowa,
- sprawy pracownicze (wyплаты wynagrodzenia, dokumentacja kadrowa).

Zakres każdej kontroli prowadzonej w miejskich jednostkach organizacyjnych poszerzony został (od 2009 r.) o kontrolę realizacji obowiązku udostępniania informacji publicznej na stronach podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) tych jednostek.

Zespół Kontroli w zakresie BIP współpracował z Administratorem ds. BIP (przeprowadzono 111 kontroli tego typu). Poszerzenie zakresu kontroli o realizację obowiązku udostępniania informacji publicznej na stronach podmiotowych BIP przez miejskie jednostki organizacyjne przyczyniły się do znacznej poprawy aktualności stron BIP prowadzonych przez te jednostki.

Wszelkie nieprawidłowości stwierdzone w czasie czynności kontrolnych zostały ujęte w wystąpieniach pokontrolnych, a po pewnym czasie kontrolowane było wykonane zaleceń pokontrolnych (kontrole sprawdzające).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w jednym przypadku sprawę skierowano do Prokuratury Rejonowej w Tarnowie, a trzy sprawy skierowano do Rzecznika Dyscypliny Finansów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie.

W ramach kontroli zarządczej w 2010 r. w miejskich jednostkach organizacyjnych przeprowadzono 4 kontrole z zakresu sprawozdawczości finansowej, sprawozdawczości finansowej i budżetowej oraz jedną kontrolę kompleksową.

W ramach działań pokontrolnych zostały przekazane kontrolowanym jednostkom zalecenia pokontrolne, a w jednym przypadku naruszenia dyscypliny finansów publicznych zostało skierowane zawiadomienie do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych.

W 2010 r. Miejski Audytor Wewnętrzny wykonał 9 zadań audytowych w jednostkach organizacyjnych Urzędu Miasta Tarnowa oraz w miejskich jednostkach organizacyjnych. Tematami audytów w jednostkach organizacyjnych Urzędu były:

1) Zarządzanie przepływem informacji:

- przestrzeganie obowiązujących w jednostce wewnętrznych procedur dotyczących badanego obszaru,
- ocena skuteczności funkcjonujących w jednostce kanałów komunikacyjnych,
- wymiana informacji na poszczególnych szczeblach struktury organizacyjnej Urzędu,
- ocena stopnia zadowolenia pracowników z komunikacji wewnętrznej, współpracy pomiędzy poszczególnymi osobami oraz komórkami organizacyjnymi jednostki.

2) Przegląd procedur systemu kontroli zarządczej:

- czynności doradcze, których celem było dokonanie przeglądu funkcjonujących w jednostce procedur kontroli zarządczej pod względem spełniania warunków określonych w Standardach kontroli zarządczej ogłoszonych przez Ministra Finansów Komunikatem Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

3) Planowanie i realizacja budżetu Gminy Miasta Tarnowa - proces planowania budżetu Gminy Miasta Tarnowa:

- przestrzeganie ustalonych procedur przygotowywania projektu budżetu,
- przestrzeganie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa,
- udział komórek organizacyjnych Urzędu i jednostek organizacyjnych Miasta w procesie planowania budżetu,
- planowanie inwestycyjne.

4) Gospodarowanie mieniem komunalnym:

- ocena aktualności prowadzonej ewidencji nieruchomości,
- analiza stanu prawnego nieruchomości miejskich,
- ocena procedur oraz czynności związanych ze sprzedażą gruntów i lokali gminnych (szacowanie nieruchomości będących przedmiotem obrotu, tryb przetargowy i bezprzetargowy zbywania nieruchomości),
- ocena prawidłowości naliczania opłat za zarząd i wieczyste użytkowanie,
- ocena procesu gospodarowania ruchomym majątkiem komunalnym.

5) Zarządzanie jednostkami oświatowymi:

- ocena efektywności i skuteczności mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie nadzoru merytorycznego nad miejskimi jednostkami oświatowymi oraz w zakresie realizacji zadań wynikających z Regulaminu Organizacyjnego Urzędu,
- finansowanie kosztów utrzymania dzieci w przedszkolach,
- wypełnianie obowiązku Gminy w zakresie dowozu dzieci do szkół i przedszkoli,
- udzielanie pomocy finansowej uczniom,
- dofinansowywanie pracodawcom kosztów przygotowania zawodowego młodocianych.

Tematykę audytów wewnętrznych w miejskich jednostkach organizacyjnych stanowiły:

- 1) Analiza zawartości Biuletynu Informacji Publicznej pod kątem spełniania wymagań określonych przepisami prawa:
  - czynności doradcze, których celem było wskazanie czynności, jakie jednostka winna wykonać w celu dostosowania prowadzonego Biuletynu Informacji Publicznej do wymogów określonych prawem.
- 2) Gospodarowanie środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS):
  - sposób naliczania rocznego odpisu na ZFŚS,
  - terminowość przekazywania odpisu na rachunek ZFŚS,
  - prowadzenie ewidencji księgowej na koncie 130 w §4440 (odpisy na ZFŚS),
  - ewidencja księgowa na koncie 135 (Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia) w korespondencji z kontem 853 (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych),
  - wykorzystanie środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w zakresie zgodności z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi.
- 3) Audyt projektu pn. „Budowa ekranów akustycznych w ciągu drogi krajowej Nr 73 w Tarnowie” współfinansowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006:
  - zgodność realizacji projektu z umową i wnioskiem,
  - zgodność sprawozdawczości projektu z wymaganiami umowy o dofinansowanie oraz obowiązującymi przepisami prawa.
- 4) Realizacja udzielania zamówień publicznych (inwestycje):
  - mechanizmy kontroli zarządczej w obszarze udzielania zamówień publicznych, określone w regulacjach wewnętrznych, zakresach obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień,
  - organizacja procesu postępowania o udzielenie zamówienia (planowanie zamówień publicznych, powoływanie komisji przetargowej, przygotowanie postępowania, specyfikacja istotnych warunków zamówienia, wybór trybu udzielania zamówień, obowiązkowe ogłoszenia, wybór najkorzystniejszej oferty),
  - dokumentacja przetargowa postępowań przeprowadzanych na zasadach określonych przepisami Prawa Zamówień Publicznych.

20.4.2. Nadzór i kontrola nad prawidłowością funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych i jednostek powiązanych - działania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Tarnowie

Przedmiotem działania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Tarnowie jest kontrola działalności Prezydenta Miasta, miejskich jednostek organizacyjnych i rad osiedli, z punktu widzenia kryteriów zgodności z prawem, celowości, rzetelności i gospodarności.

W 2010 r. Komisja Rewizyjna przeprowadziła łącznie 5 kontroli, których przedmiotem było:

- sprawowanie nadzoru nad mieniem Gminy Miasta Tarnowa,
- kontrola wybranych inwestycji realizowanych przez miasto,
- weryfikacja przez Prezydenta Miasta Tarnowa taryf za wodę i ścieki,
- funkcjonowania Izby Wytrzeźwień w Tarnowie,
- wykorzystanie obiektów sportowych przejętych przez Gminę Miasta Tarnowa.

W trzech przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości, w jednym przypadku Komisja odstąpiła od kontroli, a w jednym wystąpiła z wnioskami, m. in. o:

- wzmocnienie nadzoru nad procesem inwestycji miejskich,
- zwiększenie przejrzystości procedury wyłaniania wykonawców inwestycji miejskich,
- zwiększenie kontroli nad sporządzaniem umów na wykonanie inwestycji miejskich.

20.4.3. Kontrole zewnętrzne

Najwyższa Izba Kontroli jest konstytucyjnym najwyższym organem kontroli państwowej. Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej Najwyższa Izba Kontroli (NIK) może kontrolować działalność organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych i innych komunalnych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

W 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w mieście dwie kontrole dotyczące:

- 1) funkcjonowania Straży Miejskiej w Tarnowie,
- 2) realizacji zadań dotyczących zarządzania środowiskiem w latach 2008-2010.

W wyniku obu kontroli pozytywnie oceniono realizację zadań w kontrolowanym zakresie. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia miały jedynie charakter formalny i występowały sporadycznie, nie powodując negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności.

Wojewoda Małopolski, w ramach sprawowanego nadzoru z punktu widzenia legalności, w 2010 r. przeprowadził 6 kontroli, które tematyką obejmowały:

- 1) prawidłowość wykorzystania dotacji przekazanej w 2009 r. przez Wojewodę Małopolskiego na realizację inwestycji w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Tarnowie (ul. Chyszowska),
- 2) nadzór nad fundacjami,
- 3) system wspomagania zarządzania edukacją w Tarnowie Edu-Net,
- 4) rozliczanie wydatków dokonanych w ramach dotacji celowych udzielonych na zadania z zakresu pomocy materialnej dla uczniów,
- 5) ustalenie faktycznej ilości spraw, które organ kontrolowany prowadził w I półroczu 2009 r. i dokonanie porównania ilości tych spraw ze stanem zadeklarowanym i przekazanym Wojewodzie Małopolskiemu,
- 6) sprawdzenie prawidłowości prowadzenia ewidencji gruntów i budynków.

W trzech przypadkach działania organów miasta w kontrolowanym zakresie oceniono pozytywnie, natomiast w pozostałych trzech procedury kontrolne nie zostały jeszcze zakończone (wg stanu na 28 lutego 2011 r.)

Regionalna Izba Obrachunkowa, w ramach sprawowanego nadzoru w zakresie spraw finansowych, w 2010 r. prowadziła jedną kontrolę kompleksową gospodarczo-finansową, która zakończy się prawdopodobnie w I kwartale 2011 r.

Ponadto w 2010 r. miejskie jednostki organizacyjne poddane były kontrolom:

- 1) dwukrotnie Archiwum Państwowego w Krakowie w zakresie systemów kancelaryjno-archiwalnych,
- 2) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z zakresu ubezpieczeń społecznych,

- 3) Agencji Nieruchomości Rolnych w zakresie sprawowania nadzoru nad realizacją umowy nieodpłatnego przekazania nieruchomości przez ANR,
- 4) Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego - kontrola bieżąca stanu sanitarno-epidemiologicznego wybranych miejsc publicznych w mieście,
- 5) Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Krakowie (WIOŚ) w zakresie funkcjonowania Zakładu Odpadów Komunalnych w Tarnowie.

W trzech z wyżej wymienionych przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach, w jednym procedura kontrolna zakończy się prawdopodobnie w I kwartale 2011 r. Natomiast w wyniku kontroli WIOŚ zaprzestano przekazywania wytworzonych w procesie kompostowania odpadów biodegradowalnych, które nie spełniają wymogów, na terenie polowej kompostowni zlokalizowanej w Zakładzie Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie.

20.5. Infrastruktura informatyczna

Rok 2010 to kolejny rok inwestycji w zakresie rozbudowy sieci światłowodowych, realizowanych w ramach konsorcjum: MPEC, Tarnowskie Wodociągi, Urząd Miasta Tarnowa oraz providerów lokalnych. Dzięki temu Tarnów w dalszym ciągu utrzymuje się w czołówce miast w zakresie dostępności, jak i parametrów technicznych świadczonych usług internetowych.

Lokalni providerzy oferujący pakiety usług internetowych, powszechnie proponują pakiety uzależnione od zasobności portfela oraz wymaganych usług (VoIP, telewizja nowej generacji, wypożyczalnia filmów, monitoring posesji).

Urząd Miasta Tarnowa analizując potrzeby i oczekiwania mieszkańców miasta, w tym osób, które nie mają możliwości podpisania umów komercyjnych, rozszerza sieć usług dostępu do Internetu za pomocą infomatów, zorganizowanych punktów bibliotecznych oraz poprzez budowę sieci HOT-Spotów.

Urząd Miasta Tarnowa podejmuje też szereg działań mających na celu wykorzystanie informatyki do polepszenia jakości usług służących do komunikacji na linii urząd - mieszkaniec, urząd - przedsiębiorca.

W ramach tych działań wdrożono 30 wzorów formularzy elektronicznych służących do obsługi spraw mieszkańców drogą elektroniczną bez konieczności wizyty w Urzędzie. Wymogiem jest posiadanie przez klienta podpisu kwalifikowanego lub profilu zaufanego. Wykonano również prace pozwalające połączyć system elektronicznych formularzy z elektronicznym obiegiem dokumentów funkcjonującym w Urzędzie, co jeszcze bardziej usprawni relację klient - urzędnik.

Wiosną, w ramach serwisu SMS dla mieszkańców Tarnowa i okolic, uruchomiona została nowa kategoria tematyczna: anomaliepogodowe. W ramach tej usługi mieszkańcy na bieżąco otrzymują ostrzeżenia meteorologiczne, a w razie ogłoszenia alarmu - aktualne informacje o zagrożeniach oraz udzielanej pomocy. Na koniec 2010 r. w ramach usługi SMS dostępne były już cztery kategorie tematyczne: kultura, sport, paliwa, anomaliepogodowe. Każdy zainteresowany otrzymuje informacje o wydarzeniach kulturalnych, sportowych, adresach tarnowskich stacji benzynowych, gdzie można kupić najtańsze paliwo w regionie oraz ostrzeżenia meteorologiczne. Do tej pory z serwisów SMS skorzystało odpowiednio: 550 osób z serwisu kultura, 235 osób z serwisu sport, 375 osób z serwisu paliwa, 482 osoby z serwisu anomalia pogodowe. Dodatkowo Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa został wyposażony w aplikację rejestrującą przebieg

działań kryzysowych, koordynującą działania służb ratowniczych oraz pozwalającą na automatyczne gromadzenie zgłoszeń wysyłanych za pośrednictwem wiadomości SMS.

W 2010 r. Tarnów wzbogacił się o nową bazę danych z zakresu realizowanych inwestycji. Zgromadzone dane uzupełnione są zdjęciami inwestycji lub ich wizualizacją oraz ich lokalizacją na mapie miasta. Baza jest dostępna dla wszystkich mieszkańców na oficjalnym portalu miejskim www.tarnow.pl.

Mapa inwestycyjna ma na celu bieżące informowanie mieszkańców o działaniach aktywizujących region, poprawiających jakość życia, wzmacniających wewnętrzny potencjał miasta. Prezentowane dane o inwestycjach dostępne są wg zadanych kryteriów wyboru, co umożliwia ich zbiorczą wizualizację na mapie.

W czerwcu oficjalny portal miejski doceniony został przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski w Krakowie otrzymał I Miejsce i Tytuł „Najlepsza Małopolska Strona Internetowa w 2009 r. w kategorii Miasto”. Portal miejski został wyróżniony za „niezwykle udaną modernizację portalu, wysokie walory informacyjne, funkcjonalne i wizualne, co powoduje, że stale zwiększając swoją oglądalność ten oficjalny internetowy Serwis Miasta Tarnowa staje się po prostu dobrym źródłem informacji”. Wysoki standard miejskiego serwisu potwierdza zaufanie internautów.

Na trwałe w historię rozwoju tarnowskiej informatyki wpisał się system wspomagania zarządzania edukacją EduNet. W czerwcu Urząd Miasta Tarnowa otrzymał dyplom „Wzorcowy Urząd w Małopolsce” Nagroda Główna za wdrożenie rozwiązania innowacyjnego pn. „System wspomagania Zarządzania Edukacją w mieście Tarnowie EduNet”.

EduNet nie jest już obcym narzędziem dla mieszkańców miasta. Postrzegany jest jako element wspomagania osób zarządzających tarnowską edukacją i równocześnie stanowi platformę wymiany informacji pomiędzy uczniem, nauczycielem i rodzicem.

Rok 2010 to przede wszystkim działania mające na celu rozbudowę i poszerzenie funkcjonalności systemu. W pierwszym półroczu planowano i opracowywano dokumenty umożliwiające aplikowanie o środki unijne, które umożliwiłyby znaczącą rozbudowę systemu. W wyniku przeprowadzonego konkursu, projekt EduNet 2 uzyskał dofinansowanie w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego Działania 1.2, co pozwoliło na rozpoczęcie jego realizacji. W ramach projektu już w 2010 r. 78 jednostek zostało wyposażonych w nowoczesne oprogramowanie wspomagające zarządzanie jednostkami. W latach kolejnych w każdej z tych jednostek zostaną uruchomione bezprzewodowe punkty dostępu do Internetu, systemy cyfrowego monitoringu obszarów przyszkolnych, a system EduNet wzbogaci się o zaawansowaną Platformę Edukacyjną oraz Hurtownię Danych Oświatowych.

Rozbudowa systemu EduNet to tylko jeden z kilku projektów informatycznych, na które w 2010 r. udało się pozyskać wsparcie unijne w ramach MRPO. Miasto pozyskało również środki na wdrożenie pakietu e-usług. Najważniejszym jego elementem będzie wyposażenie mieszkańców w Elektroniczne Karty Mieszkańca. Plastikowy dokument, wyglądający jak karta kredytowa, zastąpi m. in. zwykłe bilety komunikacji miejskiej oraz karty pacjenta. Karta Mieszkańca ułatwi dostęp do szeregu „miejskich” usług. Pozwoli m. in. na rejestrację w przychodni, czy też zamówienie książek w bibliotece. Może spełniać także funkcję płatniczą.

Część unijnej dotacji miasto przeznaczy na zapewnienie mieszkańcom łatwiejszego dostępu do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. Stąd planowane jest uruchomienie

elektronicznej platformy e-usług. W mieście pojawi się również 80 nowych publicznych punktów dostępu do Internetu (PIAP).

Dzięki kolejnej, przyznanej w 2010 r. dotacji unijnej, w Tarnowie ma szansę powstać nowoczesny, zintegrowany system informacji przestrzennej. Będzie on funkcjonował poprzez połączenie w jeden system informatycznej bazy danych Urzędu Miasta Tarnowa oraz danych z miejskich jednostek organizacyjnych, wspomagających zarządzanie aglomeracją. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia jakości usług świadczonych drogą elektroniczną oraz obniżenia ich kosztów. Dzięki wdrożeniu nowoczesnego systemu i zapewnieniu mieszkańcom dostępu do zasobów informacyjnych Urzędu, skrócony zostanie czas obsługi klienta. Nowy system ma także pomóc w usprawnieniu procesu zarządzania sytuacjami kryzysowymi w mieście, m. in. w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, czy katastrof.

Gmina Miasta Tarnowa, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68) od 2003 r. realizuje obowiązek udostępniania informacji publicznej na stronach Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). Na stronie BIP publikowane są wszystkie informacje wymagane ustawą oraz zgodnie z opracowanym w 2010 r. przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji „Minimalnym standardem informacji dla Przejrzystej strony BIP”, m. in.:

- skład Rady Miejskiej w Tarnowie, jej komisji oraz klubów radnych,
- ogłoszenia o sesjach Rady Miejskiej w Tarnowie oraz protokoły z tych sesji i z posiedzeń komisji Rady,
- projekty uchwał i uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie,
- informacje dotyczące budżetu miasta - projekty i sprawozdania z wykonania,
- informacje o stanie majątku miasta,
- sprawozdania z udzielonej pomocy publicznej na rzecz przedsiębiorców,
- zarządzenia Prezydenta Miasta Tarnowa,
- skład organów pomocniczych miasta - rad osiedli,
- informacje dotyczące składu osobowego i posiedzeń ciał doradczych
- struktura organizacyjna Urzędu Miasta Tarnowa,
- oświadczenia majątkowe, o których mowa w art. 24 h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) składane przez radnych Rady Miejskiej w Tarnowie i pracowników Urzędu Miasta Tarnowa,
- opis sposobu załatwiania spraw (procedury administracyjne),
- informacja o sposobie udostępniania prowadzonych rejestrów, ewidencji i archiwów,
- ogłoszenia, obwieszczenia i komunikaty urzędowe, w tym informacje dotyczące: prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonych naborów na wolne stanowiska, organizowanych konsultacji społecznych,
- dokumentacja przebiegu i efektów kontroli, wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów kontrolujących,
- informacje o przyznanych stypendiach za szczególne osiągnięcia przyznawane uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest miasto,
- stypendia sportowe dla zawodników oraz nagrody przyznawane sportowcom, trenerom i działaczom sportowym,

- informacje o środowisku i jego ochronie, podlegających udostępnieniu zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.),
- obwieszczenia o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, postanowienia i decyzje kończące postępowanie, ogłoszenia dotyczące prowadzonych procedur planistycznych zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), obwieszczenia w sprawach lokalizacji dróg publicznych i wydawania pozwoleń na ich budowę (o wszczęciu postępowania i o wydaniu decyzji) zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1194 z późn. zm.).

21. PROMOCJA MIASTA

Zadanie własne Gminy Miasta Tarnowa, jakim jest promocja miasta i tworzenie unikatowej marki, w 2010 r. realizowane było przez Wydział Marki Miasta (WMM) Urzędu Miasta Tarnowa we współpracy z podległym mu Tarnowskim Centrum Informacji (TCI). Nadrzędnym celem działań promocyjnych w 2010 r. było dalsze budowanie i wzmacnianie spontanicznie rozpoznawalnej marki Tarnowa wokół hasła „Tarnów - Polski Biegun Ciepła” (Tarnow - the Polish Hot Spot) oraz umacnianie wizerunku Tarnowa, jako miasta wielu kultur, przyjaznego i gościnnego dla innych narodowości, nacji i religii - miasta bezpiecznego i otwartego na Europę, promującego pozytywne wartości wśród tarnowian, ale także wśród społeczności międzynarodowej.

Jubileuszowy rok 2010, ze względu na szczególną dla miasta 680. rocznicę lokacji, Rada Miejska w Tarnowie uchwałą Nr XXXIX/528/2009 z dnia 10 września 2009 r. ogłosiła w Gminie Miasta Tarnowa Rokiem Miasta Tarnowa. Jubileusz wyznaczył kierunek całorocznych działań o promocyjnych o charakterze ponadregionalnym i ogólnopolskim oraz określił priorytety dla instytucji współpracujących na płaszczyźnie promocji wokół hasła „Miasto Tarnów od 1330 roku”. Działania w tym obszarze skupiały się wokół historii Tarnowa, lokacji miasta oraz postaci, które miały istotny wpływ na jego dzieje. Do wyjątkowych wydarzeń w ramach obchodów, należy zaliczyć bardzo udane uroczystości 680. Rocznicy Lokacji Miasta Tarnowa, z udziałem przedstawicieli Kancelarii Prezydenta RP, pod honorowymi patronatami Bronisława Komorowskiego Marszałka Sejmu RP i Jerzego Buzka Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

Zapisane w programie obchodów uroczystości i wydarzenia zostały zorganizowane rzetelnie, z dużą dbałością o efekt promocyjny i zaangażowaniem. Mimo wiosennej, chłodnej pory, marcowe uroczystości 680. rocznicy lokacji miasta wpisały się bardzo barwnie w kalendarz imprez organizowanych przez miasto. Wydarzenia Roku Miasta Tarnowa były obecne w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich (telewizja, radio, internet). Uroczystości i wydarzenia Roku Jubileuszowego miały charakter otwarty, były ogólnodostępne i spotkały się z pozytywnym przyjęciem mieszkańców miasta Tarnowa oraz gości i turystów.

21.1. Promocja miasta - najważniejsze wydarzenia 2010 r.

Tarnów jest miastem magicznym i wyjątkowym. Kluczem do zrozumienia wielokulturowego Tarnowa było od zawsze codzienne obcowanie ze sobą różnych religii, kultur, nacji i narodów. Dzielona razem codzienność bardziej zbliżała odległe kulturowo światy, niż gesty na szczeblu oficjalnym. Tarnowscy Żydzi, Romowie, Węgrzy, Szkoci czy

Ukraińcy wywierali realny wpływ na życie miasta, o czym świadczą pozostałe po nich kroniki, wspomnienia i fotografie. Te idee wzajemnej tolerancji i życzliwości są nadal w Tarnowie bardzo żywe. W swojej liczącej 680 lat historii Tarnów niejednokrotnie udowodnił, że jest miastem przyjaznym i otwartym na odmienność. Również dziś miasto robi wiele, by być dobrym partnerem dla międzynarodowych przedsięwzięć społecznych, kulturalnych i gospodarczych, by dialog między różnymi narodami i religiami trwał nadal. Do takich działań z powodzeniem można zaliczyć XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim - wydarzenie w całości koordynowane przez Wydział Marki Miasta Urzędu Miasta Tarnowa. Najważniejsze wydarzenia kulturalne, sportowe i gospodarcze tworzące Markę Tarnów organizowane i współorganizowane przez miasto, wspierane finansowo, logistycznie i promocyjnie o zasięgu ponadregionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym:

1) XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim. To międzynarodowe wydarzenie spotkało się z otwartością uczestników zarówno ze strony żydowskiej i katolickiej, z osobistą obecnością Ambasadora Izraela w Polsce oraz dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta. W programie wydarzenia znalazły się: modlitwa w ciszy na cmentarzu żydowskim, pod Bimą i w tarnowskiej Katedrze, międzynarodowy i międzyreligijny panel dyskusyjny, rejestrowany przez Telewizję Polską, koncert Kantora z towarzyszeniem chóru Puellae Cantores w auli Seminarium Duchownego, przyznanie tytułu honorowego „Człowieka pojednania” rabinowi Alonowi Goshen-Gottsteinowi, spotkanie przedstawicieli wspólnoty judaistycznej oraz katolickiej z młodzieżą Tarnowa. Dniom Judaizmu towarzyszyło otwarcie wystawy „Cmentarze Żydowskie i synagogi dawnej Galicji”, międzynarodowe konferencje prasowe oraz realizacja na żywo z Tarnowa programu Telewizji Polskiej „Między niebem a ziemią”, w którym z Watykanu papież Benedykt XVI skierował przesłanie pokoju do uczestników Dni Judaizmu w Tarnowie.

2) Wystawa neowitraży tarnowskiego artysty Adama Peruna (Piotra Barszczowskiego) na Kasprowym Wierchu w Zakopanem. Ze względu na bardzo atrakcyjne umiejscowienie wystawy i kilkuset tysięcy turystów goszczących w tym miejscu, przedsięwzięcie to osiągnęło świetny efekt promocyjny o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym.

3) Promocja okolicznościowej monety NBP w Tarnowie z udziałem więźniów Pierwszego Transportu do obozu zagłady w KL Auschwitz. W Sali Lustrzanej odbyła się uroczystość promocji monet okolicznościowych związanych z 65. rocznicą oswobodzenia KL Auschwitz-Birkenau. W spotkaniu udział wziął prezes NBP Sławomir Skrzypek, rodzina Rotmistrza Pileckiego, bardzo liczne grupy młodzieży oraz mieszkańcy Tarnowa. Okolicznościowe monety zostały wręczone byłym więźniom KL Auschwitz.

4) Inauguracja obchodów Roku Miasta Tarnowa pod honorowymi patronatami Marszałka Sejmu RP - Bronisława Komorowskiego i Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego - Jerzego Buzka. Program uroczystości inauguracyjnych składał się z kilku modułów: część dla najmłodszych Tarnowian - spotkanie z rodzicami i dziećmi urodzonymi w Roku Jubileuszowym, Słodkie Urodziny, uroczysta sesja Rady Miejskiej w Tarnowie zorganizowana w Ratuszu, posiedzenie Komitetu Honorowego Obchodów, premiera Encyklopedii Tarnowa, wręczenie statuetki „Ambasador Tarnowa” wybitnemu Tarnowianinowi, światowej sławy kosmologowi ks. prof. Michałowi Hellerowi oraz przyznaniem WEN - wyróżnień dla dziennikarzy.

680. Rocznica Lokacji stanowiła temat komercyjnych kampanii promocyjnych w: Onet.pl, TVN 24 i TVN Meteo, Radiu Kraków oraz Radiu RDN Małopolska.

5) Panorama Siedmiogrodzka na Węgrzech. Replika Panoramy przez cały 2010 r. eksponowana była w węgierskim mieście Varpalota. Uroczyste odsłonięcie Panoramy z udziałem przedstawicieli Tarnowa miało miejsce 15 marca w Narodowe Święto Węgier.

Na uroczystościach obecnych było wielu dziennikarzy z węgierskich ogólnokrajowych mediów.

- 6) Akcja „Daj bliskim swoje ciepło - wielkanocne jajo”. Przygotowanie wielkanocnej dekoracji miasta (dwumetrowe pisanki i stylizowane kurczaki w wiklinowych koszach - fontannach i wiklinowe tablice ogłoszeniowe z historią polskiej tradycji wielkanocnej).
- 7) Akcja promocyjno-charytatywna „Daj bliskim swoje ciepło nie tylko na święta”. Kampania wysyłania świątecznych kartek w formie elektronicznej, do udziału w której zostały zaproszone placówki edukacyjne, spółki miejskie, miejskie instytucje kultury oraz media. Pieniądze zaoszczędzone na wysyłce zostały przekazane na rzecz dzieci.
- 8) Całoroczna kampania „Kaski i Odblaski” promująca dobre praktyki i wrażliwe postawy społeczne. Kampania na rzecz bezpieczeństwa przeprowadzana wspólnie z Policją, Strażą Miejską oraz środowiskami sportowymi i edukacyjnymi spotkała się ogromnym zainteresowaniem i akceptacją społeczną. Akcja „Kaski i Odblaski” skierowana była do różnych grup wiekowych. W ramach kilkunastu odsłon akcji rozdano kilka tysięcy odblaskowych materiałów promocyjno-edukacyjnych (odblasków) oraz kasków rowerowych dla dzieci i dorosłych.
- 9) 50-lecie piłki ręcznej w Pałacu Młodzieży w Tarnowie. Ogólnopolska promocja jubileuszu, transmisja TVP meczu Gwiazd piłki ręcznej rozegranego w Tarnowie.
- 10) „Europa bez barier” - VI międzynarodowa spartakiada młodzieży niepełnosprawnej z udziałem Słowaków, Czechów, Węgrów i Ukraińców. Po raz szósty Tarnów na kilka dni stał się europejską stolicą sportowych zmagania młodzieży niepełnosprawnej.
- 11) Rocznica Pierwszego Transportu do obozu zagłady w KL Auschwitz (tarnowski dworzec PKP) oraz 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej.
- 12) Uroczystość wręczenia Flagi Honorowej Rady Europy miastu Tarnów. W ramach uroczystości odbyło się wiele imprez z udziałem mieszkańców miasta, młodzieży oraz przedstawicieli wszystkich miast partnerskich Tarnowa. Na program uroczystości złożyło się oratorium z przesłaniem pokoju dla świata „Tarnów - ziemia miłości” z udziałem kilkuset muzyków i chórzystów, koncert najbardziej znanych europejskich piosenek „Tarnów Europie”, konkurs dla dzieci i młodzieży „Tarnów Europa wielu narodów” z uroczystym wręczeniem nagród oraz odbyła się Intronizacja Króla Kurkowego z udziałem Bractw Kurkowych z Małopolski. W ramach obchodów odbyło się także kolejne uroczyste spotkanie rodziców i Dzieci Roku Jubileuszowego.
- 13) Obchody XX-lecia Samorządu. Organizacja obchodów w formie uroczystej sesji z udziałem pierwszych radnych Rady Miejskiej w Tarnowie oraz byłych prezydentów miasta. Z tej okazji przygotowano okolicznościowe medaliony i pamiątkowe dyplomy, które zostały wręczone wszystkim uczestnikom uroczystości.
- 14) V Małopolski Festiwal Smaku - półfinały w Tarnowie. Promocja miasta, logistyka Pogody Wyjazdowej TVN i TVN Meteo.
- 15) Święto Miasta „Zderzenia 2010”.
- 16) IV Międzynarodowy Zlot Motocyklowy z okazji 680. Rocznicy Lokacji Miasta. Udział grup motocyklowych z Polski, Czech, Węgier. Przyjęcie delegacji z Węgier i Czech przez władze miasta, zjazd uczestników z kraju i zagranicy pod pomnikiem Króla Władysława Łokietka, wieczorna parada motocykli ulicami miasta, zlotowe wycieczki motocyklowe promujące Tarnów i okolice. Zlotowi towarzyszyły koncerty, konkursy, pokazy oraz impreza na rzecz osób niepełnosprawnych.

- 17) Tarnowskie „Święto Gulaszu” organizowane przez Tarnowską Agencję Rozwoju Regionalnego. Impreza przyjęta jako okazja do poznania walorów oraz zderzenia węgierskiej i polskiej kultury kulinarnej. Różnorodny program artystyczny, cenne nagrody dla uczestników ufundowane m. in. przez miasto, konkursy tematyczne oraz występy grup ludowych i rockowych z Węgier stały się dla wielu tysięcy uczestników świetną propozycją spędzenia wolnego czasu w zabawowo-konkursowej oprawie.
- 18) Lato z Radiem na żywo z Tarnowa. Wydarzenie o szerokim zasięgu medialnym i promocyjnym. Dwudniowa impreza promująca miasto i jego atrakcje, ciekawe postaci, skierowana do szerokiego grona odbiorców bezpośrednich i wielotysięcznej grupy słuchaczy Polskiego Radia.
- 19) XXXIV Międzynarodowe Targi Sztuki Ludowej na Rynku Głównym w Krakowie. Udział miasta w krakowskiej imprezie stał się świetną formą promocji Tarnowa i regionu. Na sukces promocyjny Tarnowa złożył się przygotowany na wysokim poziomie program artystyczny Dnia Tarnowskiego.
- 20) Wystawa plenerowa „Panorama Małopolski Innowacji” na tarnowskim Rynku, przygotowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.
- 21) Współdziałanie i promocja miasta podczas IV Motosoboty.
- 22) III Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego. Tarnów we współpracy z Instytutem Studiów Wschodnich w Warszawie jest organizatorem jednego z największych w Europie Środkowo-Wschodniej międzynarodowych wydarzeń o charakterze gospodarczym. Wiodące tarnowskie firmy i przedstawiciele miejskiego samorządu aktywnie uczestniczą również w Forum Ekonomicznym w Krynicy, którego Forum Inwestycyjne jest integralną częścią.
- 23) XVIII Światowe Forum Mediów Polonijnych Tarnów - Małopolska - Wielkopolska (promocja Tarnowa na Forum podczas spotkań w Tarnowie, Gnieźnie i Poznaniu).
- 24) Finał i Gala Wielkiego Odkrywania Małopolski - Małopolskie obchody Światowego Dnia Turystyki. Tarnów był gospodarzem uroczystości jako laureat poprzedniej edycji konkursu.
- 25) XIV Ogólnopolski Festiwal Komедii „TALIA”.
- 26) 3rd Tarnów International Jazz Contest. Od początku istnienia Festiwal stał się promocyjną perełką jazzowego Tarnowa - miasta otwartego różnorodnego klimatu i style jazzowe, miasta w którym koncerty jazzowe mają zawsze pełne widownie, a sceny goszczą największych twórców tego gatunku. Festiwal jest współfinansowany z budżetu miasta w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych.
- 27) Kampania patriotyczna „Flaga na samochód” skierowana do kierowców-mieszkańców Tarnowa oraz korporacji taksówkarskich. Akcja wzbudziła ogromne zainteresowanie mediów i mieszkańców. Miasto zakupiło ponad 3 tysiące flag na anteny samochodowe, które w bardzo krótkim czasie zostały rozdystrybuowane.
- 28) IV Charytatywny Raut Prezydencki z okazji Święta Niepodległości.
- 29) Otwarcie po kapitalnym remoncie zabytkowego, secesyjnego Dworca PKP. Najpiękniejszy dworzec w Polsce - promocja miasta poprzez plenerową wystawę fotografii „Magiczny Tarnów” wydanie i dystrybucję jednodniówki „Wiadomości Tarnowskie” z okazji stulecia Wielkich Inwestycji. Odrestaurowany tarnowski dworzec PKP był wielokrotnie pokazywany niekomercyjnie w wielu mediach elektronicznych.
- 30) XV Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z Nami”.

31) Chojnka Dzieci. Akcja z udziałem dzieci tarnowskich przedszkoli - żywe choinki na tarnowskim Rynku dekorowane przez dzieci żółtymi śnieżynkami, spotkanie ze Św. Mikołajem i Prezydentem Miasta Tarnowa.

21.2. Promocja miasta - udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach

Promocja Tarnowa na zorganizowanych imprezach, zarówno w kraju, jak i zagranicą stanowi ważny element działalności Wydziału Miasta i tworzy mocne pole współpracy z Tarnowskim Centrum Informacji. Wyjazdy na poszczególne wydarzenia przygotowywane są z uwzględnieniem zarówno rynków, których dotyczą, jak i oczekiwań odbiorców. W przygotowanie stoiska targowego na każdą z imprez Tarnowskie Centrum Informacji angażuje lokalnych przedsiębiorców oraz twórców. Dzięki temu stoiska zyskują na atrakcyjności, co przekłada się na większe zainteresowanie zwiedzających Tarnowem i zwiększenie efektu promocyjnego. Aranżacja i jakość obsługi na stoiskach Małopolski, w ramach których prezentuje swoją ofertę Tarnów, została wielokrotnie doceniona i zdobywała prestiżowe wyróżnienia. Wnikliwy monitoring różnego rodzaju konkursów organizowanych przez podmioty zewnętrzne, służących promocji atrakcji turystycznych, miejsc i produktów regionalnych oraz instytucji był również przedmiotem aktywności WMM. W 2010 r. WMM, współpracując z TCI, angażował się w promocję miasta i tworzenie wiarygodności marki, poprzez zgłaszanie i animowanie udziału mieszkańców Tarnowa w konkursach i plebiscytach.

Małopolskie Obchody Światowego Dnia Turystyki „Turystyka kluczem do rozwoju regionu” - Ogólnopolska konferencja rzeczników praw Konsumenta w kontekście usług turystycznych połączona z Małopolskimi Obchodami Dnia Turystyki, które zorganizowane były w Tarnowie. Uroczystość połączona była z ogłoszeniem wyników plebiscytu „Wielkie Odkrywanie Małopolski”, a Tarnów jako ubiegłoroczny laureat tego konkursu był organizatorem uroczystej Gali. W tym czasie miasto gościło ekipę Pogody Wyjazdowej TVN i było promowane poprzez wiele aspektów (Wielkie Odkrywanie Małopolski, Festiwal Komедii Talia, ciekawostki Muzeum etnograficznego oraz walory klimatyczne i pogodowe).

Działania promocyjne były ukierunkowane na budowanie marki Tarnów również w aspekcie turystycznym.

21.3. Promocja miasta w środkach masowego przekazu

W 2010 r. wzorem poprzednich lat i w oparciu o wyliczalne efekty promocyjne w mediach elektronicznych w sposób szczególnie intensywny wzmocniana była pozycja Tarnowa. Poprzez systematyczną obecność w przestrzeni medialnej budowano jego markę, ze szczególnym uwzględnieniem telewizji, internetu, radia oraz nowoczesnych nośników (tablice świetlne, ekrany w szynobusach).

21.3.1. Telewizja

1) TVP 3 - TVP Kraków: kontynuowano współpracę na polu promocji Tarnowa w TVP Kraków w postaci współprodukcji cotygodniowego programu telewizyjnego o tematyce kulturalno-społecznej „W ciepłym mieście”. Program ukazuje się cyklicznie od trzech lat na telewizyjnej antenie i zyskał już uznanie wielotysięcznej rzeszy widzów. W 2010 r. powstało 36 odcinków programu, wyemitowanych również w paśmie ogólnopolskim.

W styczniu na zasadzie współprodukcji powstały dwa odcinki 25-minutowego programu telewizyjnego z koncertu, który odbywał się w ramach XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim w Tarnowie.

Ponadto Tarnów był wielokrotnie obecny na antenie TVP Kraków w kontekście wydarzeń kulturalnych i gospodarczych, np. w popularnym programie „Tematy Dnia” przedstawiciele miasta gościli pięciokrotnie.

- 2) TVP 1: z okazji organizowanych w Tarnowie XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim został wyprodukowany niekomercyjny 40-minutowy program „Między ziemią a niebem” (emitowany na żywo).
- 3) TVP 3, TVP Sport: w maju dokonano zakupu transmisji i retransmisji Meczu Gwiazd rozegranego w Tarnowie z okazji Jubileuszu 50-lecia Piłki Ręcznej Pałacu Młodzieży w Tarnowie.
- 4) TVN: przy okazji ważnych dla miasta wydarzeń kilkakrotnie w Tarnowie gościły TVN 24 i TVN-Meteo z Pogodą Wyjazdową (marzec, czerwiec, październik).

Pogoda Wyjazdowa - każdorazowo przez dwa dni z Tarnowa (na żywo) informacje o mieście, promocja najciekawszych miejsc, atrakcji turystycznych i wydarzeń historycznych (680. Rocznica Lokacji Miasta, Słodkie Urodziny, Encyklopedia Tarnowa, Ażurowe Jajo, Gala Wielkiego Odkrywania Małopolski czy Konferencja Rzeczników Konsumenta) oraz walorów klimatycznych Tarnowa jako Polskiego Bieguna Ciepła (wiosna, lato, jesień), łącznie 62 wejścia (czas wejścia około 1,5 minuty), wiosenne i jesienne wydanie opatrzone przed i po- 8-sekundowym billboardem sponsorskim promującym miasto. Letnia edycja Pogody Wyjazdowej była finansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego w ramach V Małopolskiego Festiwalu Smaku. Ponadto Tarnów został umieszczony na mapie pogodowej TVN Meteo (jedynej z Małopolski oprócz Krakowa), a walory klimatyczne Tarnowa były wielokrotnie przedstawiane w formie ciekawostek w/w kanale. Również czerwcową walka Tarnowa i regionu z powodzią była w TVN wielokrotnie relacjonowana na żywo. Ponadto niekomercyjnie w październiku w programie „Dzień Dobry TVN” z Tarnowa nadawana była prognoza pogody oraz „Maja w ogrodzie” – przygotowania roślin na zimę.

- 5) TVN CNC Biznes: całodzienna, niekomercyjna relacja na żywo z III Forum Inwestycyjnego (relacje, wywiady, konferencja prasowa) oraz informacje o Tarnowie.
- 6) Telewizja satelitarna EDUSAT: całoroczne niekomercyjne emisje cyklu programów o historii Tarnowa, łącznie 30 emisji półgodzinnych programów m. in. o historii miasta, rodzie Sanguszków, Janie Szczepaniku, gen. Józefie Bemie, muzeum Etnograficznym.
- 7) Telewizja Małopolska TVM: w 2010 r. Telewizja realizowała trzy cykle audycji telewizyjnych: „Z życia miasta”, „Dwóch na jednego - pytania o miasto”, „Miasto Tarnów od 1330”. Produkcja i emisja programów została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego. Ponadto TVM na bieżąco i wielokrotnie emitowała niekomercyjnie programy z życia miasta w dziedzinie sporu, gospodarki, inwestycji, kultury i promocji.

21.3.2. Radio

- 1) Polskie Radio: program Lato z Radiem - ponad dziesięć wejść na żywo z Tarnowa oraz tygodniowa kampania promocyjna imprezy na antenie PR 1. Wydarzenie o szerokim zasięgu medialnym i promocyjnym. Dwudniowa impreza (sierpień) promująca miasto i jego atrakcje, skierowana do szerokiego grona odbiorców bezpośrednich i wielotysięcznej grupy słuchaczy Polskiego Radia.
- 2) Radio Kraków Małopolska: z okazji 680. Rocznicy Lokacji Miasta (marzec) zrealizowano audycję z cyklu „Weekend z Radiem Kraków w Tarnowie” (na żywo) - 9 wejść na żywo obejmujących wywiady z ludźmi kultury, sztuki, historykami i przedstawicielami biznesu. Program poprzedzony spotami promującymi i zapowiedziami.

Z okazji III Forum Inwestycyjnego (wrzesień) zrealizowano audycję „Przed Hejnałem z Tarnowa” (na żywo) - 9 wejść obejmujących wywiady z ludźmi kultury, biznesu, medycyny historykami i przedstawicielami samorządu. Program poprzedzony spotami promującymi i zapowiedziami.

- 3) RDN Małopolska: zrealizowano cykl 12 programów „Tarnów bez tajemnic” (wraz z kampanią promocyjną cyklu). Ponadto tematyczne kampanie promocyjne i spoty reklamowe poświęcone Tarnowskiej Nagrodzie Filmowej, Świętu Miasta - Zderzenia, III Forum Inwestycyjnemu - promocja na antenie bieżących wydarzeń organizowanych przez miasto.
- 4) Radio ESKA Tarnów: Tematyczne kampanie promocyjne i spoty reklamowe dotyczące akcji przeciwpowodziowej, Święta Miasta - Zderzeń, III Forum Inwestycyjnego - promocja na antenie bieżących wydarzeń organizowanych przez miasto.

21.3.3. Internet

Internet jest jednym z podstawowych i wiodących źródeł informacji i doskonałą formą promocji miasta o nieograniczonym zasięgu. Wydział Marki Miasta korzystał z niej w większym niż w poprzednich latach zakresie. Zakupiono dla wszystkich instytucji kultury Tarnowa kody dostępu dające możliwość umieszczania informacji o wydarzeniach i życiu kulturalnym miasta na ogólnopolskim uznanym portalu www.kulturaonline.pl. Miasto posiada również swój profil na multimedialnym portalu www.polskiemiasta.tv oraz www.travelingpolska.pl, przez co promocja Tarnowa miała zasięg ogólnopolski.

Silę Internetu, jako narzędzia w budowaniu marki miasta, można zwymiarować poprzez statystyki obecności Tarnowa w sieci. Tak intensywna obecność jest pokłosiem interesujących, o dużym znaczeniu medialnym, wydarzeń promocyjnych Tarnowa. Dla przykładu za przeglądarką Google:

- XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim - ok. 1.620 wyników,
- Tarnow the polish hot spot - ok. 107.000 wyników,
- Forum Inwestycyjne - ok. 297.000 wyników,
- Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego - ok. 1.220.000 wyników,
- Tarnowska Nagroda Filmowa - ok. 3.350 wyników,
- Festiwal Komедii Talia - ok. 2.300 wyników,
- Słodkie Urodziny Miasta Tarnowa - ok. 2.090 wyników,
- 680. Rocznica Lokacji Miasta Tarnowa - ok. 1.400 wyników.

Statystyki te potwierdzają generowanie przez władze samorządowe właściwych kierunków działań wspierających markę Tarnowa.

- 1) Onet.pl: tygodniowa kampania w kontekście 680. Rocznicy Lokacji Miasta - Raport specjalny na portalu Onet.pl (8-14 marca),
- 2) www.istytutwschodni.pl: informacja o Tarnowie w kontekście III Forum Inwestycyjnego oraz link do strony miejskiej podczas trwania XIX Forum Ekonomicznego w Krynicy,
- 3) bieżąca współpraca informacyjno-promocyjna z lokalnymi portalami internetowymi: www.tarnow.net.pl, www.tarnowskieinfo.pl, www.intarnet.pl, www.intermaks.pl, www.małopolanin.pl - nagrody na konkursy dla użytkowników portali, galerie zdjęciowe o wydarzeniach organizowanych przez miasto,
- 4) www.polskiemiastatv: stały moduł promocyjny Tarnowa - filmy promocyjne, galeria zdjęciowa, forum użytkowników) na ogólnopolskim portalu.

Logo promocyjne, herb Tarnowa i galerie dokumentujące promocję Tarnowa obecne były na stronach wszystkich podmiotów i organizacji współpracujących z Wydziałem Marki Miasta. Ponadto przeprowadzono bieżące działania promocyjne poprzez internet na oficjalnej stronie miejskiej, powstały okolicznościowe podstrony i moduły tematyczne np. III Forum Inwestycyjne, Tarnów Przyszłości).

21.3.4. Prasa

Publikacja komercyjnych materiałów promocyjnych miasta w wydawnictwach oraz reklamach prasowych:

- Gazeta Wyborcza: promocja i artykuł o Tarnowskiej Nagrodzie Filmowej, Kondolencje po katastrofie w Smoleńsku,
- Gazeta Krakowska: promocja wydarzeń i okoliczności: 680-lecie lokacji miasta Tarnowa, Życzenia Wielkanocne, Kondolencje Katyń,
- Artykuły: Tarnów – Pięknieje na naszych oczach, Prezentacja Gmin – Moja Mała Ojczyzna
- Dziennik Polski: promocja wydarzeń i okoliczności: 680-lecie lokacji miasta Tarnowa, Życzenia Wielkanocne, Kondolencje po katastrofie w Smoleńsku, Święto miasta Zderzenia,
- Galicyjski Tygodnik TEMI: promocja wydarzeń i okoliczności: 680-lecie lokacji miasta Tarnowa, Życzenia Wielkanocne, Kondolencje po katastrofie w Smoleńsku,
- Wspólnota Małopolska: artykuły z okazji przyznania Godła Teraz Polska oraz Tarnów Inwestycyjny,
- Unia Tarnów (program żużlowy): reklama miasta,
- Wiadomości Turystyczne (wydawnictwo branżowe): promocja atrakcji turystycznych Tarnowa w anglojęzycznym wydaniu na Skandynawię).

21.4. Promocja miasta - wydawnictwa

Urząd Miasta Tarnowa jest wydawcą jednodniówki „Wiadomości Tarnowskie”, która jest wydawana na szczególne okazje. W 2010 r. wydano cztery numery. Pierwszy numer wydany został w styczniu z okazji organizacji w Tarnowie XIII Dni Judaizmu w Kościele Katolickim. Wydanie zawierało artykuły i dokumenty o wspólnej historii przy różnorodności religijnej żydów i chrześcijan w kontekście historii Tarnowa. Gazeta dystrybuowana była wśród kilkuset uczestników podczas dwudniowych uroczystości, wśród mieszkańców Tarnowa oraz została rozesłana do wielu środowisk żydowskich i katolickich w Polsce. Kolejne wydanie ukazało się podczas uroczystości związanych z 680. Rocznica Lokacji miasta i jego historią. Trzeci numer „Wiadomości Tarnowskich” poświęcony był środowisku filatelistów tarnowskich z okazji jubileuszu 75-lecia powstania. Wydanie czwarte odnosiło się do stulecia Wielkich Inwestycji w Tarnowie i zostało wydane na okoliczność otwarcia zabytkowego Dworca PKP oraz jubileuszu Tarnowskich Wodociągów.

W 2010 r. Wydział Marki Miasta wspólnie z Tarnowskim Centrum Informacji sukcesywnie tworzył nowe pola aktywności dla Marki Tarnów poprzez obecność w wydawnictwach krajowych i zagranicznych. Coraz częstsza niekomercyjna obecność Tarnowa w tych tytułach jest efektem wielu działań i przedsięwzięć podejmowanych przez Miasto Tarnów, jak również współpracy z instytucjami i jednostkami jemu podległymi.

Przykładem rzetelnej ścieżki komunikacji władz miejskich z mieszkańcami od kilku lat wydawany jest miesięcznik „Tarnów.pl”. W 2010 r. wydano 11 numerów miesięcznika (z ośmiostronicową wkładką kulturalną) w nakładzie 5 tysięcy. Ze względu na to, że

wysokość nakładu nie zaspokaja popytu mieszkańców na miesięcznik, w 2011 r. zostanie on zwiększony do 6 tysięcy z szesnastostronicową wkładką kulturalną.

Do działań wydawniczych należy zaliczyć również opracowanie nowej linii promocyjnej kalendarzy na 2011 r. uwzględniającej kierunki promocji, m. in. Rok Hetmana Jana Tarnowskiego.

W 2010 r. Urząd Miasta Tarnowa wydał, był partnerem, współfinansował lub zakupił w celach promocyjnych następujące wydawnictwa i publikacje:

- przewodnik po Tarnowie „Tarnów i wokół Tarnowa” autorstwa Wiesława Ziobro,
- album „Piękne ślady wieków”,
- album „Tarnów na starej fotografii”,
- wydawnictwo „Poczet burmistrzów Tarnowa”,
- rowerowa mapa odblaskowa „Przez Tarnów na rowerze”,
- książka „Zwyczajni niezwykli” Krzysztof Bik-Jurkow cz. III,
- wydawnictwo „Monografia Związku Filatelistów w Tarnowie”,
- album „Skarby architektury sakralnej kościołów tarnowskich”.

21.5. Promocja miasta - pozostałe działania promocyjne

Do nowych narzędzi promocji w 2010 r., ciepło przyjętych przez odbiorców, należy produkcja profesjonalnego filmu promocyjnego o Tarnowie w trzech wariantach czasowych. Równie duże zainteresowanie wzbudziły spotkania Prezydenta Miasta Tarnowa z Dziećmi Roku Jubileuszowego - cykliczne uroczyste spotkania z rodzicami dzieci urodzonych w Roku Miasta Tarnowa, wpisy do Księgi Pamiątkowej oraz okolicznościowe listy gratulacyjne dla rodziców i fotoalbumy dla dzieci.

Do skutecznych form promocji i aktywności marketingowej należy zaliczyć także plenerową ekspozycję panoramy „Tarnów Przyszłości”, na której został zaprezentowany wizualizacje inwestycji realizowanych i planowanych do realizacji w najbliższej przyszłości. Ekspozycja usytuowana przy ruchliwym węźle komunikacyjnym spotkała się z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców.

W 2010 r. kontynuowano akcję promocyjną „Zmieniamy miejskie przestrzenie” - na autobusach miejskich zostały umieszczone trzy wizualizacje: Park Wodny, Tarnowski Teatr, Przejście Podziemne ul. Mickiewicza.

Niekomercyjna obecność Tarnowa w mediach ogólnopolskich i regionalnych - najważniejsze tarnowskie inicjatywy i wydarzenia 2010 r. w porządku chronologicznym:

- Pierwszy Tarnowianin Roku Jubileuszowego 1330-2010 - chłopiec o imieniu Patryk nagrodzony przez prezydenta: TVP Kraków,
- fakty medialne o akcji pomocy dla Ukrainy zagrożonej wirusem grypy AH1N1: TVN, TVP oraz media ukraińskie (głównie portale internetowe),
- Dni Judaizmu w Kościele Katolickim: TVP „Między Niebem a Ziemią” oraz relacje serwisowe TVP, TVN, Polsat, KAI, PAP, Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, branżowe portale internetowe,
- Tarnowski sport w TVP Kraków: debata na temat przejęcia obiektów ZKS Unia Tarnów w programie „Tematy Dnia” z udziałem Prezydenta Miasta,
- Konferencja „Państwo w mikro i mikroskali. Złoty trójkąt: gospodarka - nauka - samorząd”: TVP, TVN CNC Biznes, Onet, Rzeczpospolita, Puls Biznesu, Gazeta Wyborcza, PAP,

- promocja okolicznościowej monety z Rotmistrzem Pileckim wydanej przez NBP „65. rocznica oswobodzenia KL Auschwitz - Birkenau”: TVP, TVN, Puls Biznesu, PAP, Polski Portal Finansowy, oficjalna strona NBP,
- ogólnopolski apel Prezydenta do innych miast o przyłączenie się do rozpoczętej w Tarnowie akcji honorowania krwiodawców bezpłatnymi przejazdami autobusami komunikacji miejskiej: PAP, TVP Kraków,
- Anioł Ciepła dla autora Pomnika Katyńskiego w Chicago Wojciecha Seweryna, który w dwa tygodnie później zginął w katastrofie pod Smoleńskiem: TVP, TVP Kraków, TVN 24,
- Katastrofa pod Smoleńskiem - komentarze, wspomnienia postaci pochodzących z Tarnowa i regionu: wywiad Prezydenta Miasta dla TVN „Prosto z Polski”,
- sukces tarnowskich strażników miejskich w ortograficznym „Dyktandzie o złote pióro”: TVP Kraków,
- skuteczna walka z powodzią: relacje TVN Meteo i TVN 24, Polsat, TVP, PAP,
- pomoc Tarnowa dla gmin poszkodowanych przez powódź (Tuchów, Rzepiennik Strzyżewski): TVN, TVP Kraków,
- nagroda „Wzorcowy Urząd w Małopolsce”: TVP Kraków,
- Charytatywne Lato z Radiem w Tarnowie: Polsat,
- profesjonalny tor dla rowerzystów: TVN, TVP Kraków, PAP,
- Supernowoczesny Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie - jedyny taki w Polsce: bezpłatna promocja ogólnopolska europejskiego projektu w TVP, TVP Kraków,
- Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego: TVP, TVN, Polsat News, CNC Biznes, Onet, PAP, Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, Puls Biznesu, Radio Kraków,
- Turniej tenisowy z udziałem gwiazd Matkowski - Fyrstenberg: Newsweek Polska (wydanie internetowe „Wimbledon w Tarnowie”),
- remont Oddziału Chirurgii w Szpitalu Szczeklika w Tarnowie dzięki donacji biznesmena z Kanady tarnowskiego pochodzenia: TVN, TVP, TVP Kraków, PAP,
- „Psie opowieści, czyli ochy i fochy”: casting do programu TVP na tarnowskim Rynku,
- otwarcie nowoczesnego Parku Wodnego: ogólnopolski miesięcznik „Gazeta Sport Plus”,
- promocyjna akcja miasta z okazji Święta Niepodległości „Flaga na samochód”: TVP Kraków,
- sukces Charytatywnego Rautu Prezydenckiego: TVP Kraków,
- podpisanie umów na realizację projektów europejskich (SAG, termomodernizacja, Edunet, Celestat): TVP Kraków, Małopolska Telewizja Samorządowa.

Wydział Marki Miasta stale współpracuje z wieloma instytucjami, szkołami i organizacjami oraz klubami sportowymi poprzez wsparcie organizacyjne, jak również poprzez nieodpłatne przekazywanie galanterii promocyjno-reklamowej dla uczestników wydarzeń i na nagrody dla zwycięzców konkursów czy zawodów. W 2010 r. ponad 250 podmiotów działających na terenie Tarnowa, organizacji i stowarzyszeń, klubów sportowych, szkół, parafii i instytucji otrzymało ze strony Wydziału Marki Miasta wsparcie w tej formie przy organizacji 354 przedsięwzięć.

W 2010 r. założenia i linie projektowe galanterii promocyjno-reklamowej opierały się na trzech priorytetach:

- Kaski i Odblaski: linia galanterii odblaskowej promująca dobre praktyki związane z bezpieczeństwem i widocznością na drodze pieszych i rowerzystów dzieci oraz

dorosłych; edukacyjne narzędzie budowania marki Bezpieczny Tarnów - przyjazny rowerzystom,

- Miasto Tarnów od 1330 roku: linia galanterii promującej 680. Rocznicę lokacji miasta, jego walory historyczne i zabytkowe; założenia projektowe odnosiły się do charakterystycznych dla miasta budowli czy innych wyróżników wg projektów znanych tarnowskich artystów,
- Marka Tarnów Polski Biegun Ciepła: linia galanterii promującej Tarnów i jego walory klimatyczne oraz galanterii odnoszącej się do pozytywnych emocji i skojarzeń z miastem oraz jego mieszkańcami (ciepło, serdeczność, gościnność, aktywność itp.).

21.6. Promocja miasta - współpraca z organizacjami pozarządowymi

Z budżetu Wydziału Marki Miasta w 2010 r. na działania promujące miasto do realizacji przez organizacje pozarządowe zostało przeznaczonych 155 tys. zł. Projekty wyłoniono w trybie konkursu ofert. Działania organizacji pozarządowych promujące markę Tarnów realizowane były poprzez następujące projekty:

- 1) Związek Polskich Artystów Plastyków Okręg Krakowski Oddział Tarnów: Tygiel Kultury - Znicze Pamięci (moduł autorskiego projektu Światosława Karwata) IV edycja,
- 2) Tarnowskie Towarzystwo Fotograficzne: Projekt fotograficzny „Uśmiech Tarnowa”,
- 3) Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie „Fermata”: festiwal 3rd Tarnów International Jazz Contest,
- 4) Związek Harcerstwa Polskiego. Chorągiew Krakowska. Hufiec Tarnów: przygotowanie do obchodów 100-lecia istnienia harcerstwa tarnowskiego oraz uczczenie 100-lecia harcerstwa na ziemiach polskich poprzez interaktywną stronę internetową oraz promocje środowiska tarnowskiego harcerstwa na Zlocie 100-lecia w Krakowie,
- 5) Fundacja im. Jana Szczepanika: projekt „Jan Szczepanik ambasadorem Tarnowa”,
- 6) Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy dla Powiatu Grodzkiego w Tarnowie: organizacja tarnowskiej edycji ogólnopolskiej akcji „Motoserce - Krew Darem Życia” pod patronatem Prezydenta Miasta Tarnowa,
- 7) Stowarzyszenie Tarnowska Konfederacja Motocyklistów „Wataha”: IV Międzynarodowy Zlot Motocykli - Tarnów 2010,
- 8) Tarnowska Fundacja Kultury: projekt „Urodzony w Tarnowie - sławny w świecie” seminarium poświęcone sylwetce Salomona Salo Wittmayera Barona,
- 9) Tarnowska Artystyczna Konfraternia: projekt „Uwaga, Człowiek”,
- 10) Tarnowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Pałac”: projekt Fabularna gra miejska „Miasteczko Tarnów” oraz kampania społeczno-edukacyjna „Miastu na Urodziny”,
- 11) Związek Polskich Artystów Plastyków Okręg Krakowski Oddział Tarnów: projekt „Przestrzenie Sztuki - Galeria Twórców”.

21.7. Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji

Tarnowskie Centrum Informacji działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Miejską w Tarnowie uchwałą nr XLI/706/2005 w dniu 20 października 2005 r. w sprawie przekształcenia Tarnowskiego Regionalnego Centrum Koordynacji i Obsługi Turystyki w Tarnowie (działającego od listopada 1999 r.) z zakładu budżetowego w jednostkę

budżetową, zmienionego 27 lutego 2008 r. uchwałą nr XIX/267/2008 Rady Miejskiej w Tarnowie.

21.7.1. Najważniejsze wydarzenia roku 2010

- I miejsce dla TCI w konkursie na najlepsze centrum informacji turystycznej w 2010 r.,
- otrzymanie przez TCI certyfikatu „Czysta turystyka”,
- otrzymanie przez TCI certyfikatu „Obiekt przyjazny rowerom”,
- nadanie kat **** TCI (najwyższa kategoria wg certyfikacji POT - TCI jako jedno z dwóch w Małopolsce),
- czynny udział TCI w tworzeniu Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej w regionie,
- oznakowanie miasta - kontynuacja zadania z 2009 r.: ustawiono 5 nowych tablic, na 3 już istniejących dodano nowe znaki,
- pomoc przy organizacji „Spaceru po Tarnowie z Gazetą Wyborczą” oraz przy przygotowaniu „spacerownika”,
- oddanie do użytku nowego portalu internetowego (zmiana grafiki oraz mechanizmu zarządzającego),
- opracowanie przewodnika GPS po Tarnowie (nowość w Polsce - tylko nieliczne miasta i regiony posiadają),
- organizacja imprezy „Ogólnopolska promocja monety związanej z 65. rocznicą wyzwolenia KL Auschwitz”, (wspólnie z NBP O/Kraków);
- organizacja Światowego Dnia Turystyki (obchody Małopolskie) w Tarnowie. W ramach „Dnia Turystyki” finał Wielkiego Odkrywania Małopolski 2010, konferencja „Turystyka kluczem do rozwoju regionu”,
- sukces imprezy studyjnej dla dziennikarzy oraz przedstawicieli biur podróży (pomimo powodzi i odwołanych imprez),
- wyróżnienie w konkursie „Czysty Biznes” w kategorii produkt i usługa w turystyce podczas XII Dorocznego Spotkania Klubów „Czysty Biznes”,
- wyróżnienia dla stoisk regionalnych na targach krajowych (Tarnów - TCI jako podwystawca).

21.7.2. Rozpowszechnianie informacji o Tarnowie i regionie

1) Informacja turystyczna

Promocja atrakcyjności turystycznej Tarnowa i regionu odbywa się na wielu płaszczyznach jednocześnie. Podstawowym kanałem dystrybucji jest bezpośredni kontakt z klientem, jak nazywamy potencjalnych i rzeczywistych turystów oraz mieszkańców miasta korzystających z usług Tarnowskiego Centrum Informacji. Oferta regionu tarnowskiego „sprzedawana” jest z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań odbiorców. Dlatego też zakres i forma dystrybuowanej przez TCI informacji dostosowana jest do konkretnych grup klientów. Dążąc do jak najwyższej jakości obsługi Tarnowskie Centrum Informacji przedstawiło swoim klientom następującą ofertę (podobnie jak w latach ubiegłych):

- poza siedzibą TCI, w okresie wakacji uruchomiono punkt IT na skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Dworcowej. Punkt oferował podstawowe informacje o Tarnowie i regionie, bezpłatne wydawnictwa oraz informacje o zbliżających się imprezach kulturalnych i sportowych,

- w maju wydłużony został czas pracy punktu IT w siedzibie Centrum do 12 godzin w dni robocze (8:00-20:00), a w weekendy oraz święta siedziba TCI czynna była w godzinach 9:00-17:00,
- w siedzibie TCI wyznaczono kolejne stanowisko komputerowe do bezpłatnego korzystania przez turystów z opcją projekcji filmów promocyjnych,
- na bieżąco udostępniane były nieodpłatnie audioprzewodniki w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej,
- na parterze siedziby TCI umożliwiono turystom pozostawienie bagażu na krótki czas,
- w korytarzu na parterze umożliwiono bezpieczne parkowanie roweru,
- dystrybuowano darmowe materiały informacyjne: zarówno własne, jak i broszury i foldery wydawane przez MOT, POT, lokalne i regionalne samorządy, atrakcje turystyczne i przedsiębiorstwa z branży,
- rozbudowano, zmieniono system zarządzania treścią i szatę graficzną, a tym samym uatrakcyjniono regionalny portal turystyczny: dla turystów krajowych (www.it.tarnow.pl, www.turystyka.tarnow.pl, www.tarnow.travel) dla turystów zagranicznych w 5 wersjach językowych (www.go-tarnow.com, www.tarnow.travel),
- wynajem pokoi gościnnych na poddaszu kamienicy Rynek 7,
- nieodpłatny, powszechny dostęp bezprzewodowy do sieci Internet na płycie Rynku oraz w siedzibie TCI,
- sklepik z publikacjami i pamiątkami z regionu (prowadzony również jako sklep internetowy), który ma w swojej ofercie wszelkie nowości wydawnicze dotyczące Tarnowa oraz gadżety i pamiątki, jak również mapy, plany miast oraz widokówki zaprojektowane oraz wydrukowane przez TCI,
- regularna wysyłka próbek herbaty Tarninówka oraz materiałów promocyjnych i gadżetów prowadzona przez cały rok do wszystkich osób, które zamieszkują poza regionem tarnowskim, a zwracają się do TCI z taką prośbą.

2) Udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach

Promocja Tarnowa na zorganizowanych imprezach, zarówno w kraju, jak i za granicą stanowi ważny element działalności TCI. Wyjazdy na poszczególne wydarzenia przygotowywane są z uwzględnieniem zarówno rynków, których dotyczą, jak i oczekiwań odbiorców. Uczestnikami targów, ze strony odwiedzających, są dwie grupy odbiorców - branża turystyczna (organizatorzy przyjazdów grupowych) oraz turyści indywidualni. Różnią się oni zarówno co do oczekiwań odnośnie oferty Tarnowa, jak i sposobu jej prezentacji.

To, co czyni stoisko atrakcyjnym, a jednocześnie wyjątkowym, to nadanie mu jednoznacznie „tarnowskiego” charakteru przez ekspozycję lokalnych „smaczków”. Na bogatym i chętnie odwiedzanym stoisku regionu tarnowskiego można było skosztować ekologicznych wędlin i chleba robionych tradycyjnymi metodami, degustować nalewki i wina. Zwiedzający mieli również możliwość wzięcia udziału w konkursach, w których główną nagrodą był pobyt w Tarnowie sponsorowany przez współpracujące z TCI hotele i restauracje.

Promocja na targach krajowych wspólna jest ze Starostwem Powiatowym (wspólne finansowanie powierzchni wystawienniczej w ramach jednego regionalnego stoiska Małopolski) natomiast promocja na targach zagranicznych wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, Małopolską Organizacją Turystyczną i miastem Kraków na stoisku narodowym organizowanym przez Polską Organizację Turystyczną.

Tabela nr 73: Udział Tarnowskiego Centrum Informacji w imprezach promocyjnych w 2010 r.

Miasto	Nazwa	Charakterystyka
Wrocław	Targi Turystyczne	Nowa impreza turystyczna na mapie Polski.
Łódź	Na styku kultur	Najważniejsza impreza turystyczna w centralnej Polsce (wyróżnienie dla stoiska Małopolski).
Katowice	Glob	Jedna z największych i najważniejszych imprez branżowych otwierająca letni sezon turystyczny w południowej Polsce, (wyróżnienie dla stoiska Małopolski w konkursie „Zapraszamy do nas na najpiękniejsze stoisko targowe”).
Poznań	Tour Salon	Największe w Polsce targi turystyczne (wyróżnienie dla stoiska Małopolski w konkursie „Acanthus Aureus”).
Warszawa	Lato	Największa w kraju giełda ofert turystycznych adresowana do bezpośrednich odbiorców.
Pszczyna	Wielki Piknik	Piknik z Telewizją Katowice - ostatnia impreza promocyjna przed sezonem turystycznym.
Kraków	Krakowski Salon Turystyczny	Impreza częściowo odwołana ze względu na katastrofę lotniczą pod Smoleńskiem.
Gdańsk	Gdańskie Targi Turystyczne	Jedne z najważniejszych w Polsce (wyróżnienie dla stoiska Małopolski w konkursie publiczności).
Wiedeń	Ferien - Messe Wien	Duże zainteresowanie związane z historią, a także z wypoczynkiem aktywnym w naszym regionie.
Londyn	World Travel Market	Druga co do wielkości impreza targowa branży turystycznej na świecie, kierowana głównie do firm i instytucji działających w ramach tzw. przemysłu czasu wolnego oraz wyjazdów biznesowych.
Berlin	ITB	Najważniejsza impreza turystyczna na świecie zarówno dla wystawców jak i zwiedzających.
Budapeszt	UTAZAS	Największe targi turystyczne w Europie Środkowej (promocja postaci gen. J. Bema i przyjaźni polsko-węgierskiej).
Mediolan	BIT Milano	Jedna z najważniejszych i największych imprez targowych o profilu handlowo-promocyjnym na rynku turystycznym.
Paryż	MAP Le Monde à Paris	Połączone imprezy: Światowy Salon Turystyczny SMT i MIT-International.

Źródło: Tarnowskie Centrum Informacji

3) Organizacja własnych przedsięwzięć

Spacerki po Tarnowie (niedzielne popołudnia lipca i sierpnia): cykliczne przedsięwzięcie służące przede wszystkim przybliżeniu historii miasta jego mieszkańcom. Sprawdzona od kilku lat formuła, w jakiej się odbywają (nieodpłatne uczestnictwo oraz profesjonalny przewodnik) stanowią nie lada atrakcję również dla turystów. W każdym ze spotkań brało udział od kilkudziesięciu do ponad stu uczestników. W 2010 r. utrzymana została szeroka formuła Spacerków, ze spotkaniami muzyczno-literackimi nawiązującymi motywem do głównego tematu. Realizacja takiej formuły była możliwa dzięki współpracy z Tarnowską Artystyczną Konfraternią. Tematami spacerów „Śladami tradycji

i nowoczesności” były: Rozwój kanalizacji i wodociągów w Tarnowie, Elektryczność i gazownictwo w Tarnowie, Komunikacja i transport w Tarnowie, Gastronomia i hotelarstwo w Tarnowie oraz Handel w Tarnowie.

Study Tour i Press 2010, Tarnów i region (czerwiec 2010 r.): spotkanie z przedstawicielami biur podróży oraz dziennikarzami. Ze względu na sytuację powodziową w regionie i samym Tarnowie przedsięwzięcie zostało bardzo okrojone. Mimo związanych z powodzią utrudnień w komunikacji, do Tarnowa przybyło kilkanaście osób, aby poznać zarówno walory turystyczne miasta i regionu oraz infrastrukturę turystyczną. Impreza zorganizowana była wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie oraz LGD „Dunajec-Biała”.

Efekt Study Press to m. in. artykuły:

- „Małopolskie Klimaty - śladami Żydów”, Newsweek,
- „Zagłuszyliby wiwaty piłkarskich kibiców”, Aktualności Turystyczne,
- „Tarniówka z borówką”, Gazeta Wyborcza dodatek Turystyka,
- „Tarnów - miasto na skraju Karpat”, Życie na gorąco,
- „Wyprawy na letnim szlaku”, Życie Warszawy,
- „Flaga Rady Europy dla Tarnowa”, Rynek Turystyczny,
- „Małopolskim szlakiem architektury drewnianej”, Globtroter,
- „Szlakiem Wielkiej Wędrówki – Tabor Pamięci”, Polska Wita,
- „Polski biegun ciepła”, Gość Niedzielny,
- „Tarnów - barwne życie w renesansie”, Voyage,
- „Z Kurierem po kraju - Biegun ciepła”, Kurier Szczeciński.

Navigo - Navigo City Tour: pod koniec 2010 r. TCI zleciło wykonanie przewodnika GPS po Tarnowie. Navigo to nowoczesny przewodnik po mieście oparty o technologię lokalizacji satelitarnej GPS. Może on prowadzić turystę po mieście i pomagać mu zlokalizować najbardziej interesujące obiekty w przestrzeni geograficznej. Prowadzenie po terenie odbywa się za pomocą informacji wyświetlanych na ekranach urządzeń nawigacyjnych oraz specjalnych głosowych komunikatów krajoznawczych odtwarzanych w terenie. Takie rozwiązanie umożliwia promowanie miasta wśród osób, które je odwiedzają. Za pomocą Navigo City Tour można też kierować ruchem turysty oraz reklamować różnego typu produkty lokalne. Wykonanych zostało i nagranych 36 komunikatów, opracowano 2 trasy samochodowe (centrum miasta i Mościce) oraz trasę pieszą po Starym Mieście. Dodatkowo zakupiono 6 odbiorników GPS, które będą mogły być wypożyczane przez turystów. Poza tym komunikaty są naniesione na plan Tarnowa i umieszczone na stronie www.tarnow.travel. Całą aplikację można również ściągnąć z w/w strony i samodzielnie zainstalować we własnym urządzeniu GPS.

4) Dystrybucja materiałów informacyjnych

Dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych odbywa się wieloma kanałami. Turyści odwiedzający punkty IT w Tarnowie i regionie mają możliwość wyboru ulotek z szerokiej oferty wydawnictw własnych TCI, oraz tych dostarczanych przez poszczególne gminy i atrakcje turystyczne. W 2010 r. Tarnowskie Centrum Informacji kontynuowało dystrybucję materiałów promocyjnych kanałami uprzednio wypracowanymi:

- bezpośrednio w punktach IT w Tarnowie oraz podczas targów i imprez turystycznych, na których było obecne,

- poprzez Małopolską Organizację Turystyczną i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego dostarczając materiały do dystrybucji podczas imprez, na których TCI nie było obecne,
- przesyłkami pocztowymi do osób indywidualnych, firm i instytucji, które zwróciły się z prośbą o ich dostarczenie,
- poprzez Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej za granicą dostarczając materiały przy okazji udziału w targach lub przesyłkami pocztowymi,
- w punktach IT w regionie tarnowskim oraz w Krakowie,
- na stacjach paliw w regionie,
- w obiektach noclegowych, gastronomicznych i atrakcjach turystycznych Tarnowa i regionu.

5) Reklama

Tarnowskie Centrum Informacji środki budżetowe przeznaczone na reklamę w całości wydatkuje na promocję miasta i budowanie marki Tarnów. W tym celu wykupuje powierzchnię reklamową w wydawnictwach branżowych i na drukach ogólnodostępnych (rozkładach jazdy pociągów). Część prezentacji i reklam odbywa się także na zasadzie barteru lub bezkosztowo. W 2010 r. TCI obecne było w wydawnictwach krakowskich, ukierunkowanych na turystów i dostępne w szerokiej sieci dystrybucji:

- The Visitor Małopolska,
- Rozkład jazdy PKP IC Kraków - Tarnów - Kraków, Kraków - Balice - Kraków,
- Rozkład jazdy Przewozy Regionalne Kraków - Tarnów - Kraków,
- Krakow in Your Pocket,
- The Visitor Małopolska.

Jedną z form reklamy jest promocja na stronach internetowych zewnętrznych firm i instytucji. Szczególnie skuteczną i popularną jest promocja poprzez udostępnianie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych. W 2010 r. TCI współpracowało m. in. z serwisami: www.travellingpolska.pl, www.turystykastudencka.pl, www.nszakwata.pl, www.nck.pl, www.odkryjnasze.pl, www.wrotamalopolski.pl, www.nocleg.info.pl, www.wewte.pl, www.szwendobylscy.pl (bezpłatny wpis), www.turystykadzieci.pl (bezpłatny wpis), www.gdzieciaki.pl (bezpłatny wpis), www.rodzinnemiejsce.pl (bezpłatny wpis), bazy danych www.zumi.pl i www.pascal.pl.

21.7.3. Działalność komercyjna

Zgodnie ze Statutem, TCI prowadzi działalność komercyjną w zakresie:

- sprzedaży pamiątek, gadżetów, publikacji turystycznych o Tarnowie i regionie,
- sprzedaży map i planów turystycznych,
- usług hotelowych,
- najmu pomieszczeń w tym powierzchni biurowej i sali konferencyjnej.

Dochody z prowadzonej działalności stanowią w całości dochód Gminy Miasta Tarnowa. Sprzedaż pamiątek, publikacji, map oraz wynajem pokoi hotelowych stanowią uzupełnienie działalności Centrum i łącznie z prowadzoną działalnością informacyjną tworzą kompleksową ofertę obsługi turystów. Jednocześnie, z uwagi na ograniczoną liczbę punktów prowadzących sprzedaż regionalnych pamiątek oraz niedobór miejsc noclegowych, wypełniają rynkową lukę. Przy TCI działa również wypożyczalnia rowerów, która prowadzona jest odpłatnie.

21.7.4. Gromadzenie i przetwarzanie informacji, statystyka

1) Ewidencja obiektów noclegowych, firm i instytucji branżowych w mieście i regionie

Podstawą działalności Tarnowskiego Centrum Informacji jest dystrybucja informacji o zasobach turystycznych regionu tarnowskiego. Prowadzona jest ona w oparciu o własne bazy danych, które stanowią najdokładniejszą i najobszerniejszą inwenturę firm branży turystycznej w całym regionie tarnowskim. Rzetelność zawartych w zasobach TCI informacji gwarantują coroczne aktualizacje wpisów przeprowadzane przez pracowników Centrum przed rozpoczęciem letniego sezonu turystycznego. Jednocześnie na bieżąco monitorujemy rynek produktów i usług turystycznych, uzupełniając bazę o nowe wpisy.

2) Statystyki ruchu turystycznego

Badania natężenia ruchu turystycznego stanowią podstawę weryfikacji skuteczności działań Tarnowskiego Centrum Informacji oraz działań promocyjnych miasta. Z uwagi na brak zewnętrznego systemu, ewidencjonowanie turystów jest bardzo żmudną pracą, wykonywaną ustawicznie przez cały rok, w której z przyczyn obiektywnych niemożliwe jest pozyskanie rzeczywistych wielkości odwiedzin Tarnowa przez turystów. Niemniej jednak uzyskane dane, dzięki rzetelności pracowników TCI odzwierciedlają ogólne trendy dotyczące ruchu turystycznego w regionie, obrazując stan lokalnej turystyki.

Badając natężenie ruchu turystycznego TCI opiera się na danych pozyskanych od Urzędu Statystycznego, urzędów gmin oraz na informacjach przekazanych przez właścicieli lub zarządzających obiektami turystycznymi. Nie bez znaczenia są także dane opracowane przez specjalistów na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, a dotyczące całego regionu.

Z powodu przetwarzania wszystkich danych turystycznych z całego kraju w jednym oddziale GUS (Rzeszów), informacje statystyczne TCI otrzymuje z półrocznym opóźnieniem. W związku z tym dane dotyczące 2010 r. będą dostępne dopiero w II półroczu 2011 r.

21.7.5. Opracowanie i publikacja własnych materiałów informacyjnych

1) Wydawnictwa drukowane

Folder „Tarnów i region” pełni funkcję podstawowego materiału informacyjnego o mieście i regionie. Trafia w ręce członków delegacji, gości oraz podmiotów podejmowanych przez władze miasta. Uczestnicy imprez organizowanych przez miejskie instytucje są również zaopatrywani w to wydawnictwo, jako kompendium wiedzy o atrakcjach regionu tarnowskiego. Głównym przeznaczeniem folderu w budowaniu silnej marki Tarnów jest zainteresowanie Tarnowem jak najszerszego grona osób i skłonienie ich do odwiedzenia miasta. Dlatego podstawowymi kanałami dystrybucji pozostają krajowe i zagraniczne targi turystyczne, ekspozycja na stacjach benzynowych regionu oraz w punktach informacji turystycznej w Tarnowie i Krakowie. Folder jest również podstawowym drukiem w kontaktach z mediami i branżą. Otrzymują go uczestnicy organizowanych przez TCI imprez studyjnych (przedstawiciele mediów ogólnopolskich oraz biur podróży). Od końca 2010 r. ukazuje się w zmienionej szacie graficznej (na bieżąco nowe wersje językowe będą dodrukowane), zgodnej z Małopolskim Systemem Informacji Turystycznej.

Uzupełnieniem folderu są ulotki tematyczne w różnych wersjach językowych. Obecnie funkcjonuje kilkanaście tytułów (np.: „Tarnów w 3 dni”, „Tarnów w 300 minut”, „Noclegi w Tarnowie”, „Tarnów dla najmłodszych”, „Turystyka aktywna”). Nowością w 2010 r. jest ulotka „Mościce w 120 minut”.

W 2010 r. TCI wydało zaktualizowany plan Tarnowa we współpracy z wydawnictwem Demart (darmowa licencja na podkład mapowy centrum miasta).

Wszystkie materiały drukowane są zamieszczane na stronie www.tarnow.travel.

Łączny nakład wszystkich materiałów drukowanych w 2010 r. wyniósł 63.000 szt.

2) Serwis www

Portal internetowy Tarnowskiego Centrum Informacji dostępny jest pod adresami: www.it.tarnow.pl, www.turystyka.tarnow.pl, www.go-tarnow.com, www.tarnow.travel.

Aktualnie dostępny jest on w siedmiu wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej, francuskiej, włoskiej, węgierskiej i ukraińskiej. W 2010 r. uruchomiono nowy system zarządzania treścią i nową szatę graficzną. Warto nadmienić, iż wszelkie prace są wykonywane „gospodarczo”, bez zatrudnienia osób z zewnątrz.

Tarnowskie Centrum Informacji regularnie opracowuje i rozsyła drogą elektroniczną zapowiedzi i informacje o wszelkich wydarzeniach istotnych dla branży turystycznej, które mają miejsce w regionie tarnowskim. Jednocześnie lokalnym przedsiębiorcom, atrakcyjnym turystycznym i samorządom przesyłane są wszelkie wiadomości mające wpływ na ich działalność. Adresatami są:

- media branżowe,
- media o zasięgu ogólnokrajowym,
- media lokalne,
- przedsiębiorstwa branży turystycznej,
- instytucje kultury,
- samorządy,
- szkoły.

W samym 2010 r. zarejestrowano blisko 400 artykułów prasowych o mieście w różnego rodzaju mediach (internet, gazety, czasopisma, radio, telewizja).

21.7.6. Wzmacnianie roli i pozycji Tarnowa w instytucjach o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym

1) Udział przedstawicieli TCI w pracach Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej

Małopolska Organizacja Turystyczna realizuje zadania związane z rozwojem turystyki w Małopolsce. Opierając się na założeniu, że największe efekty gospodarcze przynosi skoordynowanie działań i skumulowanie środków finansowych przeznaczonych na promocję, MOT organizuje współpracę samorządu terytorialnego i branży turystycznej celem optymalizacji efektów gospodarczych i społecznych. W maju 2010 r. podczas Zebrania Walnego MOT dokonano wyboru nowego Zarządu, w którym po raz kolejny znajduje się przedstawiciel Tarnowa - dyrektor TCI.

2) Udział przedstawicieli TCI w pracach Zarządu Forum Informacji Turystycznej

Forum Informacji Turystycznej to zespół konsultacyjno-doradczy działający przy Polskiej Organizacji Turystycznej. Stanowi płaszczyznę integracji systemu "it" i koordynacji przedsięwzięć, a także wymiany doświadczeń służących doskonaleniu ogólnopolskiego systemu informacji turystycznej. Do zakresu działania Zarządu Forum należy m.in. reprezentowanie Forum na zewnątrz oraz uchwalanie planów działalności oraz ich realizowanie. W listopadzie 2010 r. w Chorzowie odbyły się wybory na stanowisko

Przewodniczącego Forum Informacji Turystycznej. Przewodniczącym został dyrektor Tarnowskiego Centrum Informacji.

22. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA I KRAJOWA

22.1. Miasta partnerskie

Tarnów od wielu lat intensywnie współpracuje z dziewięcioma miastami Europy oraz z jednym regionem. Podpisano łącznie 8 porozumień (umów) partnerskich oraz 2 listy intencyjne w zakresie współpracy.

Tabela nr 74: Międzynarodowa współpraca Tarnowa

Miasto	Kraj	Data (rok) podpisania umowy/porozumienia o współpracy
Schoten	Belgia	1991 (porozumienie)
Kiskoros	Węgry	1992 (porozumienie)
Kotłas	Rosja	1995 (umowa)
Trenczyn	Słowacja	1997 (porozumienie)
Veszprem (województwo)	Węgry	2001 (porozumienie)
Blackburn	Wielka Brytania	2001 (porozumienie)
Tarnopol	Ukraina	2004 (porozumienie)
Biała Cerkiew	Ukraina	2007 (porozumienie)
Winnica	Ukraina	2006 (list intencyjny)
Casalmaggiore	Włochy	2006 (list intencyjny)

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

Współpraca ze wszystkimi wymienionymi miastami obejmuje przede wszystkim płaszczyzny: kulturalną, oświatową, naukową, gospodarczą, sportową i jest w przeważającej części oparta na wymianie doświadczeń w zarządzaniu samorządem, promowaniu kontaktów młodzieży, współpracy szkół oraz wspólnych przedsięwzięciach kulturalnych.

W 2010 r. uwarunkowania zewnętrzne (powódź, jaką został dotknięty Tarnów i region) uniemożliwiły organizację wielu zaplanowanych imprez z udziałem zagranicznych partnerów. Jednak w mieście miało miejsce wiele znamienitych wydarzeń, w których, mimo utrudnień, uczestniczyli przedstawiciele miast partnerskich.

Największym wydarzeniem z udziałem gości z miast partnerskich w 2010 r. była ceremonia wręczenia Flagi Honorowej Rady Europy miastu Tarnów. W Tarnowie wówczas gościło 6 delegacji z zaprzyjaźnionych z Tarnowem samorządów: Kotłasu, Trenczyna, Białej Cerkwi, Winnicy, Kiskoros i regionu Veszprem. Równolegle zorganizowane zostało również międzynarodowe seminarium pn. „Partnerska współpraca miast we współczesnej Europie”, z udziałem przedstawicieli wszystkich miast partnerskich Tarnowa, podczas którego samorządy zaprezentowały bardzo różnorodne doświadczenia ze współpracy międzynarodowej.

W kwietniu w Tarnowie odbył się „United Europe Jazz Festival”, dwudniowa impreza która równocześnie odbywała się w Polsce, Czechach, na Węgrzech oraz Słowacji. To wydarzenie zrealizowane zostało z partnerami z miast: Hradec Kralove (Czechy), Bańska Bystrica (Słowacja) i Salgotarian (Węgry). United Europe Jazz Festival to międzynarodowy projekt muzyczny promujący artystów jazzowych z poszczególnych miast, wsparty cyklem wystaw wzajemnie promujących miasta.

W czerwcu Tarnów był gospodarzem Międzynarodowej Spartakiady Młodzieży Niepełnosprawnej pod hasłem „Europa bez barier”. W ramach kilkudniowej imprezy młodzież z Węgier, Ukrainy, Słowacji i Polski brała udział w rozgrywkach sportowych oraz zwiedzała Tarnów i jego okolice.

W 2010 r. w blisko setka dzieci i młodzieży z Ukrainy przebywała na letnim wypoczynku w Tarnowie. Organizacja wypoczynku dla dzieci z miast partnerskich to efekt współpracy miasta z organizacjami pożytku publicznego, głównie Stowarzyszeniem Przyjaciół Podola w Tarnowie oraz Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo Wschodnich. W Tarnowie wakacje spędzali już wielokrotnie młodzi Węgrzy i Ukraińcy. Pobyt w Tarnowie dla gości z zagranicy był również okazją do spotkań integracyjnych z tarnowską młodzieżą.

W Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Młodzieży Niepełnosprawnej, który odbył się w grudniu, wzięła udział młodzież niepełnosprawna z Polski, Węgier, Słowacji i Ukrainy. Festiwal dał młodzieży możliwość zaprezentowania swoich talentów. Grupy przygotowały się do występów w kategorii: piosenka, taniec i ruch oraz spektakl teatralny. Młodzież uczestniczyła także w warsztatach plastycznych „Ubieramy wspólną choinkę - nasze świąteczne ozdoby”. Uczestnicy Festiwalu zwiedzali także tarnowską Starówkę oraz wzięli udział w wycieczce rekreacyjno - uzdrowskiej do Bochni.

22.1.1. Węgry - region Veszprem i miasto Kiskoros

Współpraca Tarnowa z węgierskimi samorządami posiada już długą i bogatą tradycję. Intensyfikacja wzajemnych kontaktów polsko-węgierskich wiąże się głównie z postacią Tarnowianina generała Józefa Bema oraz honorowego obywatela Tarnowa Norberta Lippóczego.

Systematyczne współdziałanie z partnerami z Węgier najbardziej widoczne jest w dziedzinie kultury, polegające na aktywnej wymianie zespołów artystycznych podczas festiwalowych przedsięwzięć oraz współpracy podczas historycznych wydarzeń. W 2010 r. akcenty węgierskie pojawiały się podczas wielu organizowanych w Tarnowie imprez m. in. „Zderzeń”, „Święta Gulaszu”, czy „Nocy Muzeów”. W każdym z tych wydarzeń brała udział duża liczba mieszkańców, którzy z dużym zainteresowaniem włączali się we współpracę. We wrześniu przedstawiciele tarnowskiego samorządu tradycyjnie gościli w Kiskoros, biorąc udział w obchodach święta „Kiskorosi Szuret”.

W 2010 r. w Tarnowie już po raz trzeci zorganizowano „Święto Gulaszu”, które dwa lata temu zadebiutowało z ogromnym sukcesem gromadząc tłumy tarnowian. Podczas imprezy zaproszeni restauratorzy z Węgier i Polski rywalizowali w konkursie na najsmaczniejszy gulasz, zaś uczestnicy imprezy mogli wygrać atrakcyjne nagrody w licznych konkursach tematycznych. Podczas imprezy miały również miejsce występy zespołów z Węgier, zespoły folklorystyczne zaprezentowały węgierską muzykę i taniec.

Ważnym i wyjątkowym wydarzeniem dla Tarnowa, była plenerowa ekspozycja repliki Panoramy Siedmiogrodzkiej, w skali 1:2,5, w węgierskim mieście Varpalota, przez cały 2010 r. Uroczyste odsłonięcie Panoramy z udziałem tarnowian odbyło się 15 marca 2010 r. podczas Narodowego Święta Węgier.

W grudniu w Tarnowie miała miejsce promocja książki Istvana Kovacs'a „Nieznani polscy bohaterowie powstania węgierskiego 1848-1849”. Spotkanie stanowiło element projektu „Tarnowskie spotkania z Węgrami”.

Październik to miesiąc, w którym Węgrzy obchodzą jedno ze swoich najważniejszych świąt narodowych, jakim jest rocznica Powstania Węgierskiego w 1956 r. Święto to jest

również bardzo uroczyste obchodzone w Polsce, która natychmiast pospieszyła z pomocą węgierskim patriotom walczącym w Budapeszcie. W Tarnowie powstał wówczas Komitet Pomocy Węgrom przekształcony z czasem w Tarnowskie Towarzystwo Przyjaciół Węgier istniejące i działające do dziś. Węgrzy o tym pamiętają, tak jak Polacy pamiętają ogromną pomoc dla polskich żołnierzy i ludności uciekającej na Węgry po klęsce we wrześniu 1939 r.

W 2010 r. uroczystości październikowe odbyły się na zamku królewskim w Warszawie podczas których ambasador Węgier w Polsce wręczył kilku Polakom wysokie odznaczenia państwowe przyznane przez Prezydenta Republiki Węgierskiej Pal Schmitta. Dwa z tych odznaczeń przyznano mieszkańcom Tarnowa. Pani Wiesława Kozaka-Jaworska, Prezes Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier otrzymała Złoty Krzyż Zasługi dla Republiki Węgierskiej, natomiast wiceprezes Andrzej Szpunar otrzymał Rycerski Krzyż Zasługi dla Republiki Węgierskiej.

22.1.2. Ukraina - Winnica, Biała Cerkiew, Tarnopol

Współpraca Tarnowa z miastami ukraińskimi opiera się zarówno na oficjalnych kontaktach miasta, jak i wielu instytucji, firm i osób prywatnych zaangażowanych w budowanie dobrego sąsiedztwa. Kontakty najczęściej dotyczą wymiany kulturalnej (w szczególności wymiany zespołów artystycznych podczas festiwalowych przedsięwzięć, współpracy podczas historycznych wydarzeń) oraz wymiany doświadczeń w zakresie demokratycznych przemian i organizacji pracy samorządów lokalnych. Jednym z elementów współpracy jest po prostu pomoc m. in. materialna dla niektórych środowisk głównie polonijnych oraz w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych.

W maju 2010 r. tarnowska delegacja uczestniczyła w obchodach 65 rocznicy Dnia Zwycięstwa, które miały miejsce w Białej Cerkwi. We wrześniu wizyta przedstawicieli tarnowskiego samorządu związana była z obchodami Dni Białej Cerkwi. Podczas święta tego miasta odbyła się także konferencja biznesowa „Chiny-Ukraina-Polska”, w trakcie której zaprezentowane zostały możliwości inwestycyjne Tarnowa. Podczas wrześniowego pobytu delegacji tarnowskiej w Białej Cerkwi prowadzono także rozmowy dotyczące współpracy pomiędzy teatrami obydwu miast.

Goście z Białej Cerkwi w 2010 r. odwiedzili kilkakrotnie odwiedzili Tarnów. W listopadzie wzięli udział w uroczystościach organizowanych z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, w tym w IV Niepodległościowym Raucie Charytatywnym Prezydenta, który uświetnił Koncert Orkiestry Narodowego Akademickiego Teatru Opery i Baletu im. Salomei Kruszelnickiej we Lwowie. Podczas grudniowej wizyty jednym z diskutowanych aspektów była współpraca między Tarnowem a Białą Cerkwią, w zakresie kultury oraz wymiana doświadczeń i spektakli pomiędzy teatrami obydwu miast. Zaplanowano m. in. wspólne warsztaty aktorskie oraz gościnne występy w Polsce i na Ukrainie.

We wrześniu w Tarnowie gościła grupa samorządowców z Ukrainy, odwiedzająca Polskę w ramach współfinansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych projektu „Ukraiński samorząd na drodze do Integracji Europejskiej, a polskie doświadczenia”. Jednym z celów wizyty było zapoznanie się z dobrymi praktykami polskich samorządów. Uczestnicy projektu zapoznali się z organizacją systemu zarządzania Tarnowem, miejskimi finansami oraz z polityką gospodarowania odpadami. Zagadnienia te samorządowcy ukraińscy mieli możliwość poznać zarówno od strony teoretycznej - w trakcie krótkiego seminarium zorganizowanego przez Urząd Miasta Tarnowa - jak i praktycznej, odwiedzając Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie.

22.1.3. Rosja - Kotłas

W kwietniu 2010 r. w Tarnowie przebywała grupa dzieci z Kotłas. Byli to laureaci konkursu zorganizowanego w Kotłasie pod hasłem „Pamięć o Auschwitz i Holokaucie - Droga do Tolerancji”. Konkurs ten adresowany był do uczniów szkół gimnazjalnych i średnich. Aby uhonorować laureatów konkursu za podjęcie tak trudnego tematu, Prezydent Miasta Tarnowa zaprosił ich do Tarnowa. W trakcie wizyty w Tarnowie oraz Krakowie i Oświęcimiu, laureaci konkursu mogli zwiedzać miejsca związane z historią Żydów.

W czerwcu natomiast, mimo odwołanych imprez (ze względu na sytuację powodziową), mieszkańcy Tarnowa mieli możliwość zapoznać się dorobkiem artystycznym kotłaskiej młodzieży. Goście z Rosji zaprezentowali swoją twórczość w plenerze - na tarnowskich ulicach i w Parku Strzeleckim.

22.2. Uczestnictwo miasta w związkach/ stowarzyszeniach/ zrzeszeniach miast/gmin oraz innych jednostek samorządu terytorialnego

Od wielu lat Miasto Tarnów czynnie uczestniczy w kilku związkach, stowarzyszeniach, zrzeszeniach miast, gmin, czy powiatów, które zawiązały się w latach poprzednich i kontynuowały swoje działania w 2010 r.

Tabela nr 75: Stowarzyszenia, których uczestniczy miasto Tarnów

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Zakres działań stowarzyszenia	Data przystąpienia do stowarzyszenia
1.	Sekretariat Stałej Konferencji Miast Zabytkowych Europy Środkowo-Wschodniej	wspólne działania edukacyjne mające promować ochronę dziedzictwa ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej	26 X 2000 r.
2.	Forum Rewitalizacji	ochrona tożsamości i rewaloryzacja zabytkowych obszarów	23 XI 2000 r.
3.	Związek Miast Polskich	przedstawiciele Związku wchodzi w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego	29 VII 1993 r.
4.	Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski	upowszechnianie idei samorządności lokalnej, zajmowanie stanowisk w sprawach publicznych, ochrona interesów członków Stowarzyszenia	14 XI 1991 r.
5.	Zdrowe Miasta Polski	rozwijanie i popieranie współpracy z innymi miastami w ramach wspólnego rozwiązywania problemów ochrony zdrowia oraz realizacji europejskiej strategii zdrowia	22 X 2001 r.

Źródło: Kancelaria Prezydenta Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

W 2010 r. rozwiązane zostały dwa Stowarzyszenia, którym członkiem był Tarnów:

- Stowarzyszenie „Powiatów i Gmin leżących na terenie zlewni rzeki Dunajec”, którego zakres działania obejmował podejmowanie i realizację przedsięwzięć służących ochronie środowiska i rozwojowi regionalnemu na rzecz członków Stowarzyszenia (Tarnów był członkiem Stowarzyszenia od 1999 r.),

- Stowarzyszenie „Na Kupieckim Szlaku”, którego celem statutowym było wyrażanie interesów jednostek samorządu terytorialnego położonych wzdłuż historycznego szlaku kupieckiego (Tarnów był członkiem Stowarzyszenia od 2004 r.).

Ponadto, na mocy podpisanych w latach wcześniejszych listów intencyjnych i umów, miasto współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Tabela nr 76: Współpraca miasta z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Lp.	Sygnatariusze listu	Przedmiot współpracy	Data podpisania
1.	- Prezydent Miasta Tarnowa - Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy	wymiana doświadczeń w zakresie organizacji i zarządzania miastem.	10 X 2007 r.
2.	- Gmina Miasta Tarnowa - Powiat Tarnowski - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie - Komenda Miejska Policji w Tarnowie - Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” - Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie	współpraca na rzecz realizacji wspólnego projektu modernizacji i zwiększenia efektywności systemu działań ratowniczych w subregionie tarnowskim.	26 II 2008 r.
3.	- Gmina Miasta Tarnowa - Gmina Pleśna	współpraca z Polskimi Kolejami Państwowymi.	23 VI 2008 r.

Źródło: Kancelaria Prezydenta Miasta Urzędu Miasta Tarnowa

23. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

23.1. Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta

Prezydent Miasta Tarnowa pełni nadzór formalno-prawny nad 351 stowarzyszeniami, fundacjami i oddziałami terenowymi stowarzyszeń, mającymi swoją siedzibę na terenie Tarnowa. W 2010 r. powstało 14 kolejnych stowarzyszeń, wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego i posiadających osobowość prawną.

Tabela nr 77: Organizacje pozarządowe mające siedzibę w Tarnowie - stan na 31 grudnia 2010 r.

Stowarzyszeń zarejestrowanych	213
Oddziałów zarejestrowanych	21
Związków stowarzyszeń	3
Oddziałów nie zarejestrowanych	77
Stowarzyszeń zwykłych	12
Fundacje	25
Razem	351

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Najpopularniejszą formą organizacji sektora pozarządowego w Tarnowie są stowarzyszenia oraz uczniowskie kluby sportowe, ponadto oddziały stowarzyszeń oraz oddziały nie zarejestrowane. Bardzo pozytywnym trendem, ukazującym zdolność

przystosowawczą sektora do nowych warunków prawnych i organizacyjnych, jest zdobywanie przez organizacje statusu pożytku publicznego (wg stanu na 31 grudnia 2010 r. w Tarnowie działały 23 organizacje pożytku publicznego). Najwięcej stowarzyszeń działa w obszarach sportu, pomocy społecznej, kultury oraz w sferze kultury.

Organizacje pozarządowe są partnerami miasta niemal we wszystkich dziedzinach działalności. Największą aktywność wykazywały organizacje w zakresie pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia, na rzecz osób niepełnosprawnych, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, przeciwdziałania patologiom społecznym, upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz podtrzymywania tradycji narodowych.

Ze względu na ogromne znaczenie w rozwoju Tarnowa działalności organizacji pozarządowych, ich funkcjonowanie jest dofinansowywana przez miasto. W 2010 r. ogólna kwota dotacji wyniosła 2.252.600 zł.

23.2. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi

Tabela nr 78: Sfery zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w Tarnowie w 2010 r.

Lp.	Sfera	Kwota [zł]
Sfera kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji		705.000
1.	Program Promocji Lokalnej twórczości i aktywności w dziedzinie kultury	200.000
2.	Miejskie obchody świąt państwowych, patriotycznych i historycznych	35.000
3.	Wydawnictwa o Tarnowie	30.000
4.	Wydawnictwa o Tarnowie - Encyklopedia	380.000
5.	Obchody 680-lecia lokacji miasta Tarnowa	40.000
6.	Program szkoleniowy i aktywizujący dla pokolenia 55+	20.000
Sfera promocji miasta		165.000
1.	Promocja marki Tarnów: - eksponowanie kulturalnych, historycznych, artystycznych oraz sportowych atutów miasta poprzez unikatowe działania promocyjne z zastosowaniem nowoczesnych technik multimedialnych	140.000
2.	„Przestrzenie sztuki - galeria twórców”	15.000
3.	„Tarnów Miastem Przyjaznym Rowerzystom”	10.000
Sfera upowszechniania kultury fizycznej i sportu; krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży		706.000
1.	Sportowe talenty - wyszukiwanie dzieci i młodzieży uzdolnionych sportowo, prowadzenie naboru i selekcji kandydatów oraz wspieranie rozwoju sportowych talentów poprzez udział w zawodach, rozgrywkach organizowanych przez kluby i związki sportowe	455.000
2.	Sportowe talenty - organizacja wyjazdowych zgrupowań sportowych	150.000
3.	Sportowe talenty - organizacja na terenie miasta Tarnowa zgrupowań sportowych	10.000
4.	Upowszechnianie kultury fizycznej wśród niepełnosprawnych mieszkańców miasta	40.000
5.	„Niepełnosprawny - sprawy w wodzie” - bezpłatne zajęcia pływania dla niepełnosprawnych ruchowo dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach	16.000
6.	Organizacja imprez turystycznych dla mieszkańców Tarnowa	25.000
7.	Organizacja wyjazdowego wypoczynku z elementami sportu, rekreacji i turystyki dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, mieszkających na terenie miasta	10.000

Sfera krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży; edukacji		75.000
1.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży polskiej mieszkającej na wschodzie z elementami edukacji, turystyki, ekologii i wychowania patriotycznego	60.000
2.	Organizacja przeglądów, konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej, uczęszczającej do tarnowskich szkół.	15.000
Sfera ochrony i promocji zdrowia		151.000
1.	Edukacja prozdrowotna	34.000
2.	Diagnoza oraz rehabilitacja dzieci i młodzieży	45.000
3.	Rehabilitacja i aktywizacja dorosłych	42.000
4.	Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych	30.000
Sfera pomocy społecznej		679.600
1.	Zapewnienie dzieciom, młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych opieki, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, udziału w programach profilaktycznych oraz rozwoju zainteresowań poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych.	215.600
2.	Prowadzenie punktu konsultacyjno-diagnostycznego dla osób (głównie młodzieży) uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków	11.000
3.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego oraz telefonów zaufania dla mieszkańców	58.000
4.	Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej demoralizacją poprzez oddziaływania metodą streetworkingu	12.000
5.	Przeprowadzenie grupowych zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci z rodzin, w których występuje problem uzależnienia (alkohol, narkotyki, inne)	9.000
6.	Udzielanie wszechstronnej pomocy osobom bezdomnym	120.000
7.	Organizacja dystrybucji artykułów żywnościowych dla mieszkańców Tarnowa	10.000
8.	Dożywianie	109.000
9.	Prowadzenie specjalistycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla 150 dzieci i młodzieży z miasta Tarnowa	135.000

Źródło: Samodzielne stanowisko pracy ds. organizacji pozarządowych Urzędu Miasta Tarnowa

24. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW

Podstawowym aktem prawnym regulującym działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów jest ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.), zgodnie z którą Miejski Rzecznik Konsumentów wykonuje zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów.

Kompetencje Rzecznika są przede wszystkim kompetencjami o charakterze doradczym i procesowym. Zadaniem Rzecznika jest niesienie pomocy konsumentom. Pomoc ta prowadzona jest przede wszystkim poprzez: udzielanie porad prawnych, zarówno osobiście jak i telefonicznie, a także podejmowanie interwencji u przedsiębiorcy telefonicznie bądź pisemnie oraz pomaganie w sporządzaniu pism w tym pism procesowych, lub też w skrajnych przypadkach na wstąpieniu do toczących się przed sądem spraw.

Tarnowski Miejski Rzecznik Konsumentów od czerwca 2007 r. jest członkiem Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów (ciało ustawowe) działającej przy Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (gremium to składa się z 9 rzeczników).

24.1. Ogólna charakterystyka problemów zgłaszanych przez konsumentów

W 2010 r. do tarnowskiego Rzecznika zgłaszali się zarówno konsumenci jak i przedsiębiorcy, prosząc o wyjaśnienie poszczególnych kwestii, czy też udzielenie pomocy przy realizacji spoczywających na nich obowiązkach. Ogółem prowadzono 484 sprawy. W prowadzonych sprawach występowano do przedsiębiorców w formie pisemnej, celem uzyskania stosownych wyjaśnień i doprowadzenia do załatwienia sprawy zgodnie z wolą konsumentów i w oparciu o stosowne przepisy prawa. W 2010 r. załatwiono łącznie 460 spraw, w tym sprawy z roku ubiegłego.

Łączna wartość załatwionych pozytywnie dla konsumentów spraw w przeliczeniu na gotówkę wyniosła ponad 270.000 zł (bez spraw sądowych zakończonych nieprawomocnymi wyrokami).

W wyniku udzielonych konsumentowi porad (osobiście lub telefonicznie) udało się „załatwić” na korzyść konsumentów kilkanaście spraw, na łączną kwotę około 100.000 zł. Sprawy te nie były ewidencjonowane.

Wiele prowadzonych spraw dotyczyło w szczególności reklamacji z zakresu obuwia, usług remontowo-budowlanych oraz telekomunikacyjnych. Coraz częściej do Rzecznika trafiają sprawy bankowe, bądź też sprawy z zakresu ubezpieczeń, turystyki, kupna przeróżnych towarów i inne.

Tabela nr 79: Struktura pisemnie zgłaszanych spraw na piśmie (ze względu na przedmiot sporu) w latach 2009-2010

Wyszczególnienie spraw	2009 r.	2010 r.
Meble	9	10
Bankowe	12	32
Ubezpieczeniowe	2	8
Telekomunikacyjne	55	53
Komunikacyjne	9	10
Dostawa energii	11	12
Informatyczne	6	4
Motoryzacyjne	2	8
Kamieniarskie	1	0
Turystyczne	1	10
Medyczne	1	5
Fotograficzne	7	2
Pralnicze	0	2
Remontowo-budowlane	5	24
Edukacja, kursy szkolenia	1	5
Wyposażenie wnętrz	19	8
Sprzęt komputerowy	1	11
Samochody i akcesoria	9	1
Materiały budowlane	6	0
Kosmetyki	0	0
Artykuły AGD	14	33
Odzież	9	25
Obuwie	113	158
Prawo lokalowe/mieszkańowe	0	18
Telefony komórkowe	5	9

Inne	76	36
Razem	364	484

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

24.2. Charakter udzielonej pomocy prawnej

Ogółem w 2010 r. udzielono 16.361 porad osobiście, telefonicznie lub w formie elektronicznej. Porady te dotyczyły najróżniejszych spraw, przede wszystkim z zakresu reklamacji towarów, zakupu samochodów, mieszkań, usług finansowych. Rzecznik wyjaśniał kwestie związane z tzw. upadłością konsumentką, udzielaniem pożyczek i kredytów, handlu poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, e-handlu, turystyki, a także kwestie związane z nieuczciwą i wprowadzającą w błąd reklamą, zbiorowymi praktykami naruszającymi interes konsumentów oraz sprawami z zakresu ustawy antymonopolowej czy też nieuczciwych praktyk rynkowych.

Mimo utrzymania się wysokiej liczby udzielanych porad, a nawet nieznacznego jej wzrostu w stosunku do roku poprzedniego, nastąpił wyraźny wzrost liczby spraw zgłaszanych na piśmie (w porównaniu z 2009 r. jest to ok. 33% wzrost liczby składanych przez konsumentów spraw na piśmie).

Wysoka liczba udzielanych porad wiąże się z kilkoma czynnikami, do których można w szczególności zaliczyć:

- coraz większą wiedza wśród konsumentów nt. działalności Rzecznika,
- uzyskiwanie porad przez konsumentów spoza miasta i związane z tym czasowe braki w dostępie do rzeczników z powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania konsumentów, spowodowane zmianami kadrowymi, chorobami, itp.,
- łatwość kontaktu z rzecznikiem - poprzez e-mail, czy też telefony,
- uzyskiwanie przez samych przedsiębiorców porad nt. spraw konsumenckich nie tylko w sprawach ich dotyczących, ale także w celu wyeliminowania niewłaściwej praktyki,
- liczne wywiady i artykuły prasowe,
- nieodpłatność i trafność udzielanych porad.

W 2010 r. Miejski Rzecznik Konsumentów:

- w 9 sprawach wstąpił do toczącego się postępowania sądowego po stronie konsumenta,
- w kilkunastu sprawach udzielił porad prawnych,
- w 2 sprawach zwrócił się do Inspekcji Handlowej o przekazanie akt już wcześniej prowadzonych przez tą instytucję postępowań lub wszczęcia działań,
- podjął 3 sprawy z urzędu,
- w 1 sprawie wystąpił do Rzecznika Ubezpieczonych z prośbą o podjęcie sprawy lub wydanie stosownej opinii.
- przekazał 23 sprawy do innych rzeczników, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania konsumentów.

W 2010 r. żadnej sprawy nie przekazano do organów ścigania, ani do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

25. RAPORT W PIGUŁCE

25.1. Demografia

W 2010 r. na powierzchni 72,38 km² żyło 115.099 mieszkańców, w tym 61.001 kobiet i 54.098 mężczyzn, 112.267 zameldowanych na pobyt stały i 2.832 na pobyt czasowy. Największą popularnością (wzrost liczby mieszkańców) wśród mieszkańców cieszyły się osiedla: Klikowa, Rzędzin, Krzyż, Zielone, Mościce, Westerplatte i Gumniska. Zmniejszenie stałych mieszkańców odnotowano w osiedlach: Grabówka, Starówka, Jasna, Krakowska, Piaskówka, Chyszów, Legionów, Koszyce i Strusina.

25.2. Władze miasta

25.2.1. Rada Miejska w Tarnowie

W 2010 r. Rada Miejska w Tarnowie odbyła 19 sesji, łącznie zostało podjętych 161 uchwał, a radni zgłosili 195 wniosków. Komisje Rady Miejskiej odbyły łącznie 102 posiedzenia, zgłosiły 115 wniosków i wystawiły 238 opinii.

25.2.2. Prezydent Miasta Tarnowa

Realizując swoje kompetencje Prezydent Miasta Tarnowa w 2010 r.:

- przyjął do realizacji 161 uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie,
- udzielił 284 odpowiedzi na wnioski i interpelacje radnych i 66 odpowiedzi na wnioski komisji Rady Miejskiej w Tarnowie,
- wydał 95.321 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 164 odwołania, z czego organ drugiej instancji uchylił 55 decyzji,
- wydał 454 zarządzenia,
- rozpatrzył 3 skargi, w tym 1 negatywnie, a 2 w inny sposób (udzielając wyjaśnień).

25.2.3. Rady osiedli

W 2010 r. działało 13 jednostek pomocniczych Gminy Miasta Tarnowa - rad osiedli: Strusina, Rzędzin, Gumniska-Zabłocie, Krakowska, Mościce, Chyszów, Klikowa, Krzyż, Jasna, Westerplatte, Legionów, Koszyce, Zielone.

25.2.4. Ciała doradcze

W 2010 r. przy władzach miejskich działało 6 organów o charakterze opiniodawczo-doradczym: Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa, Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa, Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa, Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa, Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości.

25.2.5. Miejskie jednostki organizacyjne i jednostki powiązane

Zadania własne Gminy Miasta Tarnowa, tj. zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w sferze gospodarki komunalnej, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, edukacji i kultury, lokalnego transportu zbiorowego i budownictwa komunalnego w 2010 r. realizowane były przez: 96 jednostek budżetowych, 4 zakłady budżetowe, 4 miejskie instytucje kultury, 3 publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz 7 spółek prawa handlowego. Ogółem na rzecz Gminy Miasta Tarnowa, w ww. jednostkach pracowało 7.741 osób.

25.3. Gospodarka

W 2010 r. w Tarnowie, wg form organizacyjno-prawnych działało 10.985 podmiotów gospodarki narodowej (w tym 9.974 przedsiębiorców zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej). Liderem tarnowskich przedsiębiorstw, pod względem przychodów i zatrudnienia, są Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A.

W trzech strefach aktywności gospodarczej: Tarnowskiej Podstrefie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie (Czysta I i Czysta II), Parku Przemysłowym „Mechaniczne” i Zielonym Parku Przemysłowym „Kryształowy”, na terenie o powierzchni ponad 52 ha zainwestowało łącznie 34 przedsiębiorstw.

Pomoc publiczna udzielana przez Gminę Miasta Tarnowa w 2010 r. wyniosła łącznie 22.152.551,94 zł. Obowiązujące w mieście stawki podatku od nieruchomości od prowadzonej działalności gospodarczej są jednymi z niższych w kraju.

25.4. Rynek pracy

Na koniec 2010 r. poziom stopy bezrobocia w Tarnowie wzrósł o 0,1 punktu procentowego do poziomu 9,4% przy średniej w województwie 10,4 (wzrost o 0,7%) i ogólnopolskiej 12,3 (wzrost o 0,2%).

Pozyskano ponad 36 mln zł środków z Funduszu Pracy, rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej i Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację bezrobotnych.

Zanotowano 12% wzrost liczby osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą. W 2010 r. 379 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło działalność gospodarczą, w tym 283 osoby skorzystały z dotacji udzielanej przez Powiatowy Urząd Pracy na uruchomienie własnej działalności.

25.4. Strategia rozwoju miasta

W 2010 r. kontynuowano realizację Programu „Tarnów 2010” - realizowano projekty trzech osi priorytetowych: „Budowa pozycji miasta jako stolicy subregionu”, „Podnoszenie jakości życia mieszkańców”, „Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miasta”.

W ramach pierwszej osi wdrażano projekty m. in. rozwijające kształcenie ponadlokalne, a także zwiększające atrakcyjność miasta pod względem dostępności specjalistycznych usług medycznych. Zmodernizowano obiekty Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego, realizowano rozbudowę Zespołu Szkół Plastycznych oraz budowę Centrum Kształcenia Budowlanego w Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie. Przeprowadzono szereg działań inwestycyjnych i modernizacyjnych podnoszących jakość usług świadczonych przez Szpital im. Edwarda Szczeklika.

Celem podnoszenia komfortu życia w mieście prowadzono liczne działania poprawiające układ komunikacyjny, estetykę miasta, zagospodarowanie czasu wolnego oraz podniesienie jakości obsługi administracyjnej. Zaprojektowano i zrealizowano szereg działań zmierzających do jej podniesienia oraz szczególności ekspozycji atutów historycznych oraz zagospodarowania przestrzeni małej architektury. Główne projekty realizowane są w ramach rewitalizacji centrum miasta, na którą pozyskano dofinansowanie ze środków europejskich. Wzbogacana była oferta czasu wolnego, poprzez m. in. powiększanie bazy rekreacyjnej. W ostatnim kwartale 2010 r. oddano do użytku Park Wodny, który jest jednym z przedsięwzięć Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego. Zwiększyła się liczba małych obiektów sportowych - boisk i placów zabaw. Kontynuowany był program budowy ścieżek rowerowych.

W ramach zwiększania potencjału gospodarczego miasta realizowano projekt „Rozbudowy Stref Aktywności Gospodarczej”. Przygotowywano reorganizację placów targowych w mieście. Realizowano program pomocy publicznej regionalnej zwalniającej od podatku od nieruchomości przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji oraz tworzących nowe miejsca pracy, na obszarach stref aktywności gospodarczej.

25.5. Finanse i majątek

25.5.1 Finanse

Budżet Gminy Miasta Tarnowa na 2010 r. zamknął się kwotą 486.281.817,15 zł po stronie dochodów i kwotą 547.083.849,76 zł po stronie wydatków. Wg stanu na 31 grudnia 2010 r. obciążenie Gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów wyniosło 231.151.144,78 zł, co stanowi 47,53% wykonanych dochodów.

Sześć spółek miejskich, których udziałowcem jest Gmina Miasta Tarnowa odnotowały dodatni wynik finansowy (prognozowany). Kwota zysku wypracowanego przez spółki za 2010 r. wg prognozy wyniesie 8,8 mln zł. Największy zysk wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Pomimo zaplanowanego dodatniego wyniku finansowego, stratę na koniec 2010 r. poniosła spółka Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. Przyczyną straty był znaczny wzrost cen paliw (wzrost cen oleju napędowego o 17,5% oraz sprężonego gazu ziemnego CNG o 5,4%).

W 2010 r. udział środków z funduszy europejskich w strukturze dochodów Gminy Miasta Tarnowa był najwyższy z dotychczasowych (63 mln zł). Zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Tarnów zajmuje 1. miejsce, biorąc pod uwagę wielkość pozyskanych środków z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Od 2007 r. miasto pozyskało na tle regionu rekordową kwotę ponad 172 mln złotych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca, stanowi blisko 1500 złotych.

25.5.2 Majątek

Ogólna wartość majątku Gminy Miasta Tarnowa w ciągu roku wzrosła o blisko 141 mln zł i na koniec 2010 r. wyniosła ponad 953 mln zł. W ubiegłym roku Gmina Miasta Tarnowa tytułem gospodarki nieruchomościami osiągnęła dochód bliski 17 mln zł.

25.6. Inwestycje

Łączne nakłady inwestycyjne miasta w 2010 r. wyniosły niemal 136 mln zł, z czego najwyższą pozycją są w dalszym ciągu inwestycje drogowe (blisko 65 mln zł). Kwotę wydatkowaną na zadania inwestycyjne należy powiększyć o 39,7 mln zł, stanowiących nakłady inwestycyjne spółek miejskich.

25.7. Stan motoryzacji

Stale rośnie liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta. Na koniec roku zarejestrowanych było ogółem 59.665 pojazdów (w tym 43.338 to samochody osobowe), a uprawnionych osób do ich kierowania zarejestrowano 57.787.

25.8. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Przyjęto i realizowano „Plan gospodarki odpadami dla miasta Tarnowa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016”, który ma na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z zagrożeniem odpadami. plan ma charakter kompleksowy: uwzględnia i łączy wiele działań związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W maju i czerwcu 2010 r. miasto dwukrotnie zmagало się z powodzią. Stany na dorzeczu górnej Wisły osiągnęły maksymalne stany od czasu dokonywania pomiarów przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej kąd IMGW (od końca XIX w.), stanowiąc poważne zagrożenie dla mieszkańców miasta, ich dobytku, a także dla infrastruktury komunalnej. Procent zalanej powierzchni w odniesieniu do powierzchni całkowitej miasta wyniósł 2,3%, natomiast procentowy udział strat w odniesieniu do całkowitych dochodów własnych wyniósł 0,9%. Straty i szkody powodziowe w maju i czerwcu 2010 r. ogółem wyniosły 1,7 mln zł (w tym 0,6 mln zł stanowiły koszty prowadzenia akcji oraz 1,1 mln zł to straty w mieniu komunalnym). Na pokrycie części kosztów związanych z akcją przeciwpowodziową miasto otrzymało dotację z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 0,1 mln zł.

Bieżące utrzymanie ulic oraz remontów jezdni i chodników w 2010 r. kosztowało miasto 17.481.586,01 zł. Oprócz zimowego utrzymania, kwota wydatkowana była na wykonanie nakładek bitumicznych na ulicach o łącznej powierzchni 18.077 m² oraz przebudowę chodników o powierzchni 15 048 m².

Stan środowiska w Tarnowie, na tle innych miast naszego województwa jest dobry. Jakość powietrza spełnia dopuszczalne wartości stężeń zanieczyszczeń podstawowych. Wody Dunajca osiągają dobry stan ekologiczny, a rzeki Białej i potoku Wątok są poniżej stanu dobrego (źródła zanieczyszczeń: rolnicze i komunalne).

25.9. Ochrona zdrowia

W 2010 r. zakłady opieki zdrowotnej, których organem założycielskim jest Gmina Miasta Tarnowa udzieliły łącznie 359.099 porad lekarskich, wykorzystując bazę 419 łóżek hospitalizowały 16.568 pacjentów wykonując 113.278 osobodni, wykonały 4.220 dializ i 1.426 koronarografii.

Gmina Miasta Tarnowa w 2010 r. zrealizowała cały szereg programów zdrowotnych obejmujące łącznie ok. 5.900 osób i wydatkując na ich realizację kwotę 208.459 zł. Wszystkie programy wykonywane były przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wybierane w drodze konkursu. We współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi, wspieranymi ze środków budżetowych Gminy Miasta realizowano również programy edukacyjno-rehabilitacyjne, które objęły swym działaniem 730 mieszkańców Tarnowa.

25.10. Pomoc społeczna

W ramach wykorzystania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasta Tarnowa w 2010 r. na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych wydatkowano 2.942.238 zł, obejmując pomocą 1,838 osób niepełnosprawnych. 1.178 osób niepełnosprawnych skorzystało z usług przewozowych dofinansowanych przez Gminę Miasta Tarnowa kwotą 25.575 zł.

W ramach aktywizacji zawodowej 42 osoby bezrobotne bez prawa do zasiłków, zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa, korzystające z pomocy społecznej, znalazły zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych w miejskich jednostkach pomocy społecznej, a łączna kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych z tego tytułu wyniosła 101.078 zł.

Wydatki na pomoc społeczną w 2010 r. wyniosły 17.556.488 zł. Różnorodnymi formami pomocy społecznej objęto 4.013 rodzin - łącznie 8.760 osób. W ramach pomocy społecznej z zakresu dodatków mieszkaniowych dofinansowano 4.437 gospodarstw domowych na ogólną kwotę 5.160.568,18 zł. Wypłaty świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego były finansowane ze środków budżetu państwa w formie dotacji celowej i zamknęły się ogólną kwotą 23.252.375 zł.

25.11. Edukacja

W 2010 r. w 46 tarnowskich szkołach publicznych kształciło się 20.762 uczniów, a do 52 szkół niepublicznych uczęszczało ponad 5.600 uczniów. Do siedmiu przedszkoli niepublicznych, dwóch szkół społecznych oraz jednego punktu przedszkolnego uczęszczało 377 dzieci. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizowało w 2010 r. 904 dzieci 6-letnich i 915 dzieci 5-letnich w 28 przedszkolach publicznych. W miejskich szkołach i placówkach oświatowych zatrudnionych było 2.729 nauczycieli (etaty kalkulacyjne).

W 2010 r. na oświatę Gmina Miasta Tarnowa wydatkowała kwotę 226,5 mln zł, w tym subwencja oświatowa wyniosła niespełna 161 mln zł, a pozostałe 65,5 mln zł stanowiły środki własne miasta.

25.12. Kultura

Tarnów to od lat miejsce ważnych wydarzeń artystycznych. W 2010 r. w Tarnowie miały miejsce, ogólnopolskie cykliczne imprezy współorganizowane i współfinansowane przez miasto: Tarnowska Nagroda Filmowa, Art.-Fest, Ogólnopolski Festiwal Komedi „TALIA”, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Odnalezionej, Ogólnopolski Festiwal Laureatów Konkursów Muzycznych „Tydzień Talentów”, Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z nami”, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego „KLASA-LELIWA”, Dni Pamięci Żydów Galicyjskich, Tarnów International Jazz Contest. W ubiegłym roku miały również miejsce inne wydarzenia kulturalne, mianowicie: „Zderzenia 2010”, cykl imprez w ramach obchodów Roku Miasta Tarnowa, United Europe Jazz Festiwal, XIII Dzień Judaizmu w kościele katolickim - Tarnów był gospodarzem i zarazem europejską stolicą dialogu kultur i religii.

25.13. Sport, turystyka i rekreacja

Kontynuowano systemy nagradzania wybitnych osiągnięć sportowych w formie stypendiów sportowych (73 stypendystów) na ogólną kwotę 100.00 zł oraz nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych (wyróżnienia dla 159 osób) na ogólną kwotę 45.350,81 zł.

Z organizowanych przez miasto form wypoczynku w czasie ferii zimowych i wakacji skorzystało łącznie blisko 57,5 tys. dzieci i młodzieży, a koszt organizacji wypoczynku wyniósł 509.113,59 zł. W sportowych rozgrywkach międzyszkolnych, organizowanych przez miasto, udział wzięło 15,5 tys. uczestników.

Na dotowanie realizacji zadań w zakresie sportu kwalifikowanego w budżecie Gminy Miasta Tarnowa zaplanowano kwotę 700.000 zł, którą dotowano 21 organizacji sportowych.

25.14. Bezpieczeństwo publiczne

W 2010 r. z ogólnej liczby (6.844) stwierdzonych na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie, 5.163 zostało stwierdzonych na terenie Tarnowa i okolicznych gmin znajdujących się w rejonie działania Komisariatu Policji Tarnów-Centrum i Komisariatu Policji Tarnów-Zachód. Znaczej poprawie uległ poziom wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym (wzrost o 7,0%).

W 2010 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Tarnowie interweniowali w 9.961 przypadkach na telefoniczne zgłoszenia mieszkańców Tarnowa. Ujawniono ogółem 9.974 wykroczeń, w których 2.685 sprawców ukarano mandatami karnymi na ogólną kwotę 260.870 zł, sporządzono 378 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego oraz pouczone 6.911 osób.

25.15. Infrastruktura informatyczna

Tarnów utrzymuje się w czołówce miast w zakresie dostępności, jak i parametrów technicznych świadczonych usług internetowych. W 2010 r. kontynuowano inwestycje w zakresie rozbudowy sieci światłowodowych, realizowane w ramach konsorcjum „MPEC, Tarnowskie Wodociągi, Urząd Miasta Tarnowa” oraz providerów lokalnych. Rozszerzano również sieć usług dostępu do Internetu za pomocą infomatów, zorganizowanych punktów bibliotecznych oraz poprzez budowę sieci HOT-Spotów.

W 2010 r. Tarnów wzbogacił się o nową bazę danych z zakresu realizowanych inwestycji. Zgromadzone dane uzupełnione są zdjęciami inwestycji lub ich wizualizacją oraz ich lokalizacją na mapie miasta. Baza jest dostępna dla wszystkich mieszkańców na oficjalnym portalu miejskim.

Pozyskano środki na rozbudowę i poszerzenie funkcjonalności systemu EduNet. W ramach projektu 78 miejskich jednostek zostało wyposażonych w nowoczesne oprogramowanie wspomagające zarządzanie jednostkami.

Miasto pozyskało środki na wdrożenie pakietu e-usług, którego najważniejszym elementem będzie wyposażenie mieszkańców w Elektroniczne Karty Mieszkańca.

25.16. Promocja miasta

Nadrzędnym celem działań promocyjnych w 2010 r. było dalsze budowanie i wzmacnianie spontanicznie rozpoznawalnej marki Tarnowa wokół hasła „Tarnów - Polski Biegun Ciepła” oraz umacnianie wizerunku Tarnowa, jako miasta wielu kultur, przyjaznego i gościnnego dla innych narodowości, nacji i religii - miasta bezpiecznego i otwartego na Europę, promującego pozytywne wartości wśród tarnowian, ale także wśród społeczności międzynarodowej.

Promocja miasta w 2010 r. w dużej mierze związana była z obchodami Roku Miasta Tarnowa. Jubileusz wyznaczył kierunek całorocznych działań o promocyjnych o charakterze ponadregionalnym i ogólnopolskim oraz określił priorytety dla instytucji współpracujących na płaszczyźnie promocji wokół hasła „Miasto Tarnów od 1330 roku”. Działania w tym obszarze skupiały się wokół historii Tarnowa, lokacji miasta oraz postaci, które miały istotny wpływ na jego dzieje.

25.17. Organizacje pozarządowe

W 2010 r. Prezydent Miasta Tarnowa pełnił nadzór formalno-prawny nad 351 stowarzyszeniami, fundacjami i oddziałami terenowymi stowarzyszeń, mającymi swoją siedzibę na terenie Tarnowa.

Organizacje pozarządowe wykonywały zadania publiczne w sześciu sferach: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, promocji miasta, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, edukacji, ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej. Ogólna kwota dotacji organizacji pozarządowych wyniosła 2.252.600 zł.

25.18. Nagrody, wyróżnienia, certyfikaty

2010 r. przyniósł miastu wiele nagród, wyróżnień i certyfikatów. Realizowana przez władze miejskie polityka zaspokajania potrzeb członków wspólnoty samorządowej Gminy Miasta Tarnowa w sferach gospodarki komunalnej, ochrony zdrowia, edukacji, lokalnego transportu zbiorowego, budownictwa komunalnego, wspierania przedsiębiorczości, jak również realizacja innych zadań własnych gminy, ponownie została dostrzeżona i wyróżniona przez

podmioty niezależne w różnego rodzaju konkursach, plebiscytach i rankingach. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują:

- 1) Tytuł „Lider Małopolski” - „Najlepsze przedsięwzięcie roku 2009 w Małopolsce” (Tarnowskie Forum Ekonomiczne) nadane przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, Kraków - marzec 2010 r.
- 2) Flaga Honorowa Rady Europy: drugie europejskie wyróżnienie Tarnowa, stanowiące kolejny etap (z czterech) w zdobywaniu najwyższego europejskiego trofeum - Nagrody Europy. Tarnów, jako jedno z osiemnastu miast europejskich i czterech w Polsce, został w 2010 r. nagrodzony Flagą Honorową Rady Europy. To prestiżowe wyróżnienie przyznawane jest miastom Europy w uznaniu ich dokonań w propagowaniu idei europejskiej w duchu pokoju i wolności. To drugie, po przyznaniu miastu w 2008 r. Dyplomie Europejskim prestiżowe wyróżnienie stanowi wspaniałe przypięcztowanie kilkusetletniej tradycji wielokulturowości Tarnowa, jako miejsca dialogu otwartego na różnorodność, które nie tylko Polacy przez wieki nazywali Domem. 26 czerwca Flagę Honorową na ręce prezydenta Tarnowa Ryszarda Ścigały przekazał dr Wilfried Böhm, Honorowy Deputowany Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.
- 3) Polskie Godło Promocyjne - Teraz Polska dla Miasta Tarnów nagrodzonego w IV Edycji Konkursu dla gmin przyznane przez Kapitułę Polskiego Godła Promocyjnego, Warszawa - maj 2010 r. Uehonorowanie Tarnowa Godłem Teraz Polska jest potwierdzeniem jakości pracy urzędu oraz dynamicznego rozwoju miasta. Kapituła konkursu analizując działania władz miasta, dostrzegła bardzo skuteczną politykę inwestycyjną, politykę jakości urzędu, efektywną i ekspansywną promocję miasta, dynamiczny rozwój infrastruktury technicznej, a także skuteczną działalność w zakresie polityki społecznej.
- 4) Wyróżnienie dla Miasta Tarnów w konkursie na projekt „Miasteczka Ruchu Drogowego” (miasteczko rowerowe w Parku Strzeleckim) przyznane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa - maj 2010 r.
- 5) Certyfikat „Obiekt przyjazny rowerom” przyznany przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska Tarnowskiemu Centrum Informacji - pierwszej w kraju informacji turystycznej, Warszawa - maj 2010 r. Nagroda jest efektem skutecznych działań na rzecz rozwoju miejskiej infrastruktury dla rowerzystów- zwiększająca się sieć ścieżek rowerowych, estetyczne stojaki rowerowe obok atrakcji turystycznych i przed instytucjami kultury oraz budynkami użyteczności publicznej.
- 6) Dyplom „Wzorcowy Urząd w Małopolsce” - Nagroda Główna za wdrożenie rozwiązania innowacyjnego Pn. „System wspomaganie Zarządzania Edukacją w mieście Tarnowie EduNet”, Kraków - czerwiec 2010 r. Tarnów, jako pierwsze miasto w Polsce, w pełni zrealizował tak zaawansowany i innowacyjny na skalę europejską system zarządzania oświatą i elektronicznego obiegu dokumentów. Doceniono też wchodzące w zakres systemu utworzenie dwunastu publicznych punktów dostępu do Internetu, sieć hot-spotów przeciwdziałających zjawisku „wykluczenia cyfrowego”.
- 7) I Miejsce i Tytuł „Najlepsza Małopolska Strona Internetowa w 2009 r. w kategorii Miasto”, przyznana przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, Kraków - czerwiec 2010 r.
- 8) Dyplom dla Tarnowa miasta na prawach powiatu laureata konkursu „Samorząd Przyjazny Biznesowi 2009” za sprzyjanie rozwojowi podmiotów gospodarczych, Kraków - lipiec 2010 r. Wyróżnienie to przyznawane jest samorządom, które potrafią docenić rolę biznesu i gospodarki w rozwoju miast i gmin, którymi zarządzają.

- 9) Laureat Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” 2010 w kategorii Najlepsze Miasto na prawach powiatu, Warszawa - lipiec 2010 r.
- 10) Tytuł „Modernizacja Roku 2009” za Modernizację skrzyżowania ulic Mickiewicza i Starodąbrowskiej – Rondo w Tarnowie dla inwestora Gmina Miasta Tarnowa, Zamek Królewski w Warszawie - sierpień 2010 r.
- 11) Wyróżnienie w kategorii „Inwestor obiektów sportowych i rekreacyjnych” za realizację obiektów sportowych i rekreacyjnych, inicjatywę budowy Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego oraz za całokształt działalności na rzecz rozwoju sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej, Warszawa - wrzesień 2010.
- 12) Puchar Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Nawary za zajęcie I miejsca w XVI Sportowym Turnieju Miast i Gmin Małopolska 2010 w grupie 100 tys. mieszkańców, Niepołomice - wrzesień 2010 r.
- 13) Miasto Tarnów wyróżnione w plebiscycie Trzy Korony Małopolski 2010 r. w kategorii powyżej 30 tys. mieszkańców, Kraków - październik 2010 r.
- 14) Tytuł „Samorządu przyjaznego szkole uczącej się” przyznany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności za skuteczne współdziałanie samorządu i placówek oświatowych na rzecz oświaty, co przyczyniło się do uzyskania przez Gminazjum Nr 1 im. Jana Nowaka Jeziorańskiego w Tarnowie tytułu „Szkoła Ucząca się”, Warszawa - październik 2010 r.
- 15) Euro Certyfikat 2010 w kategorii „Certyfikat Zarządzania Instytucją” (zgodny z systemami jakości), Warszawa - listopad 2010 r.
- 16) Certyfikat potwierdzający zaangażowane uczestnictwo samorządu miasta Tarnowa w X Jubileuszowej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (ogólnopolskiej akcji propagującej nowoczesną profilaktykę) - od 1 kwietnia do 30 listopada 2010 r.
- 17) Wyróżnienie w konkursie "Czysty Biznes" w kategorii "produkt i usługa w turystyce" przyznane Tarnowskiemu Centrum Informacji podczas XII Dorocznego Spotkania Klubów „Czysty Biznes”, Zakopane - listopad 2010 r.

26. ŹRÓDŁA PRAWA

1. Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.)
11. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226 poz. 1675, z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)
14. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.)
15. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.)
16. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.)
17. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.)
18. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)
19. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266, z późn. zm.)
20. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.)
21. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)
22. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1194 z późn. zm.)

23. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.)
24. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.)
25. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.)
26. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.)
27. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.)
28. Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.)
29. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732, z późn. zm.)
30. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz. U. Nr 155, poz. 1298, z późn. zm.)
31. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)
32. Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. Nr 251, poz. 1844, z późn. zm.)
33. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.)
34. Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206)
35. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.)
36. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458)
37. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)
38. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 i Nr 151, poz. 1014)
39. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 213, poz. 1568, z późn. zm)
40. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68)
41. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1455)
42. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie krakowskiej specjalnej sfery ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1552, z późn. zm.)

27. SPIS TABEL I WYKRESÓW

27.1. Spis tabel

Tabela nr 1:Wydane pozwolenia na budowę wg rodzajów obiektów (dla wybranych, głównych rodzajów) w latach 2009-2010.....	12
Tabela nr 2:Liczba ludności miasta Tarnowa w latach 2009-2010.....	12
Tabela nr 3:Liczba stałych mieszkańców Tarnowa w poszczególnych osiedlach w latach 2009-2010.....	13
Tabela nr 4:Migracje w latach 2009-2010.....	13
Tabela nr 5:Gęstość zaludnienia w latach 2009-2010.....	14
Tabela nr 6:Przyrost naturalny w latach 2009-2010.....	14
Tabela nr 7:Prace komisji Rady Miejskiej w Tarnowie w 2010 r.....	16
Tabela nr 8:Wykaz tarnowskich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz jednostek powiązanych wg stanu na 31 grudnia 2010 r.....	25
Tabela nr 9:Budżet 2010 - wykonanie dochodów według działów klasyfikacji budżetowej...46	
Tabela nr 10:Budżet 2010 - wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do 2009 r.....	47
Tabela nr 11:Budżet 2010 - wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym.....	47
Tabela nr 12:Budżet 2010 - wykonanie wydatków w podziale na działalność bieżącą i majątkową w porównaniu do wykonania za 2009 r.....	48
Tabela nr 13:Struktura kapitałowa spółek wg stanu na 31 grudnia 2010 r.....	50
Tabela nr 14:Przewidywany wynik finansowy miejskich spółek wg stanu na 31 grudnia 2010 r.....	50
Tabela nr 15:Wartość gruntów w latach 2009-2010.....	61
Tabela nr 16:Mienie rozdysponowane w latach 2009-2010.....	62
Tabela nr 17:Mienie nierozdysponowane w latach 2009-2010.....	62
Tabela nr 18:Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r.....	64
Tabela nr 19:Wpływy i wydatki w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Tarnowa w 2010 r.....	65
Tabela nr 20:Realizacja wniosków o wynajem lokali socjalnych z tytułu realizacji sądowych wyroków eksmisyjnych w latach 2009-2010.....	66
Tabela nr 21:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Transport i łączność.....	68
Tabela nr 22:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	69
Tabela nr 23:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Gospodarka mieszkaniowa.....	70
Tabela nr 24:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	70
Tabela nr 25:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Kultura fizyczna, sport i turystyka.....	71
Tabela nr 26:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Ochrona zdrowia.....	71
Tabela nr 27:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Pomoc społeczna.....	72
Tabela nr 28:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Polityka społeczna - pozostałe zadania.....	72
Tabela nr 29:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Edukacyjna opieka wychowawcza.....	73
Tabela nr 30:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	73
Tabela nr 31:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Oświata i wychowanie.....	74
Tabela nr 32:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. Administracja publiczna.....	76

Tabela nr 33:Wykonanie zadań inwestycyjnych w 2010 r. - Działalność usługowa.....	76
Tabela nr 34:Przewidywana wielkość inwestycji w spółkach zrealizowanych w 2010 r.....	77
Tabela nr 35:Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów w latach 2009-2010.....	81
Tabela nr 36:Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa, lata 2009-2010.....	81
Tabela nr 37:Ilość i rodzaj odpadów przyjętych na składowisko w 2010 r.	82
Tabela nr 38:Koszt wykonanych prac remontowo-konserwatorskich w 2010 r.....	91
Tabela nr 39:Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w Tarnowie w 2010 r.....	107
Tabela nr 40:Świadczenia rodzinne wypłacone w 2010 r.....	107
Tabela nr 41:Wykonanie świadczeń rodzinnych w latach 2009-2010	107
Tabela nr 42:Wykonanie w zakresie funduszu alimentacyjnego w latach 2009-2010.....	108
Tabela nr 43:Liczba szkół i placówek oświatowych publicznych, dla których Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym - 2010 r.....	120
Tabela nr 44:Liczba szkół i placówek oświatowych niepublicznych - 2010 r.....	120
Tabela nr 45:Działania Gminy Miasta Tarnowa w zakresie szkolnictwa specjalnego w latach 2009-2010.....	124
Tabela nr 46:Nadzorowane przez miasto placówki zajmujące się szkolnictwem specjalnym w latach 2009-2010.....	125
Tabela nr 47:Liczba studentów tarnowskich uczelni wyższych (stan na 31 grudnia 2010 r.)	126
Tabela nr 48:Oferta edukacyjna tarnowskich uczelni wyższych.....	126
Tabela nr 49:Stypendia socjalne przyznane w 2010 r.....	128
Tabela nr 50:Nagrody, odznaczenia i wyróżnienia pracowników oświaty w 2010 r.....	130
Tabela nr 51:Zajęcia dodatkowe dla uczniów zdolnych w latach 2009-2010.....	135
Tabela nr 52:Wybrane przedsięwzięcia MBP w 2010 r.....	140
Tabela nr 53:Uczniowskie kluby sportowe.....	146
Tabela nr 54:Ogniska TKKF.....	148
Tabela nr 55:Towarzystwa sportowe.....	148
Tabela nr 56:Związki sportowe.....	149
Tabela nr 57:Kluby sportowe.....	149
Tabela nr 58:Organizacje działające w zakresie turystyki	150
Tabela nr 59:Zakład budżetowy.....	150
Tabela nr 60:Stypendia sportowe przyznane w 2010 r.....	150
Tabela nr 61:Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych przyznane w 2010 r.....	150
Tabela nr 62:Zadania wykonane w 2010 r. w ramach Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008-2013, z zakresu sportu, rekreacji i wypoczynku dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych.....	151
Tabela nr 63:Zadania wykonane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa na rok 2010 z zakresu sportu, rekreacji i wypoczynku.....	152
Tabela nr 64:Organizacja zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w mieście w 2010 r.	152
Tabela nr 65:Dotacje przyznane przez Gminę Miasta Tarnowa w 2010 r. na realizację zadań w zakresie sportu kwalifikowanego	153
Tabela nr 66:Osoby zatrzymane na gorącym uczynku w latach 2009-2010 na terenie KMP w Tarnowie.....	155
Tabela nr 67:Porównanie ilości zdarzeń latach 2009-2010 na terenie miasta Tarnowa.....	158
Tabela nr 68:Straty w infrastrukturze komunalnej.....	163
Tabela nr 69:Koszty prowadzenia akcji przeciwpowodziowych.....	163

Tabela nr 70: System kierowania Urzędem Miasta Tarnowa wg stanu na 31 grudnia 2010 r.	166
Tabela nr 71: Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2010 r.	167
Tabela nr 72: Projekt „Nowoczesny Urzędnik” - uczestnictwo pracowników Urzędu Miasta Tarnowa w 2010 r.	168
Tabela nr 73: Udział Tarnowskiego Centrum Informacji w imprezach promocyjnych w 2010 r.	190
Tabela nr 74: Międzynarodowa współpraca Tarnowa.	195
Tabela nr 75: Stowarzyszenia, których uczestniczy miasto Tarnów.	198
Tabela nr 76: Współpraca miasta z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	199
Tabela nr 77: Organizacje pozarządowe mające siedzibę w Tarnowie - stan na 31 grudnia 2010 r.	199
Tabela nr 78: Sfery zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w Tarnowie w 2010 r.	200
Tabela nr 79: Struktura pisemnie zgłaszanych spraw na piśmie (ze względu na przedmiot sporu) w latach 2009-2010.	202

27.2. Spis wykresów

Podmioty Gospodarki Narodowej w Tarnowie wg rejestru REGON	29
Liczba bezrobotnych w Tarnowie na przestrzeni 2010 r.	36
Stopa bezrobocia w MAŁOPOLSCE - stan na koniec 2010 r.	37
Bezrobotni mieszkańcy, którzy podjęli działalność gospodarczą w latach 2009-2010.	38
Środki FP i EFS oraz z rezerwy MPiPS w mln zł na aktywizację bezrobotnych w latach 2009-2010	39
Osoby bezrobotne i poszukujące pracy z Tarnowa zaktywizowane w ramach programów wsparcia finansowanych z EFS i FP w 2010 r.	39
Przestępczość wg kategorii na terenie miasta Tarnowa w 2010 r.	154
Przestępstwa stwierdzone w Tarnowie (7 wybranych kategorii)	154
Ilość zdarzeń w latach 2009-2010, miasto Tarnów.	158
Działania kontrolno-rozpoznawcze w latach 2009-2010.	159